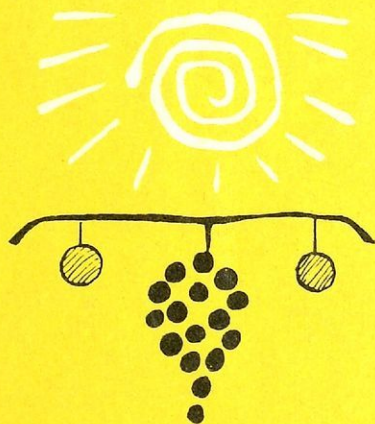

Ι Ε Ρ Α
Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α
Τ Η Σ
Π Α Λ Α Ι Α Σ
Δ Ι Α Θ Η Κ Η Σ
Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1972

42329 Κατωρχίου Ντίρα

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α'. ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ — ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

• Δύο είναι αἱ πηγαὶ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, τῆς θρησκείας μας: Ἡ ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ καὶ ἡ ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ.

• Εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν καὶ τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν περιλαμβάνεται ὁλόκληρος ἡ διδασκαλία τῆς θρησκείας μας.

• Ἀγία Γραφή καλοῦνται τὰ βιβλία τὰ περιέχοντα τὴν ἔγγραφον ὑπερφυσικὴν ἀποκάλυψιν τῆς θρησκείας μας.

• Ἱερὰ Παράδοσις ὀνομάζεται ἡ προφορικὴ διδασκαλία τῆς θρησκείας μας, ἡ ὁποία μετεδόθη ἀπὸ στόματος εἰς στόμα καὶ ἀργότερα περιελήφθη εἰς τὰ συγγράμματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας.

• Ἡ Ἀγία Γραφή διαιρεῖται εἰς δύο μέρη:

• Εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην καὶ εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην.

• Ἡ λέξις διαθήκη σημαίνει συμφωνία. Εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν ὁμῶς σημαίνει καὶ ὑπόσχεσις.

605 • Παλαιὰ Διαθήκη εἶναι ἡ ὑπόσχεσις ἡ παλαιά, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν. Εἶπε, λοιπόν, ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας: Ἐὰν φυλάσσετε τὰς ἐντολάς μου, θὰ εἰσθε ὁ ἀγαπητός μου λαὸς καὶ θὰ σᾶς προστατεύσω πάντοτε. Ἐὰν δὲν φυλάσσετε τὰς ἐντολάς μου, θὰ εἰσθε δυστυχεῖς καὶ ἄξιοι τιμωρίας.

• Καινὴ Διαθήκη εἶναι ἡ ὑπόσχεσις, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἐὰν μετανοήσητε, εἰπεν ὁ Κύριος, θὰ εἰσέλθητε εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, ὅπου εἶναι ἡ αἰώνιος χαρὰ καὶ εὐτυχία. Ἐὰν δὲν μετανοήσητε καὶ μείνητε εἰς τὴν ἁμαρτίαν, θὰ τιμωρηθῇτε αἰωνίως καὶ θὰ εἰσθε δυστυχεῖς.

Καὶ αἱ δύο αὐταὶ Διαθήκαι εἶναι γραμμέναι εἰς διάφορα βιβλία, τὰ ὁποῖα ἔγραψαν ἱεροὶ ἄνδρες, ὅπως ὁ Μωϋσῆς, οἱ Προφῆται καὶ οἱ Ἀπόστολοι. Οἱ ἱεροὶ αὐτοὶ ἄνδρες, διὰ τὰ γράφουν τὰ βιβλία τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ἐφωτίσθησαν ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ἦσαν δηλαδὴ Θεόπνευστοι. Ἐπομένως ὁλόκληρος ἡ Ἀγία Γραφή εἶναι Θεόπνευστος.

Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη περιλαμβάνει 49 βιβλία καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη 27.

Β'. ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΣ

Τὰ 49 βιβλία τῆς Π. Διαθήκης σκοπὸν ἔχουν νὰ προπαρασκευάσουν τοὺς ἀνθρώπους, οὕτως ὥστε νὰ γίνουν ἱκανοὶ νὰ κατανοήσουν τὴν διδασκαλίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει, ὅτι ὁ Νόμος, δηλ. ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, εἶναι « παιδαγωγὸς εἰς Χριστόν ». Αὐτὸ ἀκριβῶς μᾶς δεικνύει πόσον σπουδαία εἶναι ἡ Π. Διαθήκη.

Εἰς τὰ βιβλία αὐτὰ τῆς Π. Διαθήκης, μὲ ἀπλοὺς λόγους ἀναφέρεται ἡ Δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ εὐτυχισμένη ζωὴ τῶν πρωτοπλάστων εἰς τὸν Παράδεισον, ἡ παρακοὴ καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς. Ἀναφέρεται ἀκόμη, εἰς τὰ βιβλία τῆς Π. Διαθήκης, ἡ Ἱστορία τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ ἡ πρόνοια, τὴν ὁποῖαν ὁ Θεὸς ἔλαβε, διὰ τὰ σῶσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐκ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος. Ἀναφέρεται τέλος τὸ ἔργον καὶ ἡ διδασκαλία τῶν μεγάλων ἀνδρῶν καὶ μάλιστα τῶν Προφητῶν, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἀπέστείλε, διὰ νὰ διδάξουν τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς ὁδηγήσουν εἰς μετάνοιαν.

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Τὰ 49 βιβλία τῆς Π. Διαθήκης διαιροῦνται εἰς τρεῖς κατηγορίας.

Ι. Ἱστορικά, διότι περιλαμβάνουν ἱστορίαν.

1. Γένεσις

2. Ἔξοδος

3. Λευϊτικόν

4. Ἀριθμοὶ

5. Δευτερονόμιον

} Ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως κατὰ τὸν ΙΓ' π. Χ. αἰῶνα.

6. Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ	}	Ἐγράφη ὑπὸ τοῦ διαδόχου τοῦ Μωϋσέως
		Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.
7. Κριταὶ	}	Ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Σαμουὴλ κατὰ τὸν ΙΑ' αἰῶνα π. Χ.
8. Ρουθ		
9. Βασιλειῶν Α'.	}	Ἄγνωστος ὁ συγγραφεὺς τῶν βιβλίων αὐτῶν.
10. Βασιλειῶν Β'.		
11. Βασιλειῶν Γ'.		
12. Βασιλειῶν Δ'.		
13. Παραλειπομένων Α'.	}	Ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Ἑσδρα περὶ τὸ 450 π. Χ.
14. Παραλειπομένων Β'.		
15. Ἑσδρας Α'.		
16. Ἑσδρας Β'.		
17. Νεεμίας		
18. Τωβίτ	}	Οἱ συγγραφεῖς τῶν βιβλίων αὐτῶν εἶναι ἄγνωστοι.
19. Ἰουδίθ		
20. Ἑσθῆρ		
21. Μακκαβαίων Α'.		
22. Μακκαβαίων Β'.		
23. Μακκαβαίων Γ'.		

II. Προφητικά, διότι εἰς αὐτὰ περιλαμβάνεται τὸ ἔργον καὶ ἡ διδασκαλία τῶν Προφητῶν καὶ μάλιστα αἱ Προφητεῖαι περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἱ Προφῆται εἶναι **μικροὶ καὶ μεγάλοι**. Τὰ βιβλία των φέρουν τὸ ὄνομα των.

Βιβλία Μικρῶν Προφητῶν:

1. Ὡσηέ	7. Ναοὺμ
2. Ἀμὼς	8. Ἀββακούμ
3. Μιχαίας	9. Σοφονίας
4. Ἰωήλ	10. Ἀγγαῖος
5. Ὁβδιού	11. Ζαχαρίας
6. Ἰωνᾶς	12. Μαλαχίας

Βιβλία Μεγάλων Προφητῶν :

1. Ἡσαΐας	5. Βαρουχ
2. Ἱερεμίας	6. Ἰεζεκιήλ
3. Θοῤῃνοι Ἱερεμίου	7. Δανιήλ.
4. Ἐπιστολὴ Ἱερεμίου	

III. Ποιητικὰ ἢ διδακτικὰ, διότι εἶναι κυρίως γραμμένα εἰς ποιητικὸν λόγον.

1. Ἰώβ. Ὁ συγγραφεὺς του εἶναι ἄγνωστος.
2. Ψαλμοί. Συγγραφεὺς τῶν περισσοτέρων εἶναι ὁ Δαυὶδ.
3. Παροιμίαι. Συγγραφεὺς ὁ Σολομών.
4. Ἐκκλησιαστής. Ἔργον ἐπίσης τοῦ Σολομῶντος.
5. Ἀσμα Ἀσμάτων. Καὶ αὐτὸ ἔργον τοῦ Σολομῶντος.
6. Σοφία Σολομῶντος. Ὁ συγγραφεὺς του ἄγνωστος.
7. Σοφία Σειράχ. Ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Σειράχ περὶ τὸ 180 π.Χ.

ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Τὰ περισσότερα τῶν βιβλίων τῆς II. Διαθήκης ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν. Μερικὰ μόνον ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν.

Πρὸ τῆς γεννήσεως ὁμως τοῦ Χριστοῦ ἔγιναν μεταφράσεις τῆς II. Διαθήκης χάριν τῶν Ἑβραίων, οἱ ὅποιοι ἔζων ἐκτὸς τῆς Παλαιστίνης καὶ δὲν ἐγνώριζον τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν.

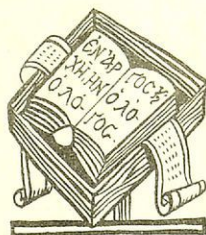
Ἡ σπουδαιότερα μετάφρασις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι ἡ μετάφρασις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Τὴν μετάφρασιν αὐτήν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαίου Β' τοῦ Φιλαδέλφου (285—246), ἔκαμαν 72 πολὺ μορφωμένοι ἑρμηνευταί. Ὀνομάζεται δὲ χάριν συντομίας, διὰ τὸ στρογγυλὸν τοῦ ἀριθμοῦ, μετάφρασις τῶν Ἑβδομήκοντα καὶ γράφεται τοιοῦτοτρόπως : **Μετάφρασις τῶν Ο'.**

Ἡ γλῶσσα τῆς μεταφράσεως αὐτῆς εἶναι ἡ Ἑλληνιστικὴ κοινὴ, δηλαδὴ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, τὴν ὁποίαν ὠμίλουν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι.

Ἡ μετάφρασις αὐτὴ ἐχρησιμοποιήθη ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ εἶναι ἡ ἐπίσημος μετάφρασις,

τὴν ὁποίαν χρησιμοποιεῖ ἡ Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Ἐκκλησία κατὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀκολουθίας. Θεωρεῖται δὲ ὡς Θεόπνευστος. Πιστεύομεν δηλαδή, ὅτι οἱ 72 μεταφρασταὶ ἐφωτίσθησαν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διὰ νὰ μὴ κάμουν λάθη εἰς τὴν μετάφρασιν.

Ὑπάρχονν ἀκόμη καὶ ἄλλαι ἀρχαῖαι Λατινικαί, Ἱταλικά καὶ Συριακαὶ μεταφράσεις τῆς Π. Διαθήκης, ὅπως εἶναι ἡ Πεσιτώ, ἡ Ἱταλα καὶ ἡ Βουλγάτα. Σήμερον ἡ Π. Διαθήκη καὶ γενικῶς ἡ Ἁγία Γραφή κυκλοφορεῖ εἰς 1200 περίπου γλώσσας καὶ διαλέκτους εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Εἶναι τὸ πλεόν διαδεδομένον βιβλίον εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Πολλὰ ἑκατομμύρια πωλοῦνται κατ' ἔτος, διότι τὸ βιβλίον αὐτὸ δὲν διδάσκει μόνον, ἀλλὰ ἐνισχύει καὶ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τὸ μελετοῦν, διὰ νὰ ἐκτελοῦν ὅσα γράφει. Εἶναι ἡ μοναδικὴ πηγὴ παρηγορίας εἰς ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων ἀνθρωπίνων υπάρξεων. Δίδει πτερὰ εἰς πάντα μελετητὴν τῆς, διὰ νὰ ἀνέβῃ ἀπὸ τὰ γήινα εἰς τὰ οὐράνια μὲ ὅπλα τὴν πίστιν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐλπίδα καὶ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὸν θρίαμβον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Ο ΠΑΛΑΙΟΣ
Ε'

ΤΗ ΜΕ

Ο ΠΑΛΑΙΟΣ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ
Τοιχογραφία Ἱ. Μονῆς Φανερωμένης
Σαλαμίνος

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΕΝ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

1. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ὁρατοῦ κόσμου

(Γενέσ. α' 1 - 25)

Οπου καὶ ἂν στρέψωμεν τὸ βλέμμα, θὰ παρατηρήσωμεν πράγματα τόσον ὠραῖα, τὰ ὅποια θὰ μᾶς κινήσουν τὸν θαυμασμόν. Ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη, ὁ ἑναστρὸς οὐρανός, τὰ βουνά, οἱ ὠκεανοί, αἱ πηγαί, οἱ ποταμοὶ καὶ τόσα ἄλλα, παρουσιάζουν ἐν ἀσύγκριτον μεγαλεῖον, τὸ ὅποιον γεμίζει ἀπὸ ἐκπληξιν καὶ συγκίνησιν τὸν ἀνθρώπινον νοῦν. Τὴ ποικιλίᾳ ἀλήθεια, καὶ πόσῃ ὠραιότης!

Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου στρέφεται πρὸς τὸν δημιουργόν της καὶ ψιθυρίζει μὲ εὐγνωμοσύνην τὸν στίχον τοῦ ψαλμωδοῦ : « ὥς ἐμεγάλυνθη τὰ ἔργα σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας » (Ψαλμ. ργ' 24).

Καὶ ὅμως προτοῦ νὰ δημιουργηθῇ ἡ γῆ καὶ ὁλος ὁ ἐξαισιος αὐτὸς κόσμος, εἰς ὅλον αὐτὸ τὸ ἀπέραντον χάος, ὅπου ὁ ἥλιος λάμπει τὴν ἡμέραν καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες τὴν νύκτα, δὲν ὑπῆρχε τίποτε, ἀπολύτως τίποτε. Παντοῦ σκότος, νέκρα καὶ σιωπὴ. Μόνον ὁ προαιώνιος Θεὸς ὑπῆρχεν, ὁ Αἰώνιος αὐτὸς πατὴρ μας, ὁ ὅποιος δὲν ἔχει οὔτε ἀρχὴν οὔτε τέλος. Καὶ ὁ Πανάγαθος Θεὸς μὲ τὴν ἄπειρον σοφίαν καὶ ἀπέραντον δύναμιν, ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ μορφὴν εἰς τὸ χάος καὶ νὰ δημιουργήσῃ ἕνα ὠραῖον κόσμον.

Ἡ Ἀγία Γραφή, ἡ Θεόπνευστος αὐτὴ βίβλος, ἀναφέρει, ὅτι ὁ κόσμος ἐδημιουργήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ μηδενὸς μὲ μόνον τὸν λόγον Του. « Αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, Αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτίσθησαν » (Ψαλμ. ρμ' 5).

Ἐναφέρει ἀκόμη, ὅτι ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν κόσμον εἰς ἕξ ἡμέρας *.

Μὲ μόνον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐδημιουργήθησαν τὰ πάντα.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐδημιουργήθησαν ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες.

Ἐν ἀπὸ τὰ ἄστρα αὐτὰ ποὺ λάμπουν εἰς τὸ θαυμαστὸν διάστημα, εἶναι καὶ ἡ Γῆ μας. Ἡ Γῆ ὅμως δὲν ἦτο τότε, ὅπως σήμερον. Βαθὺ καὶ πυκνὸν σκότος ἦτο ἡπλωμένον ἐπάνω της. Δὲν ὑπῆρχον οὔτε τὰ δάση, οὔτε οἱ λειμῶνες, οὔτε αἱ λίμναι, οὔτε τὰ δένδρα μετὰ τὰ πράσινα φυλλώματα, οὔτε τὰ πολυχρώμα ἄνθη, οὔτε τὰ ζῶα, οὔτε τὰ πτηνά. Ἄνθρωποι δὲν ὑπῆρχον ἀκόμη ἐπὶ τῆς Γῆς.

Μέσα εἰς τὴν πένθιμον αὐτὴν σιωπὴν, τὸ τρομακτικὸν κενὸν καὶ τὸ ζοφερὸν σκότος, ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ.

« Γενηθήτω φῶς ».

Καὶ ἀμέσως ἔγινε φῶς καὶ μία γλυκεῖα λάμψις ἐφώτισε τὴν γῆν.

Προσταχτικὴ διὰ δευτέραν φοράν ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ.

« Γενηθήτω στερέωμα ».

Ἐδημιουργήθη τότε ὁ ὠραῖος καὶ γαλανὸς οὐρανός, τὰ μεγάλα σύννεφα καὶ ἡ καθαρὰ ἀτμόσφαιρα. Ἐχωρίσθη τὸ ὕδωρ ποὺ ὑπῆρχεν εἰς τὴν Γῆν, ἀπὸ τοῦ ὕδωρ ποὺ περιεῖχον τὰ σύννεφα.

Ἐπειδὴ ὅμως τὰ ὕδατα ἐκάλυπτον τὴν γῆν, ὁ Θεὸς διέταξεν :

« Συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά ».

Νὰ συναχθοῦν δηλαδή τὰ ὕδατα εἰς μεγάλους λάκκους τῆς γῆς καὶ νὰ φανῇ ἡ ξηρά. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔγιναν αἱ θάλασσαι, αἱ λίμναι, οἱ ὠκεανοὶ καὶ ἐφάνησαν αἱ νῆσοι καὶ αἱ μεγάλαι ἡπειροί.

Τότε ἐφύτρωσαν, κατὰ διαταγὴν πάλιν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὰ ὄρη καὶ τοὺς κάμπους τὰ εὐεργετικὰ δένδρα, τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἄνθη, τὰ ὅποια στολίζουν τὴν γῆν.

Κατόπιν ἐφάνη ἡ θαυμασίη λάμψις τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης καὶ τῶν ἀστέρων.

* Σημείωσις : Ἐδῶ δὲν ἐννοοῦνται 6 ἡμέραι μετὰ 24 ὥρας ἡ κάθε μία, σύμφωνα μετὰ τὴν ἰδικὴν μας μετρικὴν χρονικὴν ἀντίληψιν. Ἐννοοῦνται μεγάλα χρονικά διαστήματα.

Ἔως τὴν ἐποχὴν αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν ὑπῆρχε μόνον ὕδωρ καὶ εἰς τὴν ξηρὰν ἐφύοντο μόνον δένδρα καὶ φυτά. Ὁ Θεὸς ὅμως ἔδωσε νέαν διαταγὴν.

«Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ».

Διέταξε, δηλαδή, ὁ Θεὸς τὰ ὕδατα νὰ παράγουν ἰχθῦς, διέταξε νὰ δημιουργηθοῦν τὰ πτηνὰ καὶ τελευταῖον διέταξε τὴν γῆν νὰ παράγῃ διάφορα εἶδη ζώων. Ἀπὸ τότε ἐγένισεν ἡ θάλασσα ἀπὸ ἀναριθμήτους ἰχθῦς ὅλων τῶν εἰδῶν καὶ ἡ ξηρὰ ἀπὸ πτηνὰ καὶ ζῶα μικρὰ καὶ μεγάλα. Ἐκτοτε ὅλα ὅσα πετοῦν εἰς τὸν ἀέρα, ὅσα ἔρπου καὶ περιπατοῦν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ὅσα κολυμβοῦν εἰς τὰς θαλάσσας, τὰς λίμνας καὶ τοὺς ποταμοὺς ἐπλήθυναν εἰς τὴν γῆν καὶ τὴν γεμίζουν ἀπὸ ὠραιότητος καὶ ζωῆς.

Οἱ κελαῖδισμοὶ τῶν πτηνῶν, ὁ βόμβος τῶν μελισσῶν, αἱ φωναὶ τῶν ζώων συνθέτουν ἓν εἶδος δοξολογικῆς μουσικῆς. Ὅλα αὐτὰ ἔχουν δημιουργηθῇ με τὴν σοφίαν καὶ δίδουν τὴν ζωὴν εἰς τὴν Γῆν!

2. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀοράτου κόσμου

505

(Γενέσ. β' 1, Ψαλμ. η' 6, Ἰώβ λη' 7, Ψαλμ. ργ' 4, Ἐβρ. α' 14, Α' Πέτρ. ε' 8, Ματθ. ιζ' 21, Ἰουδ. 6 κ.ά.)

Κατὰ τὴν Ἀγίαν Γραφὴν ὁ Θεός, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ὕλικόν καὶ ὁρατὸν κόσμον, ἐδημιούργησε καὶ ἄλλον, ἄυλον καὶ ἀόρατον, πνευματικὸν κόσμον, τοὺς Ἀγγέλους.

Τοὺς Ἀγγέλους, ὅπως συνάγεται ἀπὸ διάφορα Ἀγιογραφικὰ ἀποσπάσματα, ἐδημιούργησεν ὁ Θεὸς πρὸ τοῦ ὕλικου κόσμου καὶ πρὶν νὰ πλάσῃ τὸν ἄνθρωπον: «ὅτε ἐγενήθησαν ἄστρα ἤνεσάν με φωνῇ μεγάλῃ πάντες ἄγγελοί μου» (Ἰώβ λη' 7). Ὅταν δηλαδή ἐδημιουργήθησαν τὰ ἄστρα, ἐσαγήνευσε τὸσον ἡ ἀκτινοβολία των καὶ ἡ ἀνέκφραστος ὠραιότης των τοὺς Ἀγγέλους, ὥστε μὲ μεγάλην φωνὴν ὕμνησαν τὸν Θεόν. Φαίνεται, λοιπόν, ὅτι πρὸ τῆς δημιουργίας τῶν ἀστρικῶν κόσμων, οἱ ὅποιοι ἐδημιουργήθησαν τὴν τετάρτην ἡμέραν τῆς δημιουργίας, ἐδημιουργήθησαν οἱ Ἀγγελοι.

Ἀγγελοι ὀνομάζονται διότι ὡς κύριον ἔργον των ἔχουν νὰ ἀναγ-

γέλλουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ δοξάζουν καὶ ἀνυμνοῦν Αὐτὸν εἰς τὸν οὐρανόν.

Εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν συχνὰ γίνεται λόγος περὶ τῶν Ἀγγέλων. Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας, εἰς ἓν ὄραμά του, εἶδεν ἀγγέλους γύρω ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸν οὐρανὸν νὰ ὑμνοῦν καὶ νὰ δοξάζουν τὸν Δημιουργὸν μὲ τὸν ὕμνον, τὸν ὁποῖον ψάλλουν κατὰ τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν εἰς τοὺς Ναοὺς. «Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ, πλήρης πᾶσα ἡ Γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ». Ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ, ἐξ ἄλλου, φέρει τὸ μήνυμα εἰς τὸν Ζαχαρίαν διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Προδρόμου. Ὁ ἴδιος Ἀγγελος ἀναγγέλλει εἰς τὴν Παρθένον Μαρίαν τὴν γέννησιν τοῦ Κυρίου. Ἀγγελος εἰδοποιεῖ τὸν Ἰωσήφ νὰ φύγῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον μὲ τὴν Θεοτόκον καὶ τὸ θεῖον βρέφος, διότι ὁ Ἡρώδης ἐπεδίωκε νὰ φονεύσῃ αὐτό. Οἱ Ἀγγελοι ἐνισχύουν τὸν Κύριον κατὰ τὴν προσευχὴν του εἰς τὴν Γεθσημανή, ὀλίγον πρὶν τὸν συλλάβουν οἱ Ἰουδαῖοι. Ἀγγελοι εἰδοποίησαν τοὺς Ἀποστόλους καὶ τὰς Μυροφόρους γυναῖκας, ὅτι ἀνέστη ὁ Χριστός.

Οἱ Ἀγγελοι προστατεύουν ἀκόμη τοὺς εὐσεβεῖς ἀνθρώπους καὶ εἶναι φύλακες καὶ ὁδηγοὶ εἰς τὴν ζωὴν μας.

Ἡ Καινὴ Διαθήκη ἀναγράφει ρητῶς (Ματθ. ιη' 10), ὅτι κάθε πιστὸς ἔχει τὸν φύλακα Ἀγγελὸν του καὶ δι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία μας παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ μᾶς χαρίσῃ «Ἀγγελον εἰρήνης, πιστὸν ὁδηγόν, φύλακα τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν».

Οἱ Ἀγγελοι εἶναι πάρα πολλοὶ καὶ ἀποτελοῦν τάξεις ἢ τάγματα καὶ κάθε τάξις ἢ τάγμα ἔχει τὸ ὄνομά του.

*Ἀγγελοι, Ἀρχάγγελοι, Ἀρχαὶ
Ἐξουσίαι, Δυνάμεις, Κυριότητες
Θρόνοι, Χερουβείμ, Σεραφείμ.*

Συνολικῶς γνωρίζομεν ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἑνέα τάγματα, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνουν πλῆθος Ἀγγέλων, οἱ ὁποῖοι ἡμέραν καὶ νύκτα δοξολογοῦν τὸν Θεὸν καὶ ἐργάζονται, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ, ὑπάρχουν καὶ οἱ πονηροὶ καὶ κακοὶ ἄγγελοι, οἱ ὁποῖοι ὀνομάζονται πονηρὰ πνεύματα ἢ δαίμονες ἢ διάβολοι.

Αὐτοὶ ἦσαν προηγουμένως ἀγαθοὶ Ἀγγελοι, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ὑπερ-

φάνειάν των περιέπεσαν εις τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὸν Θεόν.

Τοιοιουτρόπως μετεπλήδωσαν ἀπὸ τὴν θεϊαν εὐδαιμονίαν εἰς τὴν ἀθλιότητα καὶ δυστυχίαν. Ἀπὸ τότε ποῦ ἔχασαν τὴν εὐτυχίαν, ἀγωνίζονται νὰ παρασύρουν καὶ τοὺς ἀνθρώπους μακρὰν τοῦ Θεοῦ. Ὁ κορυφαῖος Ἀπόστολος Πέτρος γράφει, ὅτι ὁ ἐχθρὸς μας διάβολος ὡς λέων ἐξηγριωμένος περιπατεῖ μὲ σκοπὸν νὰ κατασπάρῃ ὅποιον εὖρη ἐμπρὸς τοῦ «*Νήψατε, γρηγορήσατε· ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρνόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίῃ*» (Α' Πέτρ. ε' 8). Καὶ ὁ Κύριος διδάσκει, ὅτι μόνον μὲ τὴν προσευχὴν καὶ μὲ τὴν νηστείαν δυνάμεθα νὰ σωθῶμεν ἀπὸ τὸν διάβολον. Κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, ὁ διάβολος θὰ τιμωρηθῇ μὲ αἰώνιον κόλασιν καὶ θὰ καταλυθῇ ἡ ἐξουσία του. •

3. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀνθρώπου

(Γενέσ. α' 26 - Β')

Εἶπομεν, ὅτι μόνον μὲ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἡ ἀχανὴς ἔκτασις τοῦ σύμπαντος μετεμορφώθη εἰς ἐξαίσιον μεγαλουργημα. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ Θεὸς ἐδημιούργησεν ὅλα, ὅσα βλέπομεν καὶ ἐκεῖνα ποῦ δὲν βλέπομεν καὶ ἀφοῦ εἶδεν, ὅτι ὅλα ἦσαν ἐκτάκτως ὠραῖα, ἀπεφάσισε νὰ δημιουργήσῃ τὸ τελειότερον δημιούργημά του, τὸν ἄνθρωπον.

Εἶπε λοιπὸν ὁ Θεός :

«*Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν*».

Ἄς δημιουργήσωμεν, δηλαδή, ἄνθρωπον ἰκανὸν νὰ ὁμοιάσῃ μὲ ἐμέ. Αὐτὸς ἄς εἶναι ἀρχηγὸς ὅλων τῶν δημιουργημάτων. Καὶ ἐδῶ ἔκαμε διακριτικὴν ἐξαίρεσιν ὁ Θεός. Ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον μὲ ἰδιαίτεραν φροντίδα καὶ ὄχι μὲ μόνον τὸν λόγον Του, ὅπως ὅλα τὰ ἄλλα δημιουργήματα. Ἐλαβε χῶμα καὶ ἀφοῦ ἔπλασε τὸ τελειότερον ἀπὸ τὰ γήινα δημιουργήματά του, τοῦ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον πνοὴν ζωῆς. Τοιοιουτρόπως ἔγινεν ὁ ἄνθρωπος «*ψυχὴ ζωῶσα*». Ἡ ἐξαίρεσις αὕτη τοῦ Θεοῦ ἀποδεικνύει τὸ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον του διὰ τὸ ὄν, τὸ ὅποιον ἀπετέλεσε τὴν κορωνίδα τῆς Δημιουργίας. Ἡ ἰδιαίτερα ἀγάπη του φαίνεται ἀκόμη καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ἀγαθὰ, ὕλικὰ καὶ πνευματικὰ, τὰ ὅποια ἐχάρισεν εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Μὲ στοργικὴν φροντίδα ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς παράδεισον, δηλαδὴ κῆπον, εἰς τὴν τοποθεσίαν Ἐδὲμ καὶ ἐκεῖ ἔβαλε τὸν Ἀδὰμ¹. Τὸν κῆπον αὐτὸν ἐστόλισε μὲ τὰ πλέον πολύχρωμα καὶ εὐώδη ἄνθη καὶ ὠραῖα καὶ καρποφόρα δένδρα, διὰ τὰς ἡμετέρας εὐτυχίας ὁ πρῶτος ἄνθρωπος.

Ὁ Ἀδὰμ ἔλαβε ἐντολὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ ἐργάζεται, νὰ φυλάσῃ τὸν Παράδεισον καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ τὰ ἀγαθὰ τοῦ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Θεὸς ἡλόγησε τὴν ἐργασίαν, ἡ ὁποία εἶναι ἀπαραίτητος εἰς τὴν ζωὴν μας καὶ ἀποτελεῖ ἀληθινὴν χαρὰν καὶ εὐλογίαν.

Τὸ ἄμετρον ἐνδιαφέρον τοῦ Θεοῦ ὅμως ἐπροχώρησεν ἀκόμη περισσότερον. Διὰ τὰς ὁλοκληρώσας τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐσκέφθη νὰ δημιουργήσῃ χάριν αὐτοῦ καὶ σύντροφον διὰ τὰς ἐκείνου.

«Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός· οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον· ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθόν».

Τότε ὁ Θεὸς ἐπλασεν ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Ἀδὰμ τὴν Εὕαν². Ὁταν ὁ Ἀδὰμ εἶδε τὴν Εὕαν, ἐνόησε, ὅτι αὕτη προῆλθεν ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ.

«Τοῦτο νῦν ὁστοῦν ἐκ τῶν ὁστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου· αὕτη κληθήσεται γυνή».

Δηλαδὴ, αὐτὸ τὸ νέον δημιουργήμα ἐγένετο ἀπὸ τὰ ὀστά καὶ τὸ σῶμα μου. Εἶναι ὅμοιον μὲ ἐμέ. Θὰ ὀνομασθῇ γυνή.

Μὲ μεγάλην ἀγάπην ἡλόγησεν ἀκολούθως ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὕαν, τὸ ἁρμονικὸν ζεῦγος τῶν πρωτοπλάστων καὶ τοὺς εἶπε νὰ πληθύνωνται εἰς τὴν Γῆν καὶ νὰ γίνουν κύριοι αὐτῆς καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς δημιουργημάτων.

«Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς λέγων· ἀξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς» (Γενέσ. α' 28).

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Θεὸς συνέστησε καὶ ἡλόγησε καὶ τὸ Μυστήριον τοῦ Γάμου καὶ τὴν οἰκογένειαν.

Ὁ Θεὸς ὅμως δὲν ἔδωκεν μόνον ὑλικά ἀγαθὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὴν ἰδιαιτέραν τοῦ ἀγάπην πρὸς αὐτὸν ἔδειξε κυρίως μὲ τὰ πνευματικά ἀγαθὰ, μὲ τὰ ὅποια τὸν ἐφωδίασε καὶ κατ' ἐξοχὴν μὲ τὸ σπουδαιότερον ἐξ ὅλων τῶν ἀγαθῶν, τὴν ἀθάνατον ψυχὴν. Ἡ ψυχὴ δὲν φθείρεται καὶ δὲν ἀποθνήσκει. Δὲν εἶναι ὑλική, ἀλλὰ πνευματικὴ

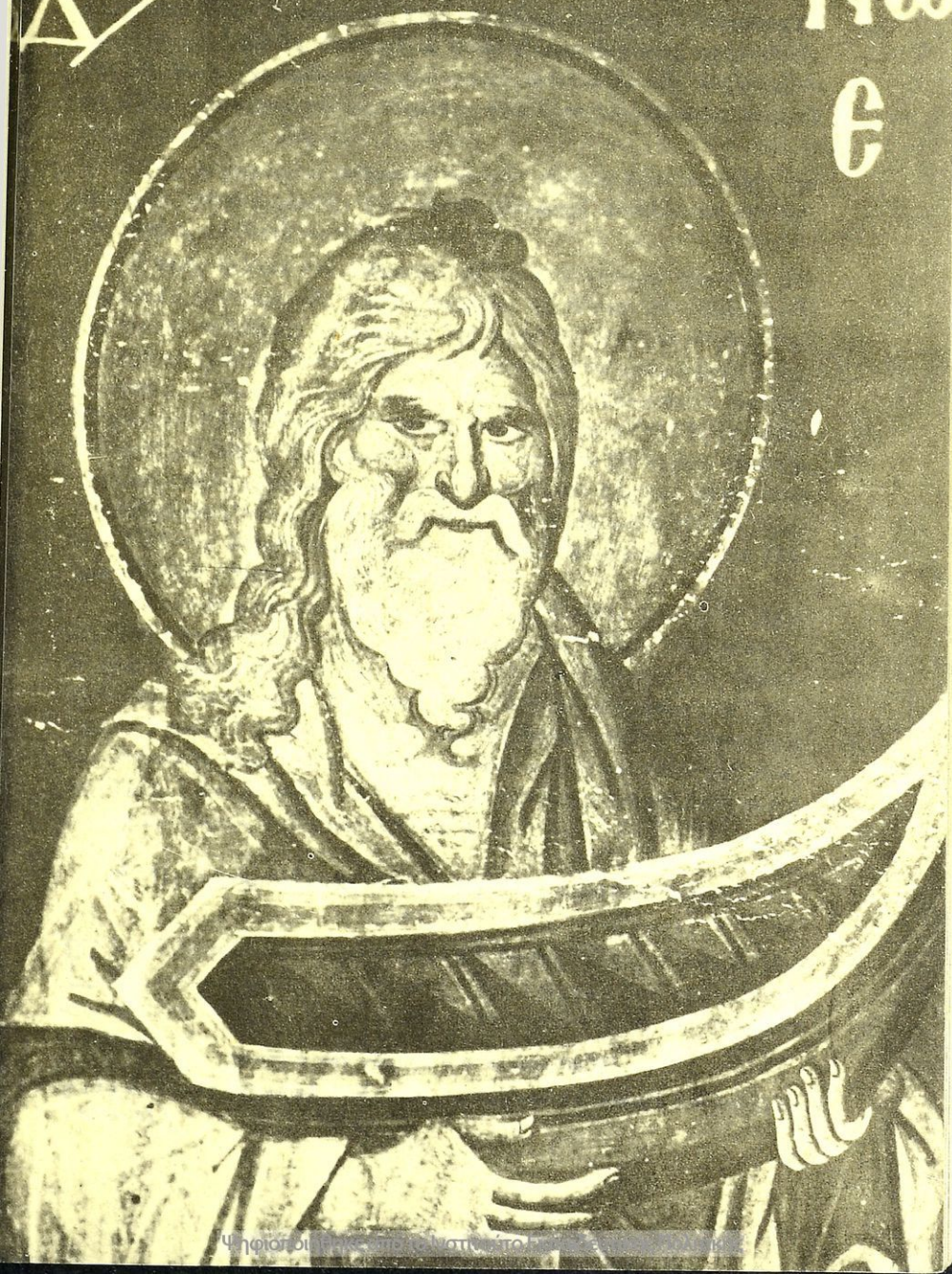
1. Ἀδὰμ εἶναι λέξις ἐβραϊκὴ καὶ σημαίνει γήινος (χωματένιος).

2. Εὕα εἶναι ἐβραϊκὴ λέξις καὶ σημαίνει ζωή.

ΔΚ

NG

Ε

Ὁ δίκαιος Νῶε κρατῶν τὴν κιβωτὸν

Τοιχογραφία τοῦ Πρωτάτου τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ἀποδιδομένη εἰς τὸν Πανσέληνον
(ΙΔ' αἰὼν)

καὶ ἄυλος. Εἶναι ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ αὐτὴν τείνει ὁ ἄνθρωπος νὰ ὁμοιάσῃ πρὸς Αὐτόν. Δύναται νὰ γίνῃ τέλειος ψυχικῶς, κατὰ χάριν, ὅπως ὁ Θεός. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἀνυπολόγιστος ἀξία τῆς ψυχῆς, ἥτις εἰς ἀξίαν εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνωτέρα ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον. Ἰδοὺ τὶ εἶπε περὶ αὐτῆς ὁ Κύριος:

«Τὶ γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδίσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τὶ δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;» (Ματθ. ιστ' 26).

Ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον μὲ ὅλως ἰδιαιτέραν φροντίδα καὶ τὸν κατέστησε κορωνίδα τῆς δημιουργίας ἐξ αἰτίας τοῦ προορισμοῦ, τὸν ὅποιον τοῦ ἔταξε, νὰ ὁμοιάσῃ δηλ. πρὸς τὸν Θεὸν κατὰ χάριν καθιστάμενος τέλειος. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὀφείλομεν νὰ καταστῶμεν ἅγιοι, ποιοῦντες εἰς ὅλην τὴν ζωὴν μας τὸ θέλημα τοῦ Ἐπουρανίου Πατρός. Ὅταν καταστῶμεν ἅγιοι, θὰ τύχωμεν εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς θείας μακαριότητος καὶ δόξης. Θὰ ἀπολαύσωμεν τῆς τιμῆς νὰ βλέπωμεν τὸν Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Ὁ μέγας λοιπὸν καὶ ὕψιστος προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ἀπόλαυσις τῆς δόξης καὶ τῆς χαρᾶς εἰς τὸν οὐρανόν. «Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρὸς αὐτῶν» (Ματθ. ιγ' 43).

Μὲ τὴν δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐπεράτωσεν ὁ Θεὸς τὸ ὅλον ἔργον τῆς δημιουργίας εἰς τὰς ἑξ δημιουργικὰς ἡμέρας. Τὴν ἑβδόμην δὲ ἡμέραν ἀνεπαύθη ἀπὸ τῶν ἔργων Αὐτοῦ καὶ ἡυλόγησε τὴν ἡμέραν αὐτὴν τῆς ἀναπαύσεως. Δι' αὐτὸ ἡ ἡμέρα αὕτη ὠνομάσθη Σάββατον¹. Ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ ἀντὶ τοῦ Σαββάτου τιμῶμεν ἰδιαιτέρως τὴν Κυριακὴν. Κατ' αὐτὴν δοξάζομεν ἀπὸ κοινοῦ τὸν Θεὸν καὶ ἀναπαύομεθα. Εἶναι δὲ ἡ Κυριακὴ, ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου, διότι κατ' αὐτὴν ἀνέστη ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

• 4. Περὶ τῆς ἠθικῆς πτώσεως τῶν πρωτοπλάστων

(Γενέσ. γ')

Εἰς τὸν Παράδεισον ὑπῆρχον φυτὰ καὶ δένδρα παντὸς εἶδους. Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὕα, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς εἶχε φυτεύσει τὸν Παράδεισον, ἦσαν εὐτυχεῖς. Ὁ Θεὸς εἶχε καταστήσει τοὺς πρωτοπλάστους εὐδαίμονας.

1. Σάββατον = ἐβραϊκὴ λέξις ἡ ὁποία σημαίνει ἀνάπαυσις.

— Νὰ διαμένητε ἐδῶ εὐτυχεῖς. "Ολα εἶναι ἰδικά σας. Ἐξ ὅλων τῶν δένδρων νὰ λαμβάνητε τοὺς καρπούς. Μόνον ἀπὸ τὸ δένδρον, τὸ ὁποῖον ἐφύτευσα εἰς τὸ μέσον τοῦ κήπου, προσέξατε, νὰ μὴ φάγητε ἐκ τῶν καρπῶν του, διότι τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ παραβῇτε τὴν ἐντολὴν μου καὶ θὰ φάγητε, θὰ ἀποθάνητε.

Ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἡ Εὐὰ, εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐπρόσεχον πολὺ, νὰ μὴ παραβοῦν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Ὅσον ἐπρόσεχον, ἔζων εὐτυχεῖς. Εἰργάζοντο καὶ ἐκαλλιέργουν τὸν κῆπον των καὶ ἡ ἐργασία των ὑπῆρξεν εὐλογημένη καὶ τοὺς ἔδιδε χαρὰν.

"Ολα τὰ ζῶα ἐσέβοντο τοὺς πρωτοπλάστους καὶ ὑπηρέτουσαν αὐτούς. Ἀσθένειαν καὶ θάνατον δὲν ἐγνώριζον οἱ πρωτόπλαστοι, ὅσον ἐφύλαττον τὴν ἐντολὴν. Ἦσαν ἡγαπημένοι μεταξὺ των καὶ ἐχαίροντο τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.

Τὸ μέγιστον ὅμως ἐξ ὅλων τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα ἀπελάμβανον, ἦτο, ὅτι ἠδύναντο τακτικῶς νὰ βλέπουν τὸν Θεὸν καὶ νὰ συνομιλοῦν μετ' Αὐτοῦ.

Τὸ δειλινὸν ἤρχετο ὁ Θεὸς εἰς τὸν Παράδεισον καὶ συνωμίλει μετὰ τῶν πρωτοπλάστων. Πόσον εὐτυχεῖς ἦσαν ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι! Μὲ πόσῃν διάθεσιν καὶ χαρὰν ἐγείροντο τὴν πρωΐαν διὰ νὰ δοξολογήσουν τὸν Πλάστην καὶ Πατέρα των!

Τὴν ἡσυχον ὅμως καὶ εὐχάριστον ζοὴν των ἤλθε νὰ ταράξῃ ἓνα θλιβερὸν γεγονός. Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ ἐκάθητο ἡ Εὐὰ μόνη της, βλέπει τὸν ὄφιν πλησίον ἐνὸς δένδρου, ὁ ὁποῖος ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ ὡς ἄνθρωπος.

— Ἀληθῶς, Εὐὰ, ὁ Θεὸς δὲν σᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἀπολαμβάνητε ἐκ τῶν καρπῶν τοῦ Παραδείσου;

— Ὁ Θεὸς μᾶς ἐδῶρησεν ὅλα τὰ καλὰ τοῦ παραδείσου, ἀπήντησεν ἡ Εὐὰ. Μόνον ἀπὸ τοὺς καρπούς τοῦ δένδρου ἐκείνου, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τοῦ κήπου, μᾶς εἶπεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ φάγωμεν, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνωμεν.

— Ὅχι, δὲν θὰ ἀποθάνητε, ἐὰν φάγητε. Ὁ Θεὸς γνωρίζει ὅτι, ὅταν φάγητε ἐξ αὐτοῦ, θὰ γίνητε καὶ σεῖς θεοὶ καὶ θὰ τὰ γνωρίζετε ὅλα.

Ἡ Εὐὰ μὲ περιέργειαν καὶ λαίμαργίαν ἐπρόσεξεν, ὅτι τὸ δένδρον ἦτο ὠραῖον καὶ οἱ καρποὶ του ἐφαίνοντο ἐλκυστικοί. Ἐπίστευσε δυστυχῶς εἰς τοὺς ψευδεῖς λόγους τοῦ διαβόλου, διότι ὁ ὄφιν ἦτο ὁ διάβολος μεταμορφωθείς καὶ ἐλησμόνησε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐντολὴν τοῦ

Θεοῦ. Ἀπὸ τότε ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον τὸ ψεῦδος. Ὁ διάβολος εἶναι ὁ πατὴρ τοῦ ψεύδους.

Ἡ Εὐὰ ἔφαγε τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν καὶ ἔδωκε καὶ εἰς τὸν Ἀδὰμ. Τὸ μεγαλύτερον κακὸν εἰς τὸν κόσμον ὑπῆρξεν ἡ πρᾶξις ἐκείνη τῆς Εὐας. Ἦτο ὄχι μόνον παρακοή, ἀλλὰ καὶ ἀπιστία, διότι ἐπίστευσαν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς αὐτοὺς ψευδῶς, ὅτι θὰ ἀποθάνουν. Ἀπὸ τότε εἰσῆλθεν ἡ ἁμαρτία εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ πρωτόπλαστοι ἔχασαν τὴν εὐτυχίαν των. Φόβος καὶ τρόμος τοὺς κατέλαβεν. Ἡ ἀγάπη τὴν ὁποίαν εἶχον μεταξὺ των, ἤρχισε νὰ ὀλιγοστεύῃ, ὁ ἕνας ἀπέδιδε τὸ κακὸν εἰς τὸν ἄλλον. Ὅταν ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Θεοῦ, ἔτρεμον ἐκ τοῦ φόβου των. Διατὶ νὰ παρακούσουν τὸν Θεόν; Διατὶ νὰ πιστεύσουν εἰς τὸ ψεῦδος τοῦ διαβόλου;

Ἐπὶ τέλους ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Ἡ γλυκεῖα φωνή, τώρα τοὺς ἐφαίνετο τρομερά. Ἀντὶ νὰ τρέξουν, ὅπως πάντοτε, μετὰ χαρᾶς διὰ νὰ ὑποδεχθῶν τὸν Θεόν, ἔτρεξαν νὰ κρυφθῶν.

— Ἀδὰμ, ποῦ εἶσαι; ἐφώναζεν ὁ Θεός.

— Ἦκουσα τὴν φωνὴν σου καὶ ἐφοβήθην καὶ ἐκρύβην, διότι εἶμαι γυμνός.

— Ποῖος σὲ ἐπληροφόρησεν, ὅτι εἶσαι γυμνός; Μήπως ἔφαγες ἐκ τοῦ καρποῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου σοῦ ἀπηγόρευσα νὰ φάγῃς;

— Ἡ γυνὴ τὴν ὁποίαν μοῦ ἔδωκες μὲ παρέσυρε καὶ ἔφαγον.

— Διατὶ ἔκαμες αὐτὸ τὸ κακόν, Εὐὰ; εἶπε τότε πρὸς αὐτὴν ὁ Θεός.

— Ὁ ὄφις μὲ ἐξηπάτησεν. Ἀπῆντησεν ἐκείνη.

Τότε ὁ Θεὸς ἐλυπήθη καὶ ἀπεφάσισε νὰ τιμωρήσῃ τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐάν. Διέταξε νὰ φύγουν ἀμέσως ἐκ τοῦ Παραδείσου. Θὰ ἐργάζωνται πλέον σκληρῶς. Μετὰ κόπου καὶ μόχθου θὰ καλλιερگوῦν τὴν γῆν, διὰ νὰ ἀποδίδῃ καρποῦς.

Ἦρχισαν τότε νὰ κλαίουι πικρῶς οἱ πρόγονοί μας ἐκεῖνοι. Ἦσαν πλέον ἐκτὸς τοῦ Παραδείσου καὶ τὸν ἔβλεπον μακρόθεν. Εἶχον ἀπολέσει τὴν ὥραϊαν κατοικίαν καὶ τὴν αἰώνιον εὐτυχίαν των. Ταπεινωμένοι ἔφευγον μὲ θρήνους καὶ ἀνεζήτουν ἄλλον τόπον διαμονῆς. Ὁ νέος αὐτὸς τόπος ἦτο πλήρης ἀκανθῶν. Τὸ αἷμα ἔρρεεν ἐκ τῶν χειρῶν των, ἐνῶ προσεπάθουν νὰ καθαρίσουν τὴν γῆν ἐκ τῶν ἀκανθῶν, αἱ ὁποῖαι ἐφύτρωνον πάλιν. Ἡ ζωὴ των ἔγινε μαρτυρικὴ.

Ἰδοὺ τὰ ἀποτελέσματα τῆς πρώτης ἐκείνης ἁμαρτίας.

57/11
Ἡ πτώσις τῶν πρωτοπλάστων ὑπῆρξεν ἡ μεγαλύτερα καταστροφή τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τὸ ἀμάρτημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται **προπατορικὸν ἀμάρτημα**, μᾶς βαρύνει καὶ σήμερον ὅλους.

Κάθε νέος ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος γεννᾶται, φέρει μαζί του τὸ ἀμάρτημα ἐκεῖνο. Δι' αὐτὸ εὐκολώτερον βαδίζομεν πρὸς τὸ κακόν, διότι ἀκριβῶς ἐκληρονομήσαμεν τὴν ἀδυναμίαν τῶν προπατόρων μας, δηλαδή τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὕας. Αἱ ἀσθένειαι, ὁ θάνατος καὶ αἱ κακίαι εἰσῆλθον ἀπὸ τότε εἰς τὸν κόσμον. "Ὅσον ὁ καιρὸς παρήρχετο, τόσοι καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπεμακρύνοντο ἐκ τοῦ Θεοῦ, τόσοι καὶ τὸ κακὸν ἐμεγάλωνεν εἰς τὸν κόσμον. Οἱ ἄνθρωποι μέσα εἰς τὸν ἀμαρτωλὸν βίον των ἔχασαν καὶ τὴν ιδέαν τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ περιέπεσαν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν.

ᾠ! Ἐὰν δὲν περιέπιπτον οἱ πρωτόπλαστοι εἰς τὴν ἀμαρτίαν, πόσον καλυτέρα θὰ ἦτο σήμερον ἡ ζωὴ! Πόσα κακὰ θὰ ἔλειπαν καὶ πόση χαρὰ καὶ ἀγάπη θὰ ἐβασίλευεν!

5. Τὸ Πρωτευαγγέλιον

(Γενέσ. γ' 15)

Ολίγον πρὸ τῆς ἐκδιώξεως τῶν πρωτοπλάστων ἐκ τοῦ Παραδείσου, ὁ Θεὸς ὥρισε εἰς αὐτούς, καθὼς καὶ εἰς τὸν ὄφιν, ὠρισμένην ποινὴν διὰ τὸ ἀμάρτημά των. Εἰς τὴν Εὕαν εἶπεν, ὅτι μὲ πόνους καὶ στεναγμούς θὰ φέρῃ εἰς τὸν κόσμον τὰ τέκνα της. Εἰς τὸν Ἀδὰμ ὥρισε νὰ κερδίζῃ τὸν ἄρτον καὶ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν ζωὴν, μὲ πολλὸν κόπον καὶ ἰδρῶτα. Τὸν δὲ ὄφιν κατηράσθη, νὰ σύρεται μὲ τὸ στῆθος καὶ τὴν κοιλίαν του.

Παρ' ὅλα ὅμως ταῦτα, δὲν ἔπαυσεν ὁ Οὐράνιος Πατὴρ μας νὰ ἀγαπᾷ τὰ τέκνα του, τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὕαν καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν. Τοὺς ἐτιμώρησε βεβαίως, διότι ἔπρεπε, καὶ τοὺς ἐξώρισεν ἐκ τοῦ Παραδείσου, διότι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μένουν πλέον ἐκεῖ. Δὲν τοὺς ἄφησεν ὅμως εἰς τὴν τύχην των καὶ δὲν τοὺς ἐστέρησεν ἀπὸ καθε ἐλπίδα. Ἀπὸ τὴν πρώτην ἐκείνην στιγμὴν ἐσχεδίασε τὴν σωτηρίαν των.

Τὸ ἀμάρτημα, τὸ ὁποῖον διέπραξαν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὕα, ἔπρεπε νὰ ἐπανορθωθῇ. Πῶς ἦτο δυνατόν ὁ Πανάγαθος Δημιουργὸς νὰ ἀφήσῃ αἰωνίως ἀμαρτωλὸν τὸ πλάσμα του, τὸν ἄνθρωπον; Διὰ τοῦτο ἀ-

κριβῶς, ἐνῷ καθόριζε τὴν τιμωρίαν ἐκάστου, συγχρόνως ἀπεκάλυπτεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἀπόφασίν του, ὅτι θὰ στείλῃ Σωτῆρα εἰς τὸν κόσμον.

Ἡ Ἀγία Γραφή ἀναφέρει ὅτι, ὅταν ὁ Θεὸς κατηράσθη τὸν ὄφιν, συγχρόνως εἶπε καὶ εἰς τὸν διάβολον, ὁ ὁποῖος ἦτο ἐντὸς τοῦ ὄφους, δεικνύων πρὸς αὐτὸν τὴν Εὐαν :

« Καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς. Ἀὐτὸς σου τηρήσει κεφαλὴν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν » (Γενέσ. γ' 15).

Δηλαδή, θὰ θέσω ἔχθραν μεταξύ σου καὶ μεταξύ τῆς γυναικὸς καὶ μεταξύ τῆς γενεᾶς τῆς ἰδικῆς σου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς. Ἀὐτὸς θὰ σοῦ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν καὶ σὺ θὰ τραυματίσης Αὐτὸν εἰς τὴν πτέρναν. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς θὰ ὑποστῇ τὸν Σταυρικὸν θάνατον. Ἀλλὰ ὁ σταυρικὸς θάνατος διὰ τὸν Χριστόν, ὁ ὁποῖος εἶναι Θεὸς καὶ θὰ ἀναστηθῇ, εἶναι ὡς τραυματισμὸς εἰς τὴν πτέρναν.

Αἱ λέξεις αὐταί, τὰς ὁποίας εἶπεν ὁ Θεός, φανερώνουν τὴν μεγάλην ἀγάπην Αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ λόγοι ἀκριβῶς οὗτοι εἶναι ἡ ἀκτὶς τοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον ἐφώτισε τὴν φοβεράν στιγμὴν τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν πρωτοπλάστων ἐκ τοῦ Παραδείσου.

Εἶναι ἡ πρώτη καὶ παλαιότατη ἐπαγγελία τοῦ Θεοῦ, περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ γυνὴ αὕτη, περὶ τῆς ὁποίας ὠμίλησεν ὁ Θεός, εἶναι ἡ Παρθένος Μαρία καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς δὲν εἶναι ἄλλος, παρὰ αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Ἡ Εὐα ἡμάρτησε καὶ ἔφερε τὸ κακὸν εἰς τὸν κόσμον. Ἡ Παρθένος Μαρία ὑπῆρξεν ἡ γυνὴ, διὰ τῆς ὁποίας ἦλθεν ἡ σωτηρία εἰς τὸν κόσμον. Ὁ Ἀδὰμ παρήκουσε τὸν Θεὸν καὶ ἔφερε τὸν θάνατον εἰς τὴν γῆν. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπήκουσεν εἰς τὸν Θεὸν μέχρι σταυρικοῦ θανάτου καὶ συνέτριψεν, ὅπως προεῖπεν ὁ Θεός, τὸν διάβολον, ἐνίκησε τὸν θάνατον καὶ ἐχάρισε τὴν ἀληθινὴν ζωὴν καὶ εὐτυχίαν εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς Αὐτὸν καὶ ἐκτελοῦν τὸ θέλημα Του.

Μὲ τὴν παρήγορον αὐτὴν ἐλπίδα ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα ἔλαβον θάρ-

ρος και ἤρχισαν τὴν νέαν δύσκολον ζωὴν των.

Οἱ λόγοι, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τοὺς πρωτοπλάστους καὶ ἐφανερώσεν εἰς αὐτοὺς τὴν πρώτην καλὴν εἰδῆσιν, τὴν πρώτην καλὴν ἀγγελίαν περὶ τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Σωτῆρος εἰς τὸν κόσμον, ὀνομάζονται **Πρωτευαγγέλιον**. Ἡ ἐπαγγελία αὕτῃ εἶναι ἡ πρώτη, διότι, καθὼς θὰ γνωρίσωμεν εἰς ἄλλα κεφάλαια τοῦ βιβλίου μας, ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι πολλαὶ προφητεῖαι, αἱ ὁποῖαι ὁμιλοῦν περὶ τῆς ἐλευσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Οἱ Ἑβραῖοι τὸν ἀναμενόμενον Σωτῆρα ὀνομάζουν **Μεσσίαν**, διὰ τοῦτο αἱ προφητεῖαι, αἱ ὁποῖαι ὁμιλοῦν περὶ Αὐτοῦ, λέγονται **Μεσσιανικαὶ προφητεῖαι**.

6. "Αβελ καὶ Κάϊν

(Γενέσ. δ')

Ο Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα, μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσίν των ἐκ τοῦ Παραδείσου, ἀπέκτησαν εἰς τὴν ἀρχὴν δύο τέκνα, τὸν Κάϊν καὶ τὸν Ἀβελ. Ὁ Ἀδὰμ ἐκτίσεν ἐν θυσιαστήριον καὶ ἐκεῖ ἐπάνω ἐθυσίαζε τὰ καλύτερα ἐκ τῶν ζώων καὶ ἐκ τῶν καρπῶν του, θέλων δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου νὰ δείξῃ εἰς τὸν Θεὸν τὴν μετάνοιάν του, διὰ τὸ ἁμάρτημα τὸ ὁποῖον διέπραξαν αὐτὸς καὶ ἡ Εὐα.

Εἰς τὰς θυσίας καὶ τὰς προσευχὰς αὐτὰς ἀσφαλῶς ἦσαν παρόντα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Ἀδὰμ καὶ ἔμαθον, ὅταν ἐμεγάλωσαν καὶ ἀπέκτησαν ἰδικὴν των περιουσίαν, νὰ θυσιάζουν τὰ καλύτερα προϊόντα καὶ ἀποκτήματά των εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ προσεύχωνται.

Ὁ Κάϊν ἦτο γεωργὸς καὶ ἔσπερνε καὶ ἐθήριζεν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ὁ Ἀβελ ἦτο ποιμὴν καὶ ἔβοσκε τὰ πρόβατα. Μίαν ἡμέραν ἀπεφάσισαν καὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ νὰ προσφέρουν θυσίαν εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Κάϊν προσέφερεν ἐκ τῶν καρπῶν τῆς γῆς, τὴν ὁποίαν ἐκαλλιέργει. Ὁ Ἀβελ προσέφερεν ἐκ τῶν νεογεννῆτων προβάτων του τὸ καλύτερον.

Τὰς θυσίας ὅμως καὶ τὰς προσευχὰς δέχεται ὁ Θεός, ὅταν γίνωνται μὲ εὐλικρίνειαν καὶ ὅταν προέρχωνται ἀπὸ ἀγαθοὺς ἀνθρώπους. Πολλοὶ ἄνθρωποι μεταβαίνουν νὰ προσευχηθοῦν εἰς τὸν Ναόν, ἀλλὰ μὲ εὐσέβειαν ὀλίγοι προσεύχονται. Ὀλίγοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι λατρεύουν εὐλικρινῶς τὸν Οὐράνιον Πατέρα μας. Τοιοῦτοτρόπως συνέβη καὶ μὲ τοὺς δύο ἀδελφούς. Ὁ Ἀβελ ἦτο καλὸς καὶ ἐλάτρευε μὲ εὐλικρίνειαν τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ἐδέχθη τὴν θυσίαν καὶ τὴν προσευ-

χὴν του. Ὁ Κάιν δὲν ἦτο καλός. Ἐθυσίασε καὶ προσυχήθη ἐκ συνηθείας καὶ ὄχι ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του.

Ὁ Θεὸς βεβαίως, ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὰς σκέψεις μας καὶ τὰ βάθη τῶν καρδιῶν μας, ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Κάιν ἦτο κακὸς καὶ δὲν ἐδέχθη τὴν θυσίαν του.

— Δὲν γνωρίζεις, τοῦ εἶπεν ὁ Θεός, ὅτι καὶ θυσίαν ἂν μοῦ προσφέρῃς, ὅταν δὲν ἐκτελῇς τὰς ἐντολάς μου, ἁμαρτάνεις;

Ὁ Κάιν ἐλυπήθη πολὺ. Ἀντὶ ὅμως νὰ παραδεχθῇ, ὅτι δὲν ἦτο καλὸς καὶ νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Θεόν, τί ἔκαμε; Ἦρχισε νὰ φθονῇ τὸν καλὸν του ἀδελφόν.

Μίαν ἡμέραν λοιπόν, λέγει ὁ Κάιν εἰς τὸν Ἄβελ.

— Ἄς κάμωμεν ὀλίγον περίπατον.

Ὁ Ἄβελ ἐδέχθη ἀμέσως. Ἐνῶ ἐβάδιζον ὅμως ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου καὶ ὁ καλὸς ἀδελφὸς ὠμίλει μὲ ἀγάπην, ἔξαφνα ὁ Κάιν ἔπεσεν ἐπάνω του ὡς θηρίον ἄγριον καὶ τὸν ἐφόνευσεν. Ὁ Ἄβελ ἐκυλίσθη αἱματωμένος καὶ νεκρὸς εἰς τὴν γῆν.

Ὁλομόναχος τώρα ὁ Κάιν φεύγει μακρὰν ἀπὸ τὸν νεκρὸν ἀδελφόν του τρέμων. Ἐτρεμε, διότι ὁ νόμος, ποῦ ὁ Θεὸς ἔβαλε ἐντὸς μας, διὰ νὰ μᾶς προτρέπῃ νὰ πράττωμεν τὸ καλὸν καὶ νὰ ἀποφεύγωμεν τὸ κακόν, δηλαδὴ ἡ συνείδησίς μας, ἔλεγεν αὐστηρότατα εἰς τὸν Κάιν, ὅτι διέπραξε φοβερὸν ἔγκλημα καὶ δὲν τὸν ἄφηνε νὰ ἡσυχάσῃ οὔτε στιγμήν.

— Κάιν, ποῦ εἶναι ὁ Ἄβελ, ὁ ἀδελφός σου; ἠκούσθη τρομερὰ ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Καὶ τότε ὁ Κάιν, ἀντὶ νὰ συναισθανθῇ τὸ φοβερὸν κακόν, τὸ ὁποῖον διέπραξε καὶ νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν νὰ τὸν συγχωρήσῃ καὶ νὰ κλαύσῃ, ἀπῆντησε μὲ αὐθάδειαν.

— Καὶ μήπως ἐγὼ ἔγινα φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ μου;

— Τί εἶναι τοῦτο τὸ ὁποῖον ἔκαμες Κάιν; Ἤκούσθη πάλιν ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου μοῦ φωνάζει ἀπὸ τὴν γῆν. Θὰ τιμωρηθῇς διὰ τὸ μεγάλο κακόν. Εἰς ὅλην σου τὴν ζωὴν θὰ τρέμῃς καὶ θὰ στενάζῃς καὶ ἀνάπαυσιν δὲν θὰ εὔρης οὐδέποτε.

Ἴδου ποῖος ἔκαμε τὸν πρῶτον φόνον εἰς τὸν κόσμον. Ὁ Κάιν ὁ ἀδελφοκτόνος.

Ὁ φόνος εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἁμαρτήματα. Εἶναι τόσον φοβερὸν ἁμάρτημα, ὥστε ἡ Ἐκκλησία μας δὲν δέχεται τὸν φονέα νὰ γίνῃ κληρικὸς, ἔστω καὶ ἂν μετανοήσῃ καὶ συγχωρηθῇ. Οὐδεὶς ἔχει

τὸ δικαίωμα νὰ ἀφαιρέσῃ ζωὴν, οὔτε τοῦ ἄλλου, οὔτε τὴν ἰδικήν του. Ἡ ζωὴ μας ἀνήκει εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου.

Ἀργότερα ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὕαν ἓνα ἄλλο καλὸν τέκνον, τὸν Σὴθ καὶ ἄλλα πολλὰ τέκνα « υἱοὺς καὶ θυγατέρας », καθὼς ἀναφέρει ἡ Ἀγία Γραφή. Ἀπέθανε δὲ ὁ Ἀδὰμ εἰς ἡλικίαν ἑννεακοσίων τριάκοντα ἐτῶν. •

7. Ὁ Κατακλυσμός

(Γενέσ. στ', ζ', η', θ')

Απὸ τὸν Σὴθ, τὸ ἀγαθὸν τέκνον τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὕας, ἐγεννήθησαν καλὰ τέκνα, τὰ ὅποια ἦσαν εὐσεβεῖ καθὼς ὁ πατήρ των. Ἀκόμη καὶ οἱ ἐγγονοὶ καὶ οἱ δισέγγονοι τοῦ Σὴθ ὑπῆρξαν καλοὶ. Οἱ ἀπόγονοι αὐτοὶ τοῦ Σὴθ ὠνομάζοντο Σηθῖται.

Ἀντιθέτως, οἱ ἀπόγονοι τοῦ Κάϊν, οἱ Καϊνῖται, ἦσαν κακοί, ὅπως καὶ ὁ πατήρ των.

Δυστυχῶς ὅμως ὕστερα ἀπὸ πολλὰ ἔτη καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Σὴθ ἤρchiσαν νὰ γίνωνται κακοὶ μὲ τὴν συναναστροφὴν τῶν Καϊνιτῶν καὶ γενικῶς ἡ κακία ἐβασίλευεν εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς ἀνθρώπους. Ὅσον ἐπληθύνοντο οἱ ἄνθρωποι, τόσον ἐπληθύνετο καὶ ἡ ἁμαρτία, τόσον καὶ ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἐλησμόνησαν οἱ ἄνθρωποι ὅτι, ἐκτὸς τοῦ σώματος, εἶχον καὶ ψυχὴν πνευματικὴν πλασθεῖσαν κατ' εἰκόνα Θεοῦ. Ἐφρόντιζον μόνον διὰ τὸ σῶμα των. Εἶπε, λοιπόν, ὁ Θεός :

— Δὲν θὰ μείνῃ πλέον τὸ πνεῦμα μου πλησίον αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, διότι εἶναι μόνον ἁμαρτωλοὶ σάρκες. Θὰ ἐξαφανίσω τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῆς γῆς.

Μόνον μία οἰκογένεια διεκρίνετο μέσα εἰς ὅλον ἐκεῖνον τὸν ἄσεβῃ καὶ κακὸν κόσμον· ἡ οἰκογένεια τοῦ Νῶε.

Ὁ Νῶε ἦτο ἄνθρωπος δίκαιος καὶ εὐσεβεῖς. Αὐτὸς καὶ ἡ σύζυγός του, τὰ τρία τέκνα των—Σήμ, Χάμ καὶ Ἰάφεθ—καὶ αἱ γυναῖκες των, ἦσαν ὁκτὼ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι δὲν ἐπύκρναν τὸν Θεόν. Αὐτοὶ μόνον δὲν θὰ κατεστρέφοντο. Ἐκατὸν εἴκοσιν ἔτη εἰργάζετο ὁ Νῶε διὰ νὰ κατασκευάσῃ τὴν Κιβωτόν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ παρακινήσῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς μετάνοιαν. Καμμία ὅμως μετάνοια δὲν παρετηρεῖτο. Αὐτοὶ ἐξηκολούθουν τὴν ἀσέβειαν καὶ τὴν διαφθοράν. Τέλος ὁ Νῶε εἰσηλθε μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς τὴν Κιβωτόν, ἀφοῦ

παρέλαβε μαζί του, κατὰ διαταγὴν ἐπίσης τοῦ Θεοῦ, διάφορα ζῶα καὶ τροφὰς διὰ τὴν συντήρησίν των.

Ὅταν ἐτελείωσεν ὅλη ἡ προπαρασκευή, ὁ Θεὸς ἀνέβαλεν ἀκόμη τὴν ἔναρξιν τοῦ κατακλυσμοῦ ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Ἀλλὰ περιεγέλων οἱ ἀσεβεῖς ἄνθρωποι τὸν εὐσεβῆ Νῶε. Τότε ἤνοιξαν «αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου» καὶ οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέγει, ὅτι καὶ τότε ἀκόμη ὁ Θεὸς διέταξε νὰ ἀνέρχωνται τὰ ὕδατα ὀλίγον κατ' ὀλίγον, μήπως τότε τοῦλάχιστον οἱ ἄνθρωποι συναισθανθοῦν καὶ μετανοήσουν. Ἀλλὰ εἰς μάτην. Τοιουτοτρόπως μόνον ὁ Νῶε, ἡ οἰκογένειά του καὶ τὰ ζῶα, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐντὸς τῆς Κιβωτοῦ, ἐσώθησαν. «*Πάντα ὅσα ἔχει πνοὴν ζωῆς καὶ πᾶν, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἀπέθανε*».

Τοιουτοτρόπως οἱ μὲν κακοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐφύλαττον τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, ἐτιμωρήθησαν. Ὁ δίκαιος ὅμως καὶ εὐσεβὴς Νῶε εἶχε προστάτην τὸν Θεὸν καὶ ἐσώθη οἰκογενειακῶς, ἂν καὶ ὅλος ὁ κόσμος κατεστράφη.

Ἐν ἔτος περίπου ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ κατακλυσμοῦ ἡ ἀθῶα περιστερὰ μὲ τὸν κλάδον τῆς ἐλαίας εἰς τὸ ράμφος της ἔφερε τὸ μήνυμα εἰς τὸν Νῶε, ὅτι μετ' ὀλίγον χρόνον, ἡδύνατο νὰ ἐξέλθῃ. Ἡ Κιβωτὸς εἶχεν ἐπικαθίσει ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Ἀρμενίας Ἀραράτ.

Πράγματι ἐξῆλθον ἐκ τῆς Κιβωτοῦ ὅλοι καὶ ἡ πρώτη πρᾶξις, τὴν ὁποίαν ἔκαμαν, ἦτο νὰ κτίσουν θυσιαστήριον, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἐθυσίασαν καὶ ἡὐχαρίστησαν τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν των. Προσηυχήθησαν καὶ οἱ ὅκτῳ ἐκεῖνοι εὐσεβεῖς ἄνθρωποι καὶ ἐξέφρασαν τὴν εὐγνωμοσύνην των καὶ τὴν εὐλάβειάν των.

Ὁ Θεὸς ἐδέχθη τὴν προσευχὴν των, ἡὐλόγησε τὸν Νῶε καὶ ὑπεσχέθη ὅτι δὲν θὰ καταστρέψῃ πλέον τὸ ἀνθρώπινον γένος διὰ κατακλυσμοῦ. Ὡς ἀναμνηστικὸν σημεῖον τῆς ὑποσχέσεως ταύτης ὥρισε τὸ **Οὐράνιον τόξον**, τὸ ὁποῖον βλέπομεν καὶ σήμερον ὅλοι μας, ὅταν μετὰ τὴν βροχὴν προβάλλῃ εἰς τὸν οὐρανόν. Πόσον ὥραϊον εἶναι τὸ φωτεινὸν αὐτὸ τόξον μὲ τὰ λαμπρά του ἑπτὰ χρώματα καὶ μὲ πόσῃ χαρὰν καὶ ἀνακούφισιν τὸ ὑποδεχόμεθα ὕστερα ἀπὸ τὴν νεροποντὴν! Εἶναι τόσον ὥραϊον, ὅσον ὥραία εἶναι καὶ ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν μᾶς ὑπενθυμίζει, ὅσον ὥραία καὶ γλυκεῖα εἶναι ἡ ἀγάπη Του.

Μετὰ ταῦτα ὁ Νῶε καὶ τὰ τέκνα του ἤρχισαν νὰ καλλιεργοῦν τὴν γῆν καὶ μάλιστα τὴν ἄμπελον.

Ὁ Νῶε ἔζησεν ἑννεακόσια πεντήκοντα ἔτη. Μετεβίβασε δὲ εἰς τοὺς υἱοὺς του τὰς ἱεράς ἀληθείας τῆς θρησκείας καὶ ἰδιαίτέρως προεφῆτευσεν, ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἐγεννᾶτο ἀπὸ τὴν γενεὰν τοῦ Σήμ.

8. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε

(Γενέσ. ια' 1-9)

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ ἔζων μὲ ἀγάπην καὶ εἰρήνην. Ἐφύλαττον τὰς θρησκευτικὰς ἀληθείας, ὠμίλουν τὴν ἰδίαν γλῶσσαν καὶ ἦσαν μία οἰκογένεια.

Ὅταν ὁμως οἱ ἄνθρωποι ἐπληθύνθησαν, ἤρχισαν νὰ διασπείρωνται καθ' ὁμάδας εἰς διάφορα μέρη, διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ ζήσουν.

Προτοῦ νὰ χωρισθοῦν, ἀπεφάσισαν νὰ κατασκευάσουν ἕνα πανύψηλον πύργον, διὰ νὰ μείνῃ τὸ ὄνομά των ἀθάνατον. Αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅταν θὰ ἔβλεπον τὸν πύργον αὐτόν, θὰ ἐθαύμαζον ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τὸν ἔκτισαν.

Ἡ ἀπόφασις αὕτῃ σημαίνει, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν πάλιν νὰ γίνωνται ὑπερήφανοι καὶ ἐγωισταί. Ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι μεγάλη ἁμαρτία. «Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται» λέγει ἡ Ἀγία Γραφή. Εἶδε λοιπὸν ὁ Θεὸς τὴν ὑπερηφάνειάν των καὶ ἐσύγχυσε τὴν γλῶσσαν των. Ὁμίλουν μεταξὺ των, χωρὶς ὁ ἕνας νὰ ἐννοῇ τὸν ἄλλον. Πῶς νὰ προχωρήσουν τώρα εἰς τὴν ἐργασίαν; Ἦρχισαν νὰ φιλονεικοῦν μεταξὺ των, διότι ἦτο ἀδύνατον νὰ συνεννοηθοῦν.

Ἀπογοητευμένοι τέλος καὶ λυπημένοι ἐγκατέλειψαν ἀτελείωτον τὸν πύργον των, ὁ ὅποιος ὠνομάσθη **Πύργος τῆς Βαβέλ**, δηλαδή, πύργος τῆς συγχύσεως.

Εἰς τὸ ἴδιον ἐκεῖνο μέρος ἐκτίσθη ἀργότερον μία μεγάλη καὶ ὠραία πόλις, ἡ ὁποία ὠνομάσθη Βαβυλὼν. Ἀλλὰ καὶ αὕτῃ σήμερον δὲν ὑπάρχει, διότι κατεστράφη διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν κατοίκων της.

Κατὰ τὴν παράδοσιν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Σήμ κατόκησαν εἰς τὴν Ἀσίαν, οἱ ἀπόγονοι τοῦ Χάμ εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰάφεθ εἰς τὴν Εὐρώπην. Τὰ ἄλλα μέρη τῆς γῆς, ὅπως ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Αὐστραλία κατόκηθησαν ἀργότερα.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔφερον μαζί των τὴν ἀνάμνησιν τῶν κυριωτέρων ἀληθειῶν τῆς θρησκείας καὶ πρὸ πάντων τὴν πίστιν, ὅτι εἷς καὶ μόνον εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός. Ἐνεθυμοῦντο ἀκόμη τὴν δημιουργίαν

τοῦ ἀνθρώπου, τὸν Παράδεισον, τὴν πτῶσιν τῶν πρωτοπλάστων, τὴν ὑπόσχεσιν περὶ ἐλευσεως τοῦ Σωτῆρος, τὸν κατακλυσμὸν.

Δυστυχῶς ὁμῶς καὶ πάλιν οἱ ἄνθρωποι ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἦρχισαν νὰ λατρεύουν ὅ,τι τοὺς ἔκαμεν ἐντύπωσιν. Τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην, τοὺς ἀστέρας, τὰ ὄρη, τὰ δάση, τοὺς ποταμούς. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ζῶα τὰ ἐλάτρευσαν ὡς θεούς. Τοιοῦτοτρόπως ἐδημιουργήθη ἡ πίστις εἰς πολλοὺς θεούς, ἡ **πολυθεΐα**. Τῶν ψευδῶν αὐτῶν θεῶν κατεσκευάσαν οἱ ἄνθρωποι ὁμοιώματα, δηλαδὴ ἀγάλματα ἐκ μαρμάρων ἢ λίθων ἢ ξύλων. Τὰ ἀγάλματα αὐτὰ λέγονται **εἰδῶλα** καὶ οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς αὐτά, λέγονται **εἰδωλολάτραι**, ἡ δὲ θρησκεία των **εἰδωλολατρεία**.

Ἡ σύγχυσις τῶν γλώσσων καθὼς καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὑπερηφανείας ἐκείνης, τὸ ὁποῖον ἦτο ἡ διχόνοια καὶ ὁ χωρισμὸς τῶν ἀνθρώπων, περιγράφεται εἰς ἓν ὠραῖον τροπάριον τῆς Ἐκκλησίας μας, τὸ ὁποῖον ψάλλεται κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς. γ

Κοντάκιον. Ἦχος πλ. δ'.

Ὅτε καταβὰς
τὰς γλώσσας συνέχεε,
διεμέριζεν
ἔθνη ὁ Ὑψιστος·
ὅτε τοῦ πυρὸς
τὰς γλώσσας διένειμεν,
εἰς ἐνότητα
πάντας ἐκάλεσε·
καὶ συμφώνως δοξάζομεν
τὸ Πανάγιον Πνεῦμα.

9. Γεωγραφικὴ ἐξέτασις τῆς Παλαιστίνης

Ὄνομασία. Ἡ ὀνομασία Παλαιστίνη, προῆλθεν ἐκ τοῦ ὀνόματος **Φιλισταῖοι**. Εἰς τὴν χώραν αὐτὴν ἔζησε καὶ ἔδρασεν ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαός. Τὸν λαὸν αὐτόν, ὅπως θὰ διδαχθῶμεν, ἐξέλεξεν ὁ Θεός, διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος. Εἰς τὴν Παλαιστίνην ἀκόμη ἐγεννήθη, ἐκήρυξε καὶ ἔδρασεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Διὰ τοῦτο πρέπει δι' ὀλίγων νὰ γνωρίσωμεν τὴν χώραν αὐτήν.

Εἰς τὴν χώραν αὐτήν, πρὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν, κατῴκουν οἱ ἀπόγονοι τοῦ ἐγγονοῦ τοῦ Νῶε, Χαναάν. Ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ὠνομάζετο καὶ ἡ χώρα Χαναάν. Ἀργότερον ἔλαβε καὶ ἄλλα ὀνόματα. « Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας », « Γῆ Ἰσραήλ », « Γῆ Ἰούδα », « Ἀγία Γῆ », « Ἰουδαία ». Ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ ὠνομάζομεν σήμερον τὴν Παλαιστίνην, Ἀγίους Τόπους, διότι ἐκεῖ ἐγεννήθη, ἐδίδασκεν, ἐσταυρώθη καὶ ἀνέστη ὁ Κύριος. Παλαιστίνη ὠνομάσθη ἀπὸ τοῦ β' αἰῶνος π.Χ.

Ὅρια τῆς Παλαιστίνης ἦσαν : Ἀπὸ βορρᾶ, ἡ Συρία· ἀπὸ νότου, ἡ Πετραία Ἀραβία· ἀπὸ δυσμῶν, ἡ Μεσόγειος θάλασσα καὶ ἀπὸ Ἀνατολῶν, ἡ Συριακὴ καὶ Ἀραβικὴ ἔρημος.

Διαιρέσεις τῆς χώρας. Ἡ χώρα διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα ὑπὸ τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ : Εἰς τὴν δυτικὴν ἢ τὴν κυρίως Χαναάν, πρὸς τὸ μέρος δηλαδὴ τῆς Μεσογείου καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν Χαναάν, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ἡ ὁποία ὠνομάσθη Περαιά ἢ Ὑπεριορδανία.

Καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ Παλαιστίνη ἐχωρίζετο εἰς ἐπαρχίας. Δυτικῶς τοῦ Ἰορδάνου, ἦτο ἡ Ἰουδαία, ἡ Σαμάρεια καὶ ἡ Γαλιλαία. Ἀνατολικῶς τοῦ Ἰορδάνου, ἦτο ἡ Περαιά καὶ ἡ Δεκάπολις.

Μορφὴ τοῦ ἐδάφους. Εἶναι χώρα ὀρεινὴ. Ἔχει ὅμως καὶ πεδιάδας. Αἱ πλεον ὀνομασθαὶ εἶναι : Ἡ πεδιάς Ἰεσδραὲλ ἢ Ἐσδραλῶν, πρὸς τὰ σύνορα τῆς Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας, ἡ πεδιάς Σάρων καὶ ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου.

Ἐκ τῶν ὀρέων τῆς, ὀνομαστὰ εἶναι : Ὁ Λίβανος καὶ Ἀντιλίβανος, τὸ Ἑρμών ἢ Ἀερμών καὶ τὸ Θαβώρ.

Πρὸς τὸ μέσον τῆς Παλαιστίνης εἶναι τὸ ὄρος τῶν Μακαρισμῶν. Πρὸς τὴν Φοινίκην εἶναι τὸ Καρμήλιον ὄρος. Ὁμοίως τὰ ὄρη Σιών, Μορία καὶ Ἀκρα, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι κτισμένη ἡ Ἱερουσαλήμ. Τέλος τὸ γνωστὸν ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου ὑπῆρχεν ὁ κήπος τῆς Γεθσημανῆ.

Κλίμα καὶ ὕδατα. Τὸ κλίμα τῆς Παλαιστίνης εἶναι εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν. Τὸ δὲ ἔδαφος τῆς χώρας αὐτῆς, καθὼς συμπεραίνομεν ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς, θὰ ἦτο τόσο παραγωγικόν, ὥστε νὰ χαρακτηρίζεται ὡς γῆ « ρέουσα μέλι καὶ γάλα ».

Ὁ κυριώτερος ποταμὸς εἶναι ὁ Ἰορδάνης, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἐκ τοῦ

Ἀντιλιβάνου καὶ διερχόμενος διὰ τῆς λίμνης **Γεννησαρέτ** ἐκβάλλει εἰς τὴν **Νεκρὰν Θάλασσαν**.

Ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ μικροὶ χεῖμαρροι, ὅπως εἶναι ὁ **Χεῖμαρρος τῶν Κέδρων**. Λίμναι ὑπάρχουν δύο: Ἡ τῆς **Τιβεριάδος** καὶ ἡ **Νεκρὰ Θάλασσα**, ἡ ὁποία ὀνομάζεται τοιουτοτρόπως, διότι λόγῳ τῆς πυκνότητος τῶν ὑδάτων αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ἐντὸς αὐτῆς ἰχθύς.

Πόλεις τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς. Μεταξὺ τῶν χωρίων καὶ τῶν πόλεων τῆς Παλαιστίνης κυριώτεραι ἦσαν: Ἡ Ἱερουσαλήμ, ἡ Σαμάρεια, ἡ Ἱεριχώ, ἡ Χεβρών, ἡ Σηλώ, ἡ Βηθλεέμ, ἡ Γαβαὼν, ἡ Βαιθήλ.

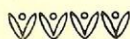
Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κυρίου γνωστὰ ὑπῆρξαν καὶ αἱ πόλεις **Κανᾶ**, **Ναῖν**, **Ναζαρέτ**, **Τιβεριάς**, **Βηθανία**, **Βηθσφαγή**, **Καπερναούμ**, **Βηθλεέμ** κ. ἄ.

Ἀρχαῖοι κάτοικοι καὶ γειτονικοὶ λαοί.—Πρὸ τῆς κατακτήσεως τῆς Παλαιστίνης ὑπὸ τῶν Ἑβραίων οἱ κάτοικοι αὐτῆς ὠνομάζοντο **Χαναναῖοι**. Ἦσαν εἰδωλολάτραι καὶ ἐλάτρευον τὸν ψευδῆ θεὸν **Βάαλ**, εἰς τὸν ὅποιον προσέφερον ἀνθρωποθυσίας.

Γείτονες αὐτῶν ἐπίσης εἰδωλολάτραι ἦσαν νοτιοδυτικῶς οἱ **Φιλισταῖοι**, ἐκ νότου οἱ **Ἀμαληκῖται**, νοτιοανατολικῶς οἱ **Μωαβῖται** καὶ ἐξ ἀνατολῶν οἱ **Ἀμμωνῖται**.

Σήμερον εἰς τὴν Παλαιστίνην ἔχει ἰδρυθῆ τὸ κράτος τοῦ **Ἰσραήλ**. Ὑστερα δηλαδὴ ἀπὸ 2.000 περίπου ἔτη κατῴρθωσαν οἱ Ἑβραῖοι, μὲ τὴν βοήθειαν τῶν μεγάλων κρατῶν νὰ ἰδρῦσουν καὶ πάλιν τὸ κράτος των. Εὐρίσκονται ὅμως εἰς ὀξείαν διαμάχην μὲ τοὺς Ἀραβας, εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν ὁποίων ὑπάγονται τὰ σπουδαιότερα Χριστιανικὰ μνημεῖα, ὡς ὁ Πανάγιος Τάφος, τὸ Σπήλαιον τῆς γεννήσεως κ.λ.π. Λόγῳ τῆς ἐμπολέμου αὐτῆς καταστάσεως μεταξὺ Ἑβραίων καὶ Ἀράβων δυσκόλως μεταβαίνουν οἱ προσκυνηταὶ εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη τῆς Γῆς.

↑

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΠΡΟΣ ΣΩΤΗΡΙΑΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ
ΔΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ ΑΒΡΑΑΜ ΙΣΑΑΚ ΚΑΙ ΙΑΚΩΒ

❖ 1. Ἀβραάμ

(Γενέσ. ιβ' 1-9, ιγ' 1-13)

Εως τώρα ἐγνωρίσαμεν τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου, τὴν πτωσιν τῶν πρωτοπλάστων, τὸ βαρὺ ἁμάρτημα τοῦ Καὶν, τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τὴν καταστροφὴν τῶν ἁμαρτωλῶν αὐτῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ.

Ἄλλ' ὁ Πανάγαθος Θεὸς δὲν θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, μήπως μετανόησιν καὶ ἐπιστρέψῃ. Πῶς ἦτο δυνατόν, ὁ στοργικὸς μας Πατὴρ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ πλέον ἀγαπητοῦ Του πλάσματος, τοῦ ἀνθρώπου; Ἄλλως τε ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκείνης στιγμῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξεδίωκε τὸν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ Παραδείσου, συγχρόνως ἔδιδε καὶ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς σωτηρίας.

Ἀπὸ τοῦ παρόντος κεφαλαίου θὰ ἀρχίσωμεν νὰ μανθάνωμεν, πῶς ὁ Θεὸς προπαρεσκεύασε τὴν ψυχικὴν μας σωτηρίαν.

Ἐπρεπε πρῶτον νὰ γνωρίσουν οἱ ἄνθρωποι εἰς ποίαν ἀθλίαν κατάστασιν ὄδηγεῖ ἡ ἁμαρτία, ἔπρεπε νὰ ἀντιληφθοῦν μόνοι εἰς ποίαν καταστροφὴν ὄδηγεῖ ἡ περιφρόνησις τοῦ Θεοῦ θελήματος, ἔπρεπε μόνοι νὰ ἐπιθυμήσουν τὴν ἐπιστροφὴν των πρὸς τὸν Θεὸν καὶ νὰ εὑρεθῇ

ένας εὐσεβῆς καὶ καλὸς ἄνθρωπος διὰ τὸ γίνῃ ὁ γενάρχης, ὁ ἀρχηγός, ὁ Πατριάρχης, καθὼς τὸν ὀνομάζει ἡ Ἁγία Γραφή.

Κατάλληλον πρόσωπον διὰ τὸ ἀναλάβῃ, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, νὰ βοηθήσῃ εἰς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος ἦτο ὁ Ἀβραάμ.

Διεκρίνετο διὰ τὴν εὐσέβειαν, διὰ τὴν πίστιν, διὰ τὴν ὑπακοήν του εἰς τὸν Θεὸν καὶ διὰ τὰς ἄλλας ἀρετὰς καὶ τὰ χαρίσματα του. Ἦτο τὸ κατάλληλον ὄργανον τοῦ θείου θελήματος διὰ τὴν προπαρασκευὴν τῆς σωτηρίας μας.

Οὗτος κατήγετο ἀπὸ τὴν Μεσοποταμίαν καὶ ἔζησε 2.000 περίπου χρόνια πρὸ Χριστοῦ. Πρὸς αὐτὸν εἶπεν ὁ Θεός :

« Ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν, ἣν ἂν σοι δείξω· καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα καὶ εὐλογήσω σε καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς ».

Δηλαδή, τοῦ ἔλεγε νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ πατρίδα καὶ συγγενεῖς. Νὰ μεταβῇ εἰς νέαν πατρίδα, τὴν ὁποίαν θὰ τοῦ ὑπεδείκνυνεν ὁ Θεός. Ἐὰν ὁ Ἀβραάμ ἔκαμνε τὸ θέλημα αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, θὰ ἐγίνετο ἡ γενεὰ του μέγα ἔθνος. Ἀπὸ τὴν γενεὰν δὲ αὐτὴν θὰ ἐγεννᾶτο ὁ Σωτὴρ τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸ ἀκριβῶς σημαίνουν αἱ λέξεις : « καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς ».

Αὐτοὺς τοὺς λόγους εἶπεν ὁ Θεός. Ὁ Ἀβραάμ, πιστὸς ἀρχηγός, χωρὶς δισταγμὸν ὑπήκουσεν ἀμέσως. Ἐλαβε μαζί του τὴν σύζυγόν του Σάρραν, τὸν ἀνεψιόν του Λῶτ, τοὺς πολυπληθεῖς βοσκούς καὶ ὑπηρέτας του καὶ ἀνεχώρησεν.

Ἦτο μεγάλη ἡ ἀπόφασις, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ὁ Πατριάρχης Ἀβραάμ. Ἐγκατέλειπε πατρίδα καὶ συγγενεῖς. Ἐβάδισε πρὸς τὸ ἄγνωστον χωρὶς μέσα συγκοινωνίας. Διέτρεξεν ἀσφαλῶς μεγάλους κινδύνους ἐν μέσῳ πρωτογόνων καὶ ἀγρίων λαῶν. Τίποτε ὅμως δὲν τὸν ἐσταμάτησε, προκειμένου νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἐνεθυμεῖτο τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν ἐσκέπτετο παρὰ μόνον τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς. Ἐνεθυμεῖτο τὴν θείαν ὑπόσχεσιν περὶ σωτηρίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους « καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς », καὶ αὐτὸ ἔκαμε τὸν θεοσεβῆ ἐκεῖνον Πατριάρχην νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, χωρὶς νὰ ὑπολογίσῃ κανένα κίνδυνον.

Φθάνει ἐπὶ τέλους εἰς τὴν εὐφορον καὶ ὠραίαν χώραν τῆς Χαναάν. Εἰς τὴν γῆν τῆς ὑποσχέσεως, τῆς ἐπαγγελίας, ὅπου ἔρρεε μέλι καὶ γάλα. Αὐτὴν τὴν χώραν δίδει ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἀβραάμ. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀβραάμ δὲν εἶναι ἀχάριστος. Τὸ πρῶτον τοῦ ἔργου, μόλις φθάνει εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, εἶναι νὰ προσευχηθῇ καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Πανάγαθον Θεὸν διὰ τὰς εὐεργεσίας Του.

Τὴν προσευχὴν ποτὲ δὲν τὴν λησμονεῖ. Εἰς κάθε περίστασιν δοξάζει, παρακαλεῖ καὶ εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀγαθότητα του.

Ὁ Ἀβραάμ εἰς τὴν νέαν του πατρίδα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ τὰ πλούτη, μετέφερε καὶ πνευματικὰ ἀγαθὰ. Ἐφερε μαζί του :

1) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἐδημιούργησε τὸν κόσμον.

2) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπαρξίν ἀγαθῶν Ἀγγέλων καὶ δαιμόνων.

3) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ περὶ σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς ἁμαρτίας τῶν πρωτοπλάστων.

4) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπαρξίν καὶ ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς.

5) Τὴν συναίσθησιν τοῦ χρέους διὰ τὸν σεβασμὸν τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ.

6) Τὴν λατρείαν τοῦ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ.

7) Τὸν τρόπον τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς θυσίας ζώων.

Οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τῆς Χαναάν ὠνόμασαν τὸν Ἀβραάμ Ἰβρί, δηλαδὴ περάτην, ἐπειδὴ ἦλθεν ἀπὸ πέραν. Ἐπέρασε τὸν ποταμὸν Εὐφράτην. Τοιοῦτοτρόπως ἐκ τοῦ ἐπωνύμου Ἰβρί, οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ ὠνομάσθησαν Ἑβραῖοι. ■

✓ 2. Ἰ σ α ἄ κ

(Γενέσ. ιζ' - ιη' 15, κα' 1 - 8, κβ' 1 - 19, κδ' 1 - 67)

Ο Θεός, ὅπως ἐμάθαμεν, ἔδωκε τὴν μεγάλην ἐπαγγελίαν (ὑπόσχεσιν) εἰς τὸν Ἀβραάμ, ὅτι ἐκ τῶν ἀπογόνων του θὰ γεννηθῇ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Πράγματι ἡ γυναῖκα τοῦ Ἀβραάμ, ἡ Σάρρα, ἔπειτα ἀπὸ πολλὰς προσευχὰς ἤξιώθη νὰ γεννήσῃ υἱόν, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη Ἰσαάκ. Ὁ μικρὸς Ἰσαάκ, ὅπως θὰ ἴδωμεν, ἤτο ὑπάκουον καὶ καλὸν τέκνον.

Μίαν ἡμέραν, διὰ νὰ δοκιμάσῃ ὁ Θεὸς τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπακοὴν τοῦ Ἀβραάμ, διέταξεν αὐτόν, νὰ παραλάβῃ τὸν υἱόν του Ἰσαάκ καὶ νὰ τὸν προσφέρει ὡς θυσίαν.

ΜΕΛ
ΧΙΣΕ
ΔΕΚ

Ὁ δίκαιος Μελχισεδέκ

Τοιχογραφία τοῦ Πρωτάτου τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ἀποδιδομένη εἰς τὸν Πανσέληνο
(14' αἰών)

Ὁ Μελχισεδέκ προεικονίζει τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν (Γενέσ. ιδ', 18-20)

«*Λαβὲ τὸν υἱόν σου τὸν ἀγαπητόν, ὃν ἠγάπησας, τὸν Ἰσαάκ, καὶ πορεύθητι εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψηλὴν καὶ ἀνένεγκον αὐτόν ἐκεῖ εἰς ὀλοκάρπωσιν*» (Γενέσ. κβ' 2).

Αὐτὸ τὸ ὁποῖον διέταζεν ὁ Θεὸς ἦτο πολὺ βαρὺ. Ἐπόνεσεν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀγαθοῦ πατρός, διότι ἔπρεπεν ὁ ἴδιος νὰ θυσιάσῃ τὸν ἠγαπημένον του Ἰσαάκ, τὸ προσφιλὲς αὐτὸ καὶ μονάκριβον τέκνον του.

Ἀλλὰ ὁ Ἀβραάμ εἶχε βαθεῖαν πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Ἐγνώριζεν ὅτι ὅσα ἔχομεν ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον ἀνήκουν εἰς τὸν Θεόν. Δὲν ἐσκέφθη τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνον πῶς θὰ ἐκτελέσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Δὲν ὑπελόγισε τὸν ἀγαπητόν του υἱόν. Δὲν ὑπελόγισε τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποῖαν εἶχε δώσει εἰς αὐτόν ὁ Θεός, ὅτι θὰ ἐπολλαπλασιάζοντο ὡσὰν τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ. Πῶς θὰ ἐγένετο τοῦτο, ἀφοῦ ἐκαλεῖτο νὰ θυσιάσῃ τὸν μονογενῆ του υἱόν; Ἐφ' ὅσον ὅμως ὁ Θεὸς διέταζεν, ἔπρεπε νὰ γίνῃ τὸ θέλημά Του.

Παραλαμβάνει, λοιπόν, ὁ πιστὸς καὶ ὑπάκουος Ἀβραάμ τὸν υἱόν του Ἰσαάκ καὶ τὸν ὀδηγεῖ, κατόπιν πορείας τριῶν ἡμερῶν, εἰς τὸν τόπον τῆς θυσίας.

«— Πάτερ, εἶπεν ὁ μικρὸς Ἰσαάκ, μόλις ἔφθασαν.

— Τί ἐστί, τέκνον; ἀπήντησεν ὁ Ἀβραάμ.

— Ἰδὸν τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα· ποῦ ἐστὶ τὸ πρόβατον τὸ εἰς ὀλοκάρπωσιν;

— Ὁ Θεὸς ὄψεται ἑαυτῷ πρόβατον εἰς ὀλοκάρπωσιν, τέκνον».

Ταῦτα εἶπον πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ μετ' ὀλίγον τὰ πάντα ἦσαν ἑτοιμα.

Ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ὁ Ἀβραάμ τοποθετεῖ τὸν ἠγαπημένον Ἰσαάκ, τὸν υἱόν του. Ὁ Ἰσαάκ ὑπάκουος καὶ πιστὸς υἱὸς θεοσεβεστάτου πατρός, δὲν φέρει ἀντίρρησην. Πρέπει νὰ θυσιασθῇ, ἀφοῦ αὐτὸ θέλει ὁ Θεός. Εἶναι ἀκριβῶς ὁ τύπος ἐνὸς Ἄλλου Ἀθώου. Προεικονίζει τὸν ἁθῶν καὶ ἄκακον κατὰδικον τοῦ Γολγοθᾶ, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ ὁποῖος μετὰ 2.000 περίπου ἔτη ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς θυσίας τοῦ Ἰσαάκ, θυσιάζεται διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, πιστὸς εἰς τὸ θέλημα ἐπίσης τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς ὅμως δὲν εἶναι κακός. Εἶναι Πανάγαθος. Γνωρίζει τὴν πίστιν τοῦ Ἀβραάμ. Παρακολουθεῖ τὴν ὑποταγὴν τοῦ Ἰσαάκ. Χαίρεται διότι πατὴρ καὶ υἱὸς εἶναι ἀληθινὰ τέκνα Του. Ὁ Ἀβραάμ καὶ ὁ

Ἰσαὰκ εἶναι ἄξιοι διὰ τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον ἐξέλεξεν αὐτοὺς ὁ Θεός.

Τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀβραὰμ εἶναι ἕτοιμος νὰ θυσιάσῃ τὸν υἱὸν του, τὸν συγκρατεῖ Ἄγγελος Κυρίου.

«Μὴ ἐπιβάλῃς τὴν χειρὰ σου ἐπὶ τὸ παιδάριον, — τοῦ λέγει — μηδὲ ποιήσῃς αὐτῷ μηδέν· νῦν γὰρ ἔγνω, ὅτι φοβῇ σὺ τὸν Θεὸν καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ».

Ἀντὶ τοῦ Ἰσαὰκ ὁ Θεὸς ἀποστέλλει πρόβατον καὶ ὁ Ἀβραὰμ θυσιάζει αὐτὸ καὶ εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν. Ἔχει κερδίσει μεγάλην νίκην. Ἠγάπησε τὸν Θεὸν περισσότερο καὶ ἀπὸ τὸ τέκνον του. Καὶ ὁ Θεὸς εἰς ἀνταμοιβὴν τῆς μεγάλης του ἀγάπης ἐπαναλαμβάνει εἰς αὐτὸν τὴν ὑπόσχασίν του.

«Καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ἀνθ' ὧν ὑπήκουσας τῆς ἐμῆς φωνῆς».

Ἴδου τὰ ἀποτελέσματα τῆς θερμῆς πίστεως καὶ τῆς ὑποταγῆς πρὸς τὸν Θεόν. Εὐλογία Θεοῦ. Εὐτυχία ἀληθινή.

Εἰς ἡλικίαν τεσσαράκοντα ἐτῶν, μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός του, ὁ Ἰσαὰκ ἐνυμφεύθη τὴν Ρεβέκκαν, κόρην εὐσεβῆ καὶ ἐνάρετον.

Ἀργότερον ἀπέθανε καὶ ὁ Ἀβραὰμ εἰς ἡλικίαν ἑκατὸν ἐβδομήκοντα πέντε ἐτῶν καὶ ἐτάφη ὑπὸ τοῦ Ἰσαὰκ εἰς τὸ σπήλαιον πλησίον τῆς πόλεως Χεβρών, ὅπου εἶχε ταφῇ καὶ ἡ Σάρρα.

Ἐπειδὴ δὲ μετὰ τινα ἔτη συνέβη πεῖνα εἰς τὴν περιφέρειαν, εἰς τὴν ὁποίαν κατῴκει ὁ Ἰσαὰκ, μετώκησεν οὗτος εἰς τὴν πόλιν Γέραρα. Ἐκεῖ ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς καὶ ἐπανάλαβεν εἰς αὐτὸν ὅ,τι περίπου καὶ εἰς τὸν πατέρα του Ἀβραάμ.

«Παροίκει ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ καὶ εὐλογήσω σε· σοὶ γὰρ καὶ τῷ σπέρματί σου δώσω πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην καὶ στήσω τὸν ὄρκον μου, ὃν ὥμοσα τῷ Ἀβραὰμ τῷ πατρί σου καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ καὶ δώσω τῷ σπέρματί σου πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην καὶ εὐλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς».

Οἱ τελευταῖοι οὗτοι λόγοι ὑπενόουν καὶ πάλιν τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου.

Μὲ τὰς ἐπανειλημμένας ὑπομνήσεις ἤθελεν ὁ Θεὸς νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι

θα ἐκτελέσῃ πιστῶς τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τοὺς πρωτοπλάστους.

Ὁ Ἰσαάκ καὶ ἡ Ρεβέκκα εἶναι τὸ δεύτερον εὐλογημένον ἀνδρόγυνον τῶν προπατόρων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἰσαάκ, καθὼς διηγεῖται ἡ Ἀγία Γραφή, ἠγάπησε πολὺ τὴν σύζυγόν του Ρεβέκκαν, ἡ ὁποία ἦτο σεμνή, εὐλαβὴς καὶ ἐνάρετος. Ἡ Ρεβέκκα ἦτο κόρη τοῦ Βαθουήλ καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν Ἐλιέζερ, ἐπιστάτην τοῦ Ἀβραάμ, ἔπειτα ἀπὸ προσευχῇν του. Ὁ πατὴρ καὶ ὁ ἀδελφός της ἐθεώρησαν θέλημα τοῦ Θεοῦ νὰ στείλουν εἰς Χαναάν τὴν ὠραίαν αὐτὴν κόρην, ὡς σύζυγον τοῦ Ἰσαάκ.

3. Ἰακώβ

αἰωο' εδω

(Γενέσ. κε' 24 - 34, κς' 1 - κη' 7)

Ὁ Ἰσαάκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἦσαν εὐσεβεῖς καὶ πιστοὶ εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Ἰσαάκ μάλιστα — ἐκτὸς τῆς ὑπακοῆς, τὴν ὁποίαν εἶχε δεῖξει πρὸς τὸν πατέρα του, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ τὸν θυσιάσῃ εἰς τὸν Θεόν — ἔδειξε πολὺ καλὴν συμπεριφορὰν καὶ ὑποχωρητικότητα πρὸς ἕνα εἰδωλωλατρικὸν λαὸν τοὺς Φιλισταίους, οἱ ὅποιοι τὸν ἠδίκησαν καὶ χωρὶς αὐτὸς νὰ ἀνταποδώσῃ τὴν ἀδικίαν.

Κατόπιν τούτου, ὁ βασιλεὺς τῶν Φιλισταίων Ἀβιμέλεχ ἐζήτησε συγγνώμην καὶ φιλίαν ἀπὸ τὸν Ἰσαάκ.

Ἡ εὐλογημένη ὅμως αὐτὴ οἰκογένεια ἐστερεῖτο τέκνων. Δι' αὐτὸ ὁ Ἰσαάκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἦσαν λυπημένοι.

Ὁ Ἰσαάκ παρεκάλει θερμῶς τὸν Οὐράνιον Κύριον νὰ χαρίσῃ εἰς αὐτὸν τέκνα, διότι τὰ τέκνα εἶναι εὐλογία Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος εἰσακούει τὰς προσευχὰς τῶν εὐσεβῶν, εἰσήκουσε καὶ τὴν θερμὴν προσευχὴν τοῦ εὐσεβοῦς Ἰσαάκ καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν δύο υἱούς. Τὸν Ἡσαῦ καὶ τὸν Ἰακώβ. Ἦσαν δίδυμοι, ἀλλὰ πρωτότοκος ἐθεωρεῖτο ὁ Ἡσαῦ, διότι πρῶτος ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κοιλίας τῆς μητρός του. Ὁ πρωτότοκος εἶχεν ἐξαιρετικὴν θέσιν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ἦτο διάδοχος τοῦ πατρός. Ἐλάμβανε τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς περιουσίας καὶ εἶχε καὶ πολλὰ ἄλλα δικαιώματα.

Ὁ Ἡσαῦ ἦτο κυνηγὸς καὶ εὕρισκετο τὸν περισσότερον καιρὸν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ὁ Ἰακώβ ἠγάπα νὰ μένῃ εἰς τὴν σκηνὴν μαζί μὲ τὴν

μητέρα του Ρεβέκκαν. Ἐμενε συνήθως κοντὰ εἰς τὴν μητέρα του καὶ τὴν ἐβοήθει εἰς τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας.

Μίαν ἡμέραν ὁ Ἰακώβ ἐμαγεύρευ φακὴν. Ὁ Ἡσαῦ μόλις εἶχεν ἐπιστρέψει ἐκ τῶν ἀγρῶν κουρασμένος.

— Δῶσε μου ὀλίγην φακὴν, διότι πεινῶ, εἶπεν εἰς τὸν Ἰακώβ.

— Δῶσε μου εἰς ἀντάλλαγμα τὰ πρωτοτόκιά σου, ἀπήντησεν ὁ Ἰακώβ.

— Ἐγὼ ἀποθνήσκω ἐκ τῆς πείνης. Τὶ νὰ κάμω τὰ πρωτοτόκια;

Τοιουτοτρόπως, λοιπόν, ἐπώλησεν ὁ Ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκια εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἰακώβ, « ἀντὶ πινακίου φακῆς ».

Πόσον κακὴν συμπεριφορὰν ἔδειξαν καὶ οἱ δύο! Ὁ εἰς εἶναι ἀνάξιος νὰ ἔχη τὰ πρωτοτόκια καὶ πωλεῖ ταῦτα « ἀντὶ πινακίου φακῆς ». Ἡγάπησε περισσότερο τὰ ὑλικά ἀγαθὰ ἀπὸ τὰ πνευματικά.

Ὁ ἄλλος εὐρίσκει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του εἰς μίαν στιγμὴν ἀνάγκης τὰ πρωτοτόκια.

Ἀλλὰ τὸ κακὸν δὲν τελειώνει μέχρις ἐδῶ. Ὅταν ὁ γέρων πατήρ των, ὁ Ἰσαὰκ δὲν ἔβλεπε πλέον ἐκ τοῦ γήρατος, ἐκάλεσε τὸν Ἡσαῦ διὰ νὰ τὸν εὐλογήσῃ ὡς πρωτότοκον.

— Πήγαινε τέκνον μου — εἶπε — νὰ μοῦ φέρῃς ἓνα καλὸν κυνήγιον νὰ φάγω, νὰ εὐφρανθῶ καὶ νὰ σὲ εὐλογήσω.

Αὐτὸ τὸ ἤκουσεν ἡ Ρεβέκκα. Ἐκάλεσεν ἀμέσως τὸν ἀγαπητόν της Ἰακώβ, ἡτοίμασε φαγητὸν ἐκ τῶν ἐριφίων καὶ τοῦ εἶπε.

— Πήγαινε τὸ φαγητὸν εἰς τὸν πατέρα σου, διὰ νὰ λάβῃς ἐσὺ τὴν εὐλογίαν.

Τοιουτοτρόπως καὶ ἐγένετο. Ὁ Ἰακώβ ἐξηπάτησε τὸν τυφλὸν γέροντα πατέρα του καὶ ἔλαβεν οὗτος τὴν εὐλογίαν.

Ὅταν ἐπέστρεψεν ὁ Ἡσαῦ φέρων τὸ κυνήγιον καὶ ἐπληροφορήθη τὴν νέαν αὐτὴν διαγωγὴν τοῦ ἀδελφοῦ του, ἐθύμωσε τόσο πολύ, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ φονεύσῃ αὐτόν.

Ἰδοὺ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀμαρτίας.

Ὁ Ἡσαῦ ὁ λαίμαργος καὶ περιφρονητὴς τῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν ἀπώλεσε τὰ πρωτοτόκια καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρός του.

Ὁ Ἰακώβ διὰ τὴν κακὴν συμπεριφορὰν του, ἀναγκάζεται νὰ φύγῃ, τρέμων τὴν ὁργὴν τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἡ Ρεβέκκα τὸν συνεβούλευσε νὰ μεταβῇ εἰς τὸν ἀδελφόν της Λάβαν. Ἐγκαταλείπει τοὺς γονεῖς καὶ τὴν πατρικὴν οἰκίαν καὶ φεύγει μακράν, διὰ νὰ τιμωρηθῇ ἀκόμη

διὰ τὸ ἀμάρτημά του. Ἡ μήτηρ Ρεβέκκα, ἡ ὁποία ἐβοήθησε τὸν Ἰακώβ διὰ νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν πατέρα του, τιμωρεῖται καὶ αὐτὴ σκληρῶς. Βλέπει τὴν οἰκογένειάν της νὰ διαλύεται. Ἀποχωρίζεται τὸν ἡγαπημένον της Ἰακώβ καὶ τὸν στέλλει μακρὰν της, εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. Δοκιμάζει πόνον εἰς τὴν μητρικὴν της καρδίαν, διότι βλέπει τὸ μέγαλον μῦθος μεταξὺ τῶν υἱῶν της καὶ τρέμει μήπως ὁ Ἡσαΐ φονεύσῃ τὸν Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ φεύγει. Φεύγει ἀλλὰ, ὅπως φαίνεται, τὸν βαρύνουν τὰ ἀδικήματα, τὰ ὁποῖα ἔκαμεν ἀπέναντι τοῦ ἀδελφοῦ του, διὰ τοῦτο σωτήριοι σκέψεις ἐπικρατοῦν ἐντός του. Εἶναι βέβαιον ὅτι μετανοεῖ. Αὐτὸ μᾶς τὸ δεικνύει ἡ συνέχεια τῆς ζωῆς του. Εἰς αὐτὸν ὑπόσχεται ὁ Θεὸς προστασίαν καὶ εὐλογίαν. Καὶ προστασίαν καὶ εὐλογίαν ὑπόσχεται ὁ Θεὸς μόνον εἰς τοὺς ἀγαθοὺς καὶ εἰς τοὺς μετανοοῦντας.

Μὲ σκέψεις λοιπὸν μετανοίας βαδίζει πρὸς τὴν ἐξορίαν καὶ μὲ τὸν φόβον πάντοτε τοῦ ἀδελφοῦ του. Κουρασμένος ἀπὸ τὸν δρόμον κάθεται νὰ ἀναπαυθῇ. Ὁ ὕπνος δὲν ἀργεῖ νὰ τὸν καταλάβῃ καὶ ἐνῶ κοιμᾶται, ὀνειρεύεται.

« Καὶ ἰδοὺ, κλίμαξ* ἐστηρικμένη ἐν τῇ γῇ, ἧς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς. Ὁ δὲ Κύριος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῆς καὶ εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ τοῦ πατρὸς σου καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ· μὴ φοβοῦ· ἡ γῇ, ἐφ' ἧς σὺ καθεύδεις ἐπ' αὐτῆς, σοὶ δώσω αὐτήν καὶ τῷ σπέρματί σου· καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου, ὡς ἡ ἄμμος τῆς γῆς καὶ πλατυνθήσεται ἐπὶ θάλασσαν καὶ ἐπὶ λίβα, καὶ ἐπὶ βορρᾶν καὶ ἐπ' ἀνατολάς, καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἰμὶ μετὰ σοῦ διαφυλάσσων σε ἐν τῇ ὁδῷ πάση, οὗ ἂν πορευθῇς καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπω, ἕως τοῦ ποιῆσαί με πάντα ὅσα ἐλάλησά σοι ».

Ὁ Ἰακώβ ἐντρομος ἐξύπνησε καὶ ἀνεφώνησε. « Πόσον φοβερὸς εἶναι αὐτὸς ὁ τόπος. Ἐδῶ εἶναι ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ πύλη τοῦ Οὐρανοῦ ». Τὸ πρῶτον πρὶν ξεκινήσῃ διὰ τὸ μακρυνόν του ταξείδιον ἔθεσεν ἓνα λίθον, κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς ἐποχῆς καὶ ἔχυσεν ἐπ' αὐτοῦ ἔλαιον εἰς ἀνάμνησιν τοῦ θαυμαστοῦ αὐτοῦ ὀνείρου. Ὠνόμασε τὸν

* Ἡ κλίμαξ αὕτη προεικονίζει τὴν Θεοτόκον, ἡ ὁποία ἐγέννησε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ Θεὸν μας καὶ ἤνωσε τὴν γῆν μὲ τὸν Οὐρανόν.

τόπον ἐκεῖνον **Οἶκον Θεοῦ** (ἐβραϊστί, Βαιθλ) καὶ προσηυχήθη πρὸς τὸν οὐράνιον Κύριον, ὁ ὁποῖος τόσῃν ἀγάπῃν καὶ καλωσύνην ἔδειξεν εἰς τὸν μετανοήσαντα πλέον Ἰακώβ.

«Κυρίε μου καὶ Θεέ μου, σὲ παρακαλῶ νὰ εἶσαι μαζί μου καὶ νὰ μὲ διαφυλάττῃς εἰς τὸν δρόμον μου. Νὰ μὴ μοῦ λείψουν ὁ ἄρτος καὶ τὰ ἐνδύματα. Νὰ ἐπιστρέψω μίαν ἡμέραν εἰς τὴν πατρικὴν μου οἰκίαν. Νὰ εἶσαι ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου καὶ ἐγὼ θὰ εἶμαι πιστὸς εἰς Σὲ πάντοτε».

Ἡ προσευχὴ αὐτὴ μᾶς δεικνύει ἀκριβῶς τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν εὐσέβειαν πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν τοῦ τρίτου αὐτοῦ προπάτορος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δηλαδὴ τοῦ Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ μὲ τὴν βοήθειαν πλέον τοῦ Θεοῦ συνεχίζει τὸν δρόμον του καὶ φθάνει εἰς τὴν Χαρράν. Ὁ θεῖος του Λάβαν τὸν ὑποδέχεται καὶ τὸν περιποιεῖται.

— Δὲν θέλω, τοῦ εἶπε, νὰ μοῦ ἐργάζεσαι δωρεάν. Πόσον μισθὸν θέλεις νὰ σοῦ προσφέρω διὰ τὴν ἐργασίαν τὴν ὁποίαν θὰ ἐκτελῇς ἐδῶ πλησίον μου;

— Θὰ ἐργασθῶ πλησίον σου ἑπτὰ ἔτη καὶ θὰ λάβω ὡς σύζυγόν μου τὴν νεωτέραν κόρην σου Ραχήλ, ἀπήντησεν ὁ Ἰακώβ.

Ὅταν παρῆλθον τὰ ἑπτὰ ἔτη, ὁ Λάβαν ἐξηπάτησε τὸν Ἰακώβ, ὅπως αὐτὸς ἄλλοτε ἐξηπάτησε τὸν πατέρα του καὶ ἀντὶ τῆς Ραχήλ τοῦ ἔδωκε τὴν Λεῖαν, τὴν μεγαλυτέραν κόρην του. Ὁ Ἰακώβ, τότε, ἐνθυμηθεὶς ἀσφαλῶς, ὅτι καὶ αὐτὸς ἄλλοτε ἠδίκησε τὸν ἀδελφόν του, εἰργάσθη ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη ἀκόμη διὰ νὰ λάβῃ καὶ τὴν Ραχήλ. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἐθεωρεῖτο ἀμάρτημα ὁ γάμος μὲ περισστέρας γυναῖκας. Ὁ Χριστιανισμὸς ἀργότερον ἐξύψωσε τὴν γυναῖκα καὶ τὴν ἐξίσωσε πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ ἐπομένως κατήργησε τὴν πολυγαμίαν, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ γυναῖκες ἐξελαμβάνοντο ὡς δοῦλαι ἢ τροφοὶ τῶν τέκνων, τὰ ὁποῖα ἤρχοντο εἰς τὸν κόσμον.

Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν τιμίαν ἐργασίαν τοῦ ὁ Ἰακώβ ἀπέκτησεν οἰκογένειαν καὶ ποιμένα καὶ πλοῦτη.

Εἶχεν ἄρκετὰ ἐργασθῇ καὶ εἶχε πλέον τιμωρηθῇ διὰ τὴν κακὴν του συμπεριφορὰν. Εἶχεν ὅμως μετανοήσῃ εἰλικρινῶς καὶ ἐπομένως εἶχε συγχωρηθῇ ἀπὸ τὸν πολυεὐσπλαγχνον Θεόν. Ἐπρεπεν ὅμως νὰ συμφιλωθῇ καὶ μὲ τὸν ἀδελφόν του. Ἐπρεπε νὰ ταπεινωθῇ ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἡσαῦ καὶ γὰρ τοῦ ζητήσῃ συγγνώμην. Αὐτὸ ἐχρειάζετο διὰ νὰ

ἀποδειχθῇ καὶ νὰ φανῇ καλύτερα εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ ἢ μετάνοια καὶ ἡ ἀγιότης τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ.

Ἡ πρᾶξις αὐτὴ θὰ τὸν ἐπανεφέρειν εἰς τὴν πατρικὴν τοῦ οἰκίαν καὶ θὰ τὸν ἀνεδείκνυεν ἄξιον πρόγονον τοῦ Χριστοῦ μας. Καὶ αὐτὸ ἔκαμε. Ὁ καιρὸς ἐφθασεν. Ἐπρεπε νὰ κάμῃ ἰδικὴν τοῦ οἰκίαν, ἰδικὴν τοῦ οἰκογένειαν. Ἐπρεπε νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ. Ἦτο ἕτοιμος πλέον.

Ἐλαβε μαζί τοῦ τὰς γυναῖκας τοῦ καὶ τὰ τέκνα, τὰ ὅποια ἐν τῷ μεταξύ τοῦ ἐχάρισεν ὁ Θεός, τὰ ποίμνιά τοῦ, ὅλην τὴν περιουσίαν καὶ τοὺς ὑπηρέτας τοῦ καὶ ἐξεκίνησεν.

Ὅταν ἐπλησίαζεν εἰς τὴν χώραν, εἰς τὴν ὁποίαν διέμενεν ὁ ἀδελφός τοῦ, ἀπέστειλεν ἀγγελιαφόρους, διὰ νὰ ἀναγγείλῃ εἰς αὐτόν, ὅτι ἐπανερχεται εἰς τὴν πατρίδα τοῦ.

— Νὰ ἀναγγείλῃτε εἰς τὸν Ἡσαῦ, ὅτι ἐπιστρέφει ὁ ἀδελφός τοῦ δούλος τοῦ καὶ τοῦ ζητεῖ συγγνώμην καὶ θέλει συγχώρησιν.

Οἱ ἀγγελιαφόροι ἐπέστρεψαν καὶ ἀνήγγειλαν πρὸς τὸν Ἰακώβ, ὅτι ὁ Ἡσαῦ ἔρχεται πρὸς συνάντησίν τοῦ μὲ τετρακοσίους ἄνδρας.

Ὁ Ἰακώβ ἐφοβήθη πολὺ, διότι δὲν ἐγνώριζε μὲ ποίας διαθέσεις ἔρχεται ὁ ἀδελφός τοῦ.

Εἶχεν ἤδη δεῖξει ἀπέναντι τοῦ Ἡσαῦ ταπείνωσιν καὶ τοῦ εἶχε ζητήσῃ συγγνώμην. Δὲν τοῦ ἀπέμενε πλέον παρὰ μόνον ἡ προσευχή. Αὐτὸ ἔκαμε.

«Ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Ἀβραὰμ καὶ ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Ἰσαάκ, Κύριε, Σὺ ὁ ὅποιος μὲ διέταξες νὰ ἐπανεέλθω εἰς τὴν πατρίδα μου, μὲ τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι θὰ μὲ κάμῃς εὐτυχῇ, ἀξιώσόν με τῆς δικαιοσύνης Σου καὶ τῆς ἀληθείας Σου. Φύλαξόν με ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἀδελφοῦ μου, διότι φοβοῦμαι μήπως κάμῃ κακὸν εἰς ἐμὲ καὶ τὴν οἰκογένειάν μου. Σὺ μοῦ ὑπεσχέθης, ὅτι θὰ μὲ κάμῃς εὐτυχισμένον καὶ θὰ πληθύνῃς τοὺς ἀπογόνους μου ὡσὰν τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης».

Κατόπιν ἐξαπέστειλεν ὑπηρέτας μὲ πλοῦσια δῶρα πρὸς τὸν ἀδελφόν τοῦ καὶ ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο, ἐφρόντισε νὰ μεταφέρῃ εἰς ἀσφαλὲς καταφύγιον τὴν οἰκογένειάν τοῦ καὶ ὅ,τι ἄλλο ἡδύνατο.

Ἐκεῖνην τὴν νύκτα ἔμεινε μόνος. Ἡ Ἀγία Γραφή μᾶς διηγεῖται, ὅτι αὐτὴν τὴν νύκτα ἔγινε μία πάλη μεταξύ τοῦ Ἰακώβ καὶ ἐνὸς ἀνθρώπου, ὁ ὅποιος ἀσφαλῶς ἐσυμβόλιζε τὸν Θεόν. Ἐπάλαισαν ὅλην τὴν νύκτα καὶ τὸ πρῶτ' ὁ ἄνθρωπος ἠθέλησε νὰ φύγῃ, ἀλλ' ὁ Ἰακώβ τὸν ἐκράτησε.

— Δὲν θὰ σὲ ἀφήσω νὰ φύγῃς, ἂν δὲν μὲ εὐλογήσῃς.

— Καὶ ποῖον εἶναι τὸ ὄνομά σου, ἀπήντησεν ὁ ἄνθρωπος.

— Ἰακώβ ὀνομάζομαι.

— Δὲν θὰ ὀνομάζεσαι πλέον Ἰακώβ, ἀλλὰ Ἰσραήλ, διότι ἐφάνης ἰσχυρὸς ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπομένως θὰ εἶσαι ἰσχυρὸς καὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ ἠὐλόγησε τὸν Ἰσραήλ, ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἐσυμβόλιζε τὸν Θεόν. Ἰσραήλ σημαίνει ἰσχυρὸς. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰακώβ καλοῦνται Ἰσραηλῖται. Τὸ μέρος ἐκεῖνο ὠνόμασεν ὁ Ἰσραήλ εἶδος Θεοῦ, διότι εἶδε τὸν Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Αὐτὴ ἡ νυκτερινὴ πάλη παρυσιάζει τὸν δύσκολον ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον ἐπὶ εἴκοσι καὶ πλέον ἔτη ἡγωνίσθη ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ, διὰ νὰ συγχωρηθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παλαιάν του συμπεριφορὰν καὶ διὰ νὰ γίνῃ ἄξιος πρόγονος τοῦ Χριστοῦ μας. Ἡ τελικὴ ἀποκατάστασις ἀκολουθεῖ μετ' ὀλίγας ὥρας.

Ἀπὸ μακρόθεν ἐμφανίζεται ὁ Ἡσαῦ. Ὁ Ἰσραήλ (δηλ. ὁ Ἰακώβ) πίπτει καὶ τὸν προσκυνᾷ ἑπτὰ φοράς. Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐναγκαλιζοῦνται καὶ κλαίουں. Πόσον συγκινητικὴ καὶ εὐλογημένη εἶναι ἡ στιγμή, ὅταν οἱ ἄνθρωποι μετανοοῦں! Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἐπανέρχεται καὶ μένει πάντοτε μαζί των.

Ὁ Ἰσραήλ παρουσιάζει εἰς τὸν Ἡσαῦ τὴν οἰκογένειάν του καὶ ἐκεῖνος χαίρει διότι βλέπει τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ἄλλ' ὁ Ἰσραήλ εἶχεν ὑποσχεθῇ εἰς τὸν Θεόν, ὅτι ὅταν θὰ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν πατρίδα του θὰ ἔκτιζε θυσιαστήριον. Δὲν ἐλησμόνησε τὴν ὑπόσχεσίν του. Μετέβη εἰς τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον εἶδε τὸ ὄνειρον καὶ ἤκουσε τὸν Θεόν, δηλαδή, εἰς τὴν Βαιθὴλ καὶ ἔκτισε τὸ θυσιαστήριον καὶ ἠυχάριστῃσε τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν του. Μετὰ ταῦτα ἡ Ραχὴλ ἔτεκε τὸν τελευταῖον υἱὸν τοῦ Ἰακώβ, τὸν Βενιαμὴν καὶ ἀπέθανεν.

4. Ἰωσήφ

(Γενέσ. λγ' 1-20, λε' 1-4, 16-29, λς' 1-35)

Ὁ Ἰακώβ ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν Χαναὰν καὶ ἤρχισε νὰ τακτοποιῇ τὰ πράγματα, πού εἶχε φέρει μαζί του ἀπὸ τὴν Μεσοποταμίαν, ἀνεκάλυψε μεταξὺ τῶν ἐνδυμάτων τῆς συζύγου του Ραχὴλ μερικὰ εἶδωλα, τὰ ὁποῖα ἔλαβεν ἡ Ραχὴλ ἐκ τῆς πατρικῆς τῆς οἰκίας. Ἀμέσως κατέστρεψε τὰ εἶδωλα αὐτά, διότι δὲν ἤθελε νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν οἰ-

κίαν του οί ψευδεῖς θεοί, τοὺς ὁποίους ἐλάτρευον οἱ συγγενεῖς του εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. Ἐγνώριζεν ὅτι ὁ ἀληθινὸς Θεός, εἶναι ὁ Θεὸς τὸν ὁποῖον ἐλάτρευον ὁ πάππος του Ἀβραάμ καὶ ὁ πατὴρ του Ἰσαάκ. Εἰς αὐτὸν τὸν ἕνα καὶ μόνον Θεὸν ἐπίστευεν ὁ Ἰακώβ καὶ αὐτὸν ἐλάτρευεν.

Μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, ἔκαμε μεγάλην οἰκογένειαν. Ἀπέκτησε δώδεκα υἱοὺς καὶ μίαν θυγατέρα τὴν Δεῖνα.

Οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ ἦσαν : Ὁ Ρουβὴν, ὁ Συμεὼν, ὁ Λευὶ, ὁ Ἰούδας, ὁ Ἰσάακ, ὁ Ζαβουλὼν, ὁ Δάν, ὁ Νεφθαλεὶμ, ὁ Γάδ, ὁ Ἀσήρ, ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Βενιαμίν.

Αὐτοὶ ἦσαν ἡ ἐλπίς του διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Θεοῦ, ὅτι θὰ ἐγένετο πατὴρ μεγάλου λαοῦ καὶ ὅτι ἐκ τῶν ἀπογόνων του θὰ ἐγεννᾶτο ὁ Λυτρωτής.

Μεταξὺ τῶν τέκνων του ἦσαν ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Βενιαμίν. Ἦσαν τὰ μικρότερα καὶ διὰ τοῦτο ἐφρόντιζε περισσότερον περὶ αὐτῶν ὁ Ἰακώβ. Ἡ ἰδιαιτέρα αὐτῇ φροντίς του ἔκαμε τὰ ἄλλα τέκνα του νὰ ζηλεύουν. Ὅταν μάλιστα ὁ Ἰωσήφ ἐφόρεσεν ἕνα ὠραιότατον ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον τοῦ προσέφερεν ὁ πατὴρ του, ἤρχισαν νὰ φέρονται πρὸς αὐτὸν μὲ πολὺ κακὸν τρόπον. Ὁ Ἰωσήφ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ, διατὶ φέρονται πρὸς αὐτὸν τόσον σκληρῶς. Παρὰ τὴν κακὴν των ὁμῶς συμπεριφορὰν, δὲν ἔπαυεν οὗτος νὰ ἀγαπᾷ αὐτούς.

Μίαν νύκτα ὁ Ἰωσήφ εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον του, ὅτι ἐθέριζον εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοί του. Ἐξαφνα εἶδε τὰ δεμάτια τῶν ἀδελφῶν του νὰ πίπτουν καὶ νὰ προσκυνοῦν τὸ ἰδικόν του.

Μίαν ἄλλην νύκτα εἶδε πάλιν νὰ τὸν προσκυνοῦν ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ ἑνδεκα ἀστέρες. Τὰ ὄνειρα αὐτὰ διηγῆθη εἰς τὸν πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφούς του. Οἱ ἀδελφοί του ἐθύμωσαν πολὺ, διότι ἐφοβήθησαν, ὅτι τὰ ὄνειρα ἐσήμαινον, ὅτι θὰ ἐβασίλευεν ὁ Ἰωσήφ καὶ αὐτοὶ θὰ προσεκύνουν αὐτόν.

Διὰ τοῦτο ὅταν ὁ Ἰωσήφ μετέβῃ εἰς τοὺς ἀγροὺς πρὸς συνάντησιν τῶν ἀδελφῶν του, οἱ ὁποῖοι ἔβροσκον τὰ ποίμνια, ἀπεφάσισαν οὗτοι νὰ κακοποιήσουν αὐτόν.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τὸν ἔρριψαν εἰς ἕνα λάκκον. Ὑστερα ἀπὸ πρότασιν ὁμῶς τοῦ Ἰούδα, ἀπεφάσισαν νὰ πωλήσουν αὐτόν, ὥς δοῦλον, εἰς ἐμπόρους, οἱ ὁποῖοι μετέβαινον εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐπωλήθη ὁ Ἰωσήφ εἰς τὸν ἀρχιμάγειρον τοῦ Φαραὼ Πετεφρῆν. Οἱ ἀδελφοὶ παρέστησαν τότε εἰς τὸν γέροντα πα-

τέρα των, ὅτι ἄγριον θηρίον κατέφαγε τὸν Ἰωσήφ. Ὁ Ἰακώβ ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους τῶν υἱῶν του καὶ ἔμεινεν ἀπαρηγόρητος.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ Ἰωσήφ ἔζη εὐχαριστημένος. Κατόπιν ὅμως ἡ σύζυγος τοῦ Πετεφρῆ διέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸν σύζυγόν της ὡς κακὸν καὶ ἀνήθικον, διότι ὁ Ἰωσήφ δὲν ἤθελε νὰ διαπράξῃ ἁμαρτίαν, τὴν ὁποίαν ἤθελεν αὐτή.

Ἐρρίφθη τότε ἀδίκως εἰς τὰς φυλακάς. Καὶ ἐν τῇ φυλακῇ ὅμως διεφύλαξεν αὐτὸν ὁ Θεός. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δὲν ἀφῆκεν αὐτὸν ἀπροστάτευτον. Ἐκεῖ ἐξήγησε δύο ὄνειρα φυλακισμένων ὑπαλλήλων τοῦ Φαραώ.

5. Ὁ Ἰωσήφ ἐξηγεῖ τὰ ὄνειρα

Τὸ πρῶτον ὄνειρον ἐξήγησεν εἰς τὸν ἀρχαιονοχόν, ὁ ὁποῖος εἶδεν, ὅτι ἐθλίβε σταφυλὰς καὶ προσέφερεν εἰς τὸν Φαραώ καὶ τοῦ εἶπεν, ὅτι θὰ ἀπελευθερωθῇ καὶ θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν θέσιν του.

Τὸ δεύτερον ὄνειρον ἐξήγησεν εἰς τὸν ἀρχιστοιποιόν, ὁ ὁποῖος εἶδεν ὅτι εἶχεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του κἀνίστρα μὲ γλυκίσματα καὶ κατήρχοντο τὰ ὄρνεα καὶ ἤρπαζον ταῦτα, καὶ τοῦ εἶπεν ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ ἐφονεύετο. Τὰ ὄνειρα ἐπληθύνον.

Μετὰ δύο ἔτη ἐξήγησεν ἄλλα δύο ὄνειρα τοῦ ἰδίου τοῦ Φαραώ.

Τὸ πρῶτον ὄνειρον : « Ἐπτὰ ἀγελάδες ὠραῖαι καὶ παχεῖαι ἐβόσκον παρὰ τὸν Νεῖλον, ἀλλ' ἀνέβησαν ἄλλαι ἐπτὰ ἄσχημοι καὶ ἰσχναὶ καὶ κατέφαγον τὰς πρώτας ».

Τὸ δεύτερον ὄνειρον : « Ἐπτὰ στάχεις ὠραῖοι καὶ μεστοὶ ἐβλάστησαν παρὰ τὸν Νεῖλον, ἄλλοι ἐπτὰ στάχεις ἐβλάστησαν ἰσχνοὶ καὶ λεπτοὶ καὶ κατέφαγον τοὺς πρώτους ».

Ὁ Ἰωσήφ ἔδωκε τὴν ἐξῆς ἐρμηνείαν :

Θὰ προηγηθῶν ἐπτὰ ἔτη εὐφορίας καὶ θὰ ἐπακολουθήσουν ἄλλα ἐπτὰ ἔτη δυστυχίας. Εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη νὰ συγκεντρωθῇ εἰς τὰς ἀποθήκας ἄφθονος σίτος.

Ἐπειδὴ ἀπὸ τὰς ἐξηγήσεις, τὰς ὁποίας ἔδωκεν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἀπὸ τὰς καλὰς συμβουλὰς ἐξηρτᾶτο ἡ ζωὴ καὶ ἡ εὐημερία ὀλοκλήρου τοῦ Αἰγυπτιακοῦ λαοῦ, ὁ Φαραώ διώρισεν αὐτὸν ἀντιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου.

Ὁ Ἰωσήφ ἐκυβέρνησε μὲ σοφίαν καὶ σύνεσιν καὶ ἔγινεν ὁ μέγας εὐεργέτης τῶν Αἰγυπτίων. Ἐνυμφεύθη δὲ τότε τὴν Ἀσινέθ, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέκτησε δύο υἱούς, τὸν Ἐφραὶμ καὶ τὸν Μανασσῆν.

6. Οἱ ἄδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὴν Αἴγυπτον

Ὁ Ἰωσήφ εἶχε γεμίσει τὰς ἀποθήκας τῆς Αἰγύπτου μὲ ἀφθονον σῖτον. Εἶχε κάμει προμηθείας διὰ πολλὰ ἔτη καὶ διὰ πολλοὺς λαούς. Τοῦτο ὑπῆρξε σωτήριον, διότι γρήγορα ἤρχισεν ὁ καιρὸς τῆς δυστυχίας. Ἡ πεῖνα ἐμάστιζε τόσον τὴν Αἴγυπτον, ὅσον καὶ ὅλας τὰς γειτονικὰς χώρας. Δι' αὐτὸ πρесеβῆαι ἀπὸ τὰς χώρας ποὺ ἐπείνων, ἔτρεχον εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ ἀγοράσουν σῖτον. Τὸ ἴδιον ἔκαμε καὶ ὁ γέρον Πατριάρχης Ἰακώβ. Ἔστειλε τοὺς δέκα υἱοὺς του νὰ προμηθευθοῦν σῖτον. Ἐκράτησε κοντὰ του μόνον τὸν Βενιαμίν, εἰς τὸν ὁποῖον μετὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἡγαπημένου του Ἰωσήφ εἶχε συγκεντρώσει τὴν τρυφερὰν στοργὴν του. Οἱ ἄδελφοὶ παρουσιάσθησαν εἰς τὸν ἄρχοντα τῆς Αἰγύπτου μὲ χρήματα καὶ σάκκους. Ποῦ νὰ φαντασθοῦν ὅτι ὁ ἀδελφός των, τὸν ὁποῖον πρὶν ἀπὸ εἴκοσιν ἔτη ἐπώλησαν, ἦτο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, μετὰ τὸν Φαραώ, εἰς τὴν Αἴγυπτον; Ὁ Ἰωσήφ τοὺς εἶδε νὰ τὸν προσκυνοῦν, τοὺς ἤκουσε νὰ τοῦ ὁμιλοῦν, ἐπληροφόρηθη ὅτι ἤρχοντο ἀπὸ τὴν γῆν Χαναὰν καὶ ἦσαν τέκνα τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ καὶ συνεκινήθη. Ἐπέστρεψε μὲ τὴν μνήμην του εἴκοσιν ἔτη ὀπίσω, ἐνεθυμήθη τὰ ὄνειρα τὰ ὁποῖα εἶχεν ἰδῆ, τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν τὸν ἔρριψαν οἱ ἄδελφοί του εἰς τὸν λάκκον καὶ μετὰ τὸν ἐπώλησαν ἀσπλάγχχνως ὡς δοῦλον, τὴν φυλάκισίν του, ὅλας τὰς θλίψεις καὶ τὰ βάσανά του. Ἐλυπήθη διὰ τὴν κακίαν τῶν ἀδελφῶν του. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸν συνεκίνει ἡ ἐνθύμησις τοῦ πατρὸς του, τοῦ τόσον τρυφεροῦ εἰς αὐτόν, καὶ τοῦ μικροτέρου ἀδελφοῦ του, τοῦ ὁμομητρίου πολυαγαπημένου Βενιαμίν. Πόσον, ἀλήθεια, εἶχε νοσταλγῆσει τὸν ὑπέροχον αὐτὸν πατέρα καὶ τὸν γλυκύτατον ἀδελφόν! Μὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς σκληροὺς ἀδελφούς εἰς τὸ βάθος τοὺς ἡγάπα. Νὰ ἦσαν ἄραγε τόσον κακοί, ὅπως πρὶν ἀπὸ τόσον καιρόν; Ἀπεφάσισε νὰ τοὺς δοκιμάσῃ.

— Εἰσθε κατάσκοποι, τοὺς εἶπε, καὶ ἤλθατε νὰ κατασκοπεύσητε τὴν Αἴγυπτον. Ποῖος εἶναι ὁ πατήρ σας; Ἐχετε ἄλλους ἀδελφούς καὶ ποίους;

— Εἴμεθα τίμιοι ἄνθρωποι, εἶπον. Εἴμεθα δώδεκα ἀδελφοί. Ἦλθομεν ἐδῶ οἱ δέκα· ὁ ἓνας ἔμεινε κοντὰ εἰς τὸν πατέρα μας, ὁ ἄλλος ἔχει χαθῆ πρὶν ἀπὸ πολὺ καιρόν.

— Ἐνας ἀπὸ σᾶς νὰ ὑπάγῃ νὰ φέρῃ τὸν ἄλλον ἀδελφόν σας. Οἱ ἄλλοι θὰ κρατηθῇτε ἐδῶ.

Οἱ δέκα ἀδελφοὶ ἐταράχθησαν. Ἀγνοοῦντες ποῖος ἦτο ὁ ἄρχων,

εἶπον εἰς τὴν γλῶσσαν των: Δίκαια παθαίνουμε. Εἴμεθα ἔνοχοι διὰ τὸν ἀδελφόν μας, τὸν ὁποῖον ἐπωλήσαμεν.

Ὁ Ἰωσήφ ἔμαθεν αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἤθελεν. Οἱ ἀδελφοί του εἶχον μετανοήσει. Ἡ συγκίνησις τὸν ἔπνιγε. Διὰ τὸ μὴ τὸν ἀντιληφθοῦν ἀπεμακρύνθη καὶ ἔκλαυσε κρυφίως. Ἀφοῦ ἀνεκουφίσθη μὲ τὰ δάκρυα, ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς καταπτοημένους ἀδελφούς του, οἱ ὅποιοι ἔτρεμον.

Μὴ φοβηθῆτε, τοὺς εἶπεν. Ἐνὰ μόνον θὰ κρατήσω. Οἱ ἄλλοι θὰ πάρετε τὸν σῖτον καὶ θὰ μεταβῆτε εἰς τὴν Χαναάν, διὰ τὸ μοῦ φέρητε τὸν ἀδελφόν σας. Ἐμείνεν ὁ Συμεών. Οἱ ἄλλοι ἐπῆγαν εἰς τὴν Χαναάν, ὅπου διηγῆθησαν εἰς τὸν Ἰακώβ ὅλα τὰ συμβάντα. Εἶχον μάλιστα ἀπορήσει, διότι εὗρον εἰς τοὺς σάκκους των τὰ χρήματα.

7. Ἡ ἀναγνώρισις μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν

Μὲ δυσκολίαν ἔδωκεν ὁ Ἰακώβ τὸν Βενιαμὴν εἰς τοὺς ἀδελφούς του. Ἐπείσθη ἀπὸ τὸν Ἰούδαν, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπε μὲ πολλὴν λογικὴν. Ἄν δὲν μᾶς δώσης τὸν Βενιαμὴν, δὲν θὰ μᾶς δώσῃ ὁ ἄρχων σῖτον καὶ δὲν θὰ ἐλευθερώσῃ τὸν φυλακισμένον Συμεών. Σοῦ ὑπόσχομαι νὰ τὸν ἐπαναφέρω.

Τὸ καραβάνι τῶν ἀδελφῶν μὲ πλούσια δῶρα διὰ τὸν ἄρχοντα καὶ διπλᾶ χρήματα, ἐπειδὴ ἐθεωρήθη ὅτι κατὰ λάθος ἔβαλαν οἱ ἀποθηκᾶριοι Αἰγύπτιοι τὰ χρήματα εἰς τοὺς σάκκους, ἐξεκίνησε διὰ τὴν Αἴγυπτον. Ὅταν ἔφθασαν, παρουσιάσθησαν μὲ φόβον εἰς τὸν Ἰωσήφ. Ἐκεῖνος μὲ βαθυτάτην χαρὰν καὶ συγκίνησιν τοὺς εἶδεν ὅλους καὶ ἰδιαιτέρως τὸν Βενιαμὴν. Ἐδωσε διαταγὴν τὸ μεσημέρι νὰ παραθέσουν γεῦμα βασιλικὸν εἰς τὸ μέγαρόν του. Τοὺς ἔβαλε κατὰ σειρὰν ἡλικίας. Εἶχεν ἐλευθερώσει καὶ τὸν Συμεών. Ἐπειτα ἐγέμισε τοὺς σάκκους των σῖτον καὶ ἔβαλε καὶ πάλιν εἰς κάθε σάκκον ὅλα τὰ χρήματα. Εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμὴν ἔβαλε τὸ ἀργυροῦν του ποτήριον. Ὅταν ἀπεμακρύνθησαν, ἔστειλεν ἐπιστάτην μαζὶ μὲ στρατιώτας διὰ νὰ τοὺς προφθάσῃ.

— Ποῖος ἀπὸ σᾶς, τοὺς ἐφώναξεν ἀπειλητικά, ἔκλεψε τὸ ἀργυροῦν ποτήριον τοῦ ἄρχοντος;

Ἐκεῖνοι ἐξεπλάγησαν καὶ παρεκάλεσαν νὰ γίνῃ ἔρευνα. Ἐγίνε πράγματι ἔρευνα καὶ τὸ ποτήριον εὑρέθη εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμὴν. Ὁ ἐπιστάτης τοὺς ὠδήγησεν ὀπίσω καὶ τοὺς παρουσίασεν εἰς τὸν Ἰωσήφ.

— Θὰ κρατήσω ὡς δοῦλον τὸν Βενιαμὴν, εἶπεν ἐκεῖνος. Οἱ ἄλλοι δύνασθε νὰ ἀναχωρήσετε.

— Κράτησε ἐμέ ὡς δοῦλον, ἀντέτεινεν ὁ Ἰούδας. Ἄν δὲν γυρίσῃ ὁ Βενιαμὴν, ὁ γέρον πατήρ μας θὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν λύπην του. Ὁ Ἰωσήφ ἐδάκρυσεν. Τὰ δάκρυά του ἤρχισαν νὰ τρέχουν. Εἶδε καθαρά τὴν μετάνοιαν τῶν ἀδελφῶν του.

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἀδελφός σας Ἰωσήφ εἶπε καὶ ἐνηγκαλίσθη πρῶτον τρυφερώτατα τὸν Βενιαμὴν καὶ ἔπειτα τοὺς ἄλλους τοῦ ἀδελφούς. Ὅλοι ἐκλαυσαν καὶ ἡ χαρὰ των ἦτο εἰλικρινὴς καὶ μεγάλη.

— Πηγαίνετε εἰς τὸν πατέρα μας καὶ νὰ ἔλθετε μαζί του ὅλοι σας ἐδῶ, διότι ἡ πεῖνα θὰ διαρκέσῃ πολλὰ ἔτη ἀκόμη, τοὺς εἶπεν.

8. Ὁ Ἰακώβ εἰς τὴν Αἴγυπτον

Ὁ Ἰακώβ ἀνέμενε τὰ τέκνα του μὲ ἀγωνίαν. Ὅταν τὰ εἶδεν ἐχάρη καὶ ἐδόξασε τὸν Θεόν. Μὲ ἀγαλλίασιν ὑπεδέχθη τὸν Συμεὼν καὶ τὸν Βενιαμὴν. Μεγάλη ἦτο ἡ συγκίνησίς του, ὅταν ἔμαθεν ὅτι ὅλα τὰ πλούσια δῶρα, τὰ ὁποῖα τοῦ ἔδωσαν τὰ παιδιὰ του, προήρχοντο ἀπὸ τὸν ἀπολεσθέντα πρὸ εἴκοσιν ἔτων Ἰωσήφ.

— Θεέ μου, Σὲ εὐχαριστῶ, ἐφώναξε, διὰ τὴν εἶδησιν αὐτὴν. Ἀρκεῖ, ὅτι ζῇ ὁ ἡγαπημένος μου υἱός. Ἐτοιμασθῆτε, τέκνα μου, νὰ ἀναχωρήσωμεν. Θέλω νὰ ἰδῶ τὸν Ἰωσήφ, πρὶν ἀποθάνω.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἓνα μεγάλο καραβάνι διέσχιζε τὸν δρόμον, ὁ ὁποῖος ὠδήγει ἀπὸ τὴν Χαναὰν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Ἰακώβ καὶ ὅλα τὰ τέκνα του μετὰ τῶν τέκνων των καὶ τῶν συζύγων των καὶ ὅλοι οἱ ὑπηρεταὶ των μὲ τὰ ποίμνιά των ἠκολούθουν. Ἐγκαίρως ὁ Ἰωσήφ ἔμαθεν ὅτι πλησιάζουν οἱ ἰδικοὶ του. Μέσα εἰς μίαν πολυτελεστάτην ἁμαξαν ὥδευσε διὰ τὴν Γεσέμ, ἵνα ἐκεῖ ἀναμείνῃ καὶ ὑποδεχθῇ τὸν πατέρα του.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ ἡ συνάντησις τοῦ γέροντος Πατριάρχου καὶ τοῦ ἄρχοντος υἱοῦ, ὁ ὁποῖος ἐθεωρεῖτο ὡς κατασπαραγμένος ὑπὸ ἀγρίων θηρίων. Πατήρ καὶ υἱὸς ἐνηγκαλισμένοι ἀλλήλους ἀντήλασσαν ἀσπασμοὺς χύνοντες δάκρυα χαρᾶς.

Ἀπὸ τὴν Γεσέμ ἐφθασαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Φαραὼ εὐγνωμονῶν τὸν Ἰωσήφ διὰ τὰς τόσας εὐεργεσίας του εἰς αὐτὸν καὶ τὸν λαόν του, ἔδωκεν εἰς τὸν Ἰακώβ καὶ τοὺς υἱοὺς του τὴν εὐφορον χώραν Ραμεσσή πρὸς κατοικίαν. Ἐκεῖ οἱ Ἰσραηλῖται φιλοξενούμενοι ἔζησαν πολλὰ ἔτη. Ὁ Ἰακώβ ἔζησεν ἀκόμη 17 ἔτη. Ὅταν ἀντελήφθη τὸ τέλος του, ἠυλόγησε τὰ τέκνα του καὶ τὰς οἰκογενείας

των. Ἐκάλεσεν ἐπίσης καὶ ἠυλόγησε τὰ δύο τέκνα τοῦ Ἰωσήφ. "Ὅταν ἠυλόγει τὸν Ἰούδα προεφήτευσεν, ὅτι τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον δὲν θὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν φυλὴν του καὶ ὅτι ἀπὸ αὐτὴν θὰ προέλθῃ ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Ἡ τελευταία τοῦ θέλησις ἦτο νὰ τὸν ἐνταφιάσουν εἰς τὴν ἁγίαν γῆν Χαναάν, εἰς τὸν τάφον τῶν Πατριαρχῶν πατέρων του Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ. Ἰδιαίτεραν σημασίαν εἶχεν ἡ προφητεία τοῦ Ἰακώβ, ὅτι ἀπὸ τὴν γενεάν τοῦ Ἰούδα θὰ προήρχετο ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου Ἰδοὺ ἡ προφητεία αὕτη, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἕκτη κατὰ σειρὰν ἐξ ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἐγνωρίσαμεν μέχρι τοῦδε.

« Ἰούδα, σὲ αἰνέσασαι οἱ ἀδελφοί σου· αἱ χεῖρες σου ἐπὶ νώτου τῶν ἐχθρῶν σου· προσκυνήσουσί σοι οἱ υἱοὶ τοῦ πατρὸς σου· σκύμνος λέοντος Ἰούδα· ἐκ βλαστοῦ, νιέ μου, ἀνέβης· ἀναπесὼν ἐκοιμήθης ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἐγερεῖ αὐτόν; οὐκ ἐκλείπει ἄρχων ἐξ Ἰούδα καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἐὰν ἔλθῃ τὰ ἀποκεείμενα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν » (Γενέσ. μθ' 8-10).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰακώβ, προστάτης τῆς οἰκογενείας ἦτο ὁ Ἰωσήφ. Κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς του παρεκάλεσε νὰ μεταφέρουν τὰ ὅσῃα του εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Ὁ Ἰωσήφ ἀπέθανε πλήρης δόξης. Ἡ Ἐκκλησία μας ὀνομάζει αὐτὸν διὰ τὰς ἀρετάς του « πάγκαλον Ἰωσήφ » καὶ θεωρεῖ τοῦτον ὡς τύπον καὶ σύμβολον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τὴν δὲ μνήμην του ἐορτάζομεν τῇ Ἀγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Δευτέρᾳ, ὅτε μεταξὺ ἄλλων ἀναγιγνώσκεται καὶ ὁ ἐξῆς ὕμνος:

Κοντάκιον. Ἦχος πλ. δ'.

Ὁ Ἰακώβ ὠδύρετο
τοῦ Ἰωσήφ τὴν στέρησιν
καὶ ὁ γενναῖος
ἐκάθητο ἄρματι,
ὡς βασιλεὺς τιμώμενος
τῆς Αἰγυπτίας γὰρ τότε
ταῖς ἡδοναῖς μὴ δουλεύσας
ἀντεδοξάζετο
παρὰ τοῦ βλέποντος
τὰς τῶν ἀνθρώπων καρδίας
καὶ νέμοντος
στέφος ἄφθαρτον.

ὅπως
ἔδωκε

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΔΙΑΔΟΧΩΝ
ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥΝΤΟΣ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

1. Ἡ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν Αἰγύπτῳ

(᾽Εξοδ. α' β')

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωσήφ, ἐπὶ πολλὰ ἔτη οἱ Ἰσραηλιῖται ἔζων
εὐτυχεῖς εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ἦρχισαν νὰ μανθάνουν τέχνας καὶ ἐπιστήμας, διότι ἡ Αἴγυπτος
ἦτο τότε κέντρον μορφώσεως.

Ἡ Γεσέμ δὲν ἐχάρει πλέον αὐτοὺς καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔδρου-
σαν συνοικισμοὺς κατ' οἰκογενείας. Τοιουτοτρόπως διεχωρίσθησαν αἱ
δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ.

Καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον δὲν ἔπαυσαν νὰ λατρεύουν τὸν ἀληθινὸν
Θεόν. Ναοὺς βεβαίως δὲν εἶχον. Ἐνεθυμοῦντο ὅμως τὰς ὑποσχέσεις,
τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς εἶχε δώσει εἰς τοὺς Πατριάρχας καὶ μάλιστα περὶ
τῆς κατακτήσεως τῆς γῆς Χαναάν. Προσέφερον θυσίας καὶ εἶχον ὀλί-
γας ἑορτάς.

Συνήθιζον νὰ περιτέμνονται, διότι ἡ περιτομὴ ἦτο γνῶρισμα τοῦ
πιστοῦ Ἰσραηλίτου καὶ δὲν ἔτρωγον τὸ κρέας διαφόρων ζώων, τὰ ὁ-
ποῖα ἐθεωροῦντο ἀκάθαρτα συμφώνως πρὸς τὰς παραδόσεις τῶν πα-
τέρων των.

Δυστυχῶς ὅμως ἤρχισαν νὰ παραλαμβάνουν καὶ συνηθείας τῶν
εἰδωλολατρῶν Αἰγυπτίων καὶ μεταξὺ ἄλλων τὴν λατρείαν τοῦ μόσχου
ὡς Θεοῦ. Ἦρχισαν δηλαδὴ καὶ οἱ Ἰσραηλιῖται νὰ διαφθείρωνται θρη-
σκευτικῶς καὶ ἠθικῶς.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἔβλεπον τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ πληθύνωνται καὶ ἐφο-
βοῦντο μήπως μίαν ἡμέραν καταλάβουν τὴν χώραν των καὶ γίνουν
αὐτοὶ οἱ κύριοι.

Ὁ Φαραὼ Ραμσῆς ὁ Β' (1290 - 1223 π.Χ.) μετεχειρίσθη σκληρὰ
μέσα διὰ νὰ ἀνακόψῃ τὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Διέταξε νὰ ρίπτωνται εἰς τὸν Νεῖλον ποταμὸν τὰ ἄρρενα τέκνα τῶν Ἰσραηλιτῶν. Τὸ σκληρὸν αὐτὸ μέτρον ἔκαμε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ συν-
έλθουν ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας καὶ νὰ μετανοήσουν, διότι εἶχον λησμονήσει
τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εἶδε τὴν μετάνοιάν των καὶ ἀπεφάσισε νὰ
προστατεύσῃ καὶ λυτρώσῃ αὐτοὺς ἐκ τῆς δουλείας τῶν Αἰγυπτίων.

Τὴν ἐποχὴν ἀκριβῶς αὐτὴν ἐγεννήθη ὑπὸ τῆς Ἰσραηλιτικῆς οἰ-
κογενείας τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῆς Ἰωχαβὲδ ἄρρεν τέκνον, τὸ ὁποῖον ἀ-
πεκρύβη ὑπὸ τῆς μητρός του διὰ νὰ μὴ ριφθῇ εἰς τὸν ποταμόν.

Ἡ ἀπόκρυψις ἐπὶ τινὰ χρόνον κατέστη δυνατὴ ἄργότερον ὅμως
ἐκινδύνευον νὰ φανερωθοῦν καὶ νὰ τιμωρηθῇ ὁλόκληρος ἡ οἰκογένεια.
Ἐλαβον λοιπὸν τὸ βρέφος καὶ τὸ ἐτοποθέτησαν ἐντὸς καλάθου εἰς τὴν
ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Νείλου. Τοῦτο ἀνεῦρεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραώ, ἡ
ὁποία ὄχι μόνον τὸ διέσωσεν ἐκ τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ καὶ τὸ υἱοθέτησεν,
ὀνομάσασα τοῦτο Μωϋσῆν, δηλαδὴ σεσωσμένον ἐκ τῶν ὑδάτων.

Ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μωϋσέως Μαριάμ, παρακολουθοῦσα ἐκ τοῦ μακρό-
θεν, ἔτρεξε καὶ ἠρώτησεν, ἐὰν ὑπῆρχεν ἀνάγκη τροφῶν.

Τοιοιουτρόπως ὁ Μωϋσῆς παρεδόθη εἰς τὴν πραγματικὴν του μη-
τέρα καὶ ἀνετράφη κατὰ τὰ Ἰσραηλιτικὰ ἔθνη καὶ ἔθιμα καὶ ἐγνώρι-
σεν ὅτι ἦτο Ἰσραηλίτης. Ἐποτίσθη ἀπ' αὐτὴν μαζὶ μετὰ τὸ μητρικὸν
γάλα καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τὴν θρησκείαν του.

Ἀργότερον παρέλαβεν αὐτὸν ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραώ, ἡ ὁποία τὸν
ἐμόρφωσεν ὡς υἱὸν βασιλέως.

Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ Ἰσραηλιταὶ ὑπέφερον πολὺ. Ἦσαν ὑποχρεωμέ-
νοι νὰ κατασκευάζουν πλίνθους καὶ νὰ κτίζουν πόλεις. Ἡ ζωὴ των
ἡμέραν μετὰ τὴν ἡμέραν ἐγένετο σκληροτέρα.

Ὁ Μωϋσῆς παρηκολούθει μετὰ πόνον καὶ ἀγανάκτησιν τὴν κατάστα-
σιν αὐτὴν. Μίαν ἡμέραν μάλιστα ἠναγκάσθη νὰ κτυπήσῃ ἓνα Αἰγύ-
πτιον τόσον δυνατὰ, ὥστε ἀπέθανεν οὗτος, διότι συμπεριεφέρετο μετὰ
σκληρότητα πρὸς ἓνα Ἰσραηλίτην.

Κατόπιν αὐτοῦ τοῦ κακοῦ ἐφυγεν ὁ Μωϋσῆς φοβούμενος τὴν ὀρ-
γὴν τοῦ Φαραώ καὶ μετέβη εἰς τὴν γῆν Μαδιάμ, ὅπου ἐνυμφεῖθη τὴν
θυγατέρα τοῦ ἱερέως Ἰοθὺρ, Σεπφώραν καὶ ἡσχολεῖτο μετὰ τὴν βοσκὴν
τῶν προβάτων τοῦ πενθεροῦ του.

Ἡ φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ

Φορητὴ εἰκὼν τοῦ ΙΕ' αἰῶνος (*Βυζαντινὸν Μουσεῖον*)

Ἡ εἰκὼν αὕτη θεωρεῖται ὁ ὀρθόδοξος τύπος ἀπεικονίσεως τῆς Ἀγίας Τριάδος.

2. 'Ο Μωϋσῆς

("Εξοδ. β' - ιγ')

Ο Μωϋσῆς καὶ εἰς τὴν γῆν Μαδιάμ δὲν ἔπαυσε νὰ λατρεύῃ τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Διετῆρει τὰς ἀληθείας καὶ παραδόσεις τῆς θρησκείας του. Διετῆρει τὴν ἐθνικὴν του συνειδησιν καὶ ἐπεθύμει νὰ ἔλθῃ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν νὰ σωθῇ ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ.

Τὴν ἐπιθυμίαν του μάλιστα αὐτὴν βλέπομεν εἰς τὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα ἔδωκεν εἰς τοὺς δύο υἱοὺς του. Τὸν ἕνα ὠνόμασε Γηρσάμ, τὸ ὁποῖον σημαίνει: Εἶμαι προσωρινὸς κάτοικος εἰς ξένην χώραν. Τὸν δεύτερον ὠνόμασεν Ἑλιέζερ, δηλαδή: 'Ο Θεὸς βοηθός.

Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ ἔβροσκε τὰ πρόβατα, εἶδε νὰ ἐξέρχωνται φλόγες ἀπὸ μίαν βάτον. Ἡ βάτος ὅμως δὲν κατεκαίετο.

— *Παρελθὼν ὄψομαι τὸ ὄραμα τὸ μέγα τοῦτο, εἶπεν ὁ Μωϋσῆς.*

'Ενῶ ἐπλησίαζεν, ἤκουσε φωνὴν ἐκ τῆς βάτου λέγουσαν:

« Μωϋσῆ, Μωϋσῆ. Μὴ ἐγγίσης ὧδε· λῦσαι τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος, ἐν ᾧ σὺ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστί· ἐγὼ εἰμὶ ὁ Θεὸς τοῦ πατρός σου, Θεὸς Ἀβραάμ καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ καὶ Θεὸς Ἰακώβ. Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τῆς κραυγῆς αὐτοῦ ἀκήκοα ἀπὸ τῶν ἐργοδιωκτῶν· οἶδα γὰρ τὴν ὁδόν σου αὐτῶν καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ πολλήν, εἰς γῆν ρέουσαν μέλι καὶ γάλα... ».

— Ἔλα λοιπὸν τώρα. Θὰ σὲ ἀποστείλω πρὸς τὸν Φαραὼ καὶ θὰ ὀδηγήσῃς τὸν λαόν μου μακρὰν τῆς Αἰγύπτου, εἶπεν ὁ Θεός.

— Ποῖος εἶμαι ἐγώ, ὁ ὁποῖος θὰ πορευθῶ πρὸς τὸν Φαραὼ καὶ θὰ ὀδηγήσω ἔξω τῆς Αἰγύπτου τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ; ἀπήντησεν ὁ Μωϋσῆς.

— Θὰ κάμῃς αὐτό, διότι θὰ εἶμαι μαζί σου.

Μετ' ὀλίγον ὁ Μωϋσῆς ἐξεκίνησε διὰ τὴν Αἴγυπτον. Καθ' ὁδὸν συνήντησε τὸν ἀδελφόν του Ἀαρών, ὁ ὁποῖος κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἤρχετο πρὸς συνάντησίν του. Εἶχεν ἀνάγκην τῆς βοηθείας τοῦ ἀδελφοῦ του ὁ Μωϋσῆς, διότι ἦτο βραδύγλωσσος.

Πρῶτον μετέβησαν καὶ ἀνεκοίνωσαν πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ περὶ τῆς ἀναχωρήσεως ἐξ Αἰγύπτου. Ὁλος ὁ λαὸς ἐδόξασε τὸν Θεόν.

Παρουσιάσθησαν κατόπιν οί δύο ἄδελφοί εἰς τόν Φαραῶ Μενεφθᾶ τόν Α' (1223 - 1215 π.Χ.) καί τοῦ εἶπον :

« Τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεός Ἰσραήλ· ἐξαπόστειλον τόν λαόν μου, ἵνα μοι ἐορτάσωσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ ».

— Ποῖος εἶναι αὐτὸς τοῦ ὁποίου θὰ εἰσακούσω τὴν φωνήν, ὥστε νὰ ἀφήσω ἐλευθέρους τοὺς Ἰσραηλίτας; Δὲν γνωρίζω τόν Κύριον καὶ δὲν ἀπελευθερώνω τοὺς Ἰσραηλίτας, ἀπήγγησεν ὁ Φαραῶ.

Ὁ Θεὸς τότε ἐπέβαλε διαφόρους τιμωρίας εἰς τὸν λαὸν τῆς Αἰγύπτου, αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται **πληγαὶ** τοῦ Φαραῶ.

Παρά τὰς πληγὰς, ὁ Φαραῶ ἔμεινεν ἀμετανόητος. Τέλος ὁ Θεὸς ἔστειλε τὴν δεκάτην καὶ σκληροτέραν ἐξ ὅλων, πληγὴν. Ἐθανάτωσε δηλαδὴ ὅλα τὰ πρωτότοκα τέκνα τῶν Αἰγυπτίων, ἀκόμη καὶ τῶν ζῶντων αὐτῶν.

Ὁ Μωϋσῆς διέταξε τότε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἐορτάσουν τὴν σωτηρίαν τῶν πρωτοτόκων των, τὰ ὁποῖα διεφύλαξεν ὁ Θεός, καθὼς καὶ τὴν ἀπελευθέρωσίν των ἐκ τῆς Αἰγύπτου, διότι ἦτο βέβαιος ὅτι ἡ τελευταία πληγὴ θὰ ἐξηνάγκαζε τὸν Φαραῶ νὰ δώσῃ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς Ἑβραίους.

Ἡ ἐορτὴ αὕτη, ἡ ὁποία ὀνομάσθη Πάσχα, ἔγινεν ὡς ἐξῆς :

Κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ ἐπρομηθεύθη ἐκάστη οἰκογένεια ἀπὸ τὰς 10 τοῦ μηνὸς Νισάν (ἴσως Ἀπριλίου) ἄμνον ἑνὸς ἔτους, τὸν ὁποῖον ἐθύσασκε κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς 14ης τοῦ ἰδίου μηνός, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ ἡ ἐξοδος. Μὲ τὸ αἷμα τοῦ ἁμνοῦ, τοῦ ὁποίου ἔπρεπε νὰ μὴ συντριβῇ ὅσπου, ὥφειλον νὰ χρίσωσι τὸ ἀνώφλιον καὶ τοὺς παραστάτας τῆς θύρας τῶν οἰκιῶν των, ἵνα ἀναγνωρίζῃ ταύτας ὁ Ἄγγελος καὶ μὴ θανατώνῃ τὰ τέκνα τῶν Ἑβραίων. Ἐφαγον κατόπιν ψητὸν τὸν ἄμνον μὲ ἄζυμον ἄρτον καὶ πικρὰ χόρτα, ἐνῶ ἦσαν ἑτοιμοὶ πρὸς ἀναχώρησιν.

Ἐνῷ ἡ ἐορτὴ εὐρίσκετο πρὸς τὸ τέλος, ὁ Φαραῶ ἐκάλεσε τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν Ἀαρὼν καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς.

« Ἀνάστητε καὶ ἐξέλθετε ἐκ τοῦ λαοῦ μου καὶ ὑμεῖς καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· βαδίζετε καὶ λατρεύσατε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, καθὰ λέγετε ».

Ἡ ἐξοδος ἔγινε περὶ τὸ 1220 π.Χ. Ἐνῷ οἱ Ἰσραηλίται εἶχον ἔλθει εἰς τὴν Αἴγυπτον ὡς οἰκογένεια, ἥδη μετὰ διαμονὴν 430 περίπου ἐτῶν, μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Κυρίου ἐξήρχοντο ὡς λαὸς πολυάριθμος. Ἡ Π. Διαθήκη γράφει ὅτι μόνον οἱ δυνάμενοι νὰ φέρωσιν ὅπλα ἀνέρχοντο εἰς 600.000. Ὁ ὅλος πληθυσμὸς ὑπολογίζεται περὶ τὰ 2.000.000.

3. Ἡ διάβασις τῆς Ἑρυθρᾶς Θαλάσσης. Τὰ θαυμαστὰ γεγονότα τῆς ἐρήμου

(Ἑξοδ. ιδ', ιε, ιστ', ιζ')

Όταν οἱ Ἰσραηλῖται εἶχον προχωρήσει ἔξω ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον καὶ ἦσαν ἐτοιμοὶ νὰ περάσουν τὴν Ἑρυθρὰν θάλασσαν, ὁ Φαραώ, μετανοήσας διότι ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἔξοδον, τοὺς κατεδίωξε μὲ ἄρματα, ἵππικὸν καὶ στρατόν. Οἱ Ἰσραηλῖται ἐφοβήθησαν πολὺ. Ἐπερίμεναν τὴν καταστροφὴν των, διότι ἡ δύναμις τῶν Αἰγυπτίων ἦτο μεγάλη καὶ ἡ θάλασσα τοὺς ἠμπόδιζε νὰ φύγουν. Ἦρχισαν τότε νὰ γογγύζουν κατὰ τοῦ Μωϋσέως.

— Δὲν ὑπῆρχον μνήματα εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ μᾶς ὠδήγησες ἐδῶ διὰ νὰ ἀποθάνωμεν; τοῦ ἔλεγον.

Ὁ Μωϋσῆς τοὺς καθυσύχασε.

— Μὴ φοβεῖσθε, ἔχετε θάρρος. Ὁ Κύριος θὰ μᾶς διασώσῃ. Οἱ Αἰγύπτιοι, τοὺς ὁποίους σήμερον βλέπετε, δὲν θὰ ὑπάρχουν αὔριον.

Ἀμέσως ὁ Μωϋσῆς ἐκτύπησε μὲ τὴν ράβδον του τὴν θάλασσαν καὶ ἐσχηματίσθη ἓνα πέρασμα. Οἱ Ἰσραηλῖται διῆλθον διὰ τοῦ περάσματος καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν ἀπέναντι ἀκτὴν χωρὶς νὰ βραχοῦν. Οἱ Αἰγύπτιοι ἐπεχείρησαν νὰ διέλθουν καὶ αὐτοί, ἀλλ' ἐνῶ εὐρίσκοντο εἰς τὸ πέρασμα τῆς θαλάσσης, ἠνώθησαν τὰ ὕδατα καὶ ἐπνίγησαν.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἐσώθησαν. Ἐδόξασαν τότε τὸν Θεὸν καὶ ἦσαν πλέον ἐλεύθεροι νὰ συνεχίσουν τὴν πορείαν των πρὸς τὴν Παλαιστίνην. Ὑπῆρχεν ὅμως ἓνα μεγάλο ἐμπόδιον, ἡ ἔρημος. Ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη οἱ Ἰσραηλῖται περιεπλανήθησαν εἰς τὴν ἔρημον. Ὁ Μωϋσῆς συνήντησε πολλὰς δυσκολίας. Πολλάκις ὁ ἀχάριστος αὐτὸς λαὸς ἐξηγέρθη ἐναντίον του καὶ ἐζήτησε τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Προετίμων νὰ εἶναι δοῦλοι καὶ νὰ τρώγουν τὰ φαγητὰ τῶν Αἰγυπτίων, παρὰ ἐλεύθεροι καὶ νὰ στεροῦνται. Ὁ Μωϋσῆς ὅμως πάντοτε καὶ ἰδιαίτερώς εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις κατέφευγεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ προσήρχετο καὶ παρεκάλει νὰ βοηθήσῃ τὸν λαόν Του. Ὁ Θεὸς ἤκουε τὰς προσευχάς του καὶ ἐβοήθει τοὺς Ἰσραηλῖτας.

Ὁ Θεὸς ἔδειξε τὴν προστασίαν Του εἰς τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν μὲ τρόπον θαυμαστόν, ὅταν εἶχον τελειώσει τὰ τρόφιμα.

— Τὸ βράδυ θὰ ἔχετε κρέας καὶ τὸ πρωὶ ἄρτον, ὑπεσχέθη ὁ Θεός.

Πράγματι τὸ βράδυ ἐκεῖνο ἔπεσαν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἰσραη-

λιτῶν ἀμέτρητα ὀρτύκια. Ἐπιπτον πλησίον τῶν σκηνῶν τῶν Ἰσραηλιτῶν οἱ ὅποιοι τὰ συνελάμβανον εὐκόλως.

Τὸ πρῶτ', ὅταν ἐξύπνησαν, βλέπουν ἄλλο θέαμα. Ὁλη ἡ ἔρημος ἦτο γεμάτη μὲ ἄσπρους σπόρους, οἱ ὅποιοι ὠμοιάζον μὲ χιόνι.

— Αὐτὸς εἶναι ὁ ἄρτος, τὸν ὅποιον σᾶς στέλλει ὁ Θεός, εἶπεν ὁ Μωϋσῆς.

— Μὰ νού; Ἐλεγον οἱ Ἰσραηλῖται. Δηλαδή, τί εἶναι αὐτό; Ἐκ τῶν ἐβραϊκῶν λέξεων **Μὰ νού**, ὠνομάσθησαν οἱ ἄσπροι αὐτοὶ σπόροι **μάννα**.

Τὸ μάννα καὶ τὰ ὀρτύκια ἐπιπτον καθημερινῶς.

Ἀπὸ τὸ μάννα ἔπρεπε κάθε Ἰσραηλίτης νὰ συλλέγῃ κάθε ἡμέραν τόσον, ὅσον θὰ ἐχρειάζετο διὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἐὰν συνέλεγον περισσότερον, αὐτὸ ἐσάπιζεν. Μόνον τὰς παραμονὰς τῶν ἑορτῶν καὶ τὴν Παρασκευὴν ἠδύναντο νὰ συλλέξουν διὰ δύο ἡμέρας, διότι κατὰ τὰς ἑορτὰς δὲν ἔπρεπε νὰ ἐργάζωνται. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἐδιδάσκοντο οἱ Ἰσραηλῖται νὰ ἔχουν πάντοτε τὰς ἐλπίδας των εἰς τὸν Θεόν.

Ἀφοῦ ἐχόρτασαν οἱ Ἰσραηλῖται μὲ τὰ ὀρτύκια καὶ τὸ μάννα¹, ἐξέκίνησαν διὰ νὰ προχωρήσουν βαθύτερα εἰς τὴν ἔρημον. Ὅταν ἔφθασαν εἰς μίαν τοποθεσίαν Ραφιδείν, δὲν ὑπῆρχε καθόλου ὕδωρ. Ἠρχισαν πάλιν νὰ ἀπελπίζωνται καὶ νὰ γογγύζουν κατὰ τοῦ Μωϋσέως. Δὲν ἐσκέφθησαν ὅτι εἶχον βοηθὸν τὸν Θεόν.

Ὁ Μωϋσῆς προσηυχήθη πάλιν εἰς τὸν Θεόν καὶ ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὰς προσευχάς του.

— Πήγαινε, τοῦ εἶπεν ὁ Θεός, ἐμπρὸς εἰς τὸν λαὸν αὐτόν. Ἀψήφησε τὰ παράπονα καὶ τὰς φωνάς του. Λάβε τὴν ράβδον σου καὶ προχώρει πρὸς τὸν βράχον Χωρήβ. Θὰ κτυπήσῃς τὸν βράχον καὶ θὰ ἐξέλθῃ ὕδωρ.

Πράγματι ἐξῆλθε ποταμὸς ὕδατος ἐκ τοῦ βράχου καὶ ἔπιον πάντες.

Τέλος μετὰ πορείαν τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐξόδου, ὕστερον ἀπὸ πολλὰς κακουχίας καὶ γογγυσμοὺς κατὰ τοῦ Μωϋσέως, ἐστρατοπέδευσαν παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Σινᾶ, εἰς εὐρεῖαν πεδιάδα.

Καθ' ὅλην τὴν πορείαν ὁ Θεὸς ἐδείκνυε τὰ σημεῖα τῆς προστασίας Του. Διότι τὴν μὲν ἡμέραν προεπορεύετο αὐτῶν στήλη νεφέλης, ὡς ὁδηγὸς καὶ διὰ νὰ σκιαζῇ αὐτοὺς ἀπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, τὴν δὲ νύκτα στήλη φωτός. Οὐδέποτε δὲ ἐστερήθησαν τροφῆς

1. Εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος τῆς διατροφῆς των ἐν τῇ ἐρήμῳ διὰ τοῦ «μάννα» ἐφύλαξαν ἐντὸς στάμνου μίαν ποσότητα, τὴν ὅποιαν διετήρησαν ἐπὶ πολὺ

καὶ ὕδατος. Ἄν καὶ εἰς τὴν ἔρημον ἐκείνην ἔμειναν τεσσαράκοντα ἔτη, ἐν τούτοις οὔτε τὰ ἐνδύματά των ἐφθάρησαν, οὔτε τὰ ὑποδήματά των.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἐπροστάτευσεν ἀκόμη αὐτοὺς καὶ ἐναντίον διαφόρων ἐχθρῶν, ὅπως ἦσαν οἱ Ἀμαληκῖται. Ἐναντίον αὐτῶν ἐπολέμησαν οἱ Ἰσραηλῖται καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐνίκησαν κατὰ τρόπον θαυμαστόν. Ὁ Μωϋσῆς παρηκολούθει τὴν μάχην ἀπὸ ἑνα ὕψωμα. Ὅσον εἶχε τὰς χεῖρας τοῦ ἠπλωμένας, ὥστε τὸ σῶμα του ὅλον νὰ σχηματίζῃ σταυρόν, νικηταὶ ἦσαν οἱ Ἰσραηλῖται. Ὅταν αἱ χεῖρες του ἐπιπτον, νικηταὶ ἦσαν οἱ Ἀμαληκῖται. Τότε ἦλθον ὁ Ἀαρὼν καὶ ὁ Ὠρ καὶ ἐστήριζον τὰς χεῖρας τοῦ Μωϋσέως, ὥστε νὰ μὴ πίπτουν ἐκ τῆς κοπώσεως. Πράγματι μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου νικηταὶ ἐξῆλθον οἱ Ἰσραηλῖται μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ.

Τὰ θαυμαστά αὐτὰ γεγονότα ἀποδεικνύουν, ὅτι ὅταν ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας δὲν πρέπει νὰ ἀπελπιζώμεθα ποτέ. ✓

Τροπᾶριον ψαλλόμενον εἰς τὸν ἑσπερινὸν τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ κατὰ τὴν 14ην Σεπτεμβρίου σχετικὸν πρὸς τὸ θαῦμα αὐτὸ τῆς ἐρήμου.

Ἦχος πλ. β'

Πρὸς τό· Ὅλην ἀποθέμενοι

*Μωσῆς προετύπου σε, χεῖρας ἐκτείνας εἰς ὕψος
καὶ κατατροπούμενος Ἀμαλήκ τὸν τύραννον,*

Σταυρὲ τίμιε,

τῶν πιστῶν καύχημα, ἀθλητῶν στήριγμα,

*Ἀποστόλων ἐγκαλλώπισμα. Δικαίων πρόμαχε,
πάντων τῶν Ὁσίων διάσωσμα·*

*διό σε ἀνυψούμενον βλέπουσα ἡ κτίσις εὐφραίνεται,
καὶ πανηγυρίζει, δοξάζουσα Χριστόν, τὸν διὰ σοῦ
τὰ διεστῶτα συνάψαντα, ἄκρα ἀγαθότητι.*

Ἄλλο ὠραῖον τροπᾶριον σχετικὸν μὲ τὴν διάβασιν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης εἶναι τὸ ἐξῆς :

Ἦχος πλ. δ'

*Σταυρὸν χαράξας Μωσῆς ἐπ' εὐθείας, ράβδῳ τὴν Ἐρυθρὰν διέτε-
με, τῷ Ἰσραὴλ πεζεύσαντι τὴν δὲ ἐπιστρεπτικῶς Φαραὼ τοῖς ἄρμασι
κροτήσας ἤνωσεν, ἐπ' εὖρους διαγράψας τὸ ἀήττητον ὄπλον· διὸ Χρι-
στῷ ἄσωμεν, τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.*

4. Ὁ Δεκάλογος

(᾿Εξοδ. ιθ', κ', λβ')

505

Ο Θεὸς φροντίζει διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ διὰ τὴν τροφήν τοῦ σώματος, φροντίζει ὅμως περισσότερο διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ διὰ τὴν τροφήν τῆς ψυχῆς. Διὰ τοῦτο, ἐνῶ οἱ Ἰσραηλῖται εὐρίσκοντο ἐστρατοπεδευμένοι εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ ὄρους Σινᾶ, ὁ Θεὸς ἐκάλεσε τὸν Μωϋσῆν ἐπάνω εἰς τὴν κορυφήν τοῦ ὄρους καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν:

« Τάδε ἐρεῖς τῷ οἴκῳ Ἰακώβ καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· αὐτοὶ ἐωράκατε ὅσα πεποίηκα τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ ἀνέλαβον ὑμᾶς ὥσει ἐπὶ πτερύγων ἀετῶν καὶ προσηγαγόμεν ὑμᾶς πρὸς ἐμαντόν καὶ νῦν ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε τῆς ἐμῆς φωνῆς καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν... ».

Ὁ Μωϋσῆς ἀνεκοίνωσε ταῦτα εἰς τὸν λαόν. Ἀπεκρίθη δὲ ὁ λαός: « Ὅλα ὅσα εἶπεν ὁ Θεός, θὰ πράττωμεν καὶ θὰ ὑπακούωμεν ».

Ὁ Θεὸς εἶπεν ἀκόμη εἰς τὸν Μωϋσῆν, νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς Ἰσραηλῖτας νὰ ἐτοιμασθοῦν καὶ νὰ καθαρισθοῦν ἐπὶ δύο ἡμέρας καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν νὰ εἶναι ἕτοιμοι, διότι θὰ ὠμίλει ὁ Θεὸς πρὸς αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ὄρους Σινᾶ.

Πράγματι, τὴν πρώτην τῆς τρίτης ἡμέρας, μόνος ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἀνέβη εἰς τὴν κορυφήν τοῦ ὄρους. Ἠκούσθησαν κατόπιν βρονταί, ἤχος ἰσχυρὸς σάλπιγγος καὶ ἐφαίνοντο ἀστραπαὶ καὶ πυκνὰ νέφη καπνοῦ εἰς τὴν κορυφήν. Ὅλα αὐτὰ ἦσαν σημεῖα τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ.

Ὁ λαὸς ἐφοβήθη πολὺ. Τότε ἠκούσθη φωνὴ βροντῶδης, ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ λέγουσα:

« 1) Ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου... Οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ...

2) Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασις ὑποκάτω τῆς γῆς· οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς.

3) Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ.

4) Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν Σαββάτων ἁγιάζειν αὐτήν· ἐξ ἡμέρας ἑργᾶ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου.

5) Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς.

6) Οὐ φονεύσεις.

7) Οὐ μοιχεύσεις.

8) Οὐ κλέψεις.

9) Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψεύδη.

10) Οὐκ ἐπιθυμήσεις.... ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστί».

Ἀφοῦ ἤκουσαν οἱ Ἰσραηλῖται τὰς δέκα ἐντολάς ὑπεσχέθησαν, ὅτι θὰ τηρήσουν αὐτάς εἰς ὅλην τὴν ζωήν. Τοιουτοτρόπως ἐκλείσθη μία συμφωνία εἰς τὸ ὅρος Σινᾶ μεταξὺ Θεοῦ καὶ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Ὁ Θεὸς ἐφανέρωσε τὸ θέλημά του καὶ ὁ λαὸς ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ ἐκτελῇ τοῦτο. Αὐτὴ ἡ συμφωνία εἶναι ἡ **Π. Διαθήκη**.

Ὁ Μωϋσῆς ἀνέβη, κατόπιν, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους μετὰ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, διὰ νὰ λάβῃ γραπτῶς τὰς δέκα ἐντολάς. Ἐπειδὴ ὁμως ἔμεινεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ, ὁ λαὸς ἐλησμόνησε τὴν ὑπόσχεσιν τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Ἀαρὼν νὰ κατασκευάσῃ **μόσχον χρυσοῦν**, τὸν ὁποῖον νὰ λατρεύσουν ὡς Θεόν.

Τόσον ἐλυπήθη ὁ Μωϋσῆς, ὅταν κατήλθεν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους διὰ τὸ ἀμάρτημα αὐτὸ τοῦ λαοῦ, ὥστε ἔρριψε κάτω καὶ συνέτριψε δύο λιθίνας πλάκας, τὰς ὁποίας ἐκράτει καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦσαν γεγραμμένοι αἱ **δέκα ἐντολαί**.

Ὁ χρυσοῦς μόσχος κατεστράφη ἀμέσως καὶ ὁ Μωϋσῆς ἀνῆλθε καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ ὄρους καὶ ἔλαβεν ἄλλας δύο πλάκας τοῦ Θεοῦ Νόμου. Κατεσκεύασε κατόπιν κιβώτιον ἀπὸ ξύλον πολύτιμον, χρυσωμένον καὶ ἔθεσεν ἐντὸς αὐτοῦ τὰς πλάκας. Τὸ κιβώτιον τοῦτο ὠνομάσθη **Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης**.

5. Ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν

(Ἔξοδ. κε' - λα')

Μετὰ τὴν καθοδὸν του ἐκ τοῦ ὄρους Σινᾶ, ὁ Μωϋσῆς ὠργάνωσε, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, τὰ τῆς θείας Λατρείας. Κατεσκεύασε μίαν σκηνήν, ἡ ὁποία ὠνομάσθη **Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου**, διότι ἐντὸς αὐτῆς ἐφυλάσσετο ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης, ἡ ὁποία περιεῖχε τὰς πλάκας, αἱ ὁποῖαι **ἐμαρτύρουν** τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου διηρεῖτο εἰς δύο μέρη: Εἰς τὸ Ἅγιον καὶ εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἀγίων. Ταῦτα ἐχωρίζοντο διὰ παραπετάσματος. Εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἀγίων ἐφυλάσσετο ἡ **Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης**, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑπῆρχον ἐκτὸς τῶν πλακῶν καὶ ἄλλα ἱερὰ πράγματα. Πέριξ τῆς Σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου ὑπῆρχεν αὐλή, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἦτο τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκαίοντο ὀλόκληρα ζῶα.

Ὡρισε κατόπιν ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἱερεῖς. Πρῶτον ὥρισε τὸν Ἀρχιερέα. Οὗτος ἦτο ὁ ἀνώτερος ἱερατικὸς βαθμὸς καὶ διηύθυνε τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα. Εἶχεν ἰδιαίτεραν λειτουργικὴν στολὴν καὶ ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἀξίωμα αὐτό, ἐχρίετο εἰς τὴν κεφαλὴν μὲ ἡγιασμένον ἔλαιον. Ὡρισεν ἐπίσης τοὺς ἱερεῖς. Οὗτοι προσέφερον θυσίας, ἐδίδασκον τὸν λαὸν καὶ διεφύλαττον ἄσβεστον τὸ πῦρ εἰς τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων. Κατὰ τὴν χειροτονίαν των ἐχρίοντο καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ μέτωπον μὲ ἔλαιον ἡγιασμένον.

Ἐκτὸς τοῦ Ἀρχιερέως καὶ τῶν Ἱερέων, ἱερατικὰ πρόσωπα ἦσαν καὶ οἱ Λευῖται. Οὗτοι ἦσαν ἀπόγονοι τῆς φυλῆς τοῦ Λευί. Ἀπὸ τοῦ 25οῦ μέχρι τοῦ 50οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των ἔκαμνον ὅλας τὰς βοηθητικὰς ἐργασίας εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου καὶ εἰς τὰς θυσίας.

Ἐπειδὴ παρεπονοῦντο αἱ ἄλλαι φυλαί, διότι δὲν ἐλαμβάνοντο καὶ ἐξ αὐτῶν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἱερεῖς, ὁ Θεὸς διέταξε τὸν Μωϋσῆν νὰ λάβῃ ἐξ ἐκάστης φυλῆς μίαν ράβδον ξηρὰν καὶ νὰ θέσῃ αὐτὰς εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου. Τὴν ἱερωσύνην θὰ τὴν εἶχεν πλέον ἡ φυλὴ τῆς ὁποίας ἡ ξηρὰ ράβδος θὰ ἐβλάστανεν. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἐβλάστησεν ἡ ράβδος τοῦ Ἀαρών, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀρχηγὸς τῆς φυλῆς Λευί. Ἡ ράβδος αὕτη ἡ βλαστήσασα, ἐφυλάσσετο κατόπιν, ὡς ἱερὸν κειμήλιον, ἐντὸς τῆς Κιβωτοῦ τῆς Διαθήκης.

Ὁ Θεὸς ὥρισε τὰς διαφόρους θυσίας, αἱματηρὰς καὶ ἀναίμακτους. Ἀναίμακτος θυσία ἦτο τὸ **θυμίαμα** ἐπὶ τοῦ **θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος**.

Διὰ τὰς αἱματηρὰς θυσίας ἐχρησιμοποιοῦντο βόες, αἴγες, πρόβατα, τρυγόνες καὶ περιστερὰι. Οὐδεμία ὅμως θυσία ἐξ αὐτῶν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ καθάρισῃ τὸν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος. Ἐπομένως καὶ οἱ Ἰσραηλῖται ἐξηκολούθουν νὰ φέρουν τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα. Αἱ θυσίαι αὐταὶ οὐδὲ ἁμαρτίας δὲν ἠδύναντο νὰ ἀποπλύνουν, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: « ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας » (Ἑβρ. ι' 4).

Αἱ θυσίαι αὗται ὑπενθύμιζον εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ὅτι ἦσαν ἁμαρτωλοὶ καὶ προεικόνιζον ἀκόμη τὴν μεγάλην θυσίαν τοῦ ἐσταυρωμένου Ἰησοῦ. Τέλος ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν καὶ πάλιν τοῦ Θεοῦ, ὥρισε τὰς ἐορτάς. Αἱ κυριώτεραι ἦσαν.

Τὸ Σάββατον, δηλαδή ἡ ἐβδόμη ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνεπαύοντο καὶ ἐλάτρευον τὸν Θεόν, διότι καθὼς γνωρίζομεν, τὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἀνεπαύθη ὁ Θεὸς ἀπὸ τῶν ἔργων τῆς δημιουργίας.

Ἡ πρώτη ἐκάστου μηνός, ἡ ὁποία ἐλέγετο ἐορτὴ τῆς **νουμηνίας**. **Ἡ ἐορτὴ τοῦ Πάσχα**, εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀπελευθερώσεως ἐκ τῆς δουλείας τῶν Αἰγυπτίων. **Ἡ Πεντηκοστή**, αὕτη ἐωρτάζετο τὴν 50ὴν ἡμέραν ἀπὸ τοῦ Πάσχα, διὰ νὰ εὐχαριστήσουν οἱ Ἰσραηλῖται τὸν Θεὸν διὰ τὴν συγκομιδὴν τῶν πρώτων καρπῶν. **Ἡ σκηνοπηγία**, ἐωρτάζετο εἰς ἀνάμνησιν τῆς διαμονῆς εἰς σκηνάς εἰς τὴν ἔρημον.

Ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τοῦ ἐξιλασμοῦ. Ἡ ἐορτὴ αὕτη ὑπενθύμιζεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, ὅτι εἶναι ἁμαρτωλοὶ καὶ ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη ἀπολυτρώσεως ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας.

Δι' ὧν αὐτῶν τῶν θρησκευτικῶν διατάξεων καὶ τῶν ἐορτῶν οἱ Ἰσραηλῖται ἐλάτρευον τὸν Θεὸν καὶ ἐξεδήλωνον τὴν πίστιν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐλπίδα των πρὸς Αὐτόν.

6. Ἡ ἠθικοκοινωνικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν

(᾽Εξοδ. κα' - κγ')

Αἱ δέκα ἐντολαὶ ἡ ὁ δεκάλογος ὑπῆρξεν ἡ βάσις καὶ ὁ ὁδηγὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς τὰς μεταξὺ των σχέσεις.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὸν δεκάλογον ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι συμπληρωματικαὶ ἐντολαὶ τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ, αἱ ὁποῖαι ἡρμήνευον τὰς δέκα ἐντολάς. Αἱ συμπληρωματικαὶ αὗται διατάξεις τοῦ Νόμου ἐδίδασκον ἐπίσης τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν διὰ τὰ πρὸς τὸν Θεόν, τοὺς ἱερεῖς, τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους καθήκοντά του. Ἐδίδασκον τὸν τρόπον τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, ὠμίλουν περὶ τῆς οἰκογενείας, τῆς Πατρίδος καὶ περὶ τῆς σεμνότητος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

Καὶ αἱ δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἀπετέλουν ἓν ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἐθεώρει ἀρχηγὸν τὸν ἴδιον τὸν Θεὸν καὶ διὰ τοῦτο τὸ Ἰσραηλιτικὸν ἔθνος ἐλέγετο καὶ «ἔθνος ἅγιον».

Αί κυριώτεροι τῶν συμπληρωματικῶν αὐτῶν διατάξεων τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ εἶναι αἱ ἑξῆς :

α) Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος κακολογεῖ τοὺς γονεῖς του νὰ καταδικάζεται εἰς θάνατον.

β) Νὰ μὴ κακολογήσῃς κωφὸν ἄνθρωπον καὶ νὰ μὴ θέσῃς ἐμπρὸς εἰς τὸν τυφλὸν κάτι διὰ νὰ πέσῃ καὶ νὰ γελάσῃς.

γ) Ὅταν περνᾷ ὁ ἀνώτερός σου, νὰ σηκώνεσαι καὶ νὰ δεικνύῃς πάντοτε σεβασμὸν πρὸς αὐτόν.

δ) Νὰ μὴ ζυγίζῃς ποτὲ ἄδικα.

ε) Νὰ μὴ δωροδοκῇς.

στ) Νὰ μὴ καταπιέζῃς ξένον ἄνθρωπον.

ζ) Νὰ μὴ ἀδικήσῃς χήραν καὶ ὀρφανόν.

η) Νὰ μὴ παραδεχθῇς διαδόσεις διὰ τὸν ἄλλον.

θ) Καὶ γενικῶς (Λευϊτ. ιθ' 18) : « Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν ».

Ἐπρεπε ὅλοι οἱ Ἰσραηλῖται νὰ θεωροῦνται μεταξύ των ἀδελφοί. Ἰδιαιτέρως ἔπρεπε νὰ φροντίζουν διὰ τοὺς πτωχοὺς, διὰ τοὺς δούλους Ἑβραίους καὶ δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ὀφειλέται.

Κάθε ἑβδομὸν ἔτος, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο **Σαββατιαῖον**, ἐώρταζον ὅπως καὶ τὴν ἐβδόμην ἡμέραν. Ἐπίσης ἐώρταζον τὸ ἔτος τὸ πεντηκостόν, ἐκεῖνο δηλ. τὸ ὁποῖον ἤρχετο μετὰ ἑπτὰ ἐπτάδας ἢ ἐβδομάδας ἐτῶν. Τὸ ἔτος αὐτὸ ἐλέγετο **Ἰωβηλαῖον**, διότι ἤρχιζε μὲ μουσικὴν σάλπιγγος, ἢ σάλπιγξ δὲ ἐβρᾶστὶ λέγεται **Ἰωβέλ**.

Κατὰ τὰ **Σαββατιαῖον** καὶ τὸ **Ἰωβηλαῖον** ἀφίνοντο ἐλεύθεροι οἱ δούλοι ἐβραῖοι. Ἐχαρίζοντο τὰ χρέη εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι λόγῳ πτωχείας δὲν εἶχον νὰ τὰ ἐπιστρέψουν. Ὁμοίως ἐπεστρέφοντο τὰ κτήματα εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τὰ ἔχασαν λόγῳ πτωχείας. Ἀκόμη κατὰ τὰ ἔτη αὐτὰ καὶ ἡ γῆ ἔμενεν ἀκαλλιέργητος διὰ νὰ ἀναπαυθῇ. Τέλος εἶχον οἱ Ἰσραηλῖται τὴν φιλάνθρωπον συνήθειαν νὰ ἐπιτρέπουν εἰς τοὺς πτωχοὺς τὸν καιρὸν τοῦ θερισμοῦ νὰ πηγαίνουν ὀπισθεν τῶν θεριστῶν καὶ νὰ συναθροίζουσιν τοὺς στάχυν οἱ ὁποῖοι ἐπερίσσειον.

Οἱ Ἰσραηλῖται, οἱ ὁποῖοι εἶχον ὅλας αὐτάς τὰς καλὰς διατάξεις τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ ἦσαν πολὺ εὐτυχεῖς, ἐὰν αὐτάς μόνον ἐτήρουν, εἶχον δυστυχῶς καὶ πολλὰς κακὰς συνηθείας. Ἐλεγον δηλαδὴ « ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου », ἀλλὰ « πλησίον » ὅμως ἐθεώρουν μόνον τοὺς Ἰσραηλίτας. Τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐθεώρουν ὡς ἐχθροὺς

καὶ τοὺς ἐμίσουν. Ἐνόμιζον ἀκόμη ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Θεὸς μόνον τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ ὅτι δὲν ἐνδιαφέρεται διὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι ἀτέλειαι μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἐλεγον ὅτι πρέπει νὰ ἐκδικούμεθα τοὺς ἐχθροὺς μας, « ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος ». Ἐτιμῶρουν διὰ θανάτου τοὺς πίπτοντας εἰς μεγάλα ἁμαρτήματα ἢ ἐπέβαλλον ὡς ποινὴν τὸν λιθοβολισμόν ἢ τὴν μαστίγωσιν. Καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἀκόμη τοῦ Μωϋσέως ὑπῆρχεν ὁ θεσμὸς τῆς δουλείας. Οἱ ἄνδρες ἠδύναντο νὰ λαμβάνουν ὡς συζύγους πολλὰς γυναῖκας, ἔστω καὶ ἂν ἦσαν συγγενεῖς των. Αὐτὰ βεβαίως τὰ ἀπηγόρευσε καὶ τὰ κατεδίκασεν ὁ Χριστιανισμός.

Ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Μωϋσέως διωργανώθη συστηματικῶς.

Τὸ σύνολον τῶν νόμων καὶ διατάξεων, οἱ ὅποιοι καθώριζον τοὺς κανόνας τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς ζωῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τοὺς ὁποίους ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας διὰ τοῦ Μωϋσέως, ὀνομάζεται **Μωσαϊκὸς νόμος** ἢ καὶ ἀπλῶς **Νόμος**.

Ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Πατριαρχῶν, διὰ νὰ εἶναι τις μέλος τοῦ « ἐκλεκτοῦ λαοῦ » τοῦ Θεοῦ, ἦτο ἀνάγκη νὰ περιτμηθῇ. Ἡ περιτομὴ ἐγίνετο τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἀπὸ τῆς γεννήσεως καὶ κατ' αὐτὴν ἐδίδετο καὶ τὸ ὄνομα εἰς τὸ παιδίον.

Διὰ νὰ γίνῃ τις Ἰσραηλίτης, ἐὰν δὲν εἶχε γεννηθῇ τοιοῦτος, ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν θρησκείαν του, νὰ περιτμηθῇ καὶ νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸν Θεόν. Οἱ προσερχόμενοι τοιοιτοτρόπως εἰς τὴν Ἰσραηλιτικὴν θρησκείαν ἐλέγοντο **προσέλυτοι**.

7. Προφητεία τοῦ Μωϋσέως περὶ τοῦ Σωτῆρος

(Ἀριθμ. κα' 4-9, κζ' 12-14, Δευτ. κη')

Ο Θεὸς πάντοτε ἐπροστάτευσε τοὺς Ἰσραηλίτας εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ ἐνῶ εἶχον ἴδει τόσα θαυμαστὰ δείγματα τῆς προστασίας τοῦ Θεοῦ, ἦλθον στιγμαὶ κατὰ τὰς ὁποίας ἐγόγγυζον καὶ πάλιν κατὰ τοῦ Μωϋσέως. "Οταν μάλιστα ἐπλησίαζον εἰς τὴν γῆν Χαναὰν ἔχασαν τελείως τὴν ἐλπίδα των πρὸς τὸν Θεόν καὶ ἐφοβοῦντο, ὅτι δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ νικήσουν τοὺς Χαναναίους καὶ νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας.

Ὅσῳ ἐδείκνυνον ὀλιγοπιστίαν, ὁ Θεὸς ἐπέβαλλε διαφόρους τιμω-

ρίας. Μίαν φοράν απέστειλε δηλητηριώδεις ὄφεις, οἱ ὅποιοι ἐθανάτωνον τοὺς Ἰσραηλίτας. Τότε μετενόησαν καὶ ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Μωϋσῆ νὰ προσευχηθῇ εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν. Ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κατεσκεύασε χαλκοῦν ὄφιν, τὸν ὁποῖον ὕψωσεν εἰς στύλον καὶ ὅσοι προσέβλεπον πρὸς αὐτὸν ἐσώζοντο. Ὁ ὕψωθείς ὄφιν συμβολίζει τὸν σταυρικὸν θάνατον τοῦ Σωτῆρος, ὁ ὁποῖος ἐσταυρώθη διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν οἱ Ἰσραηλῖται ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὸν Θεὸν μόλις παρήρχετο ὁ κίνδυνος. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐτιμώρησεν αὐτοὺς νὰ περιπλανῶνται ἐπὶ τεσσαράκοντα περίπου ἔτη εἰς τὴν ἔρημον καὶ νὰ μὴ εἰσέλθουν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας παρὰ μόνον οἱ νεώτεροι.

Τὴν τιμωρίαν αὐτὴν ὑπέστη καὶ ὁ ἴδιος ὁ Μωϋσῆς, διότι παρήκουσε τὸν Θεόν, ὅταν τὸν συνεβούλευσε νὰ διατάξῃ ἕνα βράχον νὰ ἀναβλύσῃ ὕδωρ. Ὁ Μωϋσῆς ἀντὶ νὰ διατάξῃ, ἐκτύπησε τὸν βράχον διὰ τῆς ράβδου του.

Τοιοῦτοτρόπως ἐτιμωρήθη, νὰ ἰδῇ μακρόθεν μόνον τὴν Χαναάν.

Ὁ Μωϋσῆς ὅταν προησθάνθη τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του, ἐκάλεσε τὸν λαὸν εἰς γενικὴν συνάθροισιν καὶ ἔδωκε τὰς τελευταίας του συμβουλὰς. Ὡμίλησε περὶ τῆς προστασίας καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἐζήγησε διὰ τελευταίαν φοράν τὸν Νόμον καὶ συνεβούλευσε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ τὸν φυλάττουν καὶ νὰ μένουν πιστοὶ εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Μεταξὺ τῶν λόγων τοὺς ὁποίους εἶπεν ὁ Μωϋσῆς, κατὰ τὰς τελευταίας ἐκείνας στιγμὰς τῆς ζωῆς του, φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, προεφῆτευσεν καὶ περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Σωτῆρος.

« Προφῆτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ὡς ἐμὲ ἀναστήσει σοι Κύριος ὁ Θεός σου, αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ». Τὰς ἰδίας αὐτὰς λέξεις περίπου εἶχεν ἀκούσει ὁ Μωϋσῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποιος τοῦ εἶχεν εἶπει ἄλλοτε : « Προφῆτην ἀναστήσω αὐτοῖς (δηλ. τοῖς Ἰσραηλίταις) ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, ὥσπερ σε καὶ δώσω τὰ ῥήματα ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ καὶ λαλήσει αὐτοῖς καθ' ὅτι ἂν ἐντείλωμαι αὐτῷ » (Δευτερ. ιη' 18).

Δηλαδή Προφῆτην, ὁ ὁποῖος θὰ κατὰγεται κατὰ σάρκα ἀπὸ τὸ γένος σου καὶ τοὺς ἀδελφούς σου θὰ σοῦ ἀποστείλῃ κάποτε Κύριος ὁ Θεός σου. Ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ Προφῆτης ἐκεῖνος, εἰς αὐτὸν πλέον θὰ ὑπακούετε.

Τέλος ὁ Μωϋσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος Ναβαῦ καὶ εἶδε μακρόθεν τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας. Ἐδόξασεν τὸν Θεόν καὶ ἀπέθανεν περὶ τὸ ἔτος

1180 π.Χ. εἰς ἡλικίαν 120 ἐτῶν. Ὁ λαὸς ἐπέβησεν αὐτὸν ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας καὶ ἔλεγον. « Δὲν παρουσιάσθη ἀκόμη εἰς τὸν Ἰσραηλῆτικὸν λαὸν Προφήτης καθὼς ὁ Μωϋσῆς ».

Ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴν μνήμην του εἰς τὰς 4 Σεπτεμβρίου.

Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ Μωϋσῆς, ὁ σοφὸς νομοθέτης, ἀλλὰ καὶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Ἐφάνέρωσεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας τὸ θέλημα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Οἱ νόμοι του ἦσαν σοφοὶ καὶ δίκαιοι· ἀνώτεροι ἀπὸ τοὺς νόμους ὅλων τῶν ἄλλων λαῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τοὺς νόμους τοὺς ὁποίους ἔγραψε, πρῶτος τοὺς ἐφήρμοσε. Ἐδίδε τὸ καλὸν παράδειγμα πρὸς ὅλους. Ἐπίστευε πολὺ εἰς τὸν Θεὸν καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ λαὸς βλέπων τὴν πίστιν τοῦ Μωϋσέως ἐπίστευε καὶ αὐτός. Ὁ Μωϋσῆς ὑπῆρξε μέγας πατριώτης καὶ θεοπρόβλητος ἀρχηγός. Θὰ εἶναι εὐχῆς ἔργον, ἂν ὅλοι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κρατῶν καὶ τῶν λαῶν ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμά του καὶ ἀποβοῦν πρότυπα θάρρους, ὑπομονῆς, διορατικότητος, χρηστότητος καὶ καλωσύνης. Ἐπάνω ἀπὸ τὴν μεγαλοφυΐαν καὶ τὴν γρανιτώδη θέλησιν καὶ ἐργατικότητα, ὁ Μωϋσῆς, εἶχε κάτι ποῦ ἐσπάνιζε καὶ σπανίζει. Τὴν ἀκλόνητον πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Καὶ ὅπου ὑπάρχει τόσον θερμὴ πίστις, δημιουργοῦνται καὶ μεγάλα ἔργα. Οἱ αἰῶνες θὰ διαδέχωνται ἀλλήλους, ἀλλὰ ὁ Μωϋσῆς θὰ μένη πάντοτε ὁ Μέγας Ἀρχηγός, Νομοθέτης καὶ Προφήτης.

8. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ

(Ἰησ. Ναυῆ α')

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐγεννήθη εἰς τὴν Αἴγυπτον κατὰ τοὺς χρόνους τοὺς ὁποίους οἱ Ἰσραηλῆται ἦσαν ὑπόδουλοι εἰς τὸν Φαραῶ. Εἶχε γνωρίσει τὴν δυστυχίαν τοῦ λαοῦ καὶ πόθος του ἦτο νὰ βοηθήσῃ καὶ ἐκεῖνος διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν του. Δι' αὐτὸ ἐγίνε βοηθὸς τοῦ Μωϋσέως. Ἐδείκνυε πρὸς αὐτὸν σεβασμὸν καὶ ἦτο πρόθυμος εἰς κάθε ἐργασίαν. Πλησίον τοῦ Μωϋσέως ἐγνώρισε πολλὰ πράγματα καὶ ἦτο ὁ πλέον κατάλληλος διάδοχος αὐτοῦ.

Τὸν διέκρινεν ἀνδρεία καὶ θάρρος καὶ ἡγάπα τὴν πατρίδα του. Ἦτο δίκαιος καὶ εἶχεν ἀκλόνητον πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Ἦτο ἀκόμη καλὸς στρατιώτης καὶ δι' αὐτὸ ἀνετέθη εἰς αὐτὸν ἡ ἀρχηγία κατὰ τὴν μάχην ἐναντίον τῶν Ἀμαληκιτῶν. Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, καθὼς γνωρίζομεν, ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐνίκησεν.

“Όταν ὁ Μωϋσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ διὰ νὰ λάβῃ τὰς πλάκας τῆς Διαθήκης, παρέλαβε μαζί του καὶ τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ.

Ἐνῷ εὐρίσκοντο οἱ Ἰσραηλῖται πλησίον τῆς Χαναάν, ὁ Μωϋσῆς, ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του, ἀπέστειλε δώδεκα ἄνδρας διὰ νὰ παρατηρήσουν τὴν χώραν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εἰσέρχοντο μετ’ ὀλίγον. Οἱ δώδεκα οὗτοι ἐπέστρεψαν φέροντες πλουσίους καρποὺς εἰς χεῖρας των καὶ εἶπον εἰς τὸν Μωϋσῆν, ὅτι ἡ χώρα ἦτο πολὺ ὠραία καὶ εὐφορος, ἀλλ’ ὅτι ὁ λαὸς αὐτῆς ἦτο ἰσχυρὸς καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ὀχυρωμέναι.

“Όταν ἤκουσαν αὐτὰς τὰς πληροφορίας οἱ Ἰσραηλῖται ἐφοβήθησαν καὶ ἤρχισαν πάλιν νὰ γογγύζουν ἐναντίον τοῦ Μωϋσέως.

— Καλύτερα, ἔλεγον, νὰ εἶχαμεν ἀποθάνει εἰς τὴν Αἴγυπτον, παρὰ νὰ ἀποθάνωμεν τώρα εἰς τὴν ἔρημον.

Δὲν ἤθελαν νὰ προχωρήσουν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐκλέξουν ἀρχηγόν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπανεφέρειν αὐτοὺς εἰς Αἴγυπτον.

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ μαζί μὲ ἄλλους προσεπάθησαν νὰ ἐμποδίσουν τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ ἓνα τοιοῦτον σκοπόν. Ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶπεν :

— Ἐὰν ὁ Κύριος θέλῃ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν χώραν αὐτὴν, θὰ μᾶς ἀξιώσῃ νὰ νικήσωμεν αὐτούς.

Οἱ Ἰσραηλῖται ὅμως δὲν ἤθελαν νὰ ἀκούσουν. Ἐλάβον λίθους διὰ νὰ λιθοβολήσουν τὸν Ἰησοῦν καὶ τοὺς ὁπαδούς του. Ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐφάνη ὅμως ὁ Θεὸς ἐντὸς τῆς νεφέλης καὶ τοὺς ἠμπόδισεν. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ διωρίσθη ἐπισήμως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Μωϋσέως ἀρχηγὸς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ.

“Όταν ἀπέθανεν ὁ Μωϋσῆς, ὁ Κύριος παρουσιάσθη εἰς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ καὶ τοῦ εἶπε :

« Μωϋσῆς ὁ θεράπων μου τετελεύτηκε· νῦν οὖν ἀναστὰς διάβηθι τὸν Ἰορδάνην, σὺ καὶ πᾶς ὁ λαὸς οὗτος εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς... οὐκ ἀντιστήσεται ἄνθρωπος κατενώπιον ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, καὶ ὥσπερ ἤμην μετὰ Μωϋσῆ, οὕτως ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω σε.... οὐκ ἀποστήσεται ἡ βίβλος τοῦ νόμου τούτου ἐκ τοῦ στόματός σου καὶ μελετήσεις ἐν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, ἵνα εἰδῇς ποιεῖν πάντα τὰ γεγραμμένα· τότε εὐδοθήσῃ » (Ἰησ. Ναυῆ α’).

Δηλαδή : Ὁ δοῦλος μου Μωϋσῆς ἀπέθανεν. Τώρα λοιπὸν ἐγερθεῖς

πέρασε μαζί με τὸν λαόν μου τὸν Ἰορδάνην καὶ εἴσελθε εἰς τὴν χώραν τὴν ὁποίαν θὰ σᾶς δώσω... κανεῖς δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ σᾶς ἀντισταθῇ, ἐφ' ὅσον ζῇς. "Ὅπως ἤμουν μετὰ τοῦ Μωϋσέως, τοιοῦτοτρόπως θὰ εἶμαι καὶ μαζί σου καὶ δὲν θὰ σὲ ἐγκαταλείψω... Ποτὲ νὰ μὴ ἀφήσης ἐκ τῶν χειρῶν σου τὰ βιβλία τοῦ Νόμου μου. Νύκτα καὶ ἡμέραν νὰ μελετᾷς τὸν νόμον μου, διὰ νὰ γνωρίσης νὰ ποιῇς τὸ θέλημα μου. Τότε θὰ πηγαίνουν ὅλα καλὰ.

Ἐκεῖ ὁ Ἰησοῦς ἔδωκεν ὁδηγίαν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. "Ὅλοι ἦσαν πρόθυμοι νὰ ἐκτελέσουν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

9. Κατάκτησις καὶ διανομὴ τῆς γῆς Χαναάν

(Ἰησ. Ναυῆ στ')

Τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἐκλήθη νὰ συνεχίσῃ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἦτο πολὺ δύσκολον. Δὲν ἔπρεπε νὰ ὁδηγήσῃ μόνον τοὺς Ἰσραηλίτας μέχρι τῆς Γῆς τῆς Ἐπαγγελίας. Ἐπρεπε πρῶτον νὰ κυριεύσῃ διὰ πολέμου τὴν Χαναάν καὶ δεύτερον νὰ διανείμῃ αὐτὴν εἰς τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ.

Ἡ κατάκτησις ἤρχισεν ἀπὸ τὴν ὀχυρὰν πόλιν Ἰεριχώ, ἡ ὁποία ἦτο ἡ πρώτη πόλις μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ Ἰορδάνου.

Ὁ Ἰορδάνης εἶχε πλημμυρίσει κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας. Ἡ διάβασις ἔγινε πάλιν διὰ θαύματος, ὅπως ἔγινε περίπου καὶ ἡ διάβασις τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐπορεύοντο οἱ ἱερεῖς βασιτάζοντες τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης. Ἀμέσως τὰ ὕδατα ἐχωρίσθησαν καὶ ἔγινε διάδρομος ξηρᾶς. Οἱ ἱερεῖς ἔμειναν εἰς τὸν διάδρομον αὐτὸν μέχρις ὅτου διῆλθεν ὅλος ὁ λαός. Μόλις διῆλθον ὅλοι, τὰ ὕδατα καὶ πάλιν ἠνώθησαν.

Μετὰ τὴν διάβασιν τῶν ἐστρατοπέδευσαν εἰς Γάλγαλα πλησίον τῆς Ἰεριχοῦς. Ἐκεῖ ἔστησαν δώδεκα λίθους ἀναμνηστικούς, τοὺς ὁποίους εἶχον λάβει ἀπὸ τὸν διάδρομον ξηρᾶς, ἐκ τοῦ ὁποίου διέβησαν τὸν Ἰορδάνην. Εἰς τὴν τοποθεσίαν αὐτὴν Γάλγαλα ἐώρτασαν τὸ Πάσχα καὶ ἤρχισαν νὰ τρέφονται μετὰ καρποὺς τῆς Χαναάν. Τότε ἔπαυσε πλεόν τὸ μάννα.

Κατόπιν ἐπὶ ἑξ ἡμέρας ἔκαμνον ἀπὸ ἓνα γύρον, ὥσάν λιτανεῖαν,

πέριξ τῆς Ἱεριχοῦς. Προεπορεύοντο σαλπίζοντες ἐπὶ ἱερεῖς καὶ ἡκολούθουν οἱ λοιποὶ φέροντες τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης. Τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, περιῆλθον τὰ τείχη ἐπτά φορές. Τὴν τελευταίαν φορὰν ἐκραύγασαν ὅλοι οἱ Ἰσραηλῖται καὶ ὡς ἐκ θαύματος τὰ τείχη κατέρρευσαν καὶ ὁ λαὸς ἐκυρίευσεν τὴν πόλιν.

Ἐπροχώρησαν κατόπιν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ ἐκυρίευσαν πόλεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν ὀχυρὰν πόλιν Γαβαὼν, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ὑπετάγησαν χωρὶς μάχην.

Ἐκεῖ ὅπου συνήντησαν μεγάλην ἀντίστασιν ἦτο ἡ βόρειος Χαναάν. Τριάκοντα καὶ εἰς βασιλεῖς μὲ πεζικὸν, ἵππικὸν καὶ πεντακόσια πολεμικὰ ἄρματα ἐξῆλθον ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὁ Θεὸς ἐβοήθησε καὶ πάλιν τοὺς Ἰσραηλίτας, οἱ ὅποιοι τελικῶς ἐγίναν κύριοι τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῆς γῆς Χαναάν.

Ἡ δευτέρα ἐργασία τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ κάμῃ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἦτο ἡ διανομὴ τῆς χώρας εἰς τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. Ἡ διανομὴ ἐγίνε διὰ κλήρου. Ἡ χώρα διηρέθη εἰς ἑννέα καὶ ἡμισυ τεμάχια, τὰ ὅποια ἔλαβον αἱ ἑννέα καὶ ἡμίσεια φυλαί. Δύο καὶ ἡμίσεια φυλαί, δηλ. ἡ φυλὴ τοῦ Ρουβὴν, ἡ φυλὴ τοῦ Γάδ καὶ ἡμίσεια τοῦ Μανασσῆ, εἶχον λάβει μερίδιον ἐνῶ ἀκόμη ἔζη ὁ Μωϋσῆς ἐκ τῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου χώρας.

Εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Λευὶ δὲν ἐδόθη κληρὸς. Αὕτῃ θὰ ἦτο διασκορπισμένη εἰς ὅλας τὰς ἄλλας φυλὰς διὰ νὰ ἐκτελῇ τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα, ὡς ἱερατικὴ φυλὴ. Εἰς αὐτὴν ἐδόθησαν τεσσαράκοντα ὁκτὼ πόλεις διεσπαρμέναι εἰς τὰς ἄλλας φυλὰς καὶ ὀλίγοι ἀγροὶ διὰ τὰ ζῶα τῶν Λευιτῶν. Ἐπρεπεν ὁμοῦς αἱ ἄλλαι φυλαὶ νὰ συντηροῦν αὐτούς.

Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ ἔργον του ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ συνεβούλευσε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ εἶναι πιστοὶ εἰς τὸν Θεόν, ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἑκατὸν δέκα ἐτῶν. Ἡ σπουδαιότερα ἀρετὴ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ἦτο ἡ δικαιοσύνη. Διένειμεν ἀκριβοδικαίως τὴν χώραν τῆς Παλαιστίνης εἰς ὅλας τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. Οὐδεὶς εὐρέθη παραπονούμενος. Τὸ παράδειγμά του μᾶς διδάσκει, ὅτι καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ εἵμεθα δίκαιοι. Διὰ τὴν δικαιοσύνην του καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς του, ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὸν Ἰησοῦν ὡς ἅγιον καὶ ἐορτάζει τὴν μνήμην του τὴν 1ην Σεπτεμβρίου.

ΤΟ ΣΙΝΑ ΟΡΟΣ

Ὁ Μωϋσῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ
Φορητὴ εἰκὼν τοῦ ΙΗ' αἰῶνος (Μονή Σινᾶ)

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΚΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

1. Οἱ Κριταὶ

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ οἱ Ἰσραηλῖται εὐρέθησαν χωρὶς ἀρχηγόν. Βεβαίως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ζήσουν ὡς ἔθνος καὶ νὰ συμπληρώσουν τὸ ἔργον τῆς κατακτήσεως τῆς Παλαιστίνης χωρὶς ἀρχηγόν.

Κατ' ἀρχὰς ἐκυβερνᾶτο ἐκάστη φυλὴ ἐκ τῶν γεροντοτέρων ἀνδρῶν αὐτῆς.

Δυστυχῶς ὅμως οἱ Ἰσραηλῖται, παρὰ τὰς πολλὰς εὐεργεσίας τὰς ὁποίας εἶχον ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, ἦσαν ἀχάριστοι. Πολλάκις ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευσαν τὰ εἰδωλά. Ἦρχισαν ἐπίσης μεταξὺ τῶν δώδεκα φυλῶν ἔχθραι καὶ φιλονικεῖαι. Ὁ Θεὸς δὲν ἄφηνεν αὐτοὺς ἀτιμωρήτους. Ἐξήγειρε διαφόρους ἐχθρικοὺς λαοὺς, εἴτε ἐκ τῶν γειτόνων, εἴτε ἐξ ἐκείνων τῶν Χαναναίων, τοὺς ὁποίους οἱ Ἰσραηλῖται ἀκόμη δὲν εἶχον ὑποτάξει καὶ ὑπεδούλωνον αὐτούς. Δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ σταθῶσι κατὰ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ δὲν ἐγνώριζον τί νὰ κάμουν, λέγει ἡ Ἁγία Γραφή.

Οἱ Ἀμαληκῖται, οἱ Ἀμμωνῖται καὶ πρὸ πάντων οἱ Φιλισταῖοι ἦσαν οἱ φοβεροὶ ἐχθροὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἡ καταπίεσις καὶ ἡ θλιψὶς τοῦ πολέμου καὶ τῆς σκληρᾶς δουλείας ἔφερεν αὐτοὺς εἰς συναίσθησιν τῶν ἁμαρτιῶν των, μετενόουν καὶ ἐζήτην βοήθειαν καὶ προστασίαν παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ἔστελλε τότε ὁ Κύριος ἄνδρας γενναίους καὶ πιστοὺς εἰς Αὐτόν, οἱ ὅποιοι ἔσωζον αὐτούς.

Οἱ ἄνδρες αὐτοὶ ἐν καιρῷ μὲν πολέμου ἦσαν οἱ στρατηγοί. Ὅταν ὁ

πόλεμος ἐτελείωνε, μὲ τὴν νίκην πάντοτε τῶν Ἰσραηλιτῶν, τότε οἱ ἄνδρες αὐτοὶ ἀνελάμβανον νὰ κυβερνοῦν καὶ νὰ δικάζουν τοὺς Ἰσραηλίτας, νὰ κρίνουν δηλαδὴ τὰς διαφορὰς μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Δι' αὐτὸ ὠνομάσθησαν **Κριταί**. Οἱ Κριταὶ μόλις ἐτελείωναν τὸ ἔργον, τὸ ὅποιον εἶχεν ἀναθέσει εἰς αὐτοὺς ὁ Θεός, ἐπέστρεφαν πολλάκις εἰς τὴν ἰδιωτικὴν τῶν ζωὴν. Ἐπομένως οἱ Ἰσραηλῖται ἔμενον πάλιν χωρὶς ἀρχηγὸν καὶ ἐπανήρχοντο εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Καὶ πάλιν ὁ Θεὸς ἔστειλε τιμωρίας καὶ πάλιν οἱ Ἰσραηλῖται μετενόουν. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Θεὸς εἶναι Πανάγαθος, συνεχώρει αὐτοὺς καὶ ἀνεδείκνυε νέον Κριτὴν. Ἔχομεν λοιπὸν δέκα περίπου Κριτάς, οἱ ὅποιοι κατὰ διαστήματα ἔσωσαν καὶ ἐκυβέρνησαν τοὺς Ἰσραηλίτας. Μεταξὺ τῶν Κριτῶν ὑπῆρξε καὶ μία γυνή. Σπουδαιότεροι ἐκ τῶν Κριτῶν ὑπῆρξαν: Ἡ Δεββώρα, ὁ Γεδεὼν, ὁ Ἴεφθάς, ὁ Σαμφὼν, ὁ Ἡλὲι καὶ ὁ Σαμουὴλ, τοὺς ὁποίους θὰ γνωρίσωμεν εἰς τὰ ἐπόμενα κεφάλαια.

2. Δ ε β β ὠ ρ α

(Κριτῶν δ', ε')

Μέγαν κίνδυνον διέτρεχον οἱ Ἰσραηλῖται ἀπὸ τοὺς Χαναναίους, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν Σισάρα κατέθλιβον αὐτοὺς ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη. Μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν ὑπῆρχε μία γυνή σπουδαία, ὀνομαζομένη Δεββώρα. Αὕτη ἐκάθητο κάτωθεν φοίνικος καὶ μετέβαινον πρὸς αὐτὴν οἱ Ἰσραηλῖται διὰ νὰ ἐκδικάσῃ τὰς ὑποθέσεις των. Εἰς τὴν Κριτὴν Δεββώραν ἀνέθεσεν ὁ Θεὸς νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν λαὸν Του ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν Σισάρα. Ἐκάλεσε τότε ἡ Δεββώρα ἕναν στρατηγὸν Ἰσραηλίτην, τὸν Βαράκ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

— Δὲν σὲ διέταξεν ὁ Θεὸς νὰ μεταβῇς εἰς τὸ ὄρος Θαβὼρ καὶ νὰ λάβῃς μαζί σου δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν, ἐκ τῶν φυλῶν Νεφθαλεὶμ καὶ Ζαβουλὼν, μὲ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ νικήσῃς τὸν Σισάρα;

— Ἐὰν ἔλθῃς μαζί μου — ἀπήντησε πρὸς αὐτὴν ὁ Βαράκ — θὰ ἐκστρατεύσω ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ. Ἐὰν δὲν ἔλθῃς, δὲν θὰ ἐκστρατεύσω.

— Θὰ ἔλθω μαζί σου — εἶπεν ἡ Δεββώρα — ἀλλὰ ἡ νίκη θὰ ἀνήκῃ εἰς ἐμέ.

Πράγματι ὁ Βαράκ ἔλαβε τοὺς δέκα χιλιάδας ἄνδρας καὶ μετέβη εἰς τὸ Θαβὼρ. Ὅταν ἐπληροφορήθη τοῦτο ὁ Σισάρα ἡτοιμάσθη καὶ

αὐτὸς πρὸς πόλεμον. Συνεκέντρωσεν ἑνεακόσια σιδηρᾶ ἄρματα καὶ πλῆθος στρατοῦ.

—Ἐφθασεν ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος θὰ παραδώσῃ τὸν ἔχθρον εἰς χεῖρας σου, εἶπεν ἡ Δεββώρα πρὸς τὸν Βαράκ.

Διὰ πρώτην φοράν τότε οἱ Ἰσραηλῖται, ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεώς των εἰς τὴν Χαναάν, συνεννοῦνται εἰς ἓν ἔθνος ὑπὸ τὴν Δεββώραν διὰ νὰ πολεμήσουν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ. Κατὰ τοῦ πανισχύρου Σισάρα ὁ Βαράκ παρέταξε μόνον δέκα χιλιάδας ἀνδρείων Ἰσραηλιτῶν παρὰ τὸν ποταμὸν Κισών. Ἐξαφνα ἦλθεν ἰσχυρά καταιγὶς καὶ τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ ἐπέφερε μεγάλας καταστροφάς εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Χαναναίων. Οὗτοι ἐτρομοκρατήθησαν καὶ ἐνόμισαν ὅτι καὶ ἡ φύσις ἀκόμη ἦτο ἐναντίον των. Τότε οἱ Ἰσραηλῖται ὁρμοῦν κατ' αὐτῶν μετὰ τὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀναγκάζουν νὰ τραποῦν εἰς ἄτακτον φυγὴν. Ὁ ἴδιος ὁ Σισάρα προσπαθεῖ νὰ σωθῇ καὶ αὐτὸς διὰ τῆς φυγῆς, ἀλλ' εὕρισκει τὸν θάνατον ὑπὸ γυναικὸς Ἰσραηλίτιδος εἰς τὴν σκηνὴν τῆς ὁποίας κατέφυγεν. Αὕτη κατὰ τὴν ὥραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκοιμᾶτο ὁ Σισάρα τὸν ἐφόνευσε διὰ τοῦ πασσάλου τῆς σκηνῆς. Τοιοῦτοτρόπως ὁ πόλεμος ἤρχισε διὰ γυναικὸς καὶ ἐτελείωσε διὰ γυναικὸς. Οἱ Ἰσραηλῖται ἠλευθερώθησαν καὶ πάλιν μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου. Ἡ Δεββώρα ἀνεδείχθη ἡρώς τῆς Π. Διαθήκης. Ἀμέσως μετὰ τὴν νίκην ἔψαλε πρὸς τὸν Θεόν, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ Αὐτόν, λαμπρὸν ὕμνον, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐκ τῶν ὠραιότερων ὕμνων τῆς Π. Διαθήκης καὶ ὀνομάζεται «ὥδῃ τῆς Δεββώρας».

3. Γ ε δ ε ὦ ν

(Κριτῶν σ', ζ', η')

Μετὰ τὴν νίκην τῆς Δεββώρας ἐναντίον τῶν Χαναναίων ἐπηκολούθησεν εἰρήνην τεσσαράκοντα ἐτῶν.

Δυστυχῶς ὅμως οἱ Ἰσραηλῖται καὶ πάλιν ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἐλάτρευσαν τὰ εἰδῶλα καὶ περιέπεσαν εἰς πολλὰ ἁμαρτήματα. Ἀποτέλεσμα τῶν ἁμαρτιῶν των ὑπῆρξεν ἡ ὑποδούλωσις των εἰς τὸν βάρβαρον λαὸν τῶν Μαδιανιτῶν. Ἐπτὰ ὁλόκληρα ἔτη ἔμειναν δοῦλοι. Τόσον ὑπέφερον, ὥστε πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἶχον καταφύγει εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰ σπήλαια καὶ ἐκρύπτοντο ἐκεῖ. Δὲν ἠδύναντο νὰ σπεύρουν εἰς τοὺς ἀγρούς των, διότι οἱ Μαδιανῖται ἤρχοντο καὶ ἤρπαζον τοὺς καρπούς.

"Ἡρπαζον τὰ ποίμνιά των καὶ ἔφθασαν εἰς σημεῖον μεγάλης δυστυχίας. Τότε καὶ πάλιν ἐνεθυμήθησαν τὸν Θεόν. "Ἡρχισαν νὰ προσεύχωνται καὶ νὰ παρακαλοῦν διὰ τὴν ἀνάδειξιν νέου ἀρχηγοῦ. Ὁ Πανάγαθος Θεὸς εὐσπλαχνίσθη καὶ πάλιν τὸν λαὸν Του καὶ παρήγγειλεν εἰς αὐτοὺς διὰ Προφῆτου :

« Ἐγὼ εἰμι ὃς ἀνήγαγον ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου καὶ ἐξήγαγον ὑμᾶς, ἐξ οἴκου δουλείας ὑμῶν, καὶ ἐρρυσάμην ὑμᾶς ἐκ χειρῶν Αἰγύπτου καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θλιβόντων ὑμᾶς καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν καὶ ἔδωκα ὑμῖν τὴν γῆν αὐτῶν καὶ εἶπα ὑμῖν· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, οὐ φοβηθήσεσθε τοὺς Θεοὺς τοῦ Ἀμορραίου, ἐν οἷς ὑμεῖς κάθησθε ἐν τῇ γῇ αὐτῶν· καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου ».

"Ἔστειλε κατόπιν ὁ Θεὸς τὸν Ἀγγελὸν Του πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωᾶς, Γεδεὼν, ὁ ὁποῖος ἐκείνην τὴν στιγμὴν εὐρίσκετο εἰς τὸ ἀλώνιον καὶ ἐρράβδιζε τοὺς στάχεις διὰ νὰ καθαρίσῃ τὸν σῖτον καὶ νὰ τὸν ἀποκρύψῃ ἀπὸ τοὺς Μαδιανίτας. Ὁ Ἀγγελὸς ἐκάθησε κάτω ἀπὸ μίαν ρεβυθιὰν καὶ εἶπε πρὸς τὸν Γεδεὼν.

« Κύριος μετὰ σοῦ, ἰσχυρὸς τῶν δυνάμεων ».

Ὁ Γεδεὼν ἐθαύμασε διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς καὶ ἠρώτησε τὸν Ἀγγελον:

— Εἶναι μαζί μας ὁ Κύριος; Ἀλλὰ τότε διατὶ μᾶς ἔχουν εὔρει τόσα κακά; Ποῦ εἶναι τὰ τόσα θαύματα, τὰ ὅποια διηγοῦνται οἱ πατέρες μας, ὅτι ἔκαμεν ὁ Θεός; Δὲν μᾶς ἔσωσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον; Τώρα διατὶ μᾶς παρέδωκεν εἰς τὰς χειράς τῶν Μαδιανιτῶν;

Ὁ Ἀγγελος τότε ἀπήντησεν:

« Πορεύου ἐν τῇ ἰσχύϊ σου ταύτῃ καὶ σώσεις τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς Μαδιὰμ· ἰδοὺ ἐξαπέστειλά σε ».

Ὁ Γεδεὼν ἐδίστασεν εἰς τὴν ἀρχήν, ἔχι ἀπὸ φόβον, ἀλλὰ ἀπὸ ταπεινοφροσύνης. Ὁ Ἀγγελος τοῦ ἔδωκεν ὅμως θάρρος μὲ τοὺς ἐξῆς λόγους:

« Κύριος ἔσται μετὰ σοῦ, καὶ πατάξεις τὴν Μαδιὰμ ὥσει ἄνδρα ἓνα ».

Ὁ Γεδεὼν ἀμέσως ἔφερε φαγητόν, διὰ νὰ περιποιηθῇ τὸν ξένον, διότι δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ἦτο Ἀγγελος. Ὁ Ἀγγελος τὸν διέταξε νὰ τοπο-

θετήσῃ τὸ φαγητὸν καὶ τὸ κρέας εἰς ἓνα λίθον καὶ νὰ χύσῃ ἐπάνω τὸν ζῶ-
μόν. Ἀμέσως ἤγγισε μὲ τὸ ἄκρον τῆς ράβδου τοῦ ὁ Ἄγγελος τὰ φαγητὰ
καὶ ἀνέβη πῦρ ἐκ τῆς πέτρας καὶ κατέκαυσεν αὐτά. Τότε ἀντελήφθη ὁ
Γεδεὼν, ὅτι ὁ ξένος ἦτο ὁ Ἄγγελος Κυρίου καὶ ἀνεβόησεν:

« Ἄ, Ἄ, Κύριέ μου, Κύριε, ὅτι εἶδον τὸν Ἀγγελον Κυρίου πρόσωπον
πρὸς πρόσωπον ».

Ὁ Κύριος τότε ἔδωκε θάρρος εἰς τὸν Γεδεὼν:

« Εἰρήνῃ σοι, μὴ φοβοῦ, οὐ μὴ ἀποθάνῃς ».

Ὁ Γεδεὼν δὲν ἐδίστασε πλέον. Θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦτο νὰ ἀπελευθε-
ρώσῃ αὐτὸς τοὺς συμπατριώτας του. Τὴν νύκτα ἐκείνην ἔλαβε μαζί του
δέκα ἀνθρώπους ἀνδρείους καὶ κατέστρεψε τὸ θυσιαστήριον καὶ συνέ-
τριψε τὸ ἄγαλμα τοῦ ψευδοῦς Θεοῦ τῶν εἰδωλολατρῶν Βάαλ. Τὸν Θεὸν
αὐτὸν προσεκύνουν οἱ Μαδιανῖται.

Μόλις οἱ Μαδιανῖται ἔμαθον τὸ κατόρθωμα αὐτὸ τοῦ Γεδεὼν
ἔστειλαν ἐναντίον του μεγάλην στρατιωτικὴν δύναμιν. Ὁ Γεδεὼν συνε-
κέντρωσε καὶ αὐτὸς τριάκοντα δύο χιλιάδας Ἰσραηλίτας. Παρεκάλεσε
κατόπιν τὸν Θεὸν νὰ κάμῃ ἓνα θαῦμα, διὰ νὰ τὸν ἐνισχύσῃ εἰς τὴν πί-
στιν.

— Κύριε — εἶπε πρὸς τὸν Θεὸν ὁ Γεδεὼν — ἐὰν εἶναι ἀληθὲς ὅτι θὰ
σώσῃς δι' ἐμοῦ τὸν λαόν σου, κάμε ὥστε εἰς τὸ μαλλί, τὸ ὁποῖον θὰ θέσω
εἰς τὴν ἄλωνα, νὰ πέσῃ δρόσος, ἐνῶ γύρω θὰ εἶναι ξηρασία. Τὴν ἄλλην
ἡμέραν ὁ Γεδεὼν ἤλθε καὶ ἔλαβεν εἰς χεῖρας του τὸ μαλλί τὸ ὁποῖον
ἦτο πολὺ ὑγρόν, ἐνῶ γύρω ἦσαν ὅλα ξηρά.

— Κύριε — εἶπε πάλιν ὁ Γεδεὼν — κάμε ὥστε νὰ πέσῃ δρόσος εἰς
τὴν γῆν, ἐνῶ τὸ μαλλί νὰ μείνῃ ξηρόν. Καὶ ὁ Κύριος ἔκαμε καὶ τὸ νέον
θαῦμα.

Μὲ μεγάλην πίστιν καὶ θάρρος ἐξεκίνησαν τότε διὰ νὰ νικήσουν
τοὺς Μαδιανίτας.

— Δὲν ἔχεις ἀνάγκην τόσων στρατιωτῶν — εἶπεν ὁ Κύριος εἰς τὸν
Γεδεὼν.

Τότε ἐξαπέστειλε τοὺς περισσοτέρους καὶ ἐκράτησέ μόνον τριακο-
σίους διὰ νὰ φανῇ ὅτι ὁ Κύριος θὰ ἦτο ὁ νικητὴς καὶ ὄχι τὸ πλῆθος τῶν
Ἰσραηλιτῶν.

Τὰ πάντα ἦσαν ἑτοιμα διὰ τὴν μάχην. Ὁ Γεδεὼν τὴν νύκτα ἐπλη-

σίασε τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν, διὰ τὴν κατασκοπεύσιν τὴν δυνάμιν των
'Εκεῖ ἤκουσεν ἓνα στρατιώτην νὰ διηγῇται τὸ ὄνειρόν του εἰς τὸν ἄλλον:

— Εἶδα χθὲς εἰς τὸν ὕπνον μου — ἔλεγεν — ὅτι ἓνα κρίθινον ψωμὶ
ἐκύλισεν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, ἐπάνω εἰς τὰς σκηνάς μας καὶ μᾶς
ἔφερε μεγάλην καταστροφὴν.

— Αὐτὸ σημαίνει — εἶπεν ὁ ἄλλος — ὅτι τὸ στράτευμα τοῦ Γεδεὼν
θὰ μᾶς νικήσῃ.

"Οταν ἤκουσεν αὐτὰ ὁ Γεδεὼν ἔλαβε θάρρος περισσότερον καὶ ἡ-
χαρίστησε θερμῶς τὸν Θεόν. "Εφθασεν εἰς τοὺς στρατιώτας του καὶ διέ-
ταξε νὰ λάβουν ὅλοι ἀπὸ μίαν σάλπιγγα, ἀπὸ μίαν πηλίνην στάμνον,
ἀπὸ μίαν λαμπάδα καὶ νὰ διαχωρισθοῦν εἰς τρεῖς ὁμάδας.

Κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἐπλησίασαν ἀπὸ διάφορα μέρη τὸ ἐχθρικὸν
στρατόπεδον. "Ηναψαν τὰς λαμπάδας, ἔσπασαν τὰς στάμνους διὰ νὰ
γίνῃ θόρυβος καὶ ἐσάλπιζον δυνατὰ ἐνῶ ἐφώναζον:

«Ρομφαία τῷ Κυρίῳ καὶ τῷ Γεδεὼν».

Οἱ Μαδιανῖται ἐξύπνησαν ἔντρομοι καὶ ζαλισμένοι ἀλληλοσφονεύ-
οντο. Ἡ νίκη ἦτο μεγάλη. Ὁ λαὸς ἔζησεν εὐτυχῆς καὶ ἐδόξαζε τὸν
Θεόν. "Οταν ἔχωμεν τὴν ἐλπίδα μας εἰς τὸν Θεόν, δὲν πρέπει νὰ μᾶς
καταλαμβάνῃ ὁ φόβος. Ὁ Γεδεὼν ἀπέθανε γέρον καὶ οἱ Ἰσραηλῖται
τὸν ἔθαψαν μὲ μεγάλας τιμὰς.

Τὸ μαλλὶ εἰς τὸ ὅποιον ἔπεσεν ἡ δρόσος ἐνῶ παντοῦ ἦτο ξηρασία,
συμβολίζει, κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας μας, τὴν Ὑπεραγίαν
Θεοτόκον καὶ ἀειπάρθενον Μαρίαν, ἐκ τῆς ὁποίας προῆλθεν ὁ Σωτὴρ τοῦ
κόσμου. Ψάλλει, λοιπόν, ἡ Ἐκκλησία μας εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῶν χαι-
ρετισμῶν τῆς Θεοτόκου μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸ ἐξῆς ὠραῖον τροπάριον:

**Ἐκ τῆς στ' ᾠδῆς τοῦ Κανόνος
τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου**

*«Ἐκ σοῦ ἡ δρόσος ἀπέσταξε,
φλογμὸν πολυθείας, ἡ λύσσασα,
ὄθεν βοῶμεν σοι*

Χαῖρε ὁ πόκος ὁ ἐνδρόσος, ὃν Γεδεὼν
Παρθένε προεθεάσατο».*

* Πόκος σημαίνει τὸ σύνολον τοῦ ἐκ τῆς κουρᾶς προβάτου, ἐρίου, δη-
λαδὴ ἓνα δέμα μαλλιῶ.

4. Ἰεφθάε

(Κριτῶν ια')

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Γεδεών, οἱ Ἰσραηλῖται ἤρχισαν καὶ πάλιν τὴν λατρείαν τῶν εἰδώλων. Νέαι τιμωρίαι ἤλθον ἕνεκα τῆς διαγωγῆς των αὐτῆς. Οἱ Ἀμμωνῖται λαὸς ἐχθρικός καὶ φιλοπόλεμος ὑπεδούλωσαν αὐτούς.

Μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν ὑπῆρχον καὶ μερικοὶ γενναῖοι, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα δὲν ἤθελον νὰ ὑποταχθῶν εἰς τοὺς Ἀμμωνίτας. Εἷς ἐξ αὐτῶν ἦτο ὁ Ἰεφθάε. Πρὸς αὐτὸν μετέβησαν οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ δεχθῇ νὰ γίνῃ Κριτής, διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτοὺς ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἐχθροῦ.

Ὁ Ἰεφθάε φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔλαβε θάρρος καὶ ἐδέχθη νὰ ἐκστρατεύσῃ ἐναντίον τῶν Ἀμμωνιτῶν μὲ τοὺς ὀλίγους ὁπαδοὺς, τοὺς ὁποῖους εἶχε μαζί του.

Ὅπως ἄλλοτε ὁ Γεδεών, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἰεφθάε εἶχεν ὅλην τὴν ἐλπίδα του εἰς τὸν Θεόν. Διὰ τοῦτο προτοῦ εἰσέλεθαι εἰς τὴν μάχην εἶπε πρὸς τὸν Θεόν:

— Ἐάν, Κύριε, παραδώσῃς εἰς χεῖρας μου τὸν ἐχθρόν, μόλις ἐπιστρέψω ἐκ τῆς μάχης θὰ θυσιάσω εἰς Σὲ τὸ πρῶτον πρᾶγμα, τὸ ὅποιον θὰ συναντήσω εἰσερχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν μου.

Αὐτὸ τὸ ὅποιον ἔταξεν εἰς τὸν Θεὸν ὁ Ἰεφθάε, δὲν ἦτο διόλου συνειτόν. Ὁ Θεὸς δὲν θέλει θυσιάς. Ὁ Ἰεφθάε ὅμως ἐνόμισεν, ὅτι τοιοῦτοτρόπως θὰ ἡὐχαρίσται τὸν Θεόν. Θὰ ἰδῇτε ὅμως πόσον μετενόησε διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν του αὐτὴν.

Μετ' ὀλίγον ὁ Ἰεφθάε ἐπέτυχε λαμπρὰν νίκην ἐναντίον τῶν Ἀμμωνιτῶν. Ἡ χαρὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν δὲν περιγράφεται. Τὴν ὥραν ὅμως κατὰ τὴν ὁποίαν εἰσῆρχετο ὁ Ἰεφθάε εἰς τὴν οἰκίαν του, βλέπει τὴν μοναχοκόρην του. Τότε ἐνεθυμήθη τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τὸν Θεόν. Φαντασθῆτε τὴν θλίψιν καὶ τὴν ἀπελπισίαν του.

— Ἀ, ἦ, κόρη μου, πόσον εἶμαι τεταραγμένος. Σὲ ἔταξα εἰς τὸν Κύριον καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἀθετήσω τὸν λόγον μου.

— Πάτερ μου, κάμε, ὅπως ὑπεσχέθης εἰς τὸν Κύριον, ὁ ὁποῖος σὲ ἐβοήθησε νὰ νικήσῃς τὸν ἐχθρόν. Σὲ παρακαλῶ μόνον ἐπίτρεψόν μοι νὰ μεταβῶ μὲ τὰς φίλας μου εἰς τὴν ἐξοχὴν ἐπὶ δύο μῆνας.

Ὁ Ἰεφθάς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κόρην του νὰ κάμῃ αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἤθελεν. Μετὰ δύο μῆνας ἐπέστρεψεν. Τὶ ἀκριβῶς ἐγίνε μετὰ; Ἡ Ἀγία Γραφή λέγει ὅτι ὁ Ἰεφθάς «ἐποίησεν ἐν αὐτῇ εὐχὴν αὐτοῦ, ἣν ἠϋξάτο καὶ αὕτη οὐκ ἔγνω ἄνδρα». Οὗτοι οἱ λόγοι σημαίνουν ἴσως, ὅτι ἡ κόρη τοῦ Ἰεφθάς δὲν ὑπανδρεύθη, ἀλλ' ἔμεινε παρθένος, διὰ νὰ ὑπηρετῇ εἰς ὅλην αὐτῆς τὴν ζωὴν τὸν Θεόν.

Ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας κατ' ἔτος αἱ κόραι τῶν Ἰσραηλιτῶν μετέβαινον εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ ἐνεθυμοῦντο τὴν καλὴν καὶ ἡρωϊκὴν κόρην τοῦ Ἰεφθάς.

5. Σ α μ ψ ὶ ν

(Κριτῶν ιδ' - ια')

Οἱ φοβερώτεροι ἐχθροὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν, καθὼς γνωρίζομεν, ἦσαν οἱ Φιλισταῖοι. Κατόικουν μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνου καὶ τῆς θαλάσσης, πλησίον τῆς φυλῆς τοῦ Συμεὼν. Πρωτεύουσα αὐτῶν ἦτο ἡ Γάζα. Οἱ Φιλισταῖοι, λοιπόν, ὑπεδούλωσαν πάλιν τοὺς Ἰσραηλίτας, διότι προσεκύνησαν πάλιν τὰ εἰδωλά. Αὐτὴν τὴν φορὰν ἡ τιμωρία ὑπῆρξε μεγάλῃ. Τεσσαράκοντα ἔτη ἔμειναν ὑπόδουλοι. Μετενόησαν ὅμως εὐκρινῶς. Ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ τοὺς βοηθήσῃ καὶ πάλιν. Ἐξῆς τότε εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Δάν μία γυναῖκα, ἡ ὁποία δὲν εἶχε τέκνον. Ἐξαφνα Ἀγγελος Κυρίου ἀνήγγειλεν εἰς αὐτήν, ὅτι θὰ ἀπέκτα τέκνον.

— Τὸ τέκνον αὐτὸ πρέπει νὰ ἀφιερωθῇ εἰς τὸν Θεόν. Νὰ μὴ πῆ ποτὲ οἶνον καὶ νὰ μὴ κόψῃ ποτὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του.

Αὐτὰ εἶπεν ὁ Ἀγγελος καὶ ἐγένεεν ἄφαντος.

Μετὰ ἑννέα μῆνας ἐγεννήθη ἐν ὑγιᾶ παιδίον, τὸ ὁποῖον ὠνομάσθη **Σαμψών**. Ὅταν ἐμεγάλωσεν, ἐμνηστεύθη μίαν κόρην ἐξ ἄλλης χώρας.

Μίαν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν μετέβαινε ὁ Σαμψὼν νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν μνηστὴν του, εἶδεν ἕνα μικρὸν λέοντα. Ὁ λέων ὥρμησε νὰ κατασπαράξῃ τὸν Σαμψών, ἀλλ' αὐτὸς ἐπάλαισε μετ' αὐτοῦ καὶ ἐφόνευσεν αὐτὸν ὡς ἐρίφιον. Ὀλίγας ἡμέρας ἀργότερον διήρχετο ἀπὸ τὸ μέρος πού εἶχε φονεῦσαι τὸν λέοντα καὶ εἶδεν ἐν παραξένον θέαμα. Εἰς τὸ στόμα τοῦ φονευθέντος λέοντος ὑπῆρχον μέλισσαι μὲ μέλι. Ἐλαβεν ἐξ αὐτοῦ καὶ ἔφαγεν. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐπισήμων ἀρραβώνων του ἔθεσεν ἐν αἷνιγμα εἰς τοὺς προσκεκλημένους του.

— Τί εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τρώγεται καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τρώγει; Τί εἶναι ἐκεῖνο τὸ γλυκύ, τὸ ὁποῖον ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ ἰσχυρόν;

Αὐτὸ βεβαίως τὸ αἰνίγμα ἦτο τὸ παράξενον ἐκεῖνο θέαμα, τὸ ὁποῖον εἶδεν ὁ Σαμφὼν εἰς τὸ στόμα τοῦ λέοντος. Δηλαδή αἱ μέλισσαι καὶ τὸ μέλι. Οὐδείς ὅμως ἠδύνατο νὰ τὸ ἐξηγήσῃ. Ὁ Σαμφὼν εἶπε τὸ μυστικὸν εἰς τὴν μνηστὴν του καὶ ἐκείνη τὸ ἐπρόδωσεν εἰς τοὺς συμπατριώτας της, διότι δὲν ἦτο Ἰσραηλίτις αὐτή. Μόλις τὸ ἔμαθαν αὐτοί, εἶπον εἰς τὸν Σαμφὼν ὅτι ἐξήγησαν τὸ αἰνίγμα.

— Τί γλυκύτερον μέλιτος καὶ τί ἰσχυρότερον λέοντος; Αὐτὴ ἦτο ἡ ἐξηγήσις τοῦ αἰνίγματος.

Ὁ Σαμφὼν ἔχασε καὶ ἔδωκε τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς τοὺς προσκεκλημένους του. Ἐθύμωσεν ὅμως καὶ δὲν ἔλαβεν ὡς σύζυγον τὴν γυναῖκα αὐτήν, ἡ ὁποία δὲν ἐκράτησε τὸ μυστικόν. Ὅταν μάλιστα ἔμαθεν, ὅτι ὑπανδρεύθη αὐτὴ μετ' ἑνὸς ἐκ τῶν προσκεκλημένων ἐκείνων, ἠγνόησεν ὅτι δὲν ἦτο καθόλου καλὴ καὶ πρὸς ἐκδίκησιν κατέκαυσε τὰ χωράφια τῶν συμπατριωτῶν της. Παρ' ὀλίγον νὰ γίνῃ πόλεμος τότε μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τῶν Φιλισταίων διὰ τὸ ἐπεισόδιον αὐτό. Διὰ νὰ μὴ γίνῃ πόλεμος, οἱ Ἰσραηλῆται παρέδωσαν δεδεμένον μετὰ καλῶδια τὸν Σαμφὼν εἰς τοὺς Φιλισταίους. Αὐτὸς ὅμως ἔσπασε τὰ δεσμά, ὥσάν νὰ ἦσαν κλωσταὶ καὶ μετὰ τὴν σιαγὸνα φονευθέντος ὄνου ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς ἐχθρούς. Ἀπὸ τότε ὁ Σαμφὼν ἔγινεν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν Φιλισταίων. Ἦτο ἀφιερωμένος, καθὼς γνωρίζομεν, εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἶχε πάντοτε τὴν προστασίαν Του καὶ εἰς τὸν Θεὸν ὤφειλε τὴν ἑκτακτον δυνάμιν του.

Ἄλλ' ὁ Σαμφὼν εἶχε μίαν μεγάλην ἀδυναμίαν. Δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ μυστικὸν ὅσον σπουδαῖον καὶ ἂν ἦτο. Δι' αὐτὸ καὶ ἐταπεινώθη πολὺ. Μία γνωστὴ του γυναῖκα, ἡ Δαλιδᾶ, τὸν ἠρώτησεν, διατί εἶναι τόσο δυνάτος. Ὁ Σαμφὼν δὲν εἶπε κατ' ἀρχὰς τὴν ἀλήθειαν. Ἡ ποιηρὰ ὅμως καὶ κακὴ Δαλιδᾶ καθημερινῶς τὸν ἠρώτα, ὥστε κατάρθρωσε νὰ μάθῃ, ὅτι ἡ δυνάμις του ὤφειλετο εἰς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του, τὰς ὁποίας κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ δὲν εἶχε κόψει ποτέ. Ἡ Δαλιδᾶ ἐπρόδωσε τὸ μυστικὸν εἰς τοὺς ἐχθρούς τοῦ Σαμφὼν καὶ ἐνῶ οὗτος ἐκοιμᾶτο, ἐξύρισαν τὴν κεφαλὴν του καὶ τὸν συνέλαβον. Τὸ γεγονός ἐπανηγυρίσθη ὑπὸ τῶν Φιλισταίων. Κάποτε εἰς μίαν ἐορτήν, ἔφεραν καὶ τὸν Σαμφὼν, τὸν ὁποῖον εἶχον τυφλώσει, διὰ νὰ τὸν περιγελάσουν. Ἡ ταπείνωσις τὴν ὁποίαν ὑπέστη ἦτο μεγάλη. Προσηυχῆθη τότε εἰς τὸν Θεὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ διὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἐχθρούς του. Ἐνῶ, λοιπόν, ἦτο ὄρθιος,

ἐστηρίχθη εἰς δύο στύλους τοῦ οἰκήματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγένετο ἡ ἑορ-
τὴ καὶ εἶπεν:

— Ἀποθανέτω ψυχὴ μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων.

Ἐκίνησε τοὺς στύλους καὶ ἔπεσεν ἡ στέγη καὶ κατεπλάκωσε τοὺς πάντας.

Ὁ Σαμψὼν ἀποθνήσκων, ἔλαβε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἐνταφιάσῃ εἰς τὰ ἐρείπια ἐκεῖνα περισσοτέρους ἐχθροὺς ἀπ' ὅσους εἶχε θανατώσει εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν. Τὴν μεγάλην αὐτὴν καταστροφὴν ἔμαθεν εὐθὺς ὅλη ἡ χώρα. Οἱ συγγενεῖς τοῦ Σαμψὼν ἔλαβον τὸ σῶμα του καὶ ἔθαψαν αὐτὸ εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ὁ ἀνδρεῖος καὶ πιστὸς εἰς τὸν Θεὸν αὐτὸς Ἰσραηλῆτης, ἀλλὰ καὶ ἐπιπόλαιος, διότι δὲν ἐγνώριζε νὰ φυλάττῃ τὰ σπουδαῖα μυστικὰ τῆς θρησκείας, τῆς πατρίδος καὶ τῆς οἰκογενείας, ἐκυβέρνησε τοὺς Ἰσραηλίτας, ὡς Κριτὴς, ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη.

6. Ἡλεὶ καὶ Σαμουὴλ

(*A' Βασιλ. α', β', γ', δ'*)

Αλλος σπουδαῖος Κριτὴς τῶν Ἰσραηλιτῶν, μετὰ ἀπὸ τὸν Σαμψὼν, ὑπῆρξεν ὁ Ἡλεὶ. Οὗτος κατῴκει εἰς τὴν πόλιν Σηλῶ, πλησίον τῆς Σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου, διότι συγχρόνως ἦτο καὶ Ἀρχιερεὺς. Συνήθεια ἦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην νὰ μεταβαίνει ὁ λαὸς ἡμέρας τινὰς κατ' ἔτος εἰς τὴν Σηλῶ, διὰ νὰ προσκυνήσῃ εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου καὶ νὰ ἑορτάσῃ τὰς διαφόρους ἑορτάς.

Εἰς τὰς ἑορτάς αὐτάς μετέβαινον καὶ ὁ Ἰσραηλῆτης Ἐλκανά, μετὰ τῆς γυναικὸς του Ἀννης, ἡ ὁποία ἦτο λυπημένη, διότι δὲν εἶχε τέκνον. Ἡ ἀτεκνία κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐθεωρεῖτο ἐντροπή, διότι ἀπὸ ἀτέκνους γονεῖς δὲν ὑπῆρχεν ἐλπίς νὰ γεννηθῇ ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας.

Ἡ Ἀννα κατ' ἔτος ἤρχετο εἰς τὴν πόλιν Σηλῶ, καὶ μὲ δάκρυα παρκαλεῖ τὸν Θεὸν καὶ ἔλεγε:

— Κύριε, σὲ παρακαλῶ νὰ εὐσπλαχνισθῇς ἐμὲ τὴν δούλην Σου καὶ νὰ μοῦ δώσῃς υἱόν. Σοῦ ὑπόσχομαι νὰ τὸν ἀφιερῶσω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Σου.

Ὁ Ἀρχιερεὺς Ἡλεὶ, ὁ ὁποῖος ἐπρόσεξε τὴν προσευχὴν τῆς Ἀννης, εἶπεν εἰς αὐτήν.

— Πήγαινε εἰς τὸ καλὸν καὶ ὁ Θεὸς νὰ σοῦ δώσῃ ὅ,τι ἐζήτησες.

Ὁ Θεὸς ἤκουσε πράγματι τὴν προσευχὴν τῆς Ἄννης καὶ τῆς ἔδωκεν υἱόν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασε Σαμουὴλ, δηλαδὴ Θεοδῶρητον.

Ὅταν ὁ Σαμουὴλ ἐμεγάλωσεν ὀλίγον, ἡ μήτηρ του Ἄννα ἦλθεν εἰς τὴν Σηλῶ καὶ ὅπως ὑπεσχέθη εἰς τὸν Θεόν, τὸν παρέδωκεν εἰς τὸν Ἀρχιερέα Ἡλεί.

Ἡ Ἄννα, εὐτυχῆς πλέον, ἐδόξαζε τὸν Θεὸν διὰ τὸ δῶρον τοῦ ὁποῖου τῆς ἔδωκε, τὸν Σαμουὴλ. Εἶπε λοιπὸν μίαν ὥραιαν προσευχήν:

« Ἡ καρδιά μου εἶναι πολὺ εὐχαριστημένη, διότι ὁ Θεὸς μου μὲ ἐδόξασεν. Μὲ ἔσωσεν ἀπὸ τοῦ ἐμπαιγμοῦ τῶν ἐχθρῶν μου. Αὐτὸ τὸ ἔκαμεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ δείξῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐκτὸς ἐκείνου ἄλλος Θεὸς ἅγιος καὶ δίκαιος. Δι' αὐτό, ποτὲ μὴ ὑπερηφανεύεσθε, ὦ ἄνθρωποι, καὶ ποτὲ νὰ μὴ προφέρουν τὰ χεῖλη σας λόγους ἐγωιστικούς. Διότι ὁ Θεὸς τὰ γνωρίζει ὅλα καὶ Αὐτὸς κρίνει τὰς πράξεις μας. Τοὺς δυνατοὺς κάμνει ἀσθενεῖς καὶ τοὺς ἀσθενεῖς δυνατούς, τοὺς χορτασμένους κάμνει νηστικούς καὶ τοὺς πεινῶντας χορταίνει, εἰς τὴν ἄτεκνον γυναῖκα δίδει πολλὰ τέκνα καὶ τὴν πολύτεκνον κάμνει ἀσθενῆ. Διότι ὁ Κύριος εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος κάμνει πτωχοὺς καὶ πλουσίους, ἐνδόξους καὶ ταπεινοὺς. Ὁ Κύριος ἐκπληρώνει τὰς προσευχὰς τοῦ πιστοῦ καὶ εὐλογεῖ τὸν δίκαιον ἄνθρωπον. Ἄς μὴ καυχᾶται λοιπὸν ὁ φρόνιμος διὰ τὴν φρόνησίν του, οὔτε ὁ πλούσιος διὰ τὰ πλούτη του. Τὸ καύχημα τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ εἶναι ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ καὶ αἱ καλὰ καὶ δίκαιαι πράξεις. Αὐτὰς θὰ κρίνῃ ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ ».

Μετὰ τὴν προσευχὴν αὐτὴν ἡ Ἄννα ἀνεχώρησεν. Ὁ Σαμουὴλ ἠγάπησε τὸν Ναὸν καὶ ἡ χαρὰ του ἦτο μεγάλη, ὅταν ἐβοήθει τὸν ἱερέα εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Ἐπρόσχε πάντοτε νὰ φέρεται μὲ εὐλάβειαν καὶ προσοχήν. Δὲν ἔκαμε καμμίαν ἀνησυχίαν ἐντὸς τοῦ Ναοῦ, δὲν ὠμίλει καὶ ὅταν ἔπρεπε νὰ φέρῃ τίποτε εἰς τὸν ἱερέα ἐβάδιζεν ἡσύχως. Ἡ συμπεριφορὰ του πρὸς ὅλους ἦτο πολὺ καλή. Ἦτο καλύτερος ἀπ' ὅλους τοὺς ὑπηρέτας τοῦ Ναοῦ καὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ τέκνα τοῦ Ἡλεί, τὰ ὁποῖα δὲν ἐφέροντο καλῶς εἰς τοὺς πιστούς, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο νὰ προσευχηθοῦν εἰς τὸν Ναὸν καὶ νὰ προσφέρουν θυσίας. Ἐνῶ ἔπρεπε νὰ δέχωνται τὰς προσφορὰς τῶν πιστῶν, ἐκεῖνοι ἤρπαζον μόνοι των ὅσα ᾔθελον. Ἡ ἀμαρτία αὕτη ἦτο μεγάλη, ἦτο ἀσέβεια πρὸς τὸν Θεὸν καὶ δι' αὐτὸ ὁ Θεὸς ἐτιμώρησεν αὐτοὺς σκληρῶς.

Ὁ Σαμουὴλ ὅμως δὲν παρεσύρθη ἀπὸ τὸ κακὸν παράδειγμα τῶν ἄλλων. Ὁ Ἡλεί ἦτο ἱκανοποιημένος μὲ τὸν μικρὸν Σαμουὴλ, ὁ ὁποῖος

ἐφόρει ἓνα λινὸν στιχάριον, τὸ ὁποῖον τοῦ ἔφερεν ἡ μήτηρ του κατ' ἔτος.

Μία νύκτα, ἐνῶ ὁ Σαμουὴλ ἐκοιμᾶτο, ἤκουσε φωνήν, ἡ ὁποία τὸν ἐκάλει:

— Σαμουήλ, Σαμουήλ !

Ἀμέσως ὁ Σαμουὴλ ἔτρεξε πρὸς τὸν Ἡλεὶ καὶ τὸν ἠρώτησε, τί ἤθελεν.

— Δὲν σὲ ἐφώναξα ἐγὼ —εἶπεν ὁ Ἡλεὶ— πῆγαινε νὰ κοιμηθῇς.

Αὐτὸ ἐπανελήφθη τρίς. Ὁ Ἡλεὶ ἠγνόησε τότε, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ θαύματος, δι' αὐτὸ τὴν τρίτην φορὰν εἶπεν εἰς τὸν μικρὸν Σαμουήλ, ὅταν τὸν καλέσουν καὶ πάλιν νὰ ἀπαντήσῃ:

« Λάλει, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλος σου ».

Πράγματι ὁ Θεὸς τὸν ἐκάλεσε πάλιν καὶ τοῦ ἐφανέρωσε πολλὰ μέλλοντα γεγονότα καὶ μάλιστα περὶ τῆς τιμωρίας τῶν κακῶν υἱῶν τοῦ Ἡλεὶ. Ἀπὸ τότε ὅλοι ἀνεγνώρισαν τὸν Σαμουήλ ὡς προφήτην Κυρίου.

Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους οἱ Φιλισταῖοι ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν, τοὺς ἐνίκησαν καὶ ἤρπασαν τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης.

Οἱ Φιλισταῖοι μετέφερον τὴν Κιβωτὸν εἰς τὴν πόλιν Ἀζωτον, ἀλλὰ πολλὰ καὶ μεγάλα κακὰ ἔγιναν εἰς αὐτοὺς ἐκ τῆς ἱεροσυλίας ταύτης, δι' αὐτὸ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιστρέψουν τὴν Κιβωτὸν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. Ἡ δουλεία ὅμως ἐξηκολούθει. Ὁ Σαμουὴλ συνεβούλευσε τοὺς συμπατριώτας του νὰ μετανοήσουν, διότι πάσχουν ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας των. Οἱ Ἰσραηλῖται ἤκουσαν αὐτόν, προσηυχήθησαν, μετενόησαν καὶ ἀνέδειξαν Κριτὴν τῶν τῶν Σαμουήλ. Οὗτος ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖος Κριτής. Ἐκυβέρνησα καὶ ἐδίκαζε μὲ δικαιοσύνην. Προσηύχετο πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν παρεκάλει νὰ προστατεύσῃ τὸ ἔθνος του. Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὰς προσευχὰς καὶ ἀπηλευθέρωσε τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ τοὺς Φιλισταίους. Ὁ Σαμουὴλ παρέλαβεν εἰς ἀθλίαν κατάστασιν τὸ ἔθνος του. Ἀνύψωσε τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν. Ἐδίδαξεν εἰς τὸν λαὸν νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν Θεῖον Νόμον. Κατέστρεψε τὰ εἰδῶλα, ἐπέτυχεν ἀλληλεγγύην μεταξὺ τῶν διαφόρων φυλῶν.

Τοιοιτοτρόπως ἔσωσε τὸν λαὸν ἀπὸ τὴν καταστροφὴν καὶ ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἀποσύνθεσιν.

Ὁ Σαμουὴλ ἔδρυσεν ἐπίσης εἶδος θεολογικῶν σχολῶν, μὲ σκοπὸν νὰ προπαρασκευάζουν τοὺς μέλλοντας διδασκάλους τῆς ἀληθινῆς θρησκείας. Αἱ σχολαὶ αὗται ὠνομάσθησαν **προφητικαί**.

Ὁ Σαμουὴλ ἐκυβέρνησε δικαίως καὶ θεαρέστως τὸν λαὸν ἐπὶ εἰκοσιν ἔτη καὶ ἀπέθανεν εἰς βαθὺ γῆρας.

Τὴν μνήμην του ὡς προφήτου ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας τὴν 20ὴν Αὐγούστου.

7. Οἱ βασιλεῖς

Προτοῦ ἀποθάνῃ ὁ Σαμουὴλ, εἶχεν ὀρίσει ὡς Κριτὰς τοὺς δύο υἱούς του, Ἰωὴλ καὶ Ἀβιά. Δὲν ἦσαν ὅμως οὗτοι συνετοί. Δὲν εἶχον φόβον Θεοῦ. Δὲν ἐξετέλουν τὰ καθήκοντά των πρὸς τὸν λαόν. Ἐδέχοντο δῶρα καὶ ἔκαμνον ἀδικίας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰσραηλιτῶν ἤλθον πρὸς τὸν Σαμουὴλ, πρὸ τοῦ θανάτου του καὶ ἐζήτησαν νὰ ὀρίσῃ εἰς αὐτοὺς βασιλέα, ὅπως εἶχον καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη. Ὁ Σαμουὴλ ἐθεώρησε τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν ὡς ἀσέβειαν κατὰ τοῦ Θεοῦ, διότι μόνος Κύριος καὶ Βασιλεὺς εἶναι ὁ Θεός. Ὁ λαὸς δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν Σαμουὴλ καὶ τοιουτοτρόπως ἠναγκάσθη οὗτος, φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, νὰ δώσῃ βασιλέα εἰς τὸ ἔθνος.

8. Σαοὺλ

(*Α' Βασιλ. θ' - ιε'*)

Περὶ τὸ 1040 π.Χ. ἐξελέγη πρῶτος βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ Σαοὺλ, υἱὸς τοῦ Κεὶς, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Βενιαμίν. Ἡ ἀνάδειξις του ὡς βασιλέως ἔγινεν ὡς ἐξῆς: Οὗτος ἐζήτηι τὰς ἀπολεσθείσας ὄνους τοῦ πατρός του καὶ ἐπειδὴ δὲν εὗρισκεν αὐτάς, κατέφυγεν εἰς τὸν Σαμουὴλ διὰ νὰ τὸν συμβουλευθῇ. Προηγουμένως ὁ Θεὸς εἶχεν εἰδοποιήσῃ τὸν Σαμουὴλ, ὅτι θὰ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν ὁ Σαοὺλ καὶ νὰ χρῆσῃ αὐτὸν ὡς βασιλέα. Εἶπε, λοιπόν, ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Σαμουὴλ:

— Ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος περὶ τοῦ ὁποίου σοὶ εἶπον· οὗτος θέλει ἄρχει ἐπὶ τὸν λαόν μου.

Πράγματι ὁ Σαμουὴλ ἔχυσεν ἔλαιον εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Σαοὺλ καὶ ἔχρισε τοῦτον βασιλέα. Τοῦτο ἐγίνετο καὶ εἰς τοὺς μετέπειτα βασιλεῖς, οἱ ὅποιοι διὰ τοῦτο ὠνομάζοντο χριστοὶ τοῦ Κυρίου.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ὁ Σαοὺλ εὔρε καθ' ὁδὸν ὁμάδα Προφητῶν καὶ ἦλθεν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν καὶ φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἤρχισε νὰ προφητεύῃ. Οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι εἶδον τὸν Σαοὺλ, τὸν υἱὸν τοῦ Κεὶς, μεταξὺ τῶν Προφητῶν προφητεύοντα, ἔλεγον:

— Καὶ Σαοὺλ ἐν Προφήταις;

Ἀργότερον ὁ γέρων πλέον Σαμουὴλ συνεκάλεσε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἐκλέξουν βασιλέα καὶ ὁ κληρὸς ἔπεσεν εἰς τὸν Σαοὺλ.

— Ζήτω ὁ Βασιλεὺς, ἐφώναζαν τότε ὅλοι καὶ ἀνεγνώρισαν αὐτὸν ὡς βασιλέα

Κατ' ἀρχὰς ὁ Σαοὺλ ἐκυβέρνησε συμφώνως πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνίκησε πολλοὺς ἐχθροὺς τοῦ ἔθνους. Διὰ τοῦτο ὁ λαὸς ἠγάπα αὐτόν. Δυστυχῶς ὅμως ἡ δόξα καὶ αἱ νῖκαι ἔκαμαν αὐτόν νὰ λησμονήσῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ ζήσῃ ζωὴν κακὴν. Διὰ τοῦτο ὁ Σαμουὴλ, ὁ ὁποῖος ἔζη ἀκόμη, εἶπε πρὸς τὸν Σαοὺλ:

— Ἐπειδὴ ἐλησμόνησες τὸν Θεόν, δὲν θὰ εἶσαι πλέον βασιλεὺς.

Κατ' ἐντολὴν δὲ τοῦ Θεοῦ μετέβη ὁ Σαμουὴλ εἰς τὴν Βηθλεὲμ καὶ ἔχρισε νέον βασιλέα, τὸν μικρότερον υἱὸν τοῦ Ἰεσσαί, τὸν Δαυῖδ.

Ὁ βασιλεὺς Σαοὺλ ἐν τῷ μεταξὺ, λόγῳ τῶν ἀμαρτιῶν του, περιέπεσεν εἰς ἀπελπισίαν καὶ μελαγχολίαν. Ὁ φθόνος καὶ ἡ καχυποψία ἔκαμνον τὸν βίον του ἀβίωτον. Ἐνεκα τῆς καταστάσεως αὐτῆς ἐκλήθη εἰς τὴν αὐλὴν ὁ Δαυῖδ, διὰ τὴν ψυχαγωγίαν τὸν βασιλέα μετὰ τὴν μουσικὴν τὴν ὁποίαν ἐγνώριζεν. Δυστυχῶς ὅμως ὅχι μόνον δὲν ἐθεραπεύθη ὁ Σαοὺλ, ἀλλὰ ἠθέλησε νὰ φονεύσῃ καὶ τὸν Δαυῖδ. Ἐσώθη ὅμως οὗτος, διότι τὸν ἐβοήθησεν ὁ υἱὸς τοῦ Σαοὺλ Ἰωνάθαν, ὁ ὁποῖος ἦτο εὐλικρινὴς καὶ καλὸς φίλος τοῦ Δαυῖδ.

Ἀργότερον εἰς μάχην τινα ἐναντίον τῶν Φιλισταίων ἐνίκηθησαν οἱ Ἰσραηλίται. Οἱ υἱοὶ τοῦ Σαοὺλ ἔπεσαν ἥρωϊκῶς, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ Ἰωνάθαν. Ὁ Σαοὺλ ὁ ἴδιος τραυματισθεὶς καὶ φοβούμενος μήπως συλληφθῇ, ἠτύοκτόνησεν. Ὁ λαὸς ἐπένησε μεγάλως. Ὁ Δαυῖδ ἂν καὶ εἶχε καταδιώχθῃ ὑπὸ τοῦ Σαοὺλ, ἐν τούτοις ἐλυπήθη πολὺ καὶ ἔκλαυσε διὰ τὸν Σαοὺλ, πρὸ πάντων δὲ διὰ τὸν φίλον του Ἰωνάθαν. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ διεσώθη καὶ εἰς ὥραιότατον ποίημα τοῦ Δαυῖδ, τὸ ὁποῖον εὕρεται εἰς τὴν Π. Διαθήκην*.

* Ὁ θρῆνος αὐτὸς τοῦ Δαυῖδ, διὰ τὸν βασιλέα Σαοὺλ καὶ τὸν ἠγαπημένον φίλον του Ἰωνάθαν, εὕρεται εἰς τὸ βιβλίον τῆς Π. Διαθήκης, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται Βασιλειῶν Β' (Κεφ. α' στίχ. 19-27).

9. Δαυΐδ

(Α' Βασιλ. ια', ιζ', ιη', ιθ', κ.ε.)

Εἶδομεν, ὅτι ὁ Σαμουὴλ κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ ἔχρισε βασιλεῖα τὸν Δαυΐδ. Ἀλλὰ δὲν ἀνέλαβεν οὗτος ἀμέσως τὴν βασιλείαν, διότι ἔζη ἀκόμῃ ὁ Σαοὺλ. Γνωρίζομεν ἐπίσης ὅτι ὁ Δαυΐδ ἐκλήθη εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τὰ ψυχαγωγῇ τὸν ἀσθενῆ πλέον Σαοὺλ. Δὲν εἶναι ὅμως ἡ μοναδικὴ αὐτῇ περίπτωσις κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Δαυΐδ ἐφάνη χρήσιμος εἰς τὸν Σαοὺλ.

Ὅταν ὁ Σαοὺλ ἔπρεπε νὰ πολεμήσῃ πρὸς πανίσχυρον ἐχθρόν, τοὺς Φιλισταίους καὶ ἐνῶ τὰ δύο στρατεύματα ἦσαν ἔτοιμα διὰ τὴν μάχην, ἔξαφνα εἰς στρατιώτης μὲ ἀνάστημα γίγαντος, ὀνομαζόμενος Γολιάθ, ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου καὶ μὲ περιφρόνησιν πολλὴν εἶπε πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας:

— Διατὶ θέλετε νὰ πολεμήσωμεν; Ὅποιοι ἀπὸ σᾶς τολμᾷ, ἄς ἔλθῃ νὰ παλαίσῃ μαζί μου. Ἄν μὲ φονεύσῃ, οἱ Φιλισταῖοι θὰ γίνουν δοῦλοι σας. Ἄν τὸν φονεύσω ἐγώ, θὰ γίνετε σεῖς δοῦλοι μας.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἐτρόμαζαν ὅταν εἶδον τὸν γίγαντα αὐτὸν νὰ τοὺς προσβάλλῃ τοιοῦτοτρόπως καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ὑψώσῃ τὸ ἀνάστημά του, διὰ τὰ ἀγωνισθῇ πρὸς αὐτόν.

Ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἔλεγε τὰ ἴδια προκλητικὰ λόγια ὁ Γολιάθ, ἀλλ' οὐδεὶς Ἰσραηλίτης ἐτόλμα νὰ πολεμήσῃ παρ' ὅλας τὰς ἀμοιβὰς τὰς ὁποίας ἔδιδεν ὁ βασιλεὺς εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ ἠγωνίζετο πρὸς τὸν ὑβριστὴν αὐτὸν γίγαντα.

Μίαν ἡμέραν ἦλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον ὁ Δαυΐδ, διὰ νὰ φέρῃ τροφὰς εἰς τοὺς ἀδελφούς του, οἱ ὁποῖοι ἦσαν στρατιῶται καὶ ἤκουσε τὰς ὑβρεῖς τοῦ Γολιάθ. Παρουσιάσθη, λοιπόν, εἰς τὸν βασιλεῖα Σαοὺλ καὶ τοῦ εἶπεν, ὅτι αὐτὸς θὰ πολεμήσῃ πρὸς τὸν Φιλισταῖον Γολιάθ.

— Δὲν θὰ δυνηθῇς, τέκνον μου, νὰ παλαίσῃς, ἐπειδὴ εἶσαι ἀκόμῃ νέος, ἐνῶ αὐτὸς ὁ γίγας εἶναι γυμνασμένος εἰς τὸν πόλεμον. Ὁ Δαυΐδ ὅμως ἐπέμεινε καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ βασιλεὺς ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν νὰ πολεμήσῃ. Ἐφόρεσε, λοιπόν, τὸν βαρὺν ὀπλισμόν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ οὔτε ἐν βῆμα ἀπὸ τὸ βάρος. Διὰ τοῦτο ἐγκατέλειψε τὰ ὅπλα καὶ ἔλαβε μίαν σφενδόνην. Ὁ Γολιάθ ὅταν εἶδε τὸν Δαυΐδ νὰ ἔρχεται μὲ τὴν σφενδόνην, ἐγέλασε καὶ εἶπε:

— Νέε, νομίζεις ὅτι εἰμαι σκύλος καὶ ἔρχεσαι νὰ πολεμήσῃς μὲ σφεν-

δόνην; "Ελα καὶ ἐγὼ θὰ δώσω τὸ κρέας σου νὰ τὸ φάγουν τὰ ζῶα·
— "Ἐρχεσαι — ἀπήντησεν ὁ Δαυτῖδ — νὰ μὲ κτυπήσῃς μὲ κοντάρι καὶ
μὲ σπαθί, ἐγὼ ὅμως ἔρχομαι ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰσραήλ, ὁ ὁποῖος
εἶναι ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων καὶ μὲ τὴν βοήθειαν Αὐτοῦ θὰ σὲ νικήσω.

Οἱ δύο ἀντίπαλοι ὤρμησαν ἐναντίον ἀλλήλων.

Ὁ μικρόσωμος καὶ νεαρὸς Δαυτῖδ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐσφεν-
δόνισε τὸν Γολιάθ καὶ τὸν ἔρριψε νεκρόν. Οἱ Φιλιισταῖοι, ὅταν εἶδον
νεκρὸν τὸν γίγαντά των, ἐφοβήθησαν πολὺ καὶ ἐτράπησαν εἰς ἄτακτον
φυγὴν.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἐνίκησαν καὶ ἔγιναν κύριοι τῶν ἐχθρῶν.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαοὺλ οἱ Ἰσραηλῖται ἀνεκήρυξαν βασιλέα
τὸν Δαυτῖδ. Ἀνηγορεύθη ὅμως βασιλεὺς μόνον τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα,
διότι αἱ ἄλλαι φυλαὶ παρασυρόμεναι ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγον Ἀβεννήρ,
ἀνηγόρευσαν βασιλέα τὸν υἱὸν τοῦ Σαοὺλ, Ἰεβοσθέ. Μετὰ ἐπτὰ ἔτη ἀπέ-
θανον καὶ ὁ Ἀβεννήρ καὶ ὁ Ἰεβοσθέ καὶ τοιουτοτρόπως ὁ Δαυτῖδ ἀνεγνω-
ρίσθη βασιλεὺς ὑφ' ὅλων τῶν φυλῶν. Ἦτο τότε ἡλικίας 37 ἐτῶν.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Δαυτῖδ, τὸ Ἰσραηλιτικὸν ἔθνος ἔφθασεν εἰς
τὸν ἀνώτατον βαθμὸν μεγαλείου καὶ δόξης. Ἐκυρίευσεν τὸ ὑπόλοιπον
μέρος τῆς Ἱερουσαλήμ, δηλαδὴ τὸν λόφον Σιών, τὸν ὁποῖον δὲν εἶχε κυ-
ριεύσει ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ κατέστησε τὴν Ἱερουσαλήμ πρωτεύουσαν
τοῦ βασιλείου. Πάντοτε ὑπῆρξε νικητὴς τῶν ἐχθρῶν τοῦ ἔθνους του. Τὸ
βασιλείον του εἶχε μεγάλην ἑκτασιν, ἀπὸ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν μέ-
χρι τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Ὀρόντου μέχρι τοῦ
Ἀραβικοῦ κόλπου. Ὁ Δαυτῖδ διωργάνωσε τὸ Κράτος του καὶ ἐσωτερι-
κῶς. Ὁργάνωσε τὸν στρατὸν, τὴν διοίκησιν, τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν
καὶ ἔκαμεν ὥραϊα οἰκοδομήματα. Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον ἔκαμε τὸν
Δαυτῖδ μεγάλον βασιλέα ἦτο ἡ πίστις του πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸ πάντων
ἡ θερμὴ ἀγάπη του πρὸς Αὐτόν. "Ολας τὰς ἐπιτυχίας του ἀπέδιδεν ὁ
Δαυτῖδ εἰς τὸν Θεόν. Ἐπραξε πᾶν τὸ δυνατὸν νὰ τονώσῃ τὴν πίστιν τοῦ
λαοῦ καὶ νὰ ὑψώσῃ τὴν θρησκείαν εἰς τὴν ζωὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Ὁ Δαυτῖδ ἐκάλεσεν ὅλους τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ
μετέβησαν εἰς Καριαθιαρείμ, ὅπου εὕρισκετο ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης,
μετέφερον αὐτὴν ἐπισήμως εἰς τὴν Σιών καὶ ἐτοποθέτησαν αὐτὴν προ-
σωρινῶς εἰς σκηνήν, διότι ἐσκέπτετο νὰ κτίσῃ ἀργότερον μεγαλοπρεπῆ
Ναόν. Μετὰ τὴν μεταφορὰν τῆς Κιβωτοῦ, ἡ Ἱερουσαλήμ κατέστη ἐθνι-
κὸν καὶ θρησκευτικὸν κέντρον τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ.

Ὁ Προφήτης Ἰερεμίας

Τοιχογραφία τοῦ Πρωτάτου τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ἀποδιδωμένη εἰς τὸν Πανσέληνον
(18' αἰῶν)

Ἐφρόντισε κατόπιν ὁ Δαυὶδ νὰ τακτοποιήσῃ καλῶτερον τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Ὡρίσεν, ὅπως οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἀποτελοῦν εἴκοσι τέσσαρας τάξεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ὑπηρετοῦν καθ' ἑβδομάδας εἰς τὸν Ναόν. Αἱ τάξεις αὗται ἐλέγοντο ἐφημερίαι. Εἰσήγαγεν εἰς τὴν θείαν λατρείαν τὴν ψαλμωδίαν καὶ τὴν ποίησιν. Αὐτὸς ὁ ἴδιος συνέλεξε τοὺς παλαιότερους θρησκευτικούς ὕμνους καὶ συνέταξεν ὁ ἴδιος νέους, οἱ ὁποῖοι ἐψάλλοντο ἀπὸ χορὸν μουσικῶν ψαλτῶν μὲ ὄργανον, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο ψαλτήριον καὶ διὰ τοῦτο οἱ ὕμνοι αὐτοὶ ὠνομάσθησαν **Ψαλμοί**.

Σπουδαιόταται εἶναι αἱ προφητεῖαι τοῦ Δαυὶδ περὶ τοῦ Σωτῆρος.

Ἡ γέννησις τοῦ Σωτῆρος, τὰ πάθη του, ὁ θάνατός του καὶ ἡ Ἀνάστασις του προλέγονται εἰς τοὺς ὠραίους ψαλμοὺς τοῦ Δαυὶδ.

Ὁ Θεὸς μάλιστα ὑπεσχέθη εἰς αὐτόν, ὅτι ἐκ τῆς γενεᾶς του θὰ προέλθῃ ὁ Μεσίας. Ἀτυχῶς ὁ Δαυὶδ περιέπεσεν εἰς ἁμαρτίαν. Ὁ Θεὸς ἔστειλεν εἰς αὐτόν τὸν προφήτην Νάθαν διὰ νὰ τὸν ἐλέγξῃ. Ὁ Δαυὶδ μετενόησε ἀμέσως.

— Ἡμάρτηκα τῷ Κυρίῳ, εἶπε καὶ ἐξωμολογήθη εἰς τὸν Νάθαν.

Ὁ Δαυὶδ ἐτιμωρήθη ἄρκετὰ διὰ τὴν ἁμαρτίαν. Ἐπαθε θλιβερά οἰκογενειακὰ δυστυχήματα. Ἀπέθανεν ἓν τέκνον του καὶ ἕτερος υἱός του ὁ Ἀβεσαλώμ ἐπανεστάτησε κατ' αὐτοῦ καὶ ἐξεθρόνισεν αὐτὸν ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Τέλος ὁ Θεὸς συνεχώρησε, κατόπιν εὐλικρινοῦς μετανοίας, τὸν Δαυὶδ.

Ὅταν ἐπλησίασεν ἡ ὥρα τοῦ θανάτου του, ὥρισεν ὡς διάδοχόν του τὸν υἱόν του Σολομῶντα.

— Φύλαττε, — εἶπε πρὸς αὐτόν — τὰς ἐντολάς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου περιπατῶν εἰς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ.

Ἐβασίλευσεν ἐν ὅλῳ τεσσαράκοντα ἔτη καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 70 ἐτῶν.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴν μνήμην του τὴν Κυριακὴν μετὰ τὰ Χριστούγεννα. Ἐν ἐκ τῶν μεγαλυτέρων ἔργων τοῦ Δαυὶδ εἶναι οἱ **Ψαλμοί**, οἱ ὁποῖοι ἀναγινώσκονται ἢ ψάλλονται καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς ἱεράς ἀκολουθίας τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἐκ τῶν δύο παρατιθεμένων ὠραίων ψαλμῶν, ὁ μὲν 8ος ἐξυμνεῖ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγαθότητά Του πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὁ δὲ 109 εἶναι προφητικὸς, διότι ὁμιλεῖ διὰ τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι ἀπόγονος τοῦ Δαυὶδ, θὰ καθίσῃ ἐπὶ θρόνου καὶ θὰ νικήσῃ τοὺς ἐχθρούς.

2. Κύριε ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ὅτι ἐπλήρθη ἡ μεγαλοπρεπείᾳ σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.

2. Κύριε ὁ Θεὸς καὶ δεσπότης ἡμῶν πόσον θαυμαστὴ καὶ λαμπρὰ εἶναι ἡ δύναμις Σου καὶ ἡ σοφία Σου εἰς ὅλην τὴν γῆν, ὥστε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὑμνοῦν τὸ ὄνομα Σου, διότι ἡ μεγαλοπρέπειά Σου, ὑψώθη ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.

3. ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν σου τοῦ καταλῦσαι ἐχθρόν καὶ ἐκδικητὴν.

3. Καὶ τὰ νήπια καὶ τὰ βρέφη τὰ ὁποῖα θηλάζουν Σὲ ὑμνοῦν. Ἀπὸ τοῦ στόμα αὐτῶν, ἔκαμες τέλειον ὕμνον, διὰ τὸ ἀποστομωθῶν οἱ ἐχθροὶ Σου καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἀπὸ ἐκδίκησιν ἀρνοῦνται τὸ ὄνομά Σου.

4. ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανοὺς, ἔργα τῶν δακτύλων σου, σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας·

4. Ὅταν βλέπω τοὺς οὐρανίους κόσμους, τοὺς ὁποῖους διὰ μόνων τῶν δακτύλων σου ἐπλασες, τὴν σελήνην καὶ τὰ ἄστρα, τὰ ὁποῖα ἐτοποθέτησες εἰς τὸν οὐρανόν, ὡς θεμέλιον ἀσφαλές, σκέπτομαι·

5. τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμήσκη αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπηται αὐτόν;

5. Τί εἶναι ὁ τόσον μικρὸς ἄνθρωπος παραβαλλόμενος μὲ τὸ ἀχανές σύμπαν, ὥστε νὰ ἐνθυμῆσαι αὐτόν; Ἡ τί εἶναι κάθε υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τὸ νὰ προνοῇ καὶ φροντίζῃ δι' αὐτόν;

6. ἡλάττωσας αὐτὸν βοαχὸν τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν,

6. Τὸν ἐπλασες ὀλίγον κατώτερον ἀπὸ τοὺς ἀσωμάτους ἀγγέλους, ἀλλὰ τὸν ἐστεφάνωσες μὲ δόξαν καὶ τιμὴν,

7. καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου· πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ,

7. καὶ ἀφοῦ τὸν κατέστησες κύριον καὶ βασιλέα ἐπὶ τῶν κτισμάτων σου ὅλων, τὰ πάντα ὑπέταξες ὑπὸ κάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ,

8. πρόβατα καὶ βόας ἀπάσας,
ἔτι δὲ καὶ τὰ κτήνη τοῦ
πεδίου,
9. τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θα-
λάσσης, τὰ διαπορευόμενα
τοίβους θαλασσῶν.
10. Κύριε ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡς
θανμαστὸν τὸ ὄνομά σου
ἐν πάσῃ τῇ γῇ.
8. τὰ πρόβατα καὶ τοὺς βόας, ἀλ-
λὰ καὶ τὰ ἄγρια θηρία τοῦ ἀγροῦ
9. καὶ τὰ πτηνὰ ποὺ πετοῦν εἰς
τὸν ἀέρα καὶ τὰ ψάρια ποὺ ζοῦν ἐντὸς
τῆς θαλάσσης καὶ τὰ μεγάλα κήτη
ποὺ διασχίζουν τοὺς ὠκεανούς.
10. Κύριε ὁ ἐξουσιαστής ἡμῶν, πό-
σον θαυμάζεται καὶ ὑμνεῖται τὸ ὄνομα
Σου, ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τῆς
γῆς.

Ψαλμός ΡΘ' (109)

1. Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυ-
ρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν
μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχ-
θρούς σου ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν σου.
2. ῥάβδον δυνάμεως ἐξαπο-
στελεῖ σοι Κύριος ἐκ
Σιών καὶ κατακυριεύει
ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου.
3. μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ
τῆς δυνάμεώς σου ἐν ταῖς
λαμπρότησι τῶν ἁγίων
σου· ἐκ γαστροῦς πρὸ ἑωσ-
φόρου ἐγέννησά σε.
4. ὥμοσε Κύριος καὶ οὐ με-
ταμελήσεται· σὺ ἱερεὺς
εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τάξιν
Μελχισεδέκ.
1. Εἶπεν ὁ Κύριος ὁ Θεὸς εἰς τὸν
Κύριόν μου τὸν Μεσσίαν. Κάθησε εἰς
τὴν τιμητικὴν πρὸς τὰ δεξιὰ μου θέσιν,
ἕως ὅτου θέσω τοὺς ἐχθρούς σου ὑπὸ
τοὺς πόδας σου, ὥστε νὰ στηρίζῃς αὐ-
τοὺς ἐπ' αὐτῶν (τῶν ἐχθρῶν σου).
2. Ἀπὸ τὴν Σιών θὰ ἀποστείλῃ εἰς
σὲ ὁ Κύριος σκῆπτρον ἰσχυρὸν καὶ νὰ
καταστῇς κύριος τῶν ἐχθρῶν σου, ἀνα-
δεικνυόμενος ἐν μέσῳ αὐτῶν νικητής.
3. Ἰδική σου εἶναι ἡ ἐξουσία, τὴν
ὁποίαν θὰ ἐξασκήσῃς τὴν ἡμέραν ποὺ
θὰ ἀναδειχθῇς νικητής, ἀνάμεσα εἰς τὴν
λαμπρότητα τῶν ἁγγέλων καὶ τῶν ἁ-
γίων σου, διότι σὲ ἐγέννησα πρὶν νὰ δη-
μιουργήσω τὰ ἄστρα καὶ ὅλην τὴν κτίσιν.
4. Ὁρκίσθη ὁ Κύριος καὶ δὲν θὰ
ἀλλάξῃ ἀπόφασιν, καὶ εἶπε: Σὺ εἶσαι
ἱερεὺς αἰώνιος σὰν τὸν Μελχισεδέκ,
ὁ ὁποῖος ἦτο ἱερεὺς καὶ βασιλεὺς.

5. Κύριος ἐκ δεξιῶν σου συν-
έθλασεν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς
αὐτοῦ βασιλεῖς·

6. κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσι, πλη-
ρώσει πτώματα, συνθλά-
σει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολ-
λῶν·

7. ἐκ χειμάρρου ἐν ὁδῷ πίε-
ται· διὰ τοῦτο ὑψώσει κε-
φαλὴν·

5. Ὁ Κύριος παριστάμενος εἰς
τὰ δεξιὰ σου θὰ κατασυντρίψῃ βασι-
λεῖς κατὰ τὴν ἡμέραν, ποῦ θὰ ὀργισθῇ.

6. Θὰ δικάσῃ καὶ θὰ κρίνῃ μεταξὺ
τῶν ἐθνῶν, θὰ γεμίσῃ τὴν γῆν μὲ πτώ-
ματα, θὰ κατασυντρίψῃ τὰς κεφαλὰς
πολλῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

7. Θὰ εἶναι ὁ Πατέρας τόσον τα-
πεινός, ὥστε διὰ νὰ παύσῃ τὴν δίψαν
του θὰ πῇ ὕδωρ ἀπὸ χειμάρρου, ποῦ
θὰ συναντήσῃ εἰς τὸν δρόμον του· διὰ
αὐτὴν του ὅμως τὴν ταπεινώσιν θὰ
ὑψωθῇ καὶ θὰ δοξασθῇ.

10. Σ ο λ ο μ ὶ ν

(Γ' Βασιλ. β' κ. ε.)

Ὁ Βασιλεὺς Σολομὼν ὀλίγον χρόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πα-
τρός του ἤκουσε μίαν νύκτα τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ νὰ λέγῃ πρὸς αὐτόν:

— Αἵτησαί τι αἶτημα σεαυτῷ.

Ὁ Σολομὼν ἀπήντησε:

— « Σὺ ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου Δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέ-
γα, καθὼς διήλθεν ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν εὐθύ-
τητι καρδίας μετὰ σοῦ, καὶ ἐφύλαξας αὐτῷ τὸ ἔλεος τὸ μέγα τοῦτο δοῦναι
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη· καὶ νῦν, Κύριε,
ὁ Θεός μου, σὺ ἔδωκας τὸν δοῦλον σου ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ
ἐγὼ εἰμι παιδάριον μικρὸν καὶ οὐκ οἶδα τὴν ἔξοδόν μου καὶ τὴν εἴσοδόν
μου, ὁ δὲ δοῦλος σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐξελέξω λαὸν πολύν, ὃς
οὐκ ἀριθμηθήσεται· καὶ δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν ἀκούειν καὶ δια-
κρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ καὶ τοῦ συνιεῖν ἀνὰ μέσον ἀγαθοῦ
καὶ κακοῦ· ὅτι τις δυνηθήσεται κρίνειν τὸν λαόν σου τὸν βαρὺν τούτων; ».
(Γ' Βασιλ. γ' 6 - 9).

Οἱ λόγοι οὗτοι ἤρesan εἰς τὸν Θεόν, διότι ὁ Σολομών δὲν ἐζήτησε πλούτη καὶ δόξαν, ἀλλ' ἐζήτησε σοφίαν καὶ σύνεσιν, τὰς ὁποίας ἔλαβε παρὰ τοῦ Κυρίου.

Σοφός, λοιπόν, καὶ φρόνιμος καὶ δίκαιος βασιλεὺς ὑπῆρξεν ὁ Σολομών.

Συντόμως ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκδηλωθῇ ἡ σοφία καὶ ἡ σύνεσις τοῦ Σολομώντος. Μίαν ἡμέραν * ἐκάθητο εἰς τὸ κριτήριον καὶ ἔκρινε τὰς διαφορὰς τῶν ὑπηκόων του. Παρουσιάσθησαν τότε δύο γυναῖκες, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη κλαίουσα εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα:

— Ἐγὼ διέμενον εἰς ἓν δωμάτιον μετὰ τῆς ἄλλης γυναίκος. Ἡ καθὲ μία εἶχε τὸ βρέφος της. Εἰς τὸ δωμάτιον αὐτὸ οὐδεὶς ἄλλος ὑπῆρχε. Τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἀπέθανε τὸ ἰδικόν της βρέφος καὶ ἐσηκώθη σιγὰ σιγὰ, ἤρπασε τὸ ἰδικόν μου καὶ ἔβλεπεν εἰς τὴν θέσιν του τὸ ἰδικόν της τὸ νεκρόν. Ὅταν ἐξύπνησα, ἤρχισα νὰ κλαίω διότι ἐνόμισα ὅτι ἀπέθανε τὸ τέκνον μου, ἔπειτα ὅμως παρετήρησα, ὅτι δὲν ἦτο ἰδικόν μου, ἀλλὰ τῆς κακῆς αὐτῆς γυναίκος.

Ἡ ἄλλη γυναίκα τότε ἔλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπεν.

— Αὐτὴ ἐπνιξεν εἰς τὸν ὕπνον της τὸ τέκνον της. Τὸ ἰδικόν μου ζῇ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Εἶναι αὐτὸ ἐδῶ.

Ὁ Βασιλεὺς ἀμέσως διέταξε νὰ σφαγῇ τὸ βρέφος καὶ νὰ λάβουν καὶ αἱ δύο γυναῖκες ἀνὰ ἓν τεμάχιον. Τὶ συνέβη τότε; Ἡ μία γυναίκα ἤρχισε νὰ κλαίῃ:

— Ὅχι, εἶπε, καλύτερα νὰ λάβῃ τὸ τέκνον μου ἡ ἄλλη γυναίκα, παρὰ νὰ σφαγῇ τοῦτο. Ἡ ἄλλη γυναίκα, ἔλεγεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ διαταγὴ τοῦ βασιλέως καὶ νὰ σφαγῇ τὸ βρέφος καὶ ἄς μὴ τὸ ἔχῃ καμμία ἐκ τῶν δύο. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἤθελε καὶ ὁ Σολομών.

— Νὰ δοθῇ ἀμέσως τὸ βρέφος εἰς ἐκείνην ἡ ὁποία δὲν ἤθελε νὰ σφαγῇ τοῦτο. Ἀπὸ τὴν ἀγάπην της, ἐγνώρισα τὴν ἀληθινὴν μητέρα.

Ὅλος ὁ κόσμος ἐθαύμασε τὴν σοφίαν καὶ ἠὺχαρίστησε τὸν συνετὸν καὶ δίκαιον βασιλέα.

Κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς βασιλεὺς ἐφθασεν εἰς τόσῃν δόξαν καὶ τόσῃν δύναμιν ὅσον ὁ Σολομών.

Ὁ Σολομών ἐξεδήλωσεν ἐπίσης τὴν σοφίαν του διὰ τῶν συγγραμμάτων του. Συνέγραψε σοφὰ συγγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων σώζονται αἱ

* Γ' Βασιλείων γ' 16-28.

Παροιμίας, ὁ Ἑκκλησιαστής καὶ τὸ Ἄσμα Ἀσμάτων, τὰ ὅποια εἶναι βιβλία τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Ἡ βασιλεία τοῦ Σολομῶντος ὑπῆρξεν εἰρηνική. Τὸ ὠραιότερον καὶ σπουδαιότερον ἐκ τῶν ἔργων τοῦ ὑπῆρξεν ὁ **Ναὸς τοῦ Σολομῶντος.** Ἐκατὸν πεντήκοντα χιλιάδες ἔργατῶν εἰργάσθησαν, διὰ νὰ τελειώσουν ἐπὶ ἑπτὰ καὶ ἥμισυ ἔτη τὸν Ναὸν ἐκεῖνον. Ὁ Ναὸς ἐκτίσθη εἰς τὸν λόφον Σιών ὅμοιος πρὸς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου, εἶχε δὲ δύο μέρη. Τὸ **Ἅγιον** καὶ τὰ **Ἅγια τῶν Ἀγίων.** Τὰ μέρη αὐτὰ ἐχωρίζοντο διὰ πολυτίμου παραπετάσματος. Ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης μετεφέρθη μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐτέθη εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἀγίων. Ὁ Ναὸς εἶχε προσέτι δύο αὐλὰς: Τὴν ἐσωτερικὴν διὰ τοὺς ἱερεῖς καὶ τὴν ἐξωτερικὴν διὰ τὸν λαόν. Τὰ πάντα εἰς τὸν Ναὸν ἦσαν κατεσκευασμένα ἐκ πολυτίμων μετάλλων καὶ χρυσοῦ. Καὶ αἱ σάνιδες ἀκόμη ἦσαν ἐστρωμέναι μὲ πλάκας χρυσοῦ.

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ ἔγιναν μὲ μεγαλοπρέπειαν. Ὁ Σολομὼν προσηυχῆθη καὶ ἠὺχαρίστησε τὸν Κύριον. Παρεκάλεσε νὰ εἰσακούωνται αἱ προσευχαί, αἱ ὅποια θὰ ἀναπέμπωνται ἐκ τοῦ Ναοῦ τούτου. Ἐκτοτε ὁ Ναὸς οὗτος ἐθεωρήθη ὡς ἡ μόνη ἐπίγειος κατοικία τοῦ Θεοῦ καὶ ὅλαι αἱ θυσίαι ἐκ μέρους τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔπρεπε νὰ γίνωνται εἰς τὸν Ναὸν αὐτόν.

Ὁ Σολομὼν ἔκαμε καὶ πολλὰ ἄλλα ἔργα πολιτισμοῦ. Ἐκτίσε τεῖχος περίξ τῶν Ἱεροσολύμων. Ἐκτίσε πλησίον τοῦ Ναοῦ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα. Ὁ θρόνος τοῦ ἦτο κατεσκευασμένος ἀπὸ ἐλεφαντοστοῦν. Ἐπροστάτευσε τὰς τέχνας, ἀνέπτυξε τὴν ναυτιλίαν, προήγαγε τὸ ἐμπόριον καὶ ἔφερεν εὐτυχίαν εἰς τὸν λαόν. Τοιαύτην δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν ἀπέκτησεν, ὥστε ἄλλοι βασιλεῖς μακρόθεν ἀπέστελλον πρὸς αὐτὸν πλούσια δῶρα καὶ ἤρχοντο νὰ ἐπισκεφθοῦν αὐτόν, ὅπως μία περίφημος βασίλισσα, ἡ βασίλισσα τοῦ Σαβᾶ.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ μεγάλη πολυτέλεια διέφθειρε τὸν Σολομῶντα, ὥστε ἐλησμόνησεν οὗτος τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ὠργίσθη διὰ τὴν διαγωγὴν αὐτὴν τοῦ Σολομῶντος καὶ ἐτιμώρησεν αὐτόν μὲ μεγάλας συμφοράς. Μετὰ τὸν θάνατον μάλιστα τοῦ Σολομῶντος ἐπέτρεψε νὰ διχασθῇ τὸ ἰσχυρὸν καὶ μέγα βασίλειον τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ νὰ ἔλθουν μεγάλοι συμφοραὶ καὶ εἰς τὸν λαόν, ὁ ὅποιος ἐπίσης ἐκ τῆς μεγάλης εὐτυχίας ἐλησμόνησε τὸν Θεόν.

Ὁ Σολομὼν ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἐβδομήκοντα ἐτῶν καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ 40 ἔτη, ὅπως καὶ ὁ πατὴρ του Δαυὶδ.

11. Ἡ διαίρεσις εἰς δύο βασιλείαι καὶ ἡ καταστροφή των ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων καὶ Βαβυλωνίων

(I' Βασιλ. ιβ', ιγ', ιδ' κ.ε.)

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος βασιλεὺς ἀνεκηρύχθη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ υἱὸς τοῦ Ροβοάμ. Κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐνθρόνισίν του ὁ λαὸς ἐζήτησεν ἐλάττωσιν τῆς φορολογίας. Ὁ Ροβοάμ ὅμως συμπεριεφέρθη μὲ ἀλαζονείαν καὶ εἶπεν ὅτι καὶ φόρους μεγαλύτερους καὶ τιμωρίας μεγαλύτερας θὰ ἐπιβάλλῃ. Ὁ λαὸς ἐπανεστάτησεν. Αἱ δέκα φυλαὶ ἐξέλεξαν βασιλέα των τὸν δοῦλον τοῦ Σολομῶντος Ἱεροβοάμ καὶ ἀπέτελεσαν τὸ **βασιλείον τοῦ Ἰσραὴλ** μὲ πρωτεύουσαν τὴν Σιχέμ. Αἱ ἄλλαι δύο φυλαὶ τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Βενιαμὴν ἔμειναν πισταὶ εἰς τὸν Ροβοάμ καὶ ἀπέτελεσαν τὸ **βασιλείον τοῦ Ἰούδα** μὲ πρωτεύουσαν τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐκ τοῦ χωρισμοῦ αὐτοῦ ὅσοι ἀνῆκον εἰς τὸ βασιλείον τοῦ Ἰσραὴλ ὠνομάσθησαν Ἰσραηλῖται καὶ ὅσοι ἀνῆκον εἰς τὸ βασιλείον τοῦ Ἰούδα ὠνομάσθησαν Ἰουδαῖοι. Ὁ διχασμὸς ἔφερε συντόμως κακὰ ἀποτελέσματα. Μεταξὺ τῶν δύο βασιλείων ἔγιναν πόλεμοι καταστρεπτικοί, οἱ ὁποῖοι ἐξησθένησαν αὐτοὺς, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ πολεμήσουν πλέον νικηφόρως πρὸς τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐχθρούς. Ἀλλὰ καὶ θρησκευτικῶς ἐξέπεσαν. Εἰς τὸ βασιλείον τοῦ Ἰσραὴλ ὁ Ἱεροβοάμ ἀπηγόρευεν εἰς τοὺς ὑπηκόους του νὰ μεταβαίνουν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος καὶ δυστυχῶς κατεσκεύασεν εἰδωλα, δύο χρυσοὺς μόσχους, τοὺς ὁποίους ἔστησεν εἰς δύο σημεῖα τοῦ βασιλείου του καὶ διέταξε νὰ λατρεύωνται οἱ μόσχοι οὗτοι ὡς Θεοί.

Ἐπὶ τῶν διαδόχων του ἡ κατάστασις ἐχειροτέρευεν. Εἰς μάλιστα ἐκ τῶν διαδόχων, τοῦ ὁ Ἀχαάβ, ἐνυμφεύθη τὴν εἰδωλολάτριν Ἰεζάβελ, ἡ ὁποία μετὰ μανίας ἐπολέμησε τοὺς ἐναπομείναντας πιστοὺς εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των. Ἰδρυσεν εἰδωλολατρικοὺς ναοὺς εἰς τὸν Βάαλ καὶ εἰς τὴν Ἀστάρτην, παρὰ τὰς φωνὰς τῶν Προφητῶν, οἱ ὁποῖοι ἐδίδασκον ἐπιστροφὴν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Βεβαίως μεταξὺ τῶν βασιλέων τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ ἀνεφάνησαν καὶ εὐσεβεῖς βασιλεῖς, ὅπως ὁ Ἰηοῦ, ὁ Ἰωάχαζ καὶ ὁ Ἰωάς, ἀλλὰ ἦσαν τόσοι ὀλίγοι, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπαναφέρουν τὸν λαὸν εἰς τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν.

Ἀποτέλεσμα τῆς ἀσεβείας ὑπῆρξεν ἡ καταστροφή τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων, οἱ ὁποῖοι ἔσυραν αἰχμαλώτους τοὺς καλυτέρους Ἰσραηλῖτας εἰς τὴν Ἀσσυρίαν. Ἐκεῖ ἐλησμώνησαν καὶ Θεὸν

καὶ ἔθνος καὶ ἐχάθησαν μεταξύ τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας καὶ οὐδέποτε πλέον ἐπέστρεψαν εἰς τὴν χώραν των. Ἡ χώρα τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔγινεν ἀποικία τῶν Ἀσσυρίων. Ἐκεῖ ἤλθον καὶ κατῴκησαν ἄποικοι Ἀσσύριοι, οἱ ὁποῖοι ἀνemieύθησαν μετὰ τῶν ἐλαχίστων Ἰσραηλιτῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἀπομείνει καὶ ἔγινεν εἰς νέος λαὸς μετὰ πρωτεύουσαν τὴν Σαμάρειαν. Οὗτοι ὠνόμασθησαν **Σαμαρείται** καὶ ἐλάτρευον μὲν τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ, ἀλλὰ εἶχον μερικὰς διαφοράς. Μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Ἰουδαίων ὑπῆρχεν ἄσπονδον μῖσος.

Τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα διετήρησε τὸν Μωσαϊκὸν νόμον. Διετήρησαν ἐπὶ τοῦ θρόνου τὴν δυναστείαν τοῦ Δαυΐδ, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ προήρχετο ὁ Χριστός.

Δυστυχῶς ὅμως καὶ αὐτὸ τὸ βασίλειον ἐξέπεσεν. Ὁ Βασιλεὺς Ροβοὰμ ἀντὶ νὰ συνετισθῇ μετὰ τὸ πάθημα, τὸ ὁποῖον ἔπαθεν, ἐλησμόνησε καὶ αὐτὸς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευσε τὰ εἰδῶλα καὶ παρέσυρε καὶ τὸν λαὸν μετὰ τὸ κακὸν τοῦ παραδείγματος. Τοῦτον ἐμimήθησαν καὶ οἱ διάδοχοί του. Ἡ χειροτέρα ἐποχὴ ἦτο ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ἐβασίλευσεν ἡ ἄσεβης Γοθολία καὶ ἀργότερον ὁ βασιλεὺς Μανασσῆς.

Καὶ οἱ δύο ἐφόνευσαν πολλοὺς Προφῆτας, οἱ ὁποῖοι ἐκήρυττον μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Ὑπῆρξαν βεβαίως καὶ βασιλεῖς εὐσεβεῖς ὅπως ὁ Ἰωσαφάτ, ὁ Ἰωάθαμ, ὁ Ἐζεκίας καὶ ὁ Ἰωσίας, ἀλλὰ δὲν κατῴρθωσαν νὰ σώσουν τὸν λαὸν τῆς ἐπερχομένης καταστροφῆς. Ἡ τιμωρία ἤλθε σκληρὰ καὶ διὰ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Τὸ 586 π.Χ. ὁ βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων Ναβουχοδονόσορ ὁ Β' ἐκυρίευσεν τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ κατέλυσε τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Ἦρπασεν τὰ σκεύη καὶ ἔκαυσε τὸν Ναὸν καὶ κατέσφαξε τοὺς Ἰουδαίους. Ἐτυφλώθη ὁ βασιλεὺς Σεδεκίας καὶ ἐσύρθη καὶ οὗτος αἰχμάλωτος μετὰ τῶν διασωθέντων ἐκ τῆς σφαγῆς εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Ἡ αἰχμαλωσία αὕτη λέγεται **αἰχμαλωσία ἢ μετοικεσία Βαβυλῶνος**.

12. Ἡ Βαβυλώνιος αἰχμαλωσία

(Δ' Βασιλ. κε', Δαριήλ α')

Οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ὁποῖοι ὠδηγήθησαν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, ὑπέφερον ἀπεριγράπτους στερήσεις καὶ κακουχίας, ἐνῶ ἐβάδιζον πρὸς τὴν Βαβυλῶνα. Εἰς ὥρατιος ψαλμός, ὁ 136, περιγράφει τὰς κακουχίας αὐτάς.

Οἱ Βαβυλώνιοι, οἱ ὅποιοι ὠδήγουν τοὺς Ἰουδαίους, ἐπρότεινον πρὸς αὐτοὺς νὰ ψάλλουν ἕνα θρησκευτικὸν ὕμνον. Ὁ ποιητὴς ἐνθυμεῖται τὸ γεγονός αὐτὸ καὶ ψάλλει.

Ψ α λ μ ὁ ς Ρ Α Σ Τ' (136)

1. Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς Σιών.

2. Ἐπὶ ταῖς ἱτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν.

3. Ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες ἡμᾶς λόγους ὥδων καὶ οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς ὕμνον· ἔσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ὥδων Σιών.

4. Πῶς ἄσωμεν τὴν ὥδην Κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτριᾶς;

5. Ἐὰν ἐπιλάθωμαί σου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθεῖν ἡ δεξιὰ μου.

6. Κολληθεῖν ἡ γλῶσσά μου τῷ λάργυγί μου, ἐὰν μὴ σου μνησθῶ, ἐὰν μὴ προανατάξωμαι τὴν Ἱερουσαλήμ ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου.

7. Μνησθητι, Κύριε, τῶν υἱῶν Ἐδὼμ τὴν ἡμέραν Ἱερουσαλήμ τῶν λεγόντων· ἐκκενοῦτε, ἐκκενοῦτε, ἕως τῶν θεμελίων αὐτῆς.

8. Θυγάτηρ Βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος, μακάριος ὁς ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδομά σου, ὁ ἀνταπέδωκας ἡμῖν.

9. Μακάριος ὁς κρατήσει καὶ ἐδαφιεῖ τὰ νήπιά σου πρὸς τὴν πέτραν.

Τὰ δύο πρῶτα ἔτη τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας ὑπέφερον πολὺ. Ἦσαν διασκορπισμένοι καὶ ἔζων ἐν μέσῳ λαῶν μὲ ξένα ἥθη καὶ ξένην θρησκείαν. Μετὰ τὰ δύο ἔτη ἡ ζωὴ ἤρχισε νὰ γίνεται καλυτέρα. Ὁ Ναβουχοδονόσορ παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου. Εἰργάζοντο ἐλευθέρως καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἔλαβον μεγάλα ἀξιώματα εἰς τὴν πολιτείαν. Τόσον καλυτέρα ἔγινεν ἡ ζωὴ, ὥστε ἤρχισαν νὰ ἀποστέλλουν βοηθήματα πρὸς τοὺς ἐναπομείναντας εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ πτωχοὺς Ἰουδαίους.

Οἱ νεώτεροι Ἰουδαῖοι, αὐτοὶ δηλ. οἱ ὅποιοι ἐγεννήθησαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, δὲν ἐγνώριζον τὴν ἐβραϊκὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ τὴν γλῶσσαν τῆς χώρας εἰς τὴν ὁποίαν παρέμενον καὶ ἡ ὁποία ἐλέγετο γενικῶς Ἀραμαῖα. Διὰ τοῦτο ἡ γλῶσσα αὕτη τὴν ὁποίαν ὠμίλουν οἱ νεώτεροι Ἰουδαῖοι καὶ ὅταν ἀκόμη ἐπανῆλθον εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὀνομάζεται Ἀραμαϊκή. Οἱ αἰχμάλωτοι Ἰουδαῖοι κατὰ παραχώρησιν τοῦ Ναβουχοδονόσορος εἶχον αὐτοδιοίκησιν τινὰ καὶ ἔζων κατὰ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμά των.

Μεγάλην πικρίαν ἡσθάνοντο διότι δὲν εἶχον Ναόν. Οὔτε ἦτο δυνατὸν εἰς τὴν ξένην χώραν νὰ ιδρῦσουν τοιοῦτον. Ἐπειδὴ ὅμως ἦτο ἀνάγκη νὰ προσεύχωνται καὶ νὰ λατρεύουν τὸν Θεόν, συνηθροίζοντο πλησίον τῶν Προφητῶν, περὶ τῶν ὁποίων θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς ἄλλο κεφάλαιον ἢ εἰς ὠρισμένα οἰκήματα, τὰ ὁποῖα ὠνομάσθησαν **Συναγωγαί**. Τοιουτοτρόπως οἱ πλεῖστοι εὕρισκόμενοι ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ Ἰουδαῖοι διετήρησαν τὴν πάτριον θρησκείαν καὶ εἶχον τὸν πόθον νὰ ἐπιστρέψουν μίαν ἡμέραν εἰς τὴν Παλαιστίνην.

13. Ἡ Παλαιστίνη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Περσῶν καὶ τὸ τέλος τῆς αἰχμαλωσίας

(Α' Ἑσθρας β', γ' κ. ε.)

Ολίγα ἔτη ἀργότερον οἱ Μῆδοι καὶ οἱ Πέρσαι περὶ τὸ 538 π.Χ. ἐκυρίευσαν τὴν Βαβυλῶνα. Ὑπὸ τὴν νέαν αὐτὴν κυριαρχίαν οἱ Ἰουδαῖοι διήρχοντο ἡσύχως. Ὅταν ἀπέθανον ὁ Καμβύσης καὶ ὁ Δαρεῖος, βασιλεὺς ἔγινεν ὁ Κῦρος. Ἐν ἐκ τῶν πρώτων διαταγμάτων τοῦ Κύρου ἦτο, νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν πατρίδα των καὶ νὰ ἀνοικοδομήσουν τὸν Ναὸν των.

Μεγάλην χαρὰν ἡσθάνθησαν οἱ Ἰουδαῖοι. Δὲν ἀπεφάσισαν ὅμως νὰ ἐπιστρέψουν ὅλοι. Πολλοὶ εἶχον γεννηθῆ εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ δὲν ἤθελον νὰ φύγουν. Ὅλοι ὅμως καὶ αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ἔμειναν, προσέφερον βοήθειαν διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Ναοῦ. Οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται καθὼς καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν φυλῶν Ἰούδα καὶ Βενιαμὴν ἐπρωτοστάτησαν κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν. Ἀρχηγὸς τῶν πεντήκοντα χιλιάδων περίπου Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι ἀπεφάσισαν νὰ ἐπιστρέψουν, ἐτέθη ὁ Ζοροβάβελ. Οὗτος κατήγετο ἐκ τοῦ Δαυὶδ καὶ ἦτο πρόγονος τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῆς Θεοτόκου. Ὅλοι ἐπίσης οἱ Βαβυλώνιοι προσέφερον πολλὰ πράγματα εἰς τοὺς ἐπαναπατριζομένους καὶ ἐνδύματα καὶ ζῶα. Ὁ ἴδιος ὁ Κῦρος προσέφερεν εἰς τὸν Ζοροβάβελ 5500 ἱερὰ σκεύη ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶχεν ἀρπάσει ὁ Ναβουχοδονόσορ ἐκ τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Δὲν περιγράφεται ἡ χαρὰ καὶ ἡ συγκίνησις τῶν ἐπιστρεφόντων, ὅταν ἐπάτησαν εἰς τὴν Ἀγίαν Γῆν. Τὰ αἰσθήματα τῆς χαρᾶς των τὰ ἐκφράζει ὠραιότατα ὁ 125 ψαλμός.

1. Ἐν τῷ ἐπιστρέφει Κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν Σιών ἐγενήθημεν ὡσεὶ παρακεκλημένοι.

2. Τότε ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως, τότε ἐροῦσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι μετ' αὐτῶν.

3. Ἐμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι μετ' ἡμῶν, ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι.

4. Ἐπίστρεψον, Κύριε, τὴν αἰχμαλωσίαν ἡμῶν ὡς χειμάρονας ἐν τῷ νότῳ.

5. Οἱ σπεύροντες ἐν δάκρυσιν ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσι.

6. Πορευόμενοι ἐπορεύοντο καὶ ἔκλειον βάλλοντες τὰ σπέρματα αὐτῶν· ἐρχόμενοι δὲ ἤξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει αἴροντες τὰ θράγματα αὐτῶν.

Ἦρχισαν τότε νὰ καλλιεργοῦν τὰ πατρικά των κτήματα. Πολιτικός Ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ζοροβάβελ καὶ θρησκευτικὸς ὁ Ἀρχιερεὺς Ἰησοῦς.

Ἡ πρώτη φροντίς των ἦτο ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ Ναοῦ. Ἐώρασαν τὴν μεγάλην ἑορτὴν τῆς Σκηνοπηγίας καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος (535) ἤρχισεν ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ Ναοῦ, ὁ ὁποῖος ἐτελείωσεν ἐπὶ βασιλείᾳ τῶν Περσῶν Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου, περὶ τὸ 516 π.Χ. Τὰ ἐγκαίνια ἔγιναν μεγαλοπρεπῶς, ἀλλὰ ὁ νέος οὗτος Ναὸς δὲν εἶχε τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν λαμπρότητα τοῦ παλαιοῦ.

Ὅσοι ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἔμειναν εἰς τὴν Βαβυλῶνα διεσκορπίσθησαν καὶ εἰς ἄλλα μέρη καὶ ἔδρυσαν Ἰουδαϊκὰς κοινότητας. Οἱ ἐκτὸς τῆς Παλαιστίνης διασκορπισθέντες Ἰουδαῖοι, ὠνομάσθησαν **Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς**.

Μετὰ ὀγδόντα περίπου ἔτη ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν Ἰουδαίων εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἐπέστρεψαν καὶ ἄλλαι 1.500 οἰκογένειαι αἰχμαλώτων ὑπὸ τὸν ἱερέα Ἑσδρα. Τὸ 458 π.Χ. ἔφθασαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὁ Ἑσδρας μαζὶ μὲ τὸν διορισθέντα ἀργότερον ἑπαρχον Νεεμίαν προσεπάθησαν νὰ ἀναδιοργανώσουν τὸν Ἰουδαϊκὸν λαόν. Ἀπηγόρευσαν τοὺς γάμους μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ εἰδωλολατρῶν. Ὁ ἔγγονος ὅμως τοῦ ἀρχιερέως, Μανασσῆς, δὲν ὑπήκουσε καὶ δὲν ἐγκατέλειψε τὴν εἰδωλολατρὶν σύζυγόν του, κόρην τοῦ Πέρσου σατράπου τῆς Σαμαρείας. Μετέβη

εἰς τὴν Σαμάρειαν, ἔκτισεν ἄλλον Ναὸν εἰς τὸ ὄρος Γαριζὶν καὶ τοιούτοτρόπως συνετέλεσεν, ὥστε νὰ μεγαλώσῃ τὸ μῖσος μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ Σαμαρειτῶν.

Ὁ Ἑσδρας διέταξε νὰ ἀναγινώσκειται τακτικῶς εἰς τὰς Συναγωγὰς ὁ Νόμος. Ἐκανε μάλιστα καὶ τὴν πρώτην συλλογὴν τῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης εἰς ἓνα τόμον, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη **Κανὼν τῆς Π. Διαθήκης**. Τέλος ὁ Ἑσδρας συνήθροισε τὸν λαὸν εἰς ἐπίσημον τελετὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθησαν ὅλοι, ὅτι θὰ εἶναι πιστοὶ εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ.

14. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ἕλληνας

(*Α' Μακκαβαίων α', β' κ. ἐ., Β' Μακκαβαίων γ'*)

Διακόσια ὀλόκληρα ἔτη ἔμειναν ὑπὸ τοὺς Πέρσας οἱ Ἰουδαῖοι. Ὄταν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος περὶ τὰ τέλη τοῦ 331 π.Χ. ἐπολέμει ἐναντίον τῶν Περσῶν καὶ ἐπολιόρκει τὴν Δαμασκὸν καὶ τὴν Τύρον, ἔστειλεν ἀντιπροσωπεῖαν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐζήτην ὑποταγὴν. Ὁ Ἀρχιερεὺς δὲν ἐδέχθη. Ἀργότερον ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἔφθασε πρὸ τῶν Ἱεροσολύμων.

Οἱ Ἰουδαῖοι ὄχι μόνον ὑπετάγησαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ὑπεδέχθησαν μετὰ πομπῆς. Ὁ Μ. Ἀλέξανδρος συνεκινήθη ἐκ τῆς ὑποδοχῆς καὶ συνεπάθησεν αὐτοὺς. Ὄταν μάλιστα τοῦ ἔδειξαν τὴν προφητείαν τοῦ Προφήτου Δανιήλ, ἡ ὁποία ἔλεγεν, ὅτι θὰ ᾔτο ὁ καταλυτὴς τοῦ Περσικοῦ κράτους, ἡγήχριστήθη καὶ προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος. Μετεχειρίσθη φιλικῶς τοὺς Ἰουδαίους καὶ αὐτοὶ πάλιν ἱκανοποιημένοι ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Ἑλληνος Βασιλέως, κατετάγησαν εἰς τὸν στρατὸν του καὶ τὸν ἐβοήθησαν εἰς τὴν ἐκστρατείαν του.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ἡ Ἰουδαία πότε περιέπιπτεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Πτολεμαίων τῆς Αἰγύπτου, πότε εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Σελευκιδῶν τῆς Συρίας, διότι καθὼς γνωρίζομεν, οἱ διάδοχοι τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἐδιχάσθησαν.

Ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατόν του καὶ ἐπὶ 100 ἔτη ἡ Παλαιστίνη ἔμεινεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Πτολεμαίων, οἱ ὁποῖοι περιεποιήθησαν πολὺ τοὺς Ἰουδαίους.

Εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν συνεκεντρώθησαν πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ προ-

ώδευσαν εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἐτέλουν ἐλευθέρως τὰ τῆς λατρείας των καὶ ὠμίλουν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Οὗτοι ὠνομάσθησαν Ἑλληνισταὶ Ἰουδαῖοι. Χάριν αὐτῶν μάλιστα ὁ βασιλεὺς Πτολεμαῖος ὁ Β' ὁ Φιλάδελφος, διὰ τὴν ἐξυπηρετήσῃ τὰς θρησκευτικὰς των ἀνάγκας, διότι δὲν ἐγνώριζον οὗτοι τὴν ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, διέταξε νὰ γίνῃ μεταφράσεις τῆς Π. Διαθήκης εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ἀνέλαβον τότε 72 σοφοὶ Ἰουδαῖοι, οἱ ὅποιοι ἐγνώριζον καὶ τὴν ἑβραϊκὴν καὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ μετέφρασαν τὴν Π. Διαθήκην. Ἡ μεταφράσις αὐτῇ, καθὼς γνωρίζομεν, λέγεται μεταφράσις τῶν ἑβδομήκοντα καὶ γράφεται ὡς ἐξῆς: Μεταφράσις τῶν Ο'. Εἶναι τὸ ἐπίσημον κείμενον τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀναγινώσκονται αἱ διάφοροι περικοπαὶ τῆς Π. Διαθήκης κατὰ τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς καὶ ἀκολουθίας.

Μὲ αὐτὴν τὴν μεταφράσιν ἐγνώρισαν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ οἱ Ἑλλήνες καὶ αὐτὴ μετεφράσθη σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τῶν χριστιανικῶν λαῶν.

Ἀπὸ τοῦ 198 π.Χ. ἡ Ἰουδαία ὑπῆχθη εἰς τὸ βασιλεῖον τῶν Σελευκιδῶν. Κατ' ἀρχὰς ἡ ζωὴ τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τοὺς Σελευκίδας ὑπῆρξε καλὴ. Πολλοὶ Ἰουδαῖοι ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου αὐτοῦ Ἀντιόχειαν.

Ἀργότερον ὅμως ἤρχισαν νὰ πιέζουν τοὺς Ἰουδαίους μὲ βαρυτάτους φόρους καὶ τὸ χειρότερον ἐξ ὅλων ἦτο, ὅτι ὁ Σέλευκος Δ' ὁ Φιλοπάτωρ ἀπεφάσισε νὰ ἀρπάσῃ καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Ἀπέστειλε τὸν ὑπουργόν του Ἡλιόδωρον, ὁ ὁποῖος εἰσῆλθε βιαιῶς εἰς τὸν Ναόν. Δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ κάμῃ τὸ κακὸν αὐτό, διότι Ἄγγελος Κυρίου ἐπλήγωσεν αὐτὸν μὲ ρομφαίαν φλογίνην καὶ τὸν ἔρριψε κατὰ γῆς. Τότε ἐζήτησεν οὗτος συγχώρησιν καὶ ἑθεραπεύθη, ἐπέστρεψε δὲ χωρὶς νὰ ἀρπάσῃ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Ναοῦ.

Ὁ διωγμὸς τῶν Σελευκιδῶν ἐναντίον τῶν Ἰουδαίων ἔλαβε θρησκευτικὸν χαρακτῆρα. Οἱ Σελευκίδαι ἠθέλησαν νὰ κάμουν εἰδωλολάτραις ὅλους τοὺς Ἰουδαίους καὶ πρὸς τοῦτο μετεχειρίσθησαν κάθε μέσον. Ἡ θρησκεία τῶν Ἰουδαίων διεφθάρη ἀπὸ τοὺς διαφόρους, οἱ ὅποιοι ἀνελάμβανον τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιερέως. Πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἔγιναν εἰδωλολάτραι. Ἄλλοι ὑπέστησαν ἥρωικῶς μαρτυρικὸν θάνατον καὶ τέλος ἄλλοι ἐпанεστάτησαν κατὰ τῶν Σελευκιδῶν.

15. Οἱ Μακκαβαῖοι

(I' Μακκαβαίων στ', Α' Μακαβ. β')

Μεταξὺ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ὑπέστησαν μαρτυρικὸν θάνατον κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Σελευκιδῶν, ἦτο ὁ γέρων Ἑλεάζαρος καὶ οἱ ἑπτὰ παῖδες μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν.

Ὁ Ἑλεάζαρος ἦτο πιστὸς Ἰουδαῖος. Τοῦτον ἤθελον νὰ ἀναγκάσουν νὰ φάγῃ χοιρινὸν κρέας, πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἀπηγόρευεν ὁ Μωσαϊκὸς νόμος. Ἐὰν ἔτρωγε, τοῦτο θὰ ἐσήμαινεν, ὅτι ὁ Ἑλεάζαρος ἠρνεῖτο τὴν Ἰουδαϊκὴν Θρησκείαν. Ὁ Ἑλεάζαρος ἠρνήθη νὰ φάγῃ. Τότε ὠδήγησαν αὐτὸν πρὸς τὸ μαρτύριον, εἰς τὸ ὅποιον προσῆλθε μὲ χαρὰν μεγάλην. Καθ' ὁδὸν προέτρεπον αὐτὸν ἄνθρωποι τοῦ βασιλείως νὰ φάγῃ κρέας ἄλλο καὶ νὰ ὑποκριθῇ, ὅτι τρώγει κρέατα θυσίων, **εἰδωλόθυτα**, διὰ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του. Ὁ Ἑλεάζαρος ὅμως μὲ θάρρος ἔλεγε: « Δὲν ἀξίζει εἰς τὴν ἰδικήν μου ἡλικίαν νὰ ὑποκριθῶ, διὰ νὰ ἀποφύγω τὴν τιμωρίαν τῶν ἀνθρώπων. Διότι καὶ ἂν ἀποφύγω τὴν τιμωρίαν τῶν ἀνθρώπων, δὲν θὰ ἀποφύγω τὴν τιμωρίαν τοῦ Παντοκράτορος οὔτε ἐδῶ, οὔτε εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν ».

Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μαρτυρίου ἔλεγε: « Μόνον τὸ σῶμα μου πάσχει· ἡ ψυχὴ μου ὅμως αἰσθάνεται εὐχαρίστησιν, διότι πάσχω ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ ». Τοιοῦτοτρόπως ἀπέθανεν ὁ γέρων πιστὸς εἰς τὸν Θεόν.

Ἄλλο ἀξιοθαύμαστον παράδειγμα θυσίας, χάριν τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, ὑπῆρξε τὸ μαρτύριον τῶν ἑπτὰ παιδῶν.

Ἀφοῦ συνελήφθησαν οὗτοι μετὰ τῆς χήρας μητρὸς των, προσήχθησαν εἰς τὸν βασιλεῖα. Ὁ Ἀντίοχος προσεπάθησε νὰ τοὺς φέρῃ εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν μὲ ἀπειλὰς καὶ δαρμούς. Τότε ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς εἶπε: « Κάκιστε τῶν ἀνθρώπων, σὺ μὲν ἀφαιρεῖς τὴν ζωὴν ταύτην, ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς τοῦ κόσμου θὰ ἀναστήσῃ ἡμᾶς εἰς νέαν καὶ αἰωνίαν ζωὴν ».

Μὲ γεναιότητα ὅλοι ὑπέμειναν τὸ μαρτύριον. Ὅταν ἐπρόκειτο νὰ θανατωθῇ ὁ τελευταῖος, ὁ Ἀντίοχος εἶπεν εἰς τὴν μητέρα του, νὰ πείσῃ τὸ τελευταῖον τῆς τέκνον, νὰ ἀρνηθῇ τὴν Ἰουδαϊκὴν Θρησκείαν διὰ νὰ ζήσῃ. Ἡ ἡρώϊκὴ καὶ πιστὴ ἐκείνη μήτηρ ἐστράφη πρὸς τὸ τέκνον τῆς καὶ εἶπε: « τέκνον μου, παρὰ τὴν ὁρὰν καὶ τὴν γῆν. Ὁ

Θεὸς ἐδημιούργησεν ὅλα ὅσα ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον καθὼς καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Νὰ μὴ φοβηθῇς τὸν δῆμιον· νὰ φανῇς ἀντάξιός τῶν ἀδελφῶν σου, διὰ νὰ σέ εὕρω μαζί των εἰς τὴν αἰωνίαν ζωὴν ». Τότε ὁ νέος εἶπε πρὸς τοὺς δημίους: « Τὶ περιμένετε; Δὲν ὑπακούω εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ εἰς τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον ».

Τέλος ἐμαρτύρησεν ὁ νέος καὶ μετ' ὀλίγον ἡ μήτηρ του.

Τὸ μαρτύριον τοῦ γέροντος Ἐλεαζάρου καὶ τῶν ἑπτὰ παιδῶν μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας τὴν 1ην Αὐγούστου.

Ἄλλοι Ἰουδαῖοι, καθὼς εἶπομεν, ἐπανεστάτησαν κατὰ τῶν Σελευκιδῶν. Τὸ σύνθημα τὸ ἔδωκεν περὶ τὸ 167 π.Χ. ὁ γέρων ἱερεὺς Ματθαθίας. Οὗτος μετὰ τῶν πέντε υἱῶν του ἡγανάκτησαν ἐκ τῆς καταπίεσεως αὐτῆς τῶν Σελευκιδῶν, ἔφυγον ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πατρίδα των Μωδεῖν.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἔφυγε μετὰ τῶν υἱῶν του εἰς τὰ ὄρη καὶ ἐκάλεσε καὶ ὄσους ἤθελον νὰ τὸν ἀκολουθήσουν. Πολλοὶ συνηθροίσθησαν πλησίον του καὶ ὁ ἱερεὺς ἀγὼν ἤρχισε κατὰ τῶν Σελευκιδῶν. Μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν ὁ ἱερεὺς Ματθαθίας καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀγῶνος ὁ τρίτοτοκος υἱὸς του Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος, ἐξ αὐτοῦ ὠνομάσθησάν καὶ οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ Μακκαβαῖοι.

Οὗτος ἐνίκησε πολλάκις τὰ στρατεύματα τῶν Σελευκιδῶν ἂν καὶ ἦσαν πολὺ περισσότερα ἀπὸ τὰ ἰδικά του. Πρὶν ἀρχίσῃ ἡ μάχη, προπαρασκευάζετο πάντοτε διὰ νηστείας καὶ προσευχῆς. Ἐντὸς δύο ἐτῶν ὁ Ἰούδας ἐκυρίευσεν τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἡ πρώτη ἐργασία του ἦτο ἡ ἐπισκευὴ καὶ ἡ περιποίησις τοῦ Ναοῦ. Ἐώρτασε μεγαλοπρεπῶς τὰ ἐγκαίνια καὶ κατεσκεύασεν ὀχυρὰ τεῖχη γύρω ἀπὸ τὸν Ναόν, διὰ νὰ τὸν προστατεύῃ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς.

Μετὰ τὸν ἔνδοξον, εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, θάνατον τοῦ Ἰούδα, τὸν ἀγῶνα ἐξηκολούθησαν οἱ ἀδελφοὶ του.

Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν παρουσιάζονται καὶ αἱ δύο θρησκευτικαὶ αἵρέσεις, τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων. Οἱ Φαρισαῖοι κατ' ἀρχὰς ἦσαν καλοὶ. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὰς πρώτας ἀρχάς των καὶ κατήντησαν νὰ θεωροῦν τοὺς ἑαυτοὺς των ἀγίους. Ἐφρόντιζον νὰ τηροῦν τυπικῶς τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον, ἀλλ' οὐσιαστικῶς δὲν ἐτήρουν αὐτόν. Οἱ Σαδδουκαῖοι πάλιν δὲν ἐπίστευον εἰς τὴν μετὰ θάνατον

ζωὴν καὶ εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. Δὲν ἐπίστευον εἰς τὴν ὑπαρξίν
Ἀγγέλων καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν.

Ἐπῆρχεν ἀκόμη καὶ ἡ αἵρεσις τῶν Ἑσσαιῶν. Οὗτοι ἦσαν μοναχοί.
Ἐξῶν ἄγαμοι αὐστηρότατον βίον. Ἀλλὰ προσήχοντο εἰς τὸν Ἥλιον
καὶ εἶχον καὶ αὐτοὶ διαφόρους ἄλλας καινοτομίας εἰς τὴν θρησκείαν.

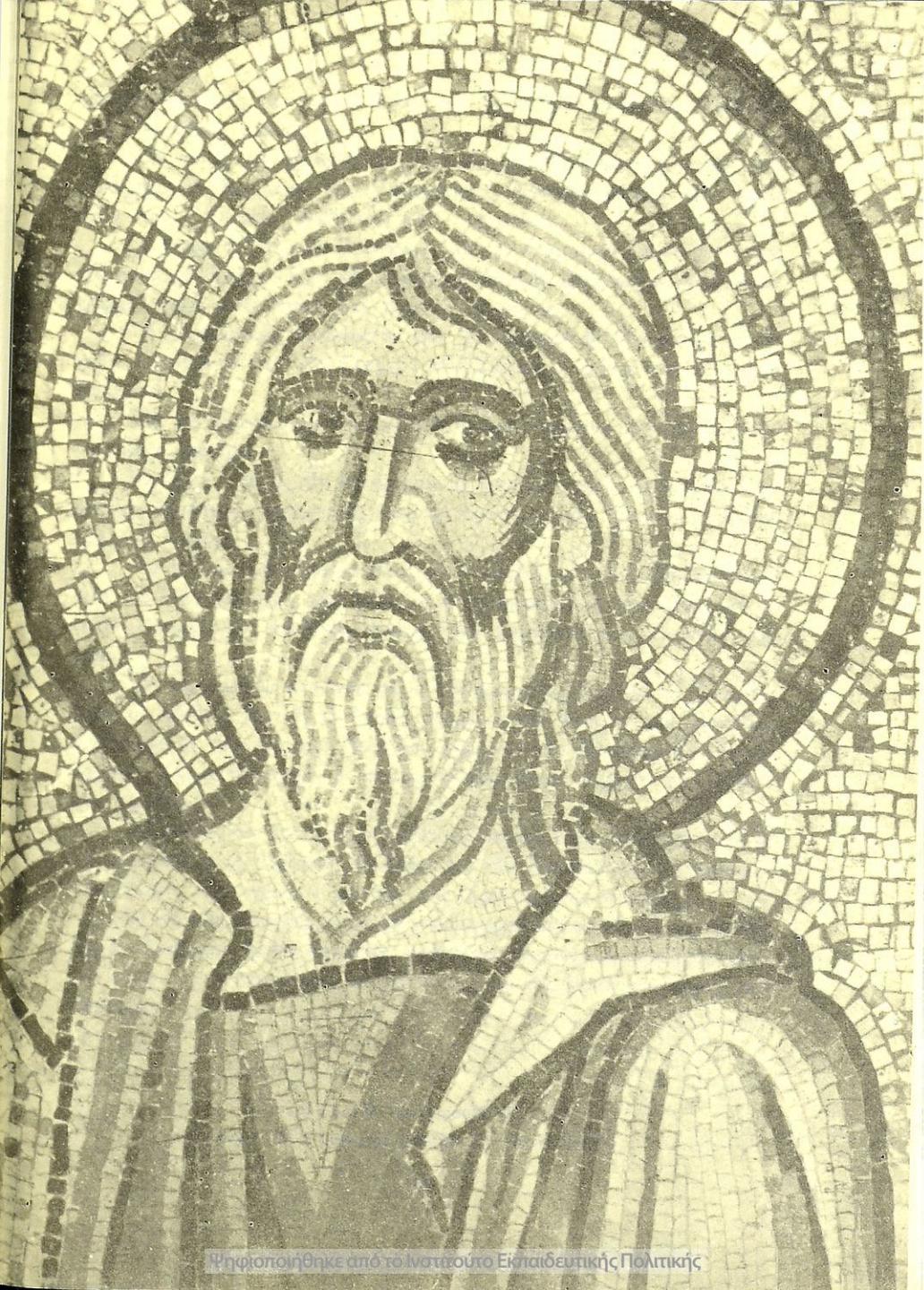
Σιγὰ σιγὰ ἡ θρησκεία κατέπεσε τελείως. Αἱ δύο τάξεις Φαρισαίων
καὶ Σαδδουκαίων ἀλληλομισοῦντο. Πότε ἐπεκράτουν οἱ πρῶτοι καὶ
πότε οἱ δεῦτεροι. Ἡ κατάσταση αὐτὴ ἐξησθένησε τὸ κράτος καὶ ἡ δυ-
ναστεία τῶν Μακκαβαίων ἐβάδιζε πρὸς τὸ τέλος τῆς. Μεταξὺ τῶν τε-
λευταίων διαδόχων τῶν Μακκαβαίων, Ἰωάννου Ὑρκανοῦ τοῦ Β' καὶ
Ἀριστοβούλου τοῦ Β' ἤρχισεν ἐμφύλιος πόλεμος διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρ-
χιερέως. Καὶ οἱ δύο ἐκάλεσαν ὡς διαιτητὴν τὸν Ρωμαῖον στρατηγὸν
Πομπήιον, ὁ ὁποῖος ἐζήτηι μίαν τοιαύτην εὐκαιρίαν. Ἐβάδισε λοιπὸν
οὗτος μετὰ τοῦ στρατοῦ του κατὰ τῆς Παλαιστίνης, τὴν ὁποίαν ἐκυ-
ρίευσεν τὸ 63 π.Χ. καὶ ὑπεδούλωσε τοὺς Ἰουδαίους εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν
κράτος.

16. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ρωμαίους

Ὁταν ὁ Πομπήιος κατέλαβε τὴν Παλαιστίνην, τὴν πολιτικὴν ἐξουσί-
αν ἤσκει πλέον ὡς **ἐπίτροπος** τῶν Ρωμαίων ὁ Ἀντίπατρος, Ἰου-
δαῖος κατὰ τὴν θρησκείαν κακὸς ὅμως καὶ διεφθαρμένος ἄνθρωπος. Μετ'
ὀλίγα ἔτη ὁ υἱὸς του Ἡρώδης ἔγινεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν βασιλεὺς καὶ κα-
τέσφαξεν ὅσους ἦσαν συγγενεῖς τῶν Μακκαβαίων καὶ αὐτὴν τὴν γυ-
ναῖκα του ἀκόμη ἐπειδὴ κατήγετο ἐξ αὐτῶν. Ὁ Ἡρώδης ἦτο μισητὸς
εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Αὐτὸς ἀκριβῶς ὁ Ἡρώδης εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος
ἐζήτηι νὰ φονεύσῃ καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅταν ἐπληροφορήθη παρὰ
τῶν Μάγων, ὅτι ἐγεννήθη ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Αὐτὸς ἐφόνευσεν
τὰς δέκα τέσσαρας χιλιάδας τῶν ἀθῶων νηπίων τῆς Βηθλεέμ, διὰ νὰ
φονευθῇ μεταξὺ αὐτῶν καὶ ὁ Χριστός.

Διῶριζε καὶ ἔπαυεν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἐτοποθέτει ἀνθρώπους ἰδι-
οὺς του εἰς τὸ ἀξίωμα αὐτό. Ἐκτύπησε τὸ Ἰουδαϊκὸν Συνέδριον καὶ
ἠθέλησεν νὰ μεταβάλλῃ τὴν Ἀγίαν Πόλιν Ἱερουσαλὴμ εἰς κέντρον πο-
λυτελείας καὶ ἁμαρτίας.

Τὸ μῖσος τοῦ λαοῦ κατεπραυνόθη, ἀφ' ὅτου ὁ Ἡρώδης ἀνοικοδόμη-
σε τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος. Ἀλλὰ πάλιν τὸ μῖσος ἐμεγάλωσε, διότι

Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας
Ψηφιδωτὸν τῆς Μονῆς Δαφνίου (ΙΑ' αἰών)

ἔθεσεν ἐπάνω εἰς τὴν κυρίαν θύραν τοῦ Ναοῦ χρυσοῦν ἀετόν, σύμβολον τῆς Ρωμαϊκῆς κυριαρχίας.

Τὸ τέλος τοῦ Ἡρώδου ὑπῆρξεν οἰκτρὸν. Ἐσάπισε ζωντανός. Διὰ διαθήκης, τὸ βασίλειον τῆς Παλαιστίνης, διένειμε μεταξὺ τῶν τριῶν υἱῶν του, Ἀντίπα, Φιλίππου καὶ Ἀρχελαίου.

Πάντως ἡ ζωὴ τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τὸν Ρωμαϊκὸν ζυγὸν ἦτο ὅπως καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Πτολεμαίων. Ἐπαθον βεβαίως μεγάλας συμφοράς, ἀλλὰ ἀπέκτησαν καὶ ἀρκετὰ προνόμια.

Ἡ Παλαιστίνη ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ Ἐπιτρόπων ἢ Ἡγεμόνων, οἱ ὅποιοι ἐζηρτῶντο ἀπὸ τὸν ἑπαρχον τῆς Συρίας, ἡ ὁποία ἦτο Ρωμαϊκὴ ἐπαρχία.

Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἐγκατεστάθη μόνιμος στρατιωτικὴ φρουρά, ὀνομαζομένη **σπεῖρα**.

Ἐνῷ κατ' ἀρχὰς δὲν ἐπλήρωναν οἱ Ἰουδαῖοι φόρον πρὸς τοὺς Ρωμαίους, ἀργότερον κατηγγήθη αὐτὸ τὸ προνόμιον καὶ ἤρχισαν νὰ καταβάλλουν φόρους.

Τοὺς φόρους ἐνοικίαζον πλούσιοι Ρωμαῖοι, οἱ ὅποιοι ἔδρουν τελωνεῖα εἰς διάφορα μέρη καὶ διώριζον εἰσπράκτορας ἢ ἐπιστάτας, οἱ ὅποιοι ὠνομάζοντο **τελῶναι**. Αὐτοὶ ἦσαν κυριολεκτικῶς τύραννοι τοῦ λαοῦ.

Ἡ Ἱερουσαλὴμ κατέστη πόλις τῆς ἀμαρτίας. Ἐλάχιστοι Ἰουδαῖοι ἦσαν οἱ ἀληθεῖς πιστοί, οἱ ὅποιοι ἀνέμενον τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσία. Δυστυχῶς οἱ περισσότεροι Ἰουδαῖοι ἀνέμενον τὸν Μεσσίαν ὡς ἐθνικὸν ἀρχηγὸν καὶ κατακτητὴν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπανάδρυνε ἰσχυρὸν τὸ Ἰουδαϊκὸν κράτος.

Αἱ ἀντιλήψεις αὐταὶ εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα νὰ μὴ ἐννοήσουν καὶ νὰ μὴ πιστεύσουν οἱ πλεῖστοι Ἰουδαῖοι εἰς τὸν Χριστὸν καὶ νὰ παραμένουν ἀκόμη καὶ σήμερον μακρὰν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅπως θὰ γνωρίσωμεν καὶ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς τῆς Κ. Διαθήκης, ἦλθεν εἰρηνικός, πρᾶος καὶ ταπεινός, ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τῆς θρησκευτικῆς καταπτώσεως καὶ τῆς ἡθικῆς παρακμῆς τῶν Ἰουδαίων.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙ' ΑΛΛΩΝ ΕΥΣΕΒΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

1. 'Ι ω β

Εἰς τὴν Αὐσίτιδα χώραν ἔζη κάποιος ἄνθρωπος, ὀνομαζόμενος 'Ιώβ, « ἀληθινός, ἄμεμπτος, δίκαιος, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος », ὡς λέγει ἡ Ἀγία Γραφή. Εἶχεν ἑπτὰ υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας καὶ κτήματα καὶ ζῶα καὶ πλούτη ἄπειρα. Ἦτο εὐτυχής καὶ ἐδόξαζε καθημερινῶς τὸν Θεόν.

Τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν ἐφθόνησεν ὁ διάβολος. Εἶπε, λοιπόν, εἰς τὸν Θεόν, ὅτι ὁ 'Ιώβ, εἶναι πιστὸς καὶ εὐσεβής, διότι ἔχει κάθε εὐτυχίαν, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ ποθῇσῃ ἀνθρώπου καρδιά. Καὶ ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος εἶναι Παντογνώστης καὶ γνωρίζει τὰ πάντα, ἐγνώριζεν ὅτι ἡ πίστις τοῦ 'Ιώβ ἦτο πραγματικὴ καὶ ὄχι φαινομενικὴ. Διὰ νὰ ἀποδείξῃ δὲ αὐτό, ἐπέτρεψεν εἰς τὸν διάβολον νὰ πειράξῃ τὸν 'Ιώβ, χωρὶς ὅμως νὰ θίξῃ τὴν ὑγείαν καὶ τὴν ζωὴν αὐτοῦ.

Μίαν ἡμέραν ἐνῶ ὁ 'Ιώβ ἐκάθητο εὐτυχής καὶ ἀμέριμνος, ἔρχεται ἓνας ὑπηρέτης καὶ τοῦ λέγει:

— Ληστὰὶ ἤλθον καὶ ἔκλεψαν τὰ βόδια καὶ τοὺς ὄνους καὶ ἐφόνευσαν τοὺς ὑπηρέτας. Μόνος ἐγὼ ἐσώθην καὶ ἤλθον νὰ σοῦ ἀναγγείλω τὴν συμφοράν.

Δὲν εἶχε τελειώσει ἀκόμη, ὅταν ἄλλος ὑπηρέτης ἔφθασε τρέχων.

— Φωτιὰ ἔπεσεν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ ἔκαυσε τὰ πρόβατα καὶ τοὺς ποιμένας. Μόνος ἐγὼ ἐσώθην καὶ ἤλθον νὰ ἀναγγείλω τὸ κακόν.

Τὴν ἰδίαν ὥραν τρίτος ὑπηρέτης ἐφώναζεν:

— Ληστὰὶ ἤρπασαν τὰς καμήλους καὶ ἐφόνευσαν τοὺς ὑπηρέτας.

Καὶ τέταρτος ἀγγελιαφόρος τὴν ἰδίαν ὥραν ἔφθανε, διὰ τὰ ἀναγγεῖλη καὶ νέαν συμφορὰν, μεγαλυτέραν αὐτὴν ἀπὸ τὰς ἄλλας.

— «Ὅλα τὰ τέκνα σου, υἱοὶ καὶ θυγατέρες, ἔτρωγον καὶ ἔπινον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μεγαλυτέρου ἀδελφοῦ των. Δυνατὸς ἄνεμος ἔπνευσε καὶ ἔρριψε τὴν στέγην καὶ ὅλοι ἐτάφησαν κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια.

Ἐσχηκώθη τότε ὁ Ἰώβ, ἔσχισε τὸ ἔνδυμά του, εἰς ἔνδειξιν πένθους, κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐξύρισε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀφοῦ ἔπεσε μετὰ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, προσεκύνησε τὸν Θεόν, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ πίστις του καὶ ἡ ἐλπίς παρέμειναν σταθεραὶ καὶ εἶπε:

« Γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρὸς μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι ἐκεῖ. Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλατο· ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ ἐγένετο· εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας ».

Ὅταν εἶδεν ὁ διάβολος, ὅτι τόσαι συμφοραὶ συγχρόνως δὲν ἐκλόνισαν τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπομονὴν τοῦ ἀνδρός, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Θεόν, νὰ πειράξῃ τὸν Ἰώβ καὶ εἰς τὸ ἴδιόν του τὸ σῶμα. Ὁ Θεός, διὰ τὰ ἀναδειχθῆ ἀκόμη λαμπρότερον ἢ πίστις τοῦ Ἰώβ, ἔδωκε τὴν ἄδειαν. Μόνον ἡ ζωὴ τοῦ Ἰώβ δὲν ἔπρεπε νὰ θιγῇ.

Φοβεραὶ πληγαὶ ἐκάλυψαν τότε τὸ σῶμα τοῦ Ἰώβ καὶ πόνοι φρικτοὶ τὸν ἐβασάνιζον. Μόνος, ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν, ἔζηε τὰς πληγὰς του μετὰ ὕστρακον διὰ νὰ ἀνακουφίζεταὶ ὀλίγον. Εἰς τὴν τόσῃν δυστυχίαν ἦλθον νὰ προστεθοῦν καὶ οἱ πικροὶ λόγοι τῆς γυναικὸς του.

— Μέχρι πότε θὰ κάμνης ὑπομονήν; Ἐχασες τὰ πάντα, τέκνα, περιουσίαν, δόξαν, ὄνομα. Βλασφήμεσε, λοιπόν, τὸν Θεὸν καὶ ἄς ἀποθάνῃς.

Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Ἰώβ ἀπήντησεν:

« Ἵνα τί ὥσπερ μία τῶν ἀφρόνων γυναικῶν ἐλάλησας οὕτως; Εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδεξάμεθα ἐκ χειρὸς Κυρίου, τὰ κακὰ οὐχ ὑπέισομεν; » (ὑποφέρομεν).

Τὸν ἴδιον καιρὸν, τρεῖς φίλοι τοῦ Ἰώβ, βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες, πληροφορηθέντες τὰς συμφορὰς τοῦ Ἰώβ, ἐκίνησαν ἀπὸ τὰς χώρας αὐτῶν καὶ ἦλθον νὰ παρηγορήσουσιν αὐτόν.

Ὅταν ἀντίκρυσαν τὴν τόσῃν αὐτοῦ δυστυχίαν, ἐστάθησαν ἀμίλητοι καὶ ἄφωνοι ἑπτὰ ἡμερόνυχτα.

Τέλος ἤνοιξε ὁ Ἰώβ τὸ στόμα του καὶ κατηράσθη τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη.

Τότε οί φίλοι του προσεπάθησαν νά τοῦ ἀποδείξουν ὅτι ἡ τόση του συμφορὰ εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ἁμαρτιῶν του, αἱ ὁποῖαι ἐπέφερον τήν ὀργήν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰὼβ ὅμως ἔλεγεν, ὅτι εἶναι ἄθῳς καί ὅτι καμμία ἁμαρτία του δέν ἦτο τόσον μεγάλη, διὰ νά ἐπισύρῃ τήν τρομεράν αὐτὴν τιμωρίαν. Οἱ φίλοι του ὅμως ἐπέμενον νά τὸν ὀνομάζουν ἁμαρτωλόν.

Τότε ὁ Θεὸς ἐπεμβαίνει καὶ ἐν μέσῳ λαίλαπος καὶ νεφῶν λέγει, ὅτι οἱ ἄνθρωποι δέν ἔχουν δικαίωμα νά συζητοῦν καὶ νά κρίνουν τὰς βουλάς τοῦ Θεοῦ, διότι πολλάκις εἶναι ἀνίκανοι νά τὰς ἐννοήσουν. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ρυθμίζει τὰ πάντα καὶ προνοεῖ περὶ πάντων, γνωρίζει τὸ ἀληθές συμφέρον τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι πρέπει ἀγογγύστως νά ὑποτάσσωνται εἰς τὸ θεῖον Τοῦ θέλημα. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰὼβ μετενόησε, διότι κατηράσθη τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη, μετενόησαν δὲ καὶ οἱ φίλοι του, διότι τὸν ὠνόμασαν ἁμαρτωλόν. Καὶ ὁ Θεὸς ἀνταμείβων τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπομονὴν τοῦ Ἰὼβ ἀπήλλαξεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἄλλους υἱοὺς καὶ θυγατέρας καὶ ποίμνια καὶ κτήματα καὶ πλοῦτη καὶ ἀγαθὰ διπλάσια ἀπὸ τὰ προηγούμενα.

Καὶ ἔζησεν ὁ Ἰὼβ εὐτυχής, ἔτη πολλὰ « καὶ ἐτελεύτησε πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν ». Διὰ τὰς ἀρετάς του ἐθεωρήθη ἅγιος καὶ ἐορτάζεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς τὰς 6 Μαΐου.

Τὸ ὄνομα καὶ ἡ ἱστορία τοῦ Ἰὼβ εἶναι γνωστά εἰς ὅλον τὸν κόσμον, Ὅταν θέλωμεν νά εἴπωμεν, ὅτι ἕνας ἄνθρωπος ἔχει μεγάλην ὑπομονήν, λέγομεν, ὅτι ἔχει Ἰωβίον ὑπομονήν.

Πρέπει, λοιπόν, νά ὑπομένωμεν εἰς τὰς θλίψεις. Ὅπως ὁ χρυσὸς καθαρίζεται μέσα εἰς τὴν φωτιάν, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξαγνίζεται μὲ τὰς θλίψεις καὶ τὰς δοκιμασίας.

2. Οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ

(Λατινὴ γ')

Κατὰ τὸ ἔτος 586 π.Χ. ὁ βασιλεὺς τῆς Βαβυλωνος Ναβουχοδονόσορ ὁ Β', ἤλθε καὶ ἐπολιορκήσῃ τὴν Ἱερουσαλὴμ. Ἀποτέλεσμα τῆς πολιορκίας ἦτο ἡ νίκη τοῦ Ναβουχοδονόσορος καὶ ἡ αἰχμαλωσία χιλιάδων Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι δέσμιοι μετεφέρθησαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα.

Εἶχον περάσει ἀρκετὰ ἔτη εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν οἱ Ἰουδαῖοι, ὅταν

ὁ Ναβουχοδονόσορ διέταξεν ἀξιωματικούς τῆς αὐλῆς του νὰ ἐκλέξουν νέους ὑγιεῖς καὶ ἡθικούς ἐκ τῶν καλυτέρων οἰκογενειῶν τῶν Ἰουδαίων, διὰ νὰ τοὺς προσλάβῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Ἐξέλεξαν λοιπὸν νέους, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα, ὁ Δανιήλ, ὁ Ἀνανίας, ὁ Ἀζαρίας καὶ ὁ Μισάχλ. Εἰς τοὺς νέους αὐτοὺς ἔδωσαν ὀνόματα βαβυλωνιακά. Ὠνόμασαν τὸν μὲν Δανιήλ Βαλτάσαρ, τοὺς τρεῖς δὲ ἄλλους Σεδράχ, Μισάχ καὶ Ἀβδεναγώ.

Διέταξεν ἐπίσης ὁ βασιλεὺς νὰ ἐνδύσουν αὐτοὺς μὲ τὰ λαμπρότερα φορέματα καὶ νὰ δίδουν εἰς αὐτοὺς βασιλικὸν φαγητόν. Οἱ νέοι ὅμως οὗτοι, πιστοὶ εἰς τὸν Μωσαϊκὸν νόμον καὶ φοβούμενοι τὸν Θεόν, δὲν ἤθελον νὰ τρώγουν ἀπηγορευμένα διὰ τοὺς Ἰσραηλίτας φαγητά. Ἦθελον νὰ νηστεύουν καὶ ἔτρωγον μόνον ὄσπρια καὶ ἔπινον μόνον ὕδωρ. Ἐνεκα τῆς εὐλαβείας των ὁ Θεὸς ἠλόγει αὐτοὺς καὶ τὰ φαγητὰ ἐκεῖνα, ὅχι μόνον δὲν ἀδυνατήσαν αὐτοὺς, ἀλλὰ ἔκαμαν αὐτοὺς ἰσχυροὺς εἰς τὸ σῶμα. Ἡ δὲ πίστις των εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των ἔκαμεν αὐτοὺς ἰσχυροὺς εἰς τὴν ψυχὴν.

Τὴν πίστιν των αὐτὴν καὶ τὴν ἀφοσίωσίν των ἀπέδειξαν εἰς μίαν κρίσιν καὶ σπουδαίαν περίστασιν.

Ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ κατεσκεύασε πελωρίαν εἰκόνα του ἐκ χρυσοῦ. Ἔστειλε λοιπὸν ἀγγελιαφόρους εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κράτους καὶ διέταξε νὰ συγκεντρωθοῦν εἰς τὴν Βαβυλῶνα ὅλοι οἱ κατὰ τόπους ἄρχοντες καὶ ἡγεμόνες, διὰ νὰ παρευρεθοῦν εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς λαμπρᾶς εἰκόνης. Καὶ ὅταν ἡ ἡμέρα ἔφθασε καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐπισήμων καὶ τοῦ λαοῦ, εὗρίσκετο συγκεντρωμένον, κήρυξ μετέδωκε τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως. Ὅταν αἱ σάλπιγγες καὶ τὰ ἄλλα μουσικὰ ὄργανα δώσουν τὸν σύνθημα, ὑποχρεοῦνται ἅπαντες, λαὸς καὶ ἄρχοντες πίπτοντες νὰ προσκυνήσουν τὴν εἰκόνα τὴν χρυσοῦν, τὴν ὁποίαν ἔστησεν ὁ Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς. Ὅστις θὰ ἡρνεῖτο, θὰ ἐρρίπτετο ζῶν εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην.

Ἄλλ' οἱ τρεῖς Ἰουδαῖοι παῖδες, οἱ ὁποῖοι εἶχον διδαχθῇ νὰ λατρεύουν καὶ νὰ προσκυνοῦν τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸν Θεόν, δὲν ἐδειλίασαν πρὸ τῆς φοβερᾶς ἀπειλῆς, ἀλλὰ ἡρνήθησαν νὰ προσκυνήσουν τὴν χρυσοῦν εἰκόνα, διὰ νὰ μὴ παραβοῦν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ.

Μόλις ὁ βασιλεὺς ἐπληροφορήθη τὴν ἄρνησιν τῶν νέων, ὠργίσθη φοβερὰ καὶ διέταξε νὰ ὀδηγηθοῦν οἱ παῖδες ἐνώπιόν του. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐκεῖνοι ἔμειναν σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν. Εἰς τὰς ἀπειλάς τοῦ βασι-

λέως ἀπήντησαν « ἐστὶ Θεὸς ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς, ὃ ἡμεῖς λατρεύομεν, δυνατὸς ἐξελεῖσθαι (νὰ λυτρώσῃ) ἡμᾶς ἐκ τῆς καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης ».

Τότε ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ πυρακτωθῇ ἑπταπλασίως ἡ κάμιнос καὶ νὰ ριφθοῦν ἐντὸς αὐτῆς οἱ τρεῖς εὐσεβεῖς Ἰουδαῖοι παῖδες. Ἡ διαταγὴ ἐξετελεσθῇ.

Παράξενον ὅμως· ἀντὶ θρήνων καὶ κλαυθμῶν, γλυκεῖα μουσικὴ καὶ ἀρμονικὴ ψαλμωδία ἤκούετο ἐκ τῆς καμίνου. "Ὅταν δὲ ἐπλησίασαν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες, διέκρινον ἐντὸς τῆς καμίνου τοὺς τρεῖς νέους ἐλευθέρους ἀπὸ τὰ δεσμὰ των νὰ προσεύχωνται καὶ τέταρτον νέον ἐν μέσῳ αὐτῶν λαμπρὸν καὶ ὠραῖον ὡς "Αγγελον.

Πράγματι ἦτο "Αγγελος, ὁ ὁποῖος τὴν φλόγα τοῦ πυρὸς, εἰς δρόσον μετέβαλεν.

Πρὸ τοῦ μεγάλου θαύματος, ὁ βασιλεὺς μετενόησε καὶ διέταξε νὰ ἐλευθερωθοῦν οἱ νέοι, οἱ ὁποῖοι ἐξῆλθον τῆς καμίνου σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς.

Τότε ὁ βασιλεὺς ἀνεφώνησεν: « *Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τοῦ Σεδράχ, Μισάχ καὶ Ἀβδεναγώ, ὃς ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατο (ἔσωσε) τοὺς παῖδας αὐτοῦ* ». "Ἐστειλε δὲ διαταγὴν εἰς ὅλον τὸ βασίλειον καὶ διέταξε νὰ σέβωνται πάντες τὸν Θεὸν τῶν τριῶν παιδῶν, ἄλλως θὰ τιμωροῦνται αὐστηρά, διότι ὁ Θεὸς οὗτος εἶναι μέγας καὶ ἰσχυρὸς, « *ἡ βασιλεία αὐτοῦ, βασιλεία αἰῶνιος καὶ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν* ».

Βλέπομεν λοιπὸν ὅτι ἡ μέχρι θανάτου πίστις τῶν τριῶν παιδῶν, ἔσωσεν αὐτοὺς, ἐγνώρισε δὲ καὶ τὸν ἀληθινὸν Θεὸν εἰς πολλοὺς ἄλλους.

Ὕμνος τῶν τριῶν Παίδων

(Ἐκ τοῦ Τριφδίου)

« Τὸν Κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερνοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Εὐλογεῖτε, πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, ἄγγελοι Κυρίου, οὐρανοὶ Κυρίου, τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, ὕδατα πάντα τὰ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, πᾶσαι αἱ δυνάμεις Κυρίου, τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, ἥλιος καὶ σελήνη, ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ, τὸν Κύριον.

*Εὐλογεῖτε, φῶς καὶ σκότος, νύκτες καὶ ἡμέραι τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πᾶς ὄμβρος καὶ δρόσος, πάντα τὰ πνεύματα τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πῦρ καὶ καῦμα, ψῦχος καὶ καύσων τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, δρόσοι καὶ νιφετοί, πάγοι καὶ ψῦχος τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πάχνη καὶ χιόνες, ἀστραπαὶ καὶ νεφέλαι τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, γῆ, ὄρη καὶ βουνοὶ καὶ πάντα τὰ φυόμενα ἐν αὐτῇ,
 τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πηγαί, θάλασσα καὶ ποταμοί, κήτη καὶ πάντα τὰ κι-
 νούμενα ἐν τοῖς ὕδασι τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, τὰ θηρία καὶ πάντα
 τὰ κτήνη τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, εὐλογεῖτω Ἰσραὴλ τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, ἱερεῖς Κυρίου, δοῦλοι Κυρίου, τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πνεύματα καὶ ψυχὰι δικαίων, ὅσοι καὶ ταπεινοὶ τῇ καρ-
 διά τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, Ἀνανία, Ἀζαρία, καὶ Μισαήλ, τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, Ἀπόστολοι, προφῆται καὶ μάρτυρες Κυρίου τὸν Κύριον.
 Εὐλογοῦμεν, Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα.
 Τὸν Κύριον ὑμνοῦμεν καὶ ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
 Αἰνοῦμεν, εὐλογοῦμεν καὶ προσκυνοῦμεν τὸν Κύριον.
 Τὸν Κύριον ὑμνοῦμεν καὶ δοξολογοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ».*

3. Ρ ο ὺ θ

(Ροὺθ)

Κ ατὰ τοὺς χρόνους τῶν Κριτῶν, ἔζη εἰς τὴν Βηθλεὲμ ὁ Ἑλμιέλεχ
 μετὰ τῆς γυναικὸς του Νωεμὶν καὶ τῶν δύο υἱῶν του. Ἐπειδὴ ὁ-
 μως ἐπῆλθε μεγάλη πεῖνα εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ὁ Ἑλμιέλεχ παρέλαβε τὴν
 οἰκογένειάν του καὶ μετέβη εἰς τὴν χώραν Μωάβ. Ἐκεῖ μετ' ὀλίγον ἀ-
 πέθανεν, ἔμεινε δὲ ἡ Νωεμὶν μετὰ τοὺς υἱοὺς της, οἱ ὅποιοι ἐνυμφεύθησαν
 γυναικας Μωαβίτιδας, ὁ μὲν Μααλὼν τὴν Ὁρφά, ὁ δὲ Χελαιὼν τὴν Ροὺθ.

Μετὰ δέκα ἔτη, ἀπέθανον καὶ οἱ δύο υἱοὶ ἄτεκνοι. Τότε ἡ Νωεμὶν,
 ἐπειδὴ εἶχε παρέλθει καὶ ἡ πεῖνα, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πα-
 τρίδα αὐτῆς Χαναάν. Αἱ δύο νύμφαι της ἠθέλησαν νὰ τὴν ἀκολουθή-
 σουν, ἀλλὰ ἡ Νωεμὶν συνεβούλευσεν αὐτάς μετ' ἐπιμονῇ νὰ ἐπιστρέψουν
 εἰς τὰς οἰκίας τῶν πατέρων των. Τότε ἡ Ὁρφά κλαίουσα ἀπεχαιρέτη-

σε τὴν πενθεράν της καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς της. Ἡ Ρούθ ὅμως δὲν ἐδέχθη νὰ ἀποχωρισθῇ τῆς πενθερᾶς της καὶ εἶπεν: «ὅπου ἂν πορευθῇς, πορεύσομαι καὶ οὐ ἔὰν ἀδισθῇς ἀδισθήσομαι· ὁ λαὸς σου, λαὸς μου, καὶ ὁ Θεὸς σου Θεὸς μου· καὶ οὐ ἔὰν ἀποθάνῃς, ἀποθανοῦμαι, καὶ κεῖ ταφίσομαι.». Τόσον πολὺ ἠγάπα ἡ Ρούθ τὴν μητέρα τοῦ συζύγου της, ὥστε τὰ πάντα ἐδέχετο νὰ ὑποφέρῃ, διὰ νὰ μὴ ἐγκαταλείψῃ αὐτὴν ἀβοήθητον καὶ μόνην εἰς τὴν γεροντικὴν της ἡλικίαν.

Συγκεκινημένη ἡ Νωεμὶν ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσιν τῆς Ρούθ, ἐδέχθη νὰ τὴν συνοδεύσῃ. Ἐφθασαν εἰς τὴν Βηθλεέμ. Ἐκεῖ, διὰ νὰ ἐξοικονομήσουν τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἔπρεπε νὰ ἐργασθοῦν. Ἦτο ἡ ἐποχὴ τοῦ θερισμοῦ. Ἡ Ρούθ, ἡ ὁποία ἐγνώριζεν, ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι εὐλογημένη ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἐκτιμᾶται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, πρόθυμα ἐδέχθη νὰ ἐργασθῇ εἰς τοὺς ἀγρούς. Μετέβαινε λοιπὸν εἰς τὰ κτήματα τοῦ πλουσίου Βοόζ, ὅπισθεν τῶν θεριστῶν καὶ συνέλεγε στάχεις, τοὺς ὁποίους ἄφηνον οὗτοι διὰ τοὺς πτωχοὺς, συμφώνως πρὸς ἐντολὴν τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου.

Ὁ Βοόζ ἐπρόσεξε τὴν ἐργατικὴν καὶ σεμνὴν Ρούθ καὶ ὅταν ἐπληροφορήθη ὅτι ἦτο ἡ νύμφη τῆς Νωεμὶν καὶ ὅτι εἰργάζετο διὰ νὰ συντηρῇ καὶ τὴν πενθεράν της, τὴν ἐπλησίασε καὶ τῆς εἶπεν: «Θὰ μείνῃς νὰ ἐργάζεσαι μετὰς ἄλλας γυναῖκας εἰς τοὺς ἀγρούς μου. Θὰ ἔχῃς ὅλας τὰς ἀμοιβὰς τὰς ὁποίας λαμβάνουν καὶ αἱ ἄλλαι ἐργάτριαι.».

Ἡ Ρούθ, ἔσκυψε καὶ προσεκύνησε τὸν Βοόζ, διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της καὶ τὴν χαρὰν της. Ἐχάρη δὲ πολὺ καὶ ἡ Νωεμὶν, διότι ἡ Ρούθ θὰ εἰργάζετο εἰς τοῦ Βοόζ τὰ κτήματα.

Ὁ Θεὸς ὅμως ἠὐλόγησε περισσότερο τὴν Ρούθ διὰ τὴν ἀφοσίωσιν της καὶ τὰς ἀρετάς της. Μετ' ὀλίγον ὁ Βοόζ ἐνυμφεύθη τὴν Ρούθ, μετὰ τὴν εὐχὴν τῆς πενθερᾶς της. Ἀπέκτησε δὲ υἱόν, ὅστις ὠνομάσθη Ὡβηδ, τοῦ ὁποίου υἱὸς ἦτο ὁ Ἰεσσαί, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη ὁ Δαυὶδ. Ἀπὸ τὴν γενεάν τοῦ Δαυὶδ ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Οὕτω ἡ Μωαβῆτις Ρούθ, διὰ τὰς ἀρετάς της, ἠξιώθη νὰ συγκαταλέγῃται μεταξὺ τῶν προγόνων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, ὅπου ἀναγράφεται ἡ γενεαλογία τοῦ Χριστοῦ, ἀναφέρεται καὶ τὸ ὄνομα τῆς Ρούθ ὡς ἐξῆς:

«...Βοόζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὡβηδ ἐκ τῆς Ρούθ, Ὡβὶδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί, Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα...».

4. Ἑσθήρ

(Ἑσθήρ)

Μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι ὡς αἰχμάλωτοι ὠδηγήθησαν εἰς τὴν Περσίαν καὶ ἔμενον ἐκεῖ, ἦτο καὶ ὁ Μαρδοχαῖος καὶ ἡ ὀρφανὴ ἀνεψιά του Ἑσθήρ.

Ὁ Μαρδοχαῖος εἶχεν ἐπιδείξει ἀφοσίωσιν καὶ πίστιν εἰς τὸν βασιλέα Ἀρταξέρην, τοῦ ὁποῦοι τὴν ζωὴν ἔσωσεν, ἀποκαλύψας τὰς ἐγκληματικὰς προθέσεις δύο συνομωτῶν, τοὺς ὁποίους τυχαίως ἤκουσε νὰ σχεδιάζουν τὴν δολοφονίαν τοῦ βασιλέως. Ἡ πρᾶξις αὕτη καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Μαρδοχαίου κατεγράφη εἰς τὸ βιβλίον τῶν σπουδαίων συμβάντων τοῦ βασιλείου.

Τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ἡ βασίλισσα Ἀστίν, ἐξώργισε τὸν βασιλέα, διότι δὲν ὑπήκουσε εἰς τὰς διαταγὰς του. Τοῦτο ἐθεωρήθη ὅτι ἀπετέλει κακὸν παράδειγμα, διὰ τὰς γυναῖκας τοῦ βασιλείου καὶ ἀπεφασίσθη ν' εὑρεθῇ ἄλλη βασίλισσα, ἱκανὴ νὰ ἐννοήσῃ τὸ ὑψηλὸν τῆς ἀξίωμα.

Συνεκεντρώθησαν, λοιπόν, πολλοὶ νεάνιδες διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς βασιλίσσης, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ἡ Ἑσθήρ. Ταύτην ἐξέλεξεν ὁ βασιλεὺς διὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν σεμνότητά της.

Μετὰ τὴν ἐκλογὴν ἦλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ ἐτοιμασθῇ ἐπὶ ἐν ἔτος διὰ τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα. Εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐπεσκέπτετο αὐτὴν συχνὰ ὁ Μαρδοχαῖος καὶ συνεβούλευεν αὐτήν. Τῆς συνέστησε δὲ νὰ κρύψῃ τὴν Ἰσραηλιτικὴν καταγωγὴν της, τὴν θρησκείαν της καὶ ὅτι ἦτο συγγενὴς του.

Μετὰ ἐν ἔτος ἐφόρεσεν ὁ βασιλεὺς τὸ στέμμα εἰς τὴν Ἑσθήρ καὶ ὠνόμασεν αὐτὴν βασίλισσαν. Ἄν καὶ ἠξιώθη τοιαύτης τιμῆς, δὲν ἐλθισμόνησε ποτὲ ἡ Ἑσθήρ τὴν καταγωγὴν της καὶ τὸν Θεὸν τῶν πατέρων της.

Τοῦτο ἀπέδειξεν, ὅταν οἱ Ἰουδαῖοι διέτρεξαν φοβερὸν κίνδυνον.

Ἕνας κακὸς καὶ πονηρὸς αὐλικός, ὁ Ἀμάν, κατῴρθησε νὰ ἐξαπατήσῃ διὰ τῶν κολακειῶν του τὸν βασιλέα καὶ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ ὕψιστα τοῦ βασιλείου ἀξιώματα. Τόση δὲ ἦτο ἡ ματαιοδοξία του, ὥστε ἐζήτησε καὶ ἐπέτυχεν ἀπὸ τὸν Ἀρταξέρην, νὰ σταλῇ εἰς ὅλον τὸ κράτος διαταγή, νὰ προσκυνοῦν ὅλοι τὸν Ἀμάν.

Μόνος ὁ Μαρδοχαῖος, πιστὸς εἰς τὴν θεῖαν ἐντολὴν « *Κύριον τὸν*

θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις», ἡρνήθη νὰ προσκυνήσῃ τὸν Ἀμάν.

Ὅταν ἐπληροφορήθη τοῦτο ὁ Ἀμάν, ὠργίσθη καὶ ἐζήτηε τρόπον νὰ θανατώσῃ τὸν Μαρδοχαῖον καὶ ὅλους τοὺς Ἰουδαίους.

Ἐσκέφθη λοιπὸν νὰ ἀποσπάσῃ διαταγὴν τοῦ βασιλέως, διὰ τῆς ὁποίας θὰ κατεδικάζοντο ὅλοι οἱ Ἰουδαῖοι.

Κατηγόρησεν αὐτοὺς, ὅτι δὲν ὑπακούουν εἰς τὰς βασιλικὰς διατάγας καὶ δίδουν κακὸν παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους ὑπηκόους. Οὕτω ἐξώργισε τὸν βασιλέα, ὁ ὁποῖος ἐδέχθη ἀμέσως νὰ ὑπογράψῃ τὸ διάταγμα, τὸ ὁποῖον ὥριζε τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ Ἰουδαῖοι ἔπρεπε νὰ θανατωθοῦν.

Μόλις ἐπληροφορήθη ὁ Μαρδοχαῖος τὴν μεγάλην συμφορὰν, ἣ ὁποία ἐμελλε νὰ πλήξῃ τοὺς συμπατριώτας του, ἔσχισε τὰ φορέματά του, ἐφόρεσε σάκκον, ἔθηκε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στάχτην, ὅπως συνήθιζον οἱ Ἑβραῖοι, ὅταν εἶχον πένθος καὶ ἐκάθισεν περίλυπος εἰς τὴν θύραν τῶν ἀνακτόρων. Εἰδοποίησε δὲ τὴν βασιλίσσαν διὰ τὴν φοβερὰν διαταγὴν καὶ παρεκάλεσεν αὐτὴν νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν βασιλέα καὶ νὰ παρακαλέσῃ αὐτὸν νὰ χάρισῃ τὴν ζωὴν εἰς τοὺς συμπατριώτας της.

Ἀλλὰ διὰ νὰ παρουσιασθῇ κανεὶς εἰς τὸν βασιλέα δὲν ἦτο πρᾶγμα ἀπλοῦν. Ἐπρεπε νὰ ἔχῃ προσκληθῇ ἀπὸ τὸν βασιλέα, ἄλλως ἐκινδύνευε νὰ θανατωθῇ, ἔστω καὶ ἂν ἦτο ἡ βασιλίσσα.

Ἡ Ἐσθὴρ ὅμως ἠγάπα τοὺς συμπατριώτας της καὶ ἐπίστευεν εἰς τὸν Θεόν. Παρήγγειλε διὰ τοῦ Μαρδοχαίου εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ νηστεύσουν καὶ νὰ προσευχηθοῦν ὅλοι εἰς τὸν Θεόν.

Ἀφοῦ καὶ ἡ ἰδίᾳ ἐνήστευσε καὶ προσηυχήθη θερμῶς τρεῖς ἡμέρας, ἔλαβε θάρρος καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν βασιλέα καὶ ἐζήτησεν ὡς χάριν νὰ μεταβῇ οὗτος μετὰ τοῦ Ἀμάν εἰς τὰ ἰδιαίτερα διαμερίσματά της δι' ἐπίσημον γεῦμα. Ὁ βασιλεὺς ἐδέχθη εὐχαρίστως.

Τὴν νύκτα ἐκείνην ὁ βασιλεὺς εἶχεν ἀϋπνίαν. Ἐζήτησε τὸ βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον κατέγραφε τὰ σπουδαῖα γεγονότα καὶ διέταξε νὰ ἀναγνώσουν ἐξ αὐτοῦ. Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ σημεῖον ὅπου ἀνεγράφετο, ὅτι ὁ Μαρδοχαῖος ἀνεκάλυψε τὴν συνομωσίαν κατὰ τῆς ζωῆς του, ὁ βασιλεὺς ἠρώτησε, ποίαν ἀμοιβὴν ἔλαβεν ὁ ξένος ἐκεῖνος διὰ τὴν σπουδαίαν αὐτὴν ὑπηρεσίαν του. Οἱ αὐλικοὶ ἀπήντησαν ὅτι δὲν τοῦ ἐδόθη καμμία ἀμοιβή.

Ἐνῶ ὁ βασιλεὺς ἐζήτηε πληροφορίας διὰ τὸν Μαρδοχαῖον, ἔφθασεν

εἰς τὴν αὐλὴν ὁ Ἀμάν. Ἐκάλεσε τότε αὐτὸν ὁ βασιλεὺς καὶ τὸν ἠρώ-
τησε:

— Εἰπέ μου, Ἀμάν, ἐὰν ὁ βασιλεὺς ἀποφασίσῃ νὰ τιμῇσῃ ἓνα ἄν-
θρωπον ἰδιαιτέρως, τί πρέπει νὰ κάμῃ;

Ὁ Ἀμάν ἐσκέφθη « ἀσφαλῶς ἐγὼ εἶμαι αὐτὸς τὸν ὁποῖον σκέπτε-
ται ὁ βασιλεὺς νὰ τιμῇσῃ ». Ἀπήντησε λοιπόν:

— Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, πρέπει νὰ εἶναι ἐνδεδυμένος μὲ φορέματα βα-
σιλικά, νὰ κάθῃται ἐπὶ τοῦ ἵππου τοῦ βασιλέως, εἰς δὲ τῶν ἐνδοξο-
τέρων τῆς αὐλῆς ἀρχόντων νὰ ὀδηγῇ τὸν ἵππον τοῦ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τῆς
πόλεως κράζων μεγαλοφώνως: Ἴδου πῶς ὁ βασιλεὺς τιμᾷ τοὺς ἐκλε-
κτοὺς του.

— Καλὴ εἶναι ἡ συμβουλὴ σου, — ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς. — Σοῦ ἀνα-
θέτω λοιπὸν νὰ ἐνδύσῃς βασιλικά τὸν Ἰουδαῖον Μαρδοχαῖον καὶ νὰ πε-
ριφέρῃς αὐτὸν ἔφιππον ἀνὰ τὴν πόλιν κρατῶν τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου.
Αὕτῃ εἶναι ἡ διαταγὴ μου, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ.

Κεραυνόπληκτος ἔμεινεν ὁ Ἀμάν, ὅταν ἤκουσε τὴν διαταγὴν, ἥναγ-
κάσθη ὅμως νὰ ὑπακούσῃ, διότι ἄλλως ἦτο χαμένος.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς τοῦ ἐπεφύλασσε καὶ ἄλλην τιμωρίαν μεγαλυτέραν.

Ὁ βασιλεὺς, τόσον ηὐχαριστήθη εἰς τὸ γεῦμα ἀπὸ τὰς περιποιή-
σεις καὶ τὴν ἀγάπην τῆς Ἑσθῆρ, ὥστε τῆς ὑπεσχέθη νὰ τῆς παραχωρή-
σῃ οἶανδῇποτε χάριν ἐζήτει, ἕως τὸ ἥμισυ τοῦ βασιλείου του.

Τότε ἡ Ἑσθῆρ ἐπεκαλέσθη τὴν δικαιοσύνην καὶ ἐπιείκειαν τοῦ βα-
σιλέως διὰ τὸ ἔθνος τῆς, ἀποκαλύψασα διὰ πρώτην φοράν τὴν ἐβραϊ-
κὴν καταγωγὴν τῆς καὶ τὰ καταχθόνια καὶ φοβερὰ σχέδια τοῦ πανούρ-
γου καὶ κακοῦ Ἀμάν.

Οὗτος ἀντιληφθεὶς τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως ἐσύρετο πρὸς τῆς Ἑ-
σθῆρ καὶ παρεκάλει αὐτὴν νὰ δείξῃ εὐμένειαν καὶ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν
του. Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς καλέσας τοὺς φρουροὺς, διέταξε νὰ κρεμασθῇ εἰς
τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἀγγλόνην, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐτοιμάσει αὐτὸς ὁ Ἀμάν,
διὰ τὸν Μαρδοχαῖον. Ἀκόμῃ, ἠκύρωσε τὸ σκληρὸν καὶ ἄδικον διάτα-
γμα τῆς καταδίκης τῶν Ἰουδαίων, τὸν δὲ Μαρδοχαῖον διώρισεν εἰς τὴν
θέσιν τοῦ Ἀμάν.

Τοιοιτοτρόπως ὁ Θεὸς ἤμειψε τὸν πιστὸν Μαρδοχαῖον καὶ ἐτι-
μώρησε τὸν κακὸν Ἀμάν.

5. 'Ιουδιθ

('Ιουδιθ)

Περὶ τὸ ἔτος 350 π.Χ. οἱ Πέρσαι, ἀφοῦ ἐκυρίευσαν τὸ βασίλειον τοῦ 'Ισραήλ, ἐπετέθησαν ἐναντίον τοῦ ἄλλου 'Εβραϊκοῦ βασιλείου, τοῦ βασιλείου τοῦ 'Ιούδα.

Στρατηγὸς τῶν Περσῶν ἦτο ὁ περίφημος 'Ολοφέρνης, ὁ ὁποῖος κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως του, εἰσέβαλεν μὲ χιλιάδας στρατοῦ καὶ ἄρματα μάχης, εἰς τὸ βασίλειον τοῦ 'Ιούδα. 'Ελεηλάτει καὶ κατέστρεψεν ἐντελῶς τὰς πόλεις, σπείρων παντοῦ τὸν θάνατον καὶ τὴν καταστροφὴν.

Τρομαγμένοι οἱ 'Ιουδαῖοι, προσεπάθουν νὰ ἐπισκευάσουν τὰ τεῖχη τῶν πόλεων, οἱ δὲ γενναϊότεροι κατέλαβον τὰ στενὰ τῶν ὕρέων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα θὰ διήρχοντο οἱ ἐχθροὶ διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὴν 'Ιερουσαλήμ. 'Ο λαὸς ἐνδεδυμένος φορέματα πένθους, προσηύχετο μὲ θρήνους εἰς τὸν Θεὸν διὰ νὰ τοὺς σώσῃ.

'Ο ἴδιος ὁ ἀρχιερεὺς τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ὁ 'Ιωακείμ, περιήρχετο τὰς πόλεις, ἐνεθάρρυνε τὸν λαὸν καὶ προέτρεπεν ὅλους νὰ πιστεύουν καὶ νὰ προσεύχωνται. 'Ο Θεός, ἔλεγε, δὲν θὰ μᾶς ἐγκαταλείψῃ καὶ πάλιν. Πολλάκις ἔσωσε τὸν λαὸν μας. Καὶ τώρα μὲ τὴν προσευχὴν, θὰ νικήσωμεν τοὺς ἐχθρούς. 'Αρκεῖ νὰ ἔχωμεν πίστιν εἰς τὸν Θεόν.

Τὰ ἴδια ἔγραφε καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ὀχυρᾶς πόλεως Βετυλούα καὶ συνεβούλευσεν αὐτοὺς μὲ κάθε θυσίαν νὰ ἐμποδίσουν τὴν προέλασιν τοῦ 'Ολοφέρνηος.

"Όταν ἐπληροφορήθη τοῦτο ὁ 'Ολοφέρνης, διέταξε νὰ πολιορκηθῇ ἡ πόλις καὶ νὰ κυριευθῇ.

'Η ἀντίστασις ὅμως τῶν κατοίκων ἦτο τοιαύτη, ὥστε ὅλα τὰ μέσα ἀπέβαινον μάταια.

Τότε, διὰ νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς κατοίκους νὰ παραδοθοῦν, κατέστρεψε τὴν πηγὴν καὶ τὸ ὕδραγωγεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὕδρευετο ἡ πόλις. Τὸ μέτρον τοῦτο ὑπῆρξεν ἀποτελεσματικόν. Οἱ κάτοικοι, κουρασμένοι καὶ ἐξηντλημένοι ἀπὸ τὴν πολιορκίαν, ἤρχισαν νὰ ὑποφέρουν τρομερὰ ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν ὕδατος. Πολλὰ παιδιὰ καὶ γέροντες ἀπέθανον καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἐναπομείναντες ἀπεφάσισαν νὰ παραδοθοῦν.

Τὴν κρίσιμον αὐτὴν ὥραν ἐστάθῃ εἰς τὸ μέσον μία ὡραία, εὐσεβὴς καὶ φιλόπατρις γυναῖκα, ἡ 'Ιουδιθ, χήρα τοῦ Μανασσῆ.

— "Ἀρχοντες, εἶπε, δὲν πρέπει νὰ παραδώσῃτε τὴν πόλιν. Ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος ἔσωσε μὲ θαύματα τοὺς πατέρας μας εἰς παρομοίας περιστάσεις, θὰ μᾶς βοηθήσῃ καὶ τώρα. Ἄς ἔχωμεν πίστιν εἰς Αὐτόν.

Τὰ λόγια αὐτὰ ἔδωσαν θάρρος εἰς ὅλους. Ἐπειτα ἡ Ἰουδιθ συνέχισεν:

— Σεῖς ὑπερασπισθῆτε μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις τὴν πόλιν. Ἐγὼ θὰ ὑπάγω εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ θὰ συναντήσω τὸν Ὀλοφέρνην.

Αὐτὰ εἶπεν ἡ Ἰουδιθ καὶ ὅλοι ὑπήκουσαν. Ἐκείνη, ἀφοῦ πρῶτον προσηυχῆθη θερμῶς εἰς τὸν Θεόν, διὰ νὰ τὴν βοηθήσῃ νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα της, ἐξῆλθε τῆς πόλεως μὲ μίαν μόνον πιστὴν δούλην καὶ ἐβάδισε πρὸς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον. Εἰς τοὺς φρουρούς, οἱ ὁποῖοι τὴν συνέλαβον, εἶπε νὰ τὴν ὀδηγήσουν εἰς τὸν Ὀλοφέρνην, διότι εἶχε νὰ τοῦ ἀποκαλύψῃ μερικὰ μυστικά, τὰ ὁποῖα θὰ τὸν ἐβοήθουν νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν.

"Ὅταν τὴν παρουσίασαν εἰς τὸν στρατηγόν, τοῦ εἶπε:

— Μισῶ τοὺς Ἰουδαίους καὶ θέλω νὰ καταστραφῶν. Θὰ σοῦ γνωρίσω τὰ μυστικά τους καὶ τοιοῦτοτρόπως θὰ γίνῃς κύριος τῆς Βετυλούα. Διὰ νὰ πιστεύσῃς ὅτι λέγω τὴν ἀλήθειαν, κράτησέ με ὡς δούλην.

Ὁ Ὀλοφέρνης ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους τῆς Ἰουδιθ καὶ ἀφοῦ τὴν ἐκράτησεν εἰς τὸ στρατόπεδον, τῆς ἐπέτρεψε νὰ κυκλοφορῇ ἐλευθέρως ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἡ Ἰουδιθ μίαν νύκτα, ἐνῶ ὁ Ὀλοφέρνης ἔκοιματο, τὸν ἐφόνευσεν. Ἐπειτα ἀνενόχλητος, ἐπέρασε τὸ στρατόπεδον καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Βετυλούα. Ὅταν οἱ Πέρσαι ἔμαθον τὸν θάνατον τοῦ στρατηγοῦ των, ἔλυσαν τὴν πολιορκίαν καὶ ἔφυγον.

Τοιοῦτοτρόπως, χάρις εἰς τὴν φιλοπατρίαν καὶ τὴν πίστιν τῆς Ἰουδιθ, ἐσώθη ἡ πόλις ἀπὸ τὴν καταστροφὴν καὶ οἱ κάτοικοί της ἀπὸ τὴν σφαγὴν.

6. Τ ω β ί τ

(Τωβίτ)

Ὁ Τωβίτ ἐγεννήθη εἰς Θίσβην τῆς Ἰουδαίας. Ἀνετράφη ὑπὸ τῆς μάμμης του Δεββώρας, ἡ ὁποία τοῦ ἐδίδαξε νὰ εἶναι εὐσεβὴς καὶ ἀκριβὴς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων του. Ὅταν ἔγινεν ἄνδρας, ἐνυμφεύθη τὴν Ἄνναν καὶ ἀπέκτησεν υἱόν, τὸν Τωβίαν.

"Ὅταν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων ἐνίκησε τοὺς Ἰουδαίους, μεταξὺ

τῶν αἰχμαλώτων, τοὺς ὁποίους ὠδήγησεν εἰς Νινευτ, ἦτο καὶ ὁ Τωβίτ μετὰ τῆς οἰκογενείας του. Εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, ἐνῶ πολλοὶ Ἰουδαῖοι ἐλησμονήσαν τὴν πάτριον θρησκείαν, ὁ Τωβίτ ὄχι μόνον ἔμεινε πιστός, ἀλλὰ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του ἐβοήθει τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην καὶ ἔθαπτε τὰ σώματα ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἐφόνευεν ὁ βασιλεὺς, παρὰ τὴν ἀντίθετον αὐτοῦ διαταγὴν, διότι ὁ Μωσαϊκὸς νόμος ὥριζε, νὰ μὴ μένουν ἄταφα τὰ σώματα τῶν νεκρῶν.

Κάποτε ὅμως ὁ Τωβίτ ἔχασε αἰφνιδίως τὸ φῶς του. Τυφλὸς πλέον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργασθῇ. Τὴν συντήρησιν τῆς οἰκογενείας ἀνέλαβεν ἡ σύζυγός του Ἀννα, ἡ ὁποία ἤρχισε νὰ ἐργάζεται. Ἀλλὰ δὲν ἦτο ἀρκετὸς ὁ μισθὸς αὐτῆς διὰ τὴν συντήρησίν των καὶ αἱ στερήσεις αὐτῶν ἦσαν μεγάλαι. Τότε ὁ Τωβίτ ἐνεθυμήθη, ὅτι, τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἦτο πλούσιος, εἶχε δανείσει χρήματα πολλὰ εἰς τὸν συγγενῇ του Γαβαήλ, ὁ ὁποῖος διέμενεν εἰς Ράγους τῆς Μηδίας. Ἐκάλεσε λοιπὸν τὸν υἱόν του Τωβίαν καὶ τοῦ εἶπε νὰ πορευθῇ εἰς Ράγους, διὰ νὰ ζητήσῃ τὰ χρήματα ἀπὸ τὸν Γαβαήλ. Συγχρόνως, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο μήπως ἀποθάνῃ, ἔδωκεν εἰς τὸν υἱόν του Τωβίαν τὰς τελευταίας του συμβουλὰς. Τοῦ εἶπε νὰ τιμᾷ πάντα τὴν μητέρα του καὶ νὰ μὴ λυπήσῃ ποτὲ αὐτήν. Νὰ εἶναι δίκαιος καὶ ἐλεήμων. Νὰ ἀποφεύγῃ τὴν ὑπερφημίαν καὶ νὰ ἀγαπᾷ τοὺς ἀνθρώπους « ὁ μισεῖς, μηδενὶ ποιήσης.... ἐκ τοῦ ἄρτου σου δίδου πεινῶντι καὶ ἐκ τῶν ἱματίων σου τοῖς γυμνοῖς... ἐν παντὶ καιρῷ εὐλόγει Κύριον τὸν Θεὸν καὶ παρ' αὐτοῦ αἰτησον, ὅπως αἱ ὁδοὶ σου εὐθεῖαι γένωνται ». Ὁ Τωβίας ἤκουσε μὲ προσοχὴν τὰς συμβουλὰς τοῦ πατρός του καὶ ὑπεσχέθη νὰ τηρῇ αὐτὰς καθ' ὅλην τὴν ζωὴν του. Ἐδέχθη δὲ εὐχαρίστως νὰ μεταβῇ εἰς Ράγους. Ἐπρεπεν ὅμως νὰ εὕρῃ κάποιον ἔμπειρον καὶ πιστὸν ὁδηγόν, διότι ἡ χώρα τῆς Μηδίας εὕρίσκετο μακρὰν καὶ ἦτο ἄγνωστος εἰς τὸν Τωβίαν. Ἐξῆλθε λοιπὸν τῆς οἰκίας διὰ νὰ εὕρῃ ὁδηγόν, ὅτε συνήντησε πρὸ τῆς θύρας ἄνδρα, τοῦ ὁποίου ἡ μορφή καὶ τὸ παράστημα τοῦ ἐπροξένησαν ἐντύπωσιν. Οὗτος ἐδέχθη εὐχαρίστως νὰ συνοδεύσῃ τὸν Τωβίαν. Ὁ νέος αὐτὸς ἦτο ὁ Ἀγγελὸς Ραφαήλ, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἀπέστειλε διὰ νὰ ὠδηγήσῃ τὸν Τωβίαν.

Ὁ Ἀγγελὸς δὲν ἐφάνέρωσε ποῖος ἦτο. Εἶπεν ὅτι ὀνομάζεται Ἀζαρίας, υἱὸς τοῦ Ἀνανία, συνεφώνησε μάλιστα καὶ τὴν ἀμοιβὴν του.

Τὸ πρὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἀγγέλου καὶ τὰς εὐχὰς τῶν συγγενικῶν γονέων τοῦ ἀνεχώρησεν ὁ Τωβίας.

Μετὰ ὁλόήμερον πορεῖαν ἔφθασαν πλησίον τοῦ ποταμοῦ Τίγριτος

καὶ ἐστάθησαν διὰ τὰ ἀναπαυθοῦν καὶ τὰ λουστοῦν. Μόλις ὅμως ὁ Τωβίας εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὕδωρ, μέγας ἰχθὺς ἐφάνη ἐρχόμενος πρὸς αὐτόν. Ὁ Ἄγγελος τότε τοῦ ἐφώνησε νὰ συλλάβῃ αὐτὸν καὶ τὸν σύρῃ ἐκτὸς τοῦ ὕδατος. Ὅταν αὐτὸ ἔγινε, τοῦ εἶπε νὰ φυλάξῃ τὴν χολὴν καὶ τὴν καρδίαν, διότι ὁ καρπὸς αὐτῶν εἶναι φάρμακον καὶ μάλιστα διὰ τὴν τύφλωσιν τῶν ὀφθαλμῶν.

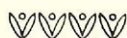
Τὴν ἐπομένην ἔφθασαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ραγουήλ, ὅπου ὁ Τωβίας κατὰ συμβουλὴν τοῦ Ἀγγέλου ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Σάρραν. Ὁ δὲ Ραφαήλ, κατὰ παράκλησιν τοῦ Τωβία, μετέβη εἰς Ράγουσ τῆς Μηδίας καὶ ἔλαβε ἐκ τοῦ Γαβαήλ τὰ χρήματα.

Τέλος ἐπέστρεψαν μὲ τὴν Σάρραν εἰς Νινευί, ὅπου μὲ ἀγωνίαν ἀνέμενον αὐτὸν οἱ γονεῖς του. Μόλις ἡ μήτηρ ἐγνώρισεν αὐτὸν μακρόθεν, ἔσπευσε νὰ ἀναγγείλῃ τοῦτο εἰς τὸν Τωβίτ, ὁ ὁποῖος καίτοι τυφλὸς ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τοῦ υἱοῦ του. Ἐνῆγκάλισθη τοῦτον εὐθὺς ὁ υἱὸς του καὶ ἔχρισε τοὺς τυφλοὺς ὀφθαλμούς του μὲ τὴν χολήν. Παρευθὺς οἱ ὀφθαλμοὶ ἠνοιχθήσαν καὶ εἶδεν ὁ Τωβίτ τὸν υἱόν του καὶ ἠυλόγησε τὸν Θεὸν διὰ τὴν θεραπείαν του.

Μετὰ ταῦτα ἐκάλεσαν τὸν ξένον, ἵνα λάβῃ τὸν συμφωνηθέντα μισθόν. Ἄλλ' ἐκεῖνος εἶπεν: « Ἐγὼ εἰμὶ Ραφαήλ, εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἁγίων Ἀγγέλων, οἱ προσαναφέρουσι τὰς προσευχὰς τῶν ἁγίων καὶ εἰσπορεύονται ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ Ἁγίου ». Ἐγὼ ἀνέφερον εἰς τὸν Θεὸν τὸν Ἅγιον, τὰς προσευχὰς σου, τὰς καλὰς σου πράξεις καὶ ἐλεημοσύνας. Καμμία ἀπὸ τὰς πράξεις αὐτὰς δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, ὁ ὁποῖος τώρα μὲ ἀπέστειλε διὰ νὰ σὲ θεραπεύσω καὶ σὲ βοηθήσω εἰς τὴν δυστυχίαν σου.

Ὅταν ἤκουσαν αὐτά, ὁ Τωβίτ καὶ ὁ υἱὸς του, ἔπесαν εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὸν φόβον των. Ἄλλ' ὁ Ἄγγελος εἶπε πάλιν « μὴ φοβεῖσθε, εἰρήνη ὑμῖν ἔσται· τὸν δὲ Θεὸν εὐλογεῖτε εἰς τὸν αἰῶνα... καὶ γράφατε πάντα τὰ συντελεσθέντα εἰς βιβλίον ». Ἀφοῦ εἶπεν αὐτὰ ὁ Ἄγγελος ἐχάθη.

Ὁ Τωβίτ ἔζησε τὰ ὑπόλοιπα, μετὰ τὴν θεραπείαν, ἔτη τῆς ζωῆς του, ποιῶν ἐλεημοσύνας καὶ φοβούμενος τὸν Κύριον.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΦΗΤΩΝ

1. Οἱ Προφῆται

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος, τὸ Ἰσραηλιτικὸν βασίλειον ἤρχισε νὰ παρακμάζῃ. Εἰς αὐτὸ συνετέλεσεν ἡ διαίρεσις τῶν Ἑβραίων καὶ ἡ δημιουργία δύο βασιλείων, τοῦ ἐνὸς μὲ Βασιλέα τὸν υἱὸν τοῦ Σολομῶντος Ροβοάμ καὶ τοῦ ἄλλου μὲ Βασιλέα τὸν δοῦλον τοῦ Σολομῶντος Ἱεροβοάμ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτήν, συνέβη ἐν σπουδαιότατον γεγονός. Ἐνεφανίσθησαν πολλοὶ ἐμπνευσμένοι Προφῆται.

Παλαιότερον εἶχον προφητεύσει τὰ μέλλοντα γεγονότα μεγάλοι ἄνδρες, ὅπως ὁ Νῶε, ὁ Ἀβραάμ, ὁ Ἰσαάκ, ὁ Ἰακώβ, ὁ Μωϋσῆς, ὁ Σαμουὴλ κλπ. Αὐτὴν ὅμως τὴν ἐποχὴν ἐμφανίζονται περισσότεροι.

Προφήτης εἶναι κυρίως ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος κατὰ θεῖαν ἀποκάλυψιν προλέγει τὰ μέλλοντα. Προφῆται ὅμως ἐλέγοντο καὶ οἱ εὐσεβεῖς ἐκεῖνοι ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι ἐδίδασκον τὸν λαὸν νὰ ἀκολουθῇ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ.

Ἔργον δηλαδὴ τῶν Προφητῶν ἦτο νὰ διδάσκουν τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν, νὰ ἀναχαιτίζουσιν τὸν λαὸν ἀπὸ τὸν κατήφορον τῆς ἁμαρτίας, νὰ κηρύττουν μετάνοιαν, νὰ ἀποδεικνύουσιν εἰς τὸν λαόν, ὅτι ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος ἦτο προπαρασκευαστικὸς τοῦ νέου Νόμου, τοῦ μέλλοντος νὰ ἔλθῃ Μεσσίου.

Οἱ Προφῆται ἐκήρυττον εἰς τὰς ὁδούς, τὰς πλατείας, τὰς αὐλὰς τοῦ Ναοῦ καὶ εἰς στιγμὰς ἀνάγκης καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα πρὸς αὐτοὺς τοὺς Βασιλεῖς.

Οἱ Προφῆται διαιροῦνται εἰς δύο κατηγορίας, εἰς **τοὺς μεῖζονας** (δηλ. τοὺς μεγάλους) καὶ **τοὺς ἐλάσσονας** (δηλαδὴ τοὺς μικροὺς). Ἡ ὀνομασία αὕτη καὶ ἡ κατὰταξις προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἑκτασιν τῶν συγ-

Ὁ Προφήτης Ἡλιοῦ
Φορητὴ εἰκὼν τοῦ ΙΕ' αἰῶνος (Βυζαντινὸν Μουσεῖον)

γραμμάτων των. Σπουδαῖοι καὶ ὀνομαστοὶ Προφῆται ἦσαν καὶ ὁ Ἡλίας ὁ Θεσβίτης καὶ ὁ μαθητὴς του Ἐλισσαῖος. Οἱ δύο οὗτοι δὲν ἀναφέρονται εἰς τὸ δωδεκαπρόφητον, διότι δὲν ἀφῆκαν συγγράμματα. Μείζονες Προφῆται εἶναι: ὁ Ἡσαΐας, ὁ Ἰερεμίας, ὁ Ἰεζεκιήλ, καὶ ὁ Δανιήλ. Ἐλάσσονες εἶναι: ὁ Ὡσηέ, ὁ Ἀμώς, ὁ Μιχαίας, ὁ Ἰωήλ, ὁ Ὁβδιού, ὁ Ἰωνᾶς, ὁ Ναούμ, ὁ Ἀββακούμ, ὁ Σοφονίας, ὁ Ἀγγαῖος, ὁ Ζαχαρίας καὶ ὁ Μαλαχίας.

2. Ὁ προφήτης Ἡσαΐας

(Ἡσαΐας)

Εἰς ἐκ τῶν Καλυτέρων προφητῶν εἶναι ὁ Ἡσαΐας. Ἐξησεν ὀκτακόσια ἔτη πρὸ Χριστοῦ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Ἦτο πολὺ μορφωμένος καὶ εὐφυής. Ἐκ τοῦ γάμου του ἀπέκτεισε δύο υἱούς.

Μίαν ἡμέραν ἐνῶ εὐρίσκετο εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος εἶδε τὸν Θεὸν ὡς ὄραμα, καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ γύρω του οἱ Ἄγγελοι ἔψαλλον: « Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος Σαβαώθ πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ ».

Εἷς ἐκ τῶν Ἀγγέλων ἐπλησίασε τὸν Ἡσαΐαν, ἐκαθάρισε τὰ χεῖρά του, διὰ νὰ εἶναι ἅγιος νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸ προφητικὸν ἔργον τοῦ Θεοῦ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

« Τίνα ἀποστείλω καὶ τίς πορεύσεται πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον; »

« Ἰδοὺ ἐγὼ εἰμὶ — ἀπήντησεν ὁ Ἡσαΐας — ἀπόστειλόν με ».

« Πορεύθητι — εἶπεν ὁ Ἄγγελος — καὶ εἰπὸν τῷ λαῷ τούτῳ ἄκοῃ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε καὶ βλέποντες βλέπετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς ».

Μὲ τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἔλεγε πρὸς τὸν Ἡσαΐαν, ὅτι ἔπρεπε νὰ κηρύξῃ εἰς τὸν λαὸν μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν, διότι φοβερὰ κακὰ ἐπερίμεναν αὐτοὺς ἐὰν δὲν μετενόουν.

Καθὼς γνωρίζομεν, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν εἶχον διχασθῇ τὰ βασίλεια, ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς εἶχεν ἀπομάκρυνθῇ ἀπὸ τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων του. Οἱ ἄνθρωποι ἐπίστευον εἰς ψευδεῖς θεοὺς καὶ

ἡ θρησκεία τῶν Ἰουδαίων εἶχε καταντήσῃ θρησκεία μόνον τῶν τύπων καὶ τῶν τελετῶν.

Ὁ Ἡσαΐας ἐλυπεῖτο διὰ τὴν κατάστασιν αὐτὴν καὶ ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην νὰ κηρύξῃ καὶ νὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ λαοῦ. Δι' αὐτὸ διαρκῶς ἔλεγεν:

— Ὁ Θεὸς δὲν θέλει νὰ λατρεύητε Αὐτὸν μὲ τὰ χεῖλη σας, ἀλλὰ μὲ τὴν καρδίαν σας.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν κατάπτωσιν καὶ πολλὰ ἄλλα κακία ἐβασίλευον κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἡσαΐου. Οἱ ἄρχοντες ἦσαν ἄδικοι. Οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἐγωῖσταί. Ἡγάπων τὴν πολυτέλειαν καὶ τὰς ἐπιδειξίεις.

Ὁ Ἡσαΐας μὲ τὰ κηρύγματα ἐφώναζε καὶ ἐπανελάμβανεν.

— Οὐδεμίαν ὠφέλειαν ἔχουν αἱ θυσίαι τὰς ὁποίας προσφέρετε εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς δὲν θέλει τὰς νηστείας σας καὶ τὰς ἐορτάς σας, ἀφοῦ ἡ ζωὴ σας εἶναι ἁμαρτωλὴ. Μετανοήσατε, καθαρίσατε τὰς ψυχὰς σας καὶ ἀποβάλετε τὴν πονηρίαν. Μάθετε νὰ κάμετε τὸ καλὸν καὶ νὰ βοηθῆτε τὴν χήραν καὶ τὸ ὀρφανόν. Μετανοήσατε καὶ ἐξομολογηθῆτε καὶ ὁ Θεὸς θὰ σᾶς συγχωρήσῃ. Ἐὰν κάμετε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ θὰ εὐτυχήσετε. Ἐὰν δὲν κάμετε τὸ θέλημά Του σᾶς περιμένουν σκληραὶ τιμωρίαι.

Ὁ Ἡσαΐας προεφήτευσεν πολλοὺς πολέμους καὶ αἰχμαλωσίας καὶ καταστροφάς, αἱ ὁποῖαι συνέβησαν ἀργότερον. Μὲ αὐστηρὰν φωνὴν ἔφθασε καὶ μέχρι τοῦ βασιλέως καὶ τὸν συνεβούλευσεν, ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθη ἡ φωνὴ του καὶ συμφοραὶ ἦλθον εἰς τὸν λαόν.

Ὁ Ἡσαΐας θεωρεῖται ὡς ὁ «μεγαλοφωνότατος» τῶν Προφητῶν καὶ ὡς «**Εὐαγγελιστὴς προφήτης**», διότι προεφήτευσεν τόσον ζωηρῶς τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος, ὥστε νομίζει κανεὶς, ὅτι εἶδε τὰ γεγονότα ὁ ἴδιος ὁ Προφήτης. Προεφήτευσεν, δηλαδή, ὅτι ὁ Σωτὴρ θὰ ἐγεννᾶτο ἐκ Παρθένου, ὅτι θὰ ὠνόμαζον αὐτὸν Ἑμμανουήλ, ὅτι θὰ ἦτο Θεὸς σοφὸς καὶ δυνατός, θὰ ἔκρινε μὲ δικαιοσύνην τὸν ταπεινὸν καὶ τὸν πτωχόν, θὰ ἔσωζε τοὺς ἁμαρτωλοὺς, θὰ ἠλευθέρωνε τοὺς αἰχμαλώτους καὶ θὰ ἔφερεν τὴν εἰρήνην. Τέλος μὲ τὸν Σταυρικὸν του θάνατον θὰ ἔσωζε τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

Ὁ Ἡσαΐας ἀπέθανε μαρτυρικῶς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ βασιλέως Μανασσῆ, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν παράδοσιν, τοῦ ἀπέκοψε τὰ διάφορα μέλη τοῦ σώματός του μὲ πρίονι ξύλινον, διὰ νὰ ἀποθάνῃ ἀργὰ ἀργὰ καὶ τοιουτοτρόπως νὰ ὑποφέρῃ περισσότερον. Ὁ Ἡσαΐας εἶναι ἅγιος τῆς Ἐκ-

κλησίας μας και εορτάζεται εις τὰς 9 Μαΐου. Μερικαὶ ἀπὸ τὰς προφητείας του περὶ τοῦ Σωτῆρος εἶναι αἱ ἐξῆς:

Ἡ ἐκ παρθένου γέννησις τοῦ Σωτῆρος

« Διὰ τοῦτο δώσει Κύριος αὐτὸς ὑμῖν σημεῖον· ἰδοὺ ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἑμμανου-ήλ » (Ἑσ. ζ' 14).

Ὁ Σωτὴρ, ἄρχων εἰρήνης

« ὅτι παιδίον ἐγενήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὄμου αὐτοῦ, καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βου-λῆς ἄγγελος... ἐγὼ γὰρ ἄξω εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, εἰρήνην καὶ ὑ-γείαν αὐτῷ· μεγάλη ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον » (Ἑσ. θ' 6).

Περὶ τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Σωτῆρος

« ... Οὐκ ἔστιν εἶδος αὐτῷ οὐδὲ δόξα· καὶ εἶδομεν αὐτόν, καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος δὲ κάλλος· ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον καὶ ἐκλείπον παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων· ἄνθρωπος ἐν πληγῇ ὢν καὶ εἰδὼς φέρειν μα-λακίαν, ὅτι ἀπέστραπται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἠτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογί-σθη. Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτόν ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει. Αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν... ὥς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἦχθη καὶ ὥς ἀμνὸς ἐναν-τίον τοῦ κείροντος αὐτόν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα· ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη· τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται; ὅτι αἶρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἦχθη εἰς θάνατον » (Ἑσ. νγ' 2-5).

3. Ὁ προφήτης Ἰερεμίας

(Ἰερεμίας)

Ο Προφήτης Ἰερεμίας συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν μεγάλων Προ-φητῶν. Ἐξῆσεν ἐξακόσια ἔτη πρὸ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἐποχὴν δηλ. τῆς αἰχμαλωσίας καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν Παλαιστίνην.

Εἶχε μεγάλην πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα.
"Ἦθελε νὰ βλέπῃ τὸν λαὸν νὰ τηρῇ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὸ προφητικὸν ἄζϊωμα, ὅταν ἦτο ἀκόμῃ νέος. Ἰδοὺ πῶς ὁ ἴδιος ὁ Ἱερεμίας διηγεῖται τὴν πρόσκλησιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμε πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός :

« Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με· πρὸ τοῦ με πλάσαι σε ἐν κοιλίᾳ ἐπίσταμαί σε καὶ πρὸ τοῦ σε ἐξελθεῖν ἐκ μητρὸς ἡγίακά σε, προφήτην εἰς ἔθνη τέθεικά σε » (Ἱερεμ. α', 5).

Αὐτοὶ οἱ λόγοι σημαίνουν τὰ ἑξῆς:

« Σὲ γνωρίζω πρὶν ἀκόμῃ σὲ πλάσω εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς σου καὶ πρὶν γεννηθῆς σὲ προώρισα νὰ γίνῃς προφήτης μου ».

Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Ἱερεμίας ἀπήντησε μὲ ταπεινοφροσύνην:

« Ὡ Δέσποτα Κύριε, ἐγὼ εἶμαι νέος ἀκόμῃ καὶ δὲν γνωρίζω νὰ ὁμιλῶ ».

« Θὰ εἶμαι μαζί σου ὅπου σὲ ἀποστέλλω — ἀπήντησεν ὁ Θεός —. Ἰδοὺ σοῦ ἔδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στόμα σου. Σὲ κατέστησα σήμερον Προφήτην εἰς τὰ ἔθνη ».

Ὁ Ἱερεμίας ἤρχισεν ἀμέσως νὰ προφητεύῃ. Προανήγγειλε τὴν καταστροφὴν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν, ὡς τιμωρίαν Θεοῦ διὰ τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ. Κατέγραψε τὰς προφητείας του καὶ ὁ λαὸς ἐδιάβαζε μὲ προσοχὴν αὐτάς. Κάποτε διὰ νὰ κάμῃ μεγαλυτέραν ἐντύπωσιν ἢ προφητεία του περὶ τῆς δουλείας, ἣ ὁποία ἀνέμενε τὸν λαόν, ἐνεφανίσθη δημοσίᾳ μὲ ἀλυσίδας εἰς τὸν λαϊκόν. "Ἠλεγχε μὲ θάρρος τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ, διότι ἐθεώρει αὐτοὺς ὑπαιτίους τῆς καταστροφῆς. Ὁ Ἱερεμίας πολλάκις ἀνῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ συνεβούλευσε τὸν ἄσεβῃ βασιλέα Σεδεκίαν, ἀλλ' ἐκεῖνος ὅχι μόνον δὲν ἤκουεν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τὸν περιέπαιζεν. Αἱ τιμωρίαι ὅμως δὲν ἤργησαν νὰ ἔλθουν καὶ νὰ ἐπαληθεύσουν οἱ λόγοι τοῦ Προφήτου. Ἐβδομήκοντα ὁλόκληρα ἔτη, καθὼς γνωρίζομεν, ἔμειναν αἰχμάλωτοι οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὴν Βαβυλῶνα.

Πολλοὺς διωγμοὺς καὶ φυλακίσεις ὑπέστη ὁ Ἱερεμίας, διότι εἶχε τὸ θάρρος νὰ κηρύττῃ τὴν ἀλήθειαν.

Ἐπάνω εἰς τὰ ἐρείπια τῆς ἐνδόξου πόλεως τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔχυσε πικρὰ δάκρυα ὁ μέγας αὐτὸς Προφήτης μαζί μὲ τὸν καλὸν διοικητὴν τῆς Παλαιστίνης Γοδολιάν καὶ τὸν μαθητὴν του Βαρούχ. Ὑπάρχει

ἀκόμη τὸ μικρὸν βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἐπιγράφεται **Θρήνοι** τοῦ Ἱερεμίου καὶ ἐν ἄλλο, ἡ **ἐπιστολὴ** πρὸς τοὺς ἐν Βαβυλῶνι αἰχμαλώτους, εἰς τὸ ὁποῖον συμβουλεύει αὐτοὺς νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν.

Αἱ προφητεῖαι του, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων προφητῶν, ἀποτελοῦν ἰδιαίτερον βιβλίον τῆς Π. Διαθήκης.

Ὁ Ἱερεμίας προεφήτευσεν ἐπίσης ὅτι θὰ ἔλθουν ἡμέραι, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς θὰ ἀνεγείρῃ « νέον Ἰσραήλ » διὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ φέρῃ εἰς τὸν κόσμον νέαν ζωὴν.

Ἐφρονεύθη πιθανῶς εἰς Αἴγυπτον, διότι ἤλεγχε τοὺς συμπατριώτας του διὰ τὴν ἄρνησιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Τὴν μνήμην του ἐορτάζομεν τὴν 1ην Μαΐου.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν Θρήνων τοῦ Ἱερεμίου

(Κεφ. Γ' 25 - 39)

Ὑποταγὴ εἰς τὸ θεῖον θέλημα *

- 25 Ὁ Κύριος εἶναι ἀγαθὸς εἰς τὸν ἐλπίζοντα εἰς αὐτόν,
εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἐκζητεῖ αὐτόν.
- 26 Εἶναι καλὸν νὰ περιμένῃ τις ἡσύχως
βοήθειαν ἀπὸ τὸν Κύριον.
- 27 Εἶναι καλὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον νὰ βαστάξῃ τὸν ζυγὸν εἰς τὴν νεότητά του.
- 28 Ὡς κáθηται μόνος ἐν σιωπῇ
ἐφ' ὅσον τοῦτο ἐπεβλήθη ἐπ' αὐτοῦ.
- 29 Ὡς βάλλῃ τὸ στόμα του εἰς τὸ χῶμα,
ἵσως ὑπάρξῃ ἐλπίς.
- 30 Ὡς προσφέρῃ τὴν παρειάν του εἰς τὸν ραπιστήν,
ὡς χορτασθῇ μὲ ὀνειδισμόν.

* Ἀθ.ν. Χαστούπη: Μετάφρασις διωρθωμένου Ἑβρ. Κειμένου. Ἐκ τῆς Π. Διαθήκης. Σελ. 751. Ἐκδ. Σ. Δημητράκου 1955.

- 31 Διότι ὁ Κύριος δὲν θὰ ἀπορρίπτῃ
αὐτὸν διὰ παντός.
- 32 καὶ ἂν θλίψῃ,
θὰ δείξῃ συμπάθειαν κατὰ τὸ πλούσιον ἔλεός του·
- 33 διότι δὲν θλίβει ἐκουσίως
οὔτε πικραίνει τοὺς ἀνθρώπους.
- 34 Ἡ συντριβὴ ὑπὸ τοὺς πόδας
ὅλων τῶν δεσμίων τῆς χώρας,
- 35 ἡ στέρησις τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου
ἐνώπιον τοῦ Πατοδονάμου,
- 36 ἡ ἀδικία ἀνθρώπου κατὰ τὴν δίκην του,
εἶναι πράγματα, τὰ ὅποια δὲν θέλει ὁ Κύριος.
- 37 Τίς δύναται νὰ εἴπῃ τι, καὶ νὰ γίνη,
χωρὶς νὰ προστάξῃ ὁ Κύριος;
- 38 Ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Ὑψίστου
δὲν ἐξέρχονται τὰ κακὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ;
- 39 Περὶ τίνος δύναται νὰ παραπονεθῇ ὁ ἄνθρωπος;
Ἄς γίνη κυρίαρχος τῶν ἁμαρτιῶν του!

Ἡ αὐτὴ περικοπὴ κατὰ μετάφρασιν τῶν Ο΄

- 25 Ἀγαθὸς Κύριος τοῖς ὑπομένουσιν αὐτόν, ψυχὴ ἢ ζητήσῃ αὐτόν ἀγα-
θόν
- 26 καὶ ὑπομενεῖ καὶ ἡσυχάζει εἰς τὸ σωτήριον Κυρίου.
- 27 Ἀγαθὸν ἀνδρὶ ὅταν ἄρῃ ζυγὸν ἐν νεότητι αὐτοῦ.
- 28 Καθήσεται κατὰ μόνας καὶ σιωπήσεται, ὅτι ἤρην ἐφ' ἑαυτῷ.
- 30 Δώσει τῷ παίοντι αὐτόν σιαγόνα, χορτασθήσεται ὀνειδισμῶν.

- 31 "Οτι οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀπόσεται Κύριος.
- 32 "Οτι ὁ ταπεινώσας οἰκτειρήσει κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους αὐτοῦ.
- 33 "Οτι οὐκ ἀπεκρίθη ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ καὶ ἐταπείνωσεν υἱοὺς ἀνδρός.
- 34 Τοῦ ταπεινῶσαι ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ πάντας δεσμίους γῆς,
- 35 τοῦ ἐκκλίνει κρίσιν ἀνδρός, κατέναντι προσώπου Ὑψίστου,
- 36 καταδικάσαι ἄνθρωπον ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν Κύριος οὐκ εἶπε.
- 37 Τίς οὕτως εἶπε καὶ ἐγενήθη; Κύριος οὐκ ἐνετείλατο.
- 38 Ἐκ στόματος Ὑψίστου οὐκ ἐξελεύσεται τὰ κακὰ καὶ τὸ ἀγαθόν;
- 39 Τί γογγύσει ἄνθρωπος ζῶν, ἀνὴρ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ;

4. Ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ

(Ἰεζεκιήλ)

Ο προφήτης Ἰεζεκιήλ ἔζησε πρὸ τῆς καταστροφῆς τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα, πιθανῶς περὶ τῷ 597 π.Χ. Μετεφέρθη καὶ αὐτὸς αἰχμάλωτος εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Ἐκεῖ ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ προφητικὸν ἀξίωμα. Εἶδεν ἐν ὁράματι τὸν Θεὸν καθήμενον ἐπὶ θρόνου καὶ ἤκουσε τοὺς ἑξῆς λόγους:

« Υἱὲ ἀνθρώπου, ἐξαποστέλλω ἐγὼ σε πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ, τοὺς παραπικραίνοντάς με, οἵτινες παρεπύκρναν με, αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει Κύριος· ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ πτοηθῶσιν καὶ γνώσονται ὅτι προφήτης εἶ σὺ ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ σὺ νιὲ ἀνθρώπου μὴ φοβηθῇς αὐτοὺς μηδὲ ἐκστῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν... ». (Ἰεζεκιήλ β', 3 - 6).

Προεῖδε τὴν τελικὴν κατάλυσιν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων. Ὅπως ὁ Ἰερεμίας κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας εἰργάσθη καὶ ἐκήρυξεν εἰς τὴν Ἰερουσαλὴμ, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἰεζεκιήλ κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν

εἰργάσθη καὶ ἐκήρυξεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Τὸ βιβλίον του, τὸ ὁποῖον περιέχει τὰς προφητείας καὶ τὰ κηρύγματα, προτρέπει τοὺς Ἰουδαίους νὰ κάμουν ὑπομονὴν διὰ τὰ παθήματά των καὶ λέγει, ὅτι τὰ παθήματα αὐτὰ θὰ ἐξαγνίσουν αὐτοὺς διὰ τὰς ἁμαρτίας των. Κηρύττει εἰς αὐτοὺς νὰ μετανοήσουν καὶ ὑπόσχεται, ὅτι θὰ ἐλευθερωθοῦν καὶ προλέγει τὴν ἔλυσιν τοῦ Μεσσίου.

Τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα ἐφανέρωσε πρὸς τὸν Ἰεζεκιὴλ ὁ Θεὸς δι' ὄράματος. Μετέφερεν αὐτὸν εἰς κοιλάδα, ὅπου ἦσαν ξηρὰ ὅστ' ἄνθρώπων καὶ προέτρεψεν αὐτὸν νὰ διατάξῃ τὰ ὅστ' ἄνθρώπων νὰ ἀποκτήσουν σάρκας καὶ νὰ λάβουν ζωὴν.

Πράγματι αὐτὸ καὶ συνέβη. Τὸ ὄραμα αὐτὸ ἐσήμαινεν ὅτι ὁ Θεὸς θὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα, ὅπως ἀκριβῶς τὰ ὅστ' ἔλαβον ζωὴν.

Ὁ Ἰεζεκιὴλ προεῖπεν, ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ θὰ εἶναι παγκόσμιος.

Ὁ Προφῆτης οὗτος ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ κατὰ τὸ 570 π.Χ. Τὴν μνήμην του ἐορτάζομεν τὴν 23ην Ἰουλίου.

Τὸ ὄραμα περὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα ἀναγινώσκεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας κατὰ τὸν ὄρθρον τοῦ Μ. Σαββάτου, μόλις οἱ χριστιανοὶ ἐπιστρέψουν εἰς τὸν Ναὸν ἐκ τῆς περιφορᾶς τοῦ Ἐπιταφίου.

Ὁραμα τῶν ξηρῶν ὁστών · ἀναβίωσις τοῦ Ἰσραὴλ ὡς ἔθνους

« Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ Κυρίου καὶ ἐξήγαγέ με ἐν πνεύματι Κυρίου καὶ ἔθηκε με ἐν μέσῳ τοῦ πεδίου, καὶ τοῦτο ἦν μεστὸν ὁστέων ἀνθρώπων· καὶ περιήγαγέ με ἐπ' αὐτὰ κυκλόθεν κύκλῳ, καὶ ἰδοὺ πολλὰ σφόδρα ἐπὶ προσώπῳ τοῦ πεδίου, ξηρὰ σφόδρα. καὶ εἶπε πρὸς με· νιὲ ἀνθρώπου, εἰ ζήσεται τὰ ὁστέα ταῦτα; καὶ εἶπα· Κύριε Κύριε, σὺ ἐπίστη ταῦτα· καὶ εἶπε πρὸς με· προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὅστ' αὐτὰ καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς· τὰ ὅστ' αὐτὰ ξηρὰ, ἀκούσατε λόγον Κυρίου. τάδε λέγει Κύριος τοῖς ὁστέοις τούτοις· ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐφ' ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς νεῦρα καὶ ἀνάξω ἐφ' ὑμᾶς σάρκας, καὶ ἐκτενῶ ἐφ' ὑμᾶς δέρμα καὶ δώσω πνεῦμα μου εἰς ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε· καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμὶ Κύριος. καὶ ἐπροφήτευσά καθὼς ἐνετείλατό μοι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐμὲ προφητεῦσαι καὶ ἰδοὺ σεισμός, καὶ προσήγαγε τὰ ὅστ' ἐκάτερον πρὸς

τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ. καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἐπ' αὐτὰ νεῦρα καὶ σάρκες ἐφύοντο, καὶ ἀνέβαιναν ἐπ' αὐτὰ δέρμα ἐπάνω, καὶ πνεῦμα οὐκ ἦν ἐπ' αὐτοῖς. καὶ εἶπε πρὸς με· προφήτευσον ἐπὶ τὸ πνεῦμα, προφήτευσον, νιὲ ἀνθρώπου, καὶ εἰπὼν τῷ πνεύματι· τάδε λέγει Κύριος· ἐκ τῶν τεσσάρων πνευμάτων ἐλθὲ καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς τούτους, καὶ ζησάτωσαν. καὶ ἐπροφήτευσεν καθότι ἐνετείλατό μοι· καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα καὶ ἔζησαν καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν, συναγωγὴ πολλὴ σφόδρα. καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς με λέγων· νιὲ ἀνθρώπου, τὰ ὅσα ταῦτα πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ἐστι, καὶ αὐτοὶ λέγουσι· ξηρὰ γέγονε τὰ ὅσα ἡμῶν, ἀπόλωλεν ἡ ἐλπίς ἡμῶν, διαπεφωνήκαμεν. διὰ τοῦτο προφήτευσον καὶ εἰπὼν πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει Κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ ἀνοίγω τὰ μνήματα ὑμῶν καὶ ἀνάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ἐν τῷ ἀνοῖξαι με τοὺς τάφους ὑμῶν τοῦ ἀναγαγεῖν με ἐκ τῶν τάφων τὸν λαόν μου. καὶ δώσω πνεῦμα μου εἰς ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε, καὶ θήσομαι ὑμᾶς ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος· λελάληκα καὶ ποιήσω, λέγει Κύριος » (Ἰεζ. λζ', 1 - 14)

5. Ὁ προφήτης Δανιὴλ

(Δανιὴλ)

Ο Δανιὴλ ἐπίσης συγκαταλέγεται μετὰ τῶν μεγάλων Προφητῶν. Οὗτος κατεῖχε μεγάλα κυβερνητικὰ ἀξιώματα καὶ ἡσκησε τὸ προφητικόν του ἔργον μετὰ τῶν ἐπισήμων. Πρὸς τοὺς βασιλεῖς τῶν Βαβυλωνίων καὶ ἀργότερον τῶν Περσῶν ἀπέδειξε τὸ ψεῦδος τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Τὸ βιβλίον ποὺ περιέχει τὰς προφητείας καὶ τὰ ὁράματά του περιλαμβάνεται εἰς τὴν Π. Διαθήκην.

Ὁ Δανιὴλ ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεοῦ τὸ χάρισμα νὰ ἐρμηνεύῃ ὄνειρα καὶ ἄλλα αἰνίγματα, ὅπως ὁ Ἰωσήφ.

Οὗτος ἀπὸ μικρὸς εἶχε μεταφερθῇ αἰχμάλωτος εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ μετὰ τῶν γνωστῶν μας τριῶν παίδων προσελήφθη εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ἐμορφώθη καταλλήλως καὶ ἔλαβε σπουδαῖα ἀξιώματα.

Εἰς τὸν βασιλεῖα Ναβουχοδονόσορα τὸν Β' ἐζήγησεν ἐν σπουδαῖον ὄνειρον. Ὁ βασιλεὺς εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον του ὑψηλὸν ἄγαλμα μὲ κεφαλὴν

χρυσῆν, στῆθος καὶ βραχίονας ἀργυροῦς, κοιλίαν καὶ μηροὺς χαλκοῦς, κνήμας σιδηρᾶς καὶ τοὺς πόδας μέρος μὲν ἀπὸ σιδήρον, μέρος δὲ ἀπὸ πηλόν. Εἰς μέγας λίθος ἐκύλισεν ἔξαφνα ἐκ τοῦ πλησίον ὄρους, ὁ ὁποῖος κατέρριψε καὶ συνέτριψε τὸ ἄγαλμα καὶ ἐξηφάνισεν ὅλα τὰ ὑλικά, ἐνῶ ὁ λίθος ἔγινεν ὄρος καὶ κατέλαβεν ὅλην τὴν γῆν.

Ὁ Δανιὴλ ἐξήγησεν ὡς ἐξῆς τὸ ὄνειρον:

Ἡ χρυσὴ κεφαλὴ ἦτο ἡ βασιλεία τοῦ Ναβουχοδονόσορος, τὸ ἀργυροῦν μέρος τοῦ ἀγάλματος ἦτο ἡ κυριαρχία τῶν Περσῶν ἐπὶ τοῦ Βαβυλωνιακοῦ Κράτους, τὸ χαλκοῦν ἦτο ἡ κατὰκτησις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ τὸ σιδηροῦν ἡ Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία διηρημένη εἰς ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν κράτος. Ὁ λίθος ἦτο ὁ Ἰησοῦς Χριστός, τοῦ ὁποῦ τοῦ ἡ βασιλεία θὰ ἐξηπλοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Πράγματι ὅλα αὐτὰ συνέβησαν.

Τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν κυρίαρχοι ἦσαν οἱ Μῆδοι, ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Δαρεῖος δώρισε τὸν Δανιὴλ γενικὸν ἐπιθεωρητὴν τῶν διοικητῶν τοῦ Κράτους. Ἡ μεγάλη αὐτῇ τιμὴ ἔκαμε ἄλλους ἀξιωματικούς τοῦ κράτους νὰ φθονήσουν τὸν Δανιὴλ καὶ ἐσκέφθησαν ἕνα τρόπον διὰ νὰ φονεύσουν αὐτόν. Εἰσηγγήθησαν λοιπὸν εἰς τὸν Δαρεῖον νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα καὶ νὰ διατάσῃ, ὅπως ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας ὅλοι οἱ ὑπῆκοοι τοῦ κράτους μὴ ζητήσουν τίποτε οὔτε ἀπὸ τὸν Θεόν, οὔτε ἀπὸ ἄνθρωπον παρὰ μόνον ἀπὸ τὸν βασιλέα. Ὁ Δανιὴλ ὅμως τρεῖς φορὰς τὴν ἡμέραν προσηύχετο καὶ ἐζήτηε ἀπὸ τὸν Θεόν ὅ,τι ἐνόμιζε πρέπον. Ἐνῶ λοιπὸν οὗτος προσηύχετο συνελήφθη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του καὶ καταγγέλθη εἰς τὸν Βασιλέα. Ὁ Δαρεῖος διέταξε τότε νὰ ριφθῇ ὁ Δανιὴλ ἐντὸς τοῦ λάκκου τῶν λεόντων. Τὰ ἄγρια ὅμως θηρία δὲν ἐπέιραζον διόλου τὸν ἅγιον Προφήτην. Ἀγγελος Κυρίου ἐφύλαττεν αὐτόν. Ὁ Δαρεῖος ἐπληροφορήθη τὸ θαῦμα, ἡλευθέρωσε τὸν Δανιὴλ καὶ ἔρριψεν εἰς τὸν λάκκον τοὺς ἐχθροὺς του. Ἐξέδωκεν ἐπίσης διαταγὴν νὰ σέβωνται ὅλοι τὸν Θεὸν τοῦ Δανιὴλ.

Ὁ Δανιὴλ προεφῆτευσεν τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσία. Ὡνόμαζε τὸν Χριστὸν «Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου», διότι εἶδε τὸν Κύριον ἐν ὁράματι ὡς ἄνθρωπον. Προεῖπεν ἀκόμη ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἐσταυρώνετο 490 περίπου ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ διατάγματος διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν τειχῶν τῆς Ἱερουσαλὴμ (453 π.Χ.) ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Ἀρταξέρξου τοῦ Μακρόχειρος.

Ἀπέθανεν εἰς βαθύτατον γῆρας. Τὴν μνήμην του ἐορτάζομεν εἰς τὰς 17 Δεκεμβρίου.

« Μεγάλα τὰ τῆς πίστεως κατορθώματα! Ἐν τῇ πηγῇ τῆς φλογός, ὡς ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως, οἱ ἅγιοι τρεῖς παῖδες ἠγάλλοντο· καὶ ὁ Προφήτης Δανιὴλ, λεόντων ποιμὴν, ὡς προβάτων, ἐδείκνυτο. Ταῖς αὐτῶν ἱκεσίαις, Χριστέ ὁ Θεός, σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν ».

6. Οἱ ἐλάσσονες Προφῆται

α') Ὡσηὲ

Ὁ προφήτης Ὡσηὲ ἦτο υἱὸς Βεερέῃ τινος. Ἐζήσεν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ κατὰ τὸν Η' αἰῶνα. Ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀνωτέραν κοινωνικὴν τάξιν καὶ ἦτο πολὺ μορφωμένος, διότι ἐγνώριζεν καλῶς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Ἰσραὴλ, τὸ δὲ βιβλίον του εἶναι ἀξιόλογον καὶ ἐξ ἐπόψεως λογοτεχνικῆς.

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ἐνυμφεύθη τὴν Γῶμερ, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέκτησε τρία τέκνα. Ὁ Προφήτης συνήθιζε νὰ ἐπισκέπτεται τὰ Ἰσραηλικά ἱερά καὶ μάλιστα κατὰ τὰς μεγάλας ἐορτάς, ὁπότε πρὸς τὰ συγκεντρωμένα πλήθη ἀπηγγεῖλε τὰς προφητείας του.

Μὲ ποῖον τρόπον ὁ Ὡσηὲ ἐκλήθη εἰς τὸ προφητικὸν ἀξίωμα δὲν γνωρίζομεν. Τὸν Προφήτην αὐτὸν ἐνδιαφέρει πολὺ ἡ θρησκευτικὴ κατάστασις, ἡ ὁποία εἶναι τὸ κέντρον τοῦ κηρύγματός του. Ὁ Ὡσηὲ ὀργίζεται διότι ὁ λαὸς λατρεύει τὰ εἰδωλα καὶ κηρύττει ἐναντίον τῆς εἰδωλολατρείας μὲ δύναμιν καὶ θάρρος. Προεφήτευσεν, ὅτι ὁ Σωτὴρ θὰ προέλθῃ ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Δαυὶδ. Μέσα εἰς τὴν ὥραίαν προφητείαν του εὐρίσκομεν τὴν ὥραίαν διδασκαλίαν, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Θεὸς ζητεῖ ἀγάπην ἀπὸ τὸν λαὸν καὶ ὄχι θυσίας.

Ἀγάπη καὶ ὄχι θυσίαι

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ' 1 — 6 *

Ὁ λαὸς 1) Ἐμπρὸς ᾧς ἐπιστρέφωμεν εἰς τὸν Θεόν, διότι αὐτὸς ἐσπάραξε καὶ θὰ μᾶς θεραπεύσῃ, ἐπλήρωσε καὶ θὰ μᾶς ἐπιδέσῃ.

* Β α σ. Β έ λ λ α: « Ἐρμηνεία Π. Διαθήκης. Τὸ δωδεκαπρόφητον » Ἐκδ. Ἀστέρος, Ἀθῆναι 1947.

2) Μετὰ δύο ἡμέρας θὰ μᾶς ἀναζωογονήσῃ, κατὰ τὴν τρίτην θὰ μᾶς ἐγείρῃ καὶ θὰ ζήσωμεν ἐνώπιόν του.

3) Ἄς προσπαθήσωμεν νὰ γνωρίσωμεν τὸν Θεόν. Ἐὰν τὸν ἀναζητήσωμεν, θὰ τὸν εὕρωμεν καὶ θὰ ἔλθῃ τότε εἰς ἡμᾶς ὡς βροχή, ὡς νερό, τὸ ὅποιον εὐφραίνει τὴν γῆν.

Ὁ Θεός :

- 4) Τὶ νὰ σοῦ κάμω Ἐφραΐμ,
τὶ νὰ σοῦ κάνω Ἰούδα!
Ἡ ἀγάπη σας εἶναι νεφύδιον πρωϊνόν,
ὡς δρόσος, ἡ ὁποία ταχέως παρέρχεται.
- 5) Ἀνήγγειλα διὰ τῶν προφητῶν,
ἐγνωστοποίησα διὰ τῶν λόγων τοῦ στόματός μου
- 6) ὅτι ἀγάπην ἐπιθυμῶ καὶ ὄχι θυσίας,
γινῶσιν Θεοῦ καὶ ὄχι ὀλοκαυτώματα.

β') Ἀμὼς

Ο προφήτης Ἀμὼς ἔζησε κατὰ τὸν Η' αἰῶνα π.Χ. Πατὴρς τούτου ἦτο ἡ Θεκοά, μικρὰ πόλις τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα. Κατὰ τὸ ἐπάγγελμα ὁ Ἀμὼς ἦτο ποιμὴν. Ἴσως εἶχεν ἰδικὰ του ποιμνία. Ἦτο ἐπίσης καλλιεργητὴς συκομορεῶν. Ἐν τούτοις εἶχε μὲν ῥωσιν καὶ κρίσιν. Αἱ προφητεῖαι του εἶναι γεγραμμέναι εἰς ὠραίους στίχους.

Ἐκλήθη εἰς τὸ προφητικὸν ἄξιωμα, διὰ νὰ κηρύξῃ μετάνοιαν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς προφητικῆς του δράσεως ὁ Θεὸς δι' ὁράσεως γνωρίζει εἰς αὐτὸν τὴν ἐπερχομένην καταστροφὴν εἰς τὸ Ἰσραήλ. Μία ἀκρις ἀναφαίνεται ἐν ὁράσει κατατρώγουσα ὅλην τὴν χλόην τῆς γῆς Ἰσραήλ. Ἐντρομος ὁ Προφήτης, ἀλλὰ καὶ πλήρης ἀγάπης πρὸς τὸν λαόν, παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ σώσῃ τὸν λαόν του. Πράγματι ἡ καταστροφὴ δὲν ἐπέρχεται. Ἀλλ' ὁ λαὸς δὲν μετανοεῖ. Δευτέρα καὶ τρίτη ὕρασις ἀναγκάζουν τὸν Προφήτην νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ κηρύξῃ πρὸς τὸν λαόν, ἀλλὰ ὁ λαὸς μένει ἀμετανόητος καὶ ἡ καταστροφὴ ἐπέρχεται.

Ὁ Ἀμὼς προεφήτευσεν, ὅτι κατὰ τὴν Σταύρωσιν τοῦ Κυρίου θὰ ἐγίνετο σκότος καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἀναστηθῇ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ.

Ἰδοὺ οἱ λόγοι τῆς προφητείας του:

Ἡ ἡμέρα ἐκείνη

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η', 9 — 10 *

9) Καὶ θὰ γίνῃ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην — λόγος τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ — θὰ κάμω νὰ δύσῃ ὁ ἥλιος ἐν τῇ μεσημβρίᾳ, καὶ θὰ ἐπιφέρω σκότος εἰς τὴν γῆν ἐν πλήρει ἡμέρᾳ.

10) καὶ θὰ μεταβάλω τὰς ἐορτάς σας εἰς θρῆνον, καὶ πάντα τὰ ἄσματά σας εἰς κοπετόν, καὶ θὰ κάμω νὰ φορέσετε ὅλοι περὶ τὴν ὀσφὺν σάκκον καὶ ὅλοι τὴν κόμην νὰ ἀποκόψητε. Τὸ ὅλον θὰ εἶναι θρῆνος μονογενοῦς, τὸ δὲ τέλος ὡς ἡμέρα πικρά.

γ') Μιχαίας

Ἐζησε κατὰ τὸν Η' αἰῶνα π.Χ. Ἡ διδασκαλία του στρέφεται ἐναντίον τῶν διεφθαρμένων ἀνωτέρων τάξεων τῆς ἐποχῆς του. Καὶ αὐτὸς ἦτο ποιμὴν. Συμπαθεῖ πολὺ τὰς καταπιεζομένας καὶ πτωχὰς τάξεις. Εἰς τὰς προφητείας του ἀναφέρει, ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ γεννηθῇ ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ Χριστὸς ὑπῆρχε πρὸ πάντων τῶν αἰώνων.

Εἰς ἐν σημεῖον τῆς προφητείας του ὁμιλεῖ διὰ τὴν νέαν Ἱερουσαλήμ, διὰ τὴν νέαν δηλαδὴ θρησκείαν, τὴν ὁποίαν θὰ ιδρύσῃ ὁ Χριστός.

Ἡ νέα Ἱερουσαλήμ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ', 1 — 4 **

- 1) Κατὰ τὰς ἐσχάτας ἡμέρας
θὰ εἶναι τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ
θεμελιωμένον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὄρεων
καὶ ὑψηλὸν ὑπὲρ τὰ βουνά,
λαοὶ δὲ πρὸς αὐτὸ θὰ τρέχουν
καὶ θὰ πορεύωνται ἔθνη πολλὰ λέγοντα:

* Β α σ. Βέ λ λ α: "Ενθ' ἀνωτέρω.

** "Ενθ' ἀνωτέρω.

- 2) Ἐμπρὸς ὅς ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ
καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ,
διὰ τὰ μᾶς διδάξῃ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ
καὶ βαδίσωμεν εἰς τὰς τρίβους αὐτοῦ,
διότι ἐκ τῆς Σιών θὰ προέλθῃ διδασκαλία
καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ.
- 3) Τότε θὰ κρίνῃ μεταξὺ λαῶν πολλῶν
καὶ θὰ δικάξῃ μεταξὺ ἐχθρῶν ἰσχυρῶν
τότε θὰ μεταβάλουν τὰ ξίφη των εἰς ἄροτρα
καὶ τὰ δόρατά των εἰς δρέπανα.
Δὲν θὰ ὑψώνῃ ἔθνος κατ' ἄλλον ἔθνονες τὸ ξίφος
Οὐδὲ θὰ ἐξασκοῦνται πλέον εἰς τὸν πόλεμον.
- 4) Ἀλλ' ἕκαστος θὰ καθήσῃ ὑπὸ τὴν ἄμπελόν του
καὶ ὑπὸ τὴν συκῇν του, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν τρομάξῃ.
Τὸ στόμα τοῦ Θεοῦ εἶπε ταῦτα.

δ') Ἰωήλ

Ο προφῆτης Ἰωήλ ἦτο υἱὸς τοῦ Βαθουήλ καὶ ἔζησε τὸν Θ' αἰῶνα π.Χ. Αἱ προφητεῖαι του περιστρέφονται περὶ τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τὸν Ναὸν καθὼς καὶ περὶ τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους. Ὁ Ἰωήλ φαίνεται ὅτι εἶχε μόρφωσιν τινα. Εἰς τὴν διδασκαλίαν του λέγει ὅτι προτιμωτέρα τῆς ἐξωτερικῆς λατρείας εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ. Πονεῖ διὰ τὰς συμφορὰς τοῦ λαοῦ καὶ πιστεύει ὅτι μόνον ὁ Θεὸς δύναται νὰ σώσῃ αὐτούς.

Προεφήτευσεν τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὴν Δευτέραν Παρουσίαν καὶ τὴν Μέλλουσαν Κρίσιν.

Ἡ ἔκχυσις τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ', 1 — 5 *

- 1) Μετὰ ταῦτα θὰ συμβῶσιν (τὰ ἐξῆς)
Θὰ ἐκχύσω τὸ πνεῦμα μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα
καὶ θὰ προφητεύσουν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν,

* Β α σ. Β έ λ λ α : Ἐνθ' ἀνωτέρω.

οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια θὰ ἐνυπνιάζονται
καὶ οἱ νεανίαι ὑμῶν ὁράσεις θὰ βλέπουν.

- 2) Ἀκόμη δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς δούλους καὶ τὰς δούλας
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις θὰ ἐκχύσω τὸ πνεῦμα μου.
- 3) Καὶ θὰ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τῇ γῇ·
αἶμα καὶ πῦρ καὶ στήλας καπνοῦ.
- 4) Ὁ ἥλιος θὰ μεταβληθῇ εἰς σκότος
καὶ ἡ σελήνη εἰς αἶμα
πρὶν ἢ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα τοῦ Θεοῦ,
ἡ μεγάλη καὶ φοβερά!
- 5) Καὶ θὰ συμβῇ πᾶς, ὅστις ἐπικαλεσθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, θὰ σωθῇ·
διότι ἐν τῷ ὄρει Σιών καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ θὰ γίνῃ σωτηρία, ὥς
εἶπεν ὁ Θεός.

ε') Ὁ βδοιού

Εδρασε τὸν Θ' αἰῶνα π.Χ. Μόνον τὸ ὄνομά του μᾶς εἶναι γνωστόν.
Ἐκ τοῦ βιβλίου του συμπεραίνομεν, ὅτι κατήγετο ἐκ τοῦ βασιλείου
ποῦ Ἰούδα. Διδάσκει εἰς τὰς προφητείας του, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος
καὶ ἀποδίδει ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα του. Προεφήτευσεν ὅτι ἡ βασιλεία
τοῦ Χριστοῦ δὲν θὰ ἔχῃ τέλος.

Ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου (Ὁβδίου 15) *

15 Διότι ἐγγὺς εἶναι ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου
ἐναντίον ὅλων τῶν λαῶν!
Καθὼς ἔπραξες θὰ κάμουν εἰς σέ·
τὰ ἔργα σου θὰ ἐπαναπέσουν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου!

στ') Ἰωνᾶς

Ο προφήτης Ἰωνᾶς ἔζησε κατὰ τὸν Η' αἰῶνα π.Χ. Σταλείς ὑπὸ
τοῦ Θεοῦ νὰ κηρύξῃ εἰς τὴν πόλιν Νινευτ τῆς Ἀσσυρίας, τὴν με-

* Ἀθ. ν. Χαστούπη: "Ἐνθ' ἀνωτέρω.

τάνοιαν, δὲν ὑπήκουσεν. Ἐπεβιβάσθη εἰς πλοῖον καὶ ἔφυγε. Τὸ πλοῖον κατελήφθη ὑπὸ τρικυμίας καὶ ὁ Ἰωνᾶς ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν ὡς ὑπαίτιος, ἐπειδὴ παρήκουσε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Θαλάσσιον κῆτος κατέπιε τὸν Ἰωνᾶν καὶ μετὰ τρία ἡμερονύκτια, κατόπιν προσευχῆς, ἐξῆλθεν οὗτος σῶος ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους. Τὸ γεγονός αὐτὸ συμβολίζει τὴν τριήμερον ταφὴν καὶ ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου.

Ἀμέσως κατόπιν ὁ Ἰωνᾶς μετέβη εἰς τὴν Νινευτ καὶ ἐκήρυξε καὶ μετενόησαν οἱ Νινευῖται.

Ἡ προσευχὴ τοῦ Ἰωνᾶ ἐντὸς τῆς κοιλίας τοῦ κήτους.

« Ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς Κύριον τὸν Θεόν μου, καὶ εἰσήκουσέ μου· ἐκ κοιλίας ἄδου κραυγῆς μου ἤκουσας φωνῆς μου. ἀπέρριψάς με εἰς βάθην καρδίας θαλάσσης καὶ ποταμοὶ ἐκύκλωσάν με· πάντες οἱ μετεωρισμοὶ σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ διῆλθον. Καὶ ἐγὼ εἶπα· ἀπώσμαι ἐξ ὀφθαλμῶν σου· ἄρα προσθήσω τοῦ ἐπιβλέπει με πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου; περιεχύθη μοι ὕδωρ ἕως ψυχῆς, ἄβυσσος ἐκύκλωσέ με ἐσχάτη, ἔδν ἡ κεφαλὴ μου εἰς σχισμὰς ὀρέων. κατέβην εἰς γῆν, ἣς οἱ μοχλοὶ αὐτοῖς κάτοχοι αἰώνιοι, καὶ ἀναβήτην ἐκ φθορᾶς ἡ ζωὴ μου, πρὸς σέ Κύριε ὁ Θεός μου. ἐν τῷ ἐκλείπειν ἀπ' ἐμοῦ τὴν ψυχὴν μου τοῦ Κυρίου ἐμνήσθην καὶ ἔλθοι πρὸς σέ ἡ προσευχή μου εἰς ναὸν τὸν ἅγιόν σου. φυλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῇ ἔλεον αὐτῶν ἐγκατέλιπον· ἐγὼ δὲ μετὰ φωνῆς αἰνέσεως καὶ ἐξομολογήσεως θύσω σοι, ὅσα ἠὺξάμην ἀποδώσω σοι εἰς σωτηρίαν μου τῷ Κυρίῳ » (Ἰωνᾶ β', 3-10)

ζ') Ναοὺμ

Ο προφήτης Ναοὺμ κατήγετο ἐκ τῆς Ἰουδαίας, ἔζησε κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα π.Χ. Διαπνέεται ὑπὸ φλογεροῦ πατριωτισμοῦ καὶ ὁμιλεῖ μὲ μεγάλῃν ἀγάπῃν διὰ τὴν πατρίδα του.

Προεφήτευσεν τὴν καταστροφὴν τῆς Νινευτ καὶ τοῦ Ἀσσυριακοῦ κράτους.

Εἶπεν ἐπίσης ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον θὰ φέρῃ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν χάριν εἰς τὸν κόσμον.

Ὁ Προφήτης Ἰεζεκιήλ
Ψηφιδωτὸν τῆς Μονῆς Δαφνίου (1Α' αἰὼν)

Προφητεία κατὰ τῆς Νινευί

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β' 1 (Κατὰ τοὺς Ο')

Ἰδοὺ ἐπὶ τὰ ὄρη οἱ πόδες εὐαγγελιζομένων καὶ ἀπαγγέλλοντος εἰρήνῃν· ἑόρταζε, Ἰούδα, τὰς ἑορτάς σου, ἀπόδος τὰς εὐχάς σου, διότι οὐ μὴ προσθήσωσιν ἔτι τοῦ διελθεῖν διὰ σοῦ εἰς παλαιώσεις. Συντετέλεσται, ἐξῆρται.

(Ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ)

Ἰδοὺ ἐπὶ τῶν ὁρέων τρέχει ὁ ἀγγελιοφόρος,
ὁ ὁποῖος εὐαγγελίζεται σωτηρίαν.
Ἐόρταζε τὰς ἑορτάς σου, Ἰούδα,
ἐκπλήρωσε τὰς ὑποσχέσεις σου,
διότι ὁ ἐξολοθρευτὴς δὲν θὰ διέλθῃ πλέον διὰ σοῦ,
αὐτὸς θὰ καταστραφῇ ὁλοσχερῶς.

η') Ἀββακούμ

Ο Προφῆτης Ἀββακούμ ἔζησε περὶ τὸ 600 π.Χ. Τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ διῆλθεν εἰς ἐποχὴν εἰρήνης καὶ εὐτυχίας διὰ τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰούδα. Ἦτο μορφωμένος καὶ εἶχε μελετήσει τοὺς πρὸ αὐτοῦ Προφῆτας. Προεῖπε τὴν καταστροφὴν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ Βαβυλωνιακοῦ κράτους.

Ὁ Ἀββακούμ δέχεται τὸν Θεὸν ὡς τὸν ἀπόλυτον δεσπότην τῆς φύσεως, προαιώνιον, ἀθάνατον, ἅγιον καὶ μόνον κύριον τῆς ἱστορίας. Ἐτόνιζεν ἐπίσης ὅτι ὁ «δικαίος ἐκ τῆς πίστεως ζήσεται».

Ἡ ἀπάντησις τοῦ Θεοῦ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β' 4-6 *

- 4) Ἰδοὺ ὁ ἀσεβὴς θὰ πέσῃ
ὁ δίκαιος ὅμως διὰ τῆς πίστεώς του θὰ ζήσῃ.
- 5) Πράγματι θὰ ἐξοντωθῇ ὁ δυνάστης
καὶ ὁ ὑπερήφανος ἀνὴρ δὲν θὰ παραμείνῃ,
- 6) διότι τὴν ψυχὴν του κατέστησεν, ὡς ὁ Ἀδης, ἀκόρεστον
καὶ ὡς ὁ θάνατος, δὲν χορταίνεται.

* Β α σ. Β ε λ λ α: Ἐνθ' ἀνωτέρω.

θ') Σοφονίας

Ο προφήτης Σοφονίας ἦτο υἱὸς Χουσί τινος καὶ ἔδρασε κατὰ τὸν Ζ' π. Χ. αἰῶνα. Καταφέρεται ἐναντίον τῆς εἰδωλολατρείας καὶ καλεῖ τὸν λαὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Βεβαιώνει τὸν λαὸν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ διακηρύττει τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας, διὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ὁ θρίαμβος τῆς Σιών

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ' 14 — 18 *

- 14) Ὑψωσε φωνὴν χαρᾶς, θύγατερ Σιών!
κρουγὴν ἀγαλλιάσεως, Ἰσραήλ!
Χαῖρε καὶ τέρπου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου,
θύγατερ Ἱερουσαλήμ!
- 15) Ὁ Κύριος ἤρε τὴν καταδίκην, ἣ ὅποια σὲ ἐβάρυνεν,
ἔστρεψεν ὀπίσω τὸν ἐχθρόν σου.
Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, ὁ Κύριος, εἶναι εἰς τὸ μέσον σου·
δὲν θὰ ἴδῃς πλέον κακόν.
- 16) Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην θὰ εἶπουν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ·
«μὴ φοβοῦ, Σιών!
Ἄς μὴ παραλύσουν αἱ χεῖρες σου!
- 17) Κύριος ὁ Θεός σου εἶναι εἰς τὸ μέσον σου,
πολεμιστὴς νικηφόρος!
Θὰ ἀνασκιρτᾷ ἀπὸ χαρὰν διὰ σέ
καὶ θὰ σὲ ἀναεώσει διὰ τῆς ἀγάπης Του,
θὰ ἐνθουσιᾷ διὰ σέ μὲ κρουγὰς χαρᾶς.
- 18) ὥς κατὰ τὰς ἡμέρας ἐορτῆς ».

ι') Ἀγγαῖος

Ο Προφήτης Ἀγγαῖος ἔζησε τὸν ΣΤ' π. Χ. αἰῶνα. Ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς Βαβυλωνίου ἀιχμαλωσίας καὶ μετὰ τοῦ Προφήτου Ζαχα-

* Ἀθ. ν. Χαστούπη: Ἐνθ' ἀνωτέρω.

ρίου ἐπὶ βασιλείᾳ τῶν Περσῶν Δαρείου τοῦ 'Υστάσπου· παρώτρυνε τὸν 'Ιουδαϊκὸν λαὸν νὰ συνεχίσῃ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Ναοῦ, διότι ἡ ἀνοικοδόμησις εἶχε διακοπῇ ἕνεκα τῆς ἀντιδράσεως τῶν Σαμαρειτῶν.

Κατορθώνει τέλος νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀνοικοδόμησιν.

Ἡ μέλλουσα δόξα τοῦ Ναοῦ (Ἀγγαίου β' 1-9*)

1) Τὸν ἑβδομον μῆνα, στὴν 21ην τοῦ μηνὸς ἐγένετο ὁ ἐξῆς λόγος πρὸς τὸν Ἀγγαῖον, τὸν Προφήτην. 2) Εἶπε πρὸς τὸν Ζοροβάβελ τὸν υἱὸν τοῦ Σαλαθιήλ, τὸν διοικητὴν τῆς 'Ιουδαίας καὶ πρὸς τὸν 'Ιησοῦν, τὸν υἱὸν τοῦ 'Ιωσαδέκ, τὸν Ἀρχιερεά καὶ πρὸς πάντας τοὺς ὑπολοίπους τὰ ἐξῆς. 3) Τίς μεταξὺ ὑμῶν ἀπέμεινεν, ὅστις εἶδεν τὸν ναὸν τοῦτον ἐν τῇ προτέρᾳ δόξῃ; τί δὲ τώρα βλέπετε; δὲν φαίνεται οὗτος εἰς τὰ ὄμματά σας ὡς μηδέν; 4) Καὶ τώρα ἔχε θάρρος, Ζοροβάβελ... Ἔχε θάρρος, 'Ιησοῦ, υἱὲ τοῦ 'Ιωσαδέκ, Ἀρχιερεῦ. Ἔχε θάρρος, τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λαοῦ... καὶ ἐργασθῆτε, διότι ἐγὼ εἶμαι μαζί σας... τὸ πνεῦμα μου θὰ παραμείνῃ ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν. Μὴ φοβεῖσθε, 6) διότι τάδε λέγει ὁ Κύριος ὁ Θεός. Ἀκόμῃ μία φορὰ — ὀλίγον (χρόνον) — καὶ θὰ σείσω τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν. 7) Καὶ θὰ σείσω πάντα τὰ ἔθνη, ὥστε οἱ θησαυροὶ ὅλων τῶν ἐθνῶν νὰ ἔλθουν καὶ θὰ πληρώσω τὸν οἶκον τοῦτον δόξης... 8) Εἰς ἐμὲ ἀνήκει ὁ ἄγρυος καὶ εἰς ἐμὲ ὁ χρυσός... Μεγαλντέρα θὰ εἶναι ἡ μέλλουσα δόξα τοῦ οἴκου τούτου ἀπὸ τὴν πρώτην... καὶ εἰς τὸν τόπον τοῦτον θὰ χαρίσω τὴν εἰρήνην.

ια') Ζαχαρίας

Ὁ προφήτης Ζαχαρίας ἦτο ἱερεὺς. Ἀφωσιώθη εἰς τὸ νὰ παρηγορῇ τὸν λαὸν καὶ νὰ διδῇ θάρρος καὶ νὰ προτρέπῃ αὐτὸν εἰς τὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν. Οὗτος προανήγγειλε πολλὰ σημεῖα τοῦ βίου τοῦ Κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ, ὡμίλησε διὰ τὴν θριαμβευτικὴν εἰσοδὸν τοῦ εἰς 'Ιεροσόλυμα ὡς εἰρηνικοῦ βασιλέως, διὰ τὴν προδοσίαν τοῦ 'Ιούδα, διὰ τὰ τριάκοντα ἀργύρια καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ προσφέρῃ θυσίαν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὸν ἑαυτὸν του.

* Βασ. Βέλλα: "Ενθ' ἀνωτέρω.

Ἡ θριαμβευτικὴ εἴσοδος εἰς Ἱεροσόλυμα

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ' 9 *

- 9) Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών,
φώναζε ἀπὸ χαρὰν, θύγατερ τοῦ Ἰσραήλ.
Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται πρὸς σέ,
δίκαιος καὶ νικητὴς οὗτος,
ταπεινὸς καὶ ἐπιβαίνων ἐπὶ ὄνου
καὶ δὴ ἐπὶ πώλῳ, ἐπὶ νεαροῦ ὄνου.

Περὶ τῶν τριάκοντα ἀργυρίων

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ' 12 (Κατὰ τοὺς Ο')

«Καὶ ἔστησαν τὸν μισθὸν μου τριάκοντα ἀργυροῦς.

καὶ ἔλαβον τοὺς τριάκοντα ἀργυροῦς καὶ ἐνέβαλον
αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον Κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον».

ιβ') Μαλαχίας

Ο Μαλαχίας εἶναι ὁ τελευταῖος ἐκ τῶν προφητῶν τῆς Π.Δ. Ὑστερὰ ἀπὸ αὐτὸν δὲν ἀνεφάνη ἄλλος Προφήτης εἰμὴ μόνον ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής. Τὸ ἔργον των εἶχε τελειώσει. Αὐτὸς ὁ ἴδιος μάλιστα ὁ Μαλαχίας προεῖπε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Προδρόμου. Ὁ Μαλαχίας διεκήρυξεν, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν θὰ ἐβράδυνε νὰ στείλῃ τὸν Χριστὸν εἰς τὸν κόσμον. Εἶπεν ὅτι νέα θυσία καθαρὰ θὰ ἀντικαταστήσῃ τὰς συνειθισμένας θυσίας τοῦ λαοῦ. Ἡ θυσία αὕτη ἦτο ἡ Σταύρωσις τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ Θεία Εὐχαριστία.

Ἡ ἔλευσις τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ Προδρόμου

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ' 1 — 4 **

1. «Ἰδοὺ θὰ στείλω τὸν ἄγγελόν μου διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὴν ὁδὸν ἐμπροσθέν μου. Καὶ αἰφνιδίως θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ναόν του ὁ Κύριος, τὸν

* Ἐνθ' ἀνωτέρω.

** Ἀθ. ν. Χαστοῦπη: Ἐνθ' ἀνωτέρω.

ὁποῖον ζητεῖτε· καὶ ὁ ἄγγελος τῆς Διαθήκης, τὸν ὁποῖον ἐπιθυμεῖτε, ἰδοὺ ἔρχεται», λέγει ὁ Κύριος τῶν δυνάμεων.

2. Τίς δύναται νὰ ὑπομείνῃ τὴν ἡμέραν τῆς ἐλεύσεώς του καὶ τίς δύναται νὰ σταθῇ, ὅταν ἐμφανισθῇ; Διότι αὐτὸς εἶναι ὡς πῦρ χωνευτοῦ

3. Θὰ καθαρίσῃ τοὺς υἱοὺς τοῦ Λευὶ καὶ θὰ τοὺς ἀποκαθάρσῃ ὡς χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ θὰ προσφέρουν εἰς τὸν Κύριον θυσίαν ἐν δικαιοσύνῃ.

4. Τότε θὰ εἶναι εὐάρεστος εἰς τὸν Θεὸν ἡ θυσία τοῦ Ἰούδα καὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ ὡς κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν καὶ κατὰ τοὺς παρελθόντας χρόνους.

7. Ὁ προφήτης Ἡλίας

(1^η Βασίλ. ιζ'—ιθ')

Ὁ Προφήτης Ἡλίας ἦτο εἷς ἐκ τῶν ἀγιωτέρων Προφητῶν τοῦ Ἰσραὴλ, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἀσεβῆ βασιλεῆ Ἀχαάβ νὰ τὸν ἐπιπλήξῃ διὰ τὴν κακὴν του διαγωγὴν καὶ τὴν εἰδωλολατρείαν του. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁ Ἀχαάβ περιεφρόνησε τὰς συμβουλὰς τοῦ Προφήτου καὶ τὸν ἠπεῖλει μάλιστα, ὅτι θὰ τὸν θανατώσῃ, ὁ Ἡλίας εἶπεν εἰς αὐτόν. «Ὁρκίζομαι ἐδῶ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ, ὅτι δὲν θὰ βρέξῃ, οὔτε θὰ δροσίση εἰς τὸ βασίλειόν σου, ἕως ὅτου θὰ παρακαλέσω ἐγὼ τὸν Θεὸν νὰ παύσῃ ἡ ξηρασία». Τρία ὁλόκληρα ἔτη δὲν ἔπεσεν οὔτε σταγὼν βροχῆς εἰς ὅλον τὸ βασίλειον καὶ ὁ λαὸς ἀπέθνησκε τῆς πείνης. Ὁ κακὸς αὐτὸς βασιλεὺς εἶχε σύζυγον χειροτέραν ἀπ' αὐτὸν τὴν Ἰεζάβελ, ἡ ὁποία τὸν παρέσυρεν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν. Ἐντρομοὶ καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὴν κατάστασιν αὐτὴν ἀνεζήτησαν τὸν Προφήτην. Τέλος ὁ Ἡλίας, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἐνεφανίσθη εἰς τὸν Ἀχαάβ, ὁ ὁποῖος μόλις τὸν εἶδεν ἐθύμωσε πολὺ.

—Ἐσὺ, λοιπόν, —τοῦ εἶπε— προξενεῖς τόσα κακὰ εἰς τὸ βασίλειόν μου;

—Ὅχι ἐγὼ —ἀπήντησεν ὁ Προφήτης— ἀλλ' ἐσὺ ὁ ἴδιος καὶ σὺ καὶ ὁ λαὸς πάσχετε, διότι ἐγκατελείψατε τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀπουσίας τοῦ ὁ Ἡλίας εἶχε συναντήσῃ εἰς τὰ Σαρεπτά τῆς Φοινίκης μίαν πτωχὴν γῆραν μὲ τὸν υἱὸν τῆς. Πρόθυμος ἡ γυναῖκα αὐτῇ, παρὰ τὴν πείναν καὶ τὴν δυστυχίαν, ἐφιλοζήνησε τὸν Προφῆτην μὲ τὸ ὀλίγον ἄλευρον καὶ ἔλαιον, τὰ ὅποια εἶχε. Θαῦμα ὅμως ἐγένετο ἐκ μέρους τοῦ Προφήτου καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸ ἄλευρον δὲν ἐτελείωσαν μέχρι τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐβρέξε καὶ ἡ γῆ ἤρχισε νὰ ἀποδίδῃ καρπούς. Καὶ δευτέρον θαῦμα ἔκαμεν ὁ Προφήτης εἰς τὴν οἰκίαν τῆς πτωχῆς αὐτῆς γυναικός. Ἀνέστησε τὸν υἱὸν τῆς, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀποθάνει.

Πολλὰ καὶ μεγάλα θαύματα ἔκαμεν ὁ Προφήτης Ἡλίας καὶ διὰ τοῦτο θεωρεῖται μέγας. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ θαῦμα, τὸ ὁποῖον ἔκαμε τὸν Ἀχάβ καὶ τὴν Ἰεζάβελ νὰ θυμώσουν πολὺ ἐναντίον τοῦ Προφήτου, ἦτο ἡ θυσία ἐπὶ τοῦ ὄρους Καρμηλίου τὴν ὁποίαν ἔκαμε, διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὸ ψεῦδος τῆς εἰδωλολατρείας.

Ἐζήτησε νὰ σφάξουν δύο μόσχους. Τὸν ἕνα θὰ ἐθυσίαζεν ὁ Ἡλίας καὶ τὸν ἄλλον οἱ ἱερεῖς τοῦ ψευδοῦς Θεοῦ Βάαλ. Ἀλλὰ δὲν ἔπρεπε νὰ ἀνάψουν φωτιά. Ἡ φωτιά θὰ ἤρχετο ἐξ οὐρανοῦ διὰ τῆς προσευχῆς. Ἐὰν ὁ Βάαλ ἦτο ἀληθὴς Θεός, θὰ εἰσῆκουε τὴν προσευχὴν τῶν ἱερέων τοῦ καὶ θὰ ἔρριπτε φωτιά καὶ θὰ ἐγένετο ἡ θυσία. Ἐὰν πάλιν ὁ Θεὸς τοῦ Ἡλίας ἦτο ἀληθὴς, θὰ ἔρριπτε φωτιά εἰς τὸ θυσιαστήριον τοῦ Ἡλίας.

Εἰς τὸν λαὸν ἤρρεσεν ἡ πρότασις αὐτῇ τοῦ Ἡλίας καὶ ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ τοιοῦτοτρόπως.

Οἱ ἱερεῖς τοῦ Βάαλ ἔσφαζαν τὸν μόσχον, τὸν ἔθεσαν ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα καὶ ἤρχισαν νὰ παρακαλοῦν τὸν Βάαλ ὅλοι μαζί. Ἀλλὰ οὔτε φωνή, οὔτε ἀκρόασις! Ἐτρεχαν, ἐχόρευαν γύρω ἀπὸ τὸ θυσιαστήριον ὅλην τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ τίποτε, διότι τοιοῦτος Θεὸς δὲν ὑπῆρχεν.

Τότε ὁ Ἡλίας ἐκάλεσε τὸν λαὸν νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ. Ἐτοποθέτησε τὸ κρέας καὶ τὰ ξύλα καὶ διέταξε νὰ ρίξουν ἄφθονον ὕδωρ. Τὸ ὕδωρ ἐπλημμύρισε τριγύρω διὰ νὰ μὴ νομίσῃ κανεὶς ὅτι ὑπῆρχε φωτιά κρυμμένη.

—Κύριε! — εἶπε τότε ὁ Ἡλίας — Σὺ εἶσαι ὁ μόνος ἀληθινὸς Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαὰκ καὶ τοῦ Ἰακώβ. Σὲ παρακαλῶ ἐπάκουσόν μου καὶ ἀπόστειλον πῦρ ἐξ οὐρανοῦ διὰ νὰ γίνῃ ἡ θυσία καὶ νὰ γνωρίσουν σήμερον ὅλοι, ὅτι Σὺ εἶσαι ὁ ἀληθινὸς Θεός καὶ ἐγὼ δοῦλος σου καὶ ὅτι ὅλα αὐτὰ γίνονται κατ' ἐντολὴν Σου.

Δὲν ἐπρόλαβε νὰ εἶπῃ τὰς τελευταίας λέξεις ὁ Ἡλίας καὶ φωτιὰ δυνατὴ ἦλθεν ἐξ οὐρανοῦ καὶ κατέκαυσε καὶ τοὺς λίθους ἀκόμῃ.

Μόλις ὁ λαὸς εἶδε τὸ θαῦμα αὐτό, ἐπίστευσεν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Ἀφοῦ ὁ Ἡλίας εἶδεν, ὅτι μετενόησαν, προσηυχήθη εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἔβρεξεν. Ὁ λαός, ὁ ὁποῖος εἶδε καὶ τὸ θαῦμα αὐτὸ ἐδόξασε τὸν Θεόν.

Ὁ Θεὸς ἡξίωσεν αὐτὸν νὰ ἀναληφθῇ εἰς τὸν οὐρανὸν χωρὶς νὰ δοκιμάσῃ θάνατον. Ἡ ἀνάληψίς του ἔγινε πλησίον τοῦ Ἰορδάνου. Ἐνῶ ἀνέβαινεν ἐπάνω ἐπὶ πυρίνου ἄρματος, ἔρριψε τὴν μελωτὴν του εἰς τὸν μαθητὴν του Προφῆτην Ἐλισσαῖον, ὁ ὁποῖος μὲ αὐτὴν ἔκαμε διάφορα θαύματα.

Τὴν μνήμην του ἑορτάζομεν εἰς τὰς 20 Ἰουλίου.

Ἀπολυτίκιον Προφῆτου Ἡλιοῦ

Ἦχος δ'

Ὁ ἔνσαρκος Ἀγγελος, τῶν προφητῶν ἡ κρηπὶς, ὁ δεῦτερος πρόδρομος τῆς παρουσίας Χριστοῦ, Ἡλίας ὁ ἑνδοξος, ἄνωθεν καταπέμψας Ἐλισσαίῳ τὴν χάριν, νόσους ἀποδιώκει καὶ λεπροὺς καθαρίζει· διὸ καὶ τοῖς τιμῶσιν αὐτὸν βρούει ἰάματα.

8. Αἱ περὶ Θεοῦ καὶ ἠθικῆς ἀντιλήψεις τῶν Προφητῶν

Η διδασκαλία ὅλων σχεδὸν τῶν προφητῶν ἔχει ὡς κέντρον τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ ἀπόλυτος κύριος τοῦ σύμπαντος. Ἡ δύναμις Του φθάνει παντοῦ, εἰς τὸν οὐρανόν, εἰς τὸν Ἀδην, εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης. Ὁ Θεὸς προκαλεῖ τὸν σεισμόν, τὸν σκοτασμόν τοῦ ἡλίου, ἀποστέλλει τὸν καυστικὸν ἄνεμον, κατακρατεῖ τὴν βροχὴν, ἐπιφέρει τὴν πεῖναν καὶ τὴν ἀσθένειαν, ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἀπομακρύνωνται ἀπ' αὐτόν. Ὅλη ἡ φύσις τρέμει καὶ ἐν μιᾷ στιγμῇ χάνεται, ὅταν ὁ Θεὸς ὀργισθῇ. Πρὸ πάντων ὅμως εἶναι Θεὸς δίκαιος.

Ὁ Θεὸς τῶν προφητῶν δὲν εἶναι μόνον Θεὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅπως ἐπίστευον οὗτοι. Εἶναι Θεὸς παγκόσμιος διευθύνων τὰ πάντα. Ἄνευ τῆς θελήσεως τοῦ Θεοῦ τίποτε δὲν γίνεται. Ὁ Παντοδύναμος καὶ Παγκόσμιος Θεὸς εἶναι πανταχοῦ παρών.

Εἶναι τὸ ἀπόλυτον ἠθικὸν "Ὀν. Αὐτὸς ἔθεσεν τὰς ἠθικὰς ἀξίας. Ἡ παράβασις τῶν ἠθικῶν νόμων, κατὰ τοὺς Προφῆτας, ἐπιφέρει ἄμεσον τιμωρίαν. Παραδέχονται ἀκόμη οἱ Προφῆται, ὅτι ὁ ἠθικὸς νόμος εἶναι ἔμφυτος εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ τοῦτο ὅλοι σχεδὸν οἱ Προφῆται καυτηριάζουσιν τὰ ἠθικὰ παραπτώματα τῆς ἐποχῆς των καὶ προλέγουσιν τὴν καταστροφὴν, ἣ ὁποία θὰ ἐπέλθῃ ἔνεκα τῆς ἀμαρτίας.

Κατὰ τοὺς Προφῆτας, οἱ ἄρχοντες εἶναι ἐπίσης ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν λαῶν ἀπὸ τὸν Θεόν.

Τὸ σπουδαιότερον ὅμως καὶ τὸ πλέον ἐνδιαφέρον σημεῖον τῆς διδασκαλίας ὅλων σχεδὸν τῶν Προφητῶν, οἱ ὅποιοι ἔζησαν ἑκατοντάδας ἔτη πρὸ Χριστοῦ, εἶναι ὅτι προεφήτευσαν τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος, ὡς Λυτρωτοῦ ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Τόσον ζωηρῶς δὲ ὠμίλησαν καὶ ἔγραψαν περὶ τοῦ Μεσσίου, ὥστε νὰ νομίζῃ κανεῖς, ὅτι πρῶτον εἶδον καὶ κατόπιν ἔγραψαν τὰ γεγονότα.

Ἡ διδασκαλία των γενικῶς πλησιάζει τὸ ὕψος τῆς διδασκαλίας τῆς Κ. Διαθήκης, διότι αἱ ἀντιλήψεις των περὶ Θεοῦ καὶ ἠθικῆς σχεδὸν συμπίπτουν μὲ τὰς ἀντιστοίχους ἀληθείας τῆς Κ. Διαθήκης καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν θεωροῦνται ἀπεσταλμένοι τοῦ Θεοῦ.

Τὸν ὑπὸ τῶν Προφητῶν λοιπὸν προκατηγγεμένον Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν θὰ γνωρίσωμεν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Κ. Διαθήκης.

Απὸ τῆς στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Πανάγαθος Δημιουργὸς μας ἐξεδίωκεν ἐκ τοῦ Παραδείσου τοὺς πρωτοπλάστους, ἕνεκα τῆς παρακοῆς, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀπεφάσιζε νὰ ἀποστείλῃ ὡς Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν τοῦ κόσμου, τὸν Μονογενῆ Αὐτοῦ Υἱὸν καὶ Θεὸν ἡμῶν, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Τὴν ἀπόφασίν Του αὐτὴν ἐγνώρισεν εἰς τοὺς πρωτοπλάστους. Ἀργότερα τὴν ἐπανελάβε μετὰ τὴν προφητείαν, τὴν ὁποίαν εἶπεν ὁ Νῶε πρὸς τοὺς υἱοὺς του.

Ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς ἐπίσης τοὺς Πατριάρχας Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ ἐπανελάβεν εἰς αὐτοὺς, ὅτι ἐκ τῆς γενεᾶς των θὰ προέλθῃ ὁ Μεσσίας. Αὐτὸ τὸ ἐπροφήτευσεν καὶ ὁ Ἰακώβ λέγων, ὅτι ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ τετάρτου υἱοῦ του Ἰούδα θὰ προέλθῃ ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ προσδοκία τῶν ἐθνῶν.

Εἶδομεν ἀκόμη, ὅτι ὁ Θεὸς ἐξέλεξε τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν διὰ νὰ παρασκευάσῃ τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος εἰς τὸν κόσμον καὶ διὰ τοῦτο ἐγνωρίσαμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ὑποδούλωσίν του εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀπέκτησε, κατὰ Θεῖαν Πρόνοιαν, ὡς ἀρχηγὸν τὸν Θεόπτην Μωϋσῆν διὰ νὰ ἀπελευθερωθῇ.

Ὁ Μωϋσῆς ὠδήγησε τὸν λαὸν διὰ μέσου τῆς ἐρήμου πρὸς τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας. Πλῆθος θαυμάτων ἔκαμεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ διαθρέψῃ καὶ προστατεύσῃ τοὺς Ἰσραηλίτας ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Πολλάκις ἐτιμώρησεν αὐτοὺς διὰ τὴν ἀποστασίαν καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτῶν ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ συνεχώρησε καὶ ἐπροστάτευσεν ἄλιν αὐτοὺς, κατόπιν μετανόιας αὐτῶν. Ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τὸν Νόμον, μετὰ τὴν ἐντολὴν νὰ τηρήσουν αὐτὸν πρὸς τὸ καλὸν των.

Ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς Κριτὰς καὶ Βασιλεῖς, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸν Προφῆτην καὶ Βασιλέα Δαυῖδ, ὁ ὁποῖος προεφήτευσεν εἰς τοὺς ψαλμοὺς του τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου καὶ μάλιστα ἐκ τῆς γενεᾶς αὐτοῦ τοῦ ἰδίου.

Ἐγνωρίσαμεν πολλὰ παραδείγματα πίστεως καὶ πρὸ πάντων τὴν κατορθῶναι ἡ βαθεῖα πίστις πρὸς τὸν Θεόν.

Τέλος, διὰ τῆς ἀποστολῆς τῶν Προφητῶν, προανηγέθη ὁριστικῶς ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἡ ἔλευσις αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον. Ἦλθε δὲ ὁ Σωτὴρ εἰς τὸν κόσμον τὸ 750 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης, εἰς τὴν πλέον δύσκολον στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ εἰδωλολατρικαὶ θρησκεῖαι εἶχον καταπέσει εἰς τὴν συνείδησιν τῶν ἀνθρώπων ὥς μὴ δυνάμεναι οὐδὲν νὰ προσφέρουν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου· ἀλλὰ καὶ ἡ μόνη τότε ἀληθινὴ θρησκεία τῶν Ἰουδαίων εἶχε παραμορφωθῇ ὑπὸ τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων καὶ εἶχεν οὕτω καταστῆθι θρησκεία μόνον τῶν τύπων. Οὕτω ἡ ἀνθρωπότης ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν ἀναμενόμενον Μεσσίαν, ὥς τὸν μόνον ἱκανὸν νὰ λυτρώσῃ αὐτὴν ἐκ τῶν δεινῶν τῆς ἁμαρτίας.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΗΓΑΙ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

Παλαιά Διαθήκη. Μετάφρασις τῶν Ο', "Εκδοσις Ζωῆς

- Μπρατσιώτου Π.*
- α) Εἰσαγωγή εἰς τὴν Π.Δ. (1937)
 - β) Συμβολαὶ εἰς τὴν βιβλικὴν ἱστορίαν (1918)
 - γ) Ἑβραίων παιδων ἀγωγή (1920)
 - δ) Ἡ γυνὴ ἐν τῇ Ἱερᾷ Βίβλῳ (1923)
 - ε) Ἑβραϊστικὰ μελετήματα (Α 1926 , Β 1927).
 - στ) Αἱ ᾠδαὶ τῶν ἀναβαθμῶν (1928)
 - ζ) Ἡ κοινωνιολογικὴ σημασία τῆς Π.Δ. (1928)
 - η) Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας (1956)

- Βέλλα Βασιλείου*
- α) Τὰ τέκνα παρ' Ἰσραὴλ (1932)
 - β) Θεὸς καὶ Ἱστορία ἐν τῇ Ἰσραηλιτικῇ Ὁρη-
σκεΐᾳ (1934)
 - γ) Ὁρησκειτικαὶ προσωπικότητες τῆς Π.Δ.
τεύχῃ 4 (1935)
 - δ) Ἑρμηνεία τῆς Π.Δ. (Τὸ Δωδεκαπρόφητον)
 - ε) Ἡ Ποίησις τῆς Π.Δ. (1948)
 - στ) Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν Π.Δ. (1950)
 - ζ) Ἡ Ἀγία Γραφή σὲ εἰκόνες (1950)
 - η) Ἀπάνθισμα ρητῶν τῆς Π.Δ. (1951)
 - θ) Ὁ σεισμὸς ἐν τῇ Π.Δ. (1955)
 - ι) Ἑκκλησιαστικὰ ἀναγνώσματα τῆς Π.Δ.
(1955)
 - ια) Χρονολογικοὶ πίνακες τῆς Ἰσραηλιτικῆς Ἱ-
στορίας (1956)

Τρεμπέλα Παναγ. Τὸ Ψαλτήριον μετὰ συντόμου ἐρμηνείας (1955)

Χαστούπη Ἀθαν. Παλαιὰ Διαθήκη (Μετάφρασις τῶν Ο'. Μετάφρα-
σις διωρθωμένου ἑβραϊκοῦ κειμένου κλπ.)

- Καλλινίκου Κων.* Ὑπόμνημα εἰς τὸν Ἱερὸν Ψαλτῆρα.
- Παπαπαναγιώτου Κ.* Βιβλικὲς ἱστορίαι καὶ βιβλικὰ τραγούδια (1954).
- Κωνσταντίνου Θ.* Οἱ Ψαλμοὶ τοῦ Δαυὶδ.
(ποιητικὴ μετάφρασις) 1947
- Γιαννακοπούλου Ἰωήλ Π.* Διαθήκη κατὰ τοὺς Ο΄ (Κείμενον — Ἑρμ.
παράφρασις — Σχόλια κ.λ.π.) 1960

ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

1. Ὁ Παλαιὸς τῶν ἡμερῶν
2. Ὁ δίκαιος Νῶε κρατῶν τὴν κιβωτὸν
3. Ὁ δίκαιος Μελχισεδέκ
4. Ἡ φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ
5. Ὁ Μωϋσῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ
6. Ὁ Προφήτης Ἱερεμίας
7. Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας
8. Ὁ Προφήτης Ἡλιοῦ
9. Ὁ Προφήτης Ἰεζεκιήλ
10. Ὁ Χάρτης τῆς Παλαιστίνης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α) 'Αγία Γραφή — 'Ιερά Παράδοσις	5	5
β) Παλαιά Διαθήκη	6	6
Περιεχόμενον καὶ σπουδαιότης	6	6
Βιβλία καὶ συγγραφεῖς	6	6
Γλῶσσα καὶ μεταφράσεις	8	8

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ : 'Η ἀποκάλυψις τὸν Θεοῦ ἐν τῇ Δημιουργίᾳ

1. 'Ο Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ὁρατοῦ κόσμου	11	11
2. 'Ο Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀοράτου κόσμου	13	13
3. 'Ο Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀνθρώπου	15	15
4. Περὶ τῆς ἡθικῆς πτώσεως τῶν πρωτοπλάστων	17	19
5. Τὸ πρωτευαγγέλιον	20	22
6. "Αβελ καὶ Κάιν	22	24
7. 'Ο κατακλυσμὸς	24	26
8. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε	26	28
9. Γεωγραφικὴ ἐξέτασις τῆς Παλαιστίνης	27	29

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ : 'Η ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ ἔργου τῆς Θείας Οἰκονομίας πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ : 'Η ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν πατριαρχῶν 'Αβραάμ, 'Ισαάκ καὶ 'Ιακώβ

1. 'Αβραάμ	30	32
2. 'Ισαάκ	32	34
3. 'Ιακώβ	35	39
4. 'Ιωσήφ	40	44
5. 'Ο 'Ιωσήφ ἐξηγεῖ τὰ ὄνειρα	42	46
6. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ 'Ιωσήφ εἰς τὴν Αἴγυπτον	43	47
7. 'Η ἀναγνώρισις μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν	44	48
8. 'Ο 'Ιακώβ εἰς τὴν Αἴγυπτον	45	49

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ : Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Μωϋσέως, τῶν διαδόχων αὐτοῦ
καὶ τοῦ Νόμου τοῦ παιδαγωγούντος εἰς Χριστόν

Π.Ε. Ν.Ε.

1. Ἡ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν Αἰγύπτῳ	47	51
2. Ὁ Μωϋσῆς	49	55
3. Ἡ διάβασις τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Τὰ θαυμαστά γεγονότα τῆς ἐρήμου	51	57
4. Ὁ Δεκάλογος	54	60
5. Ἡ Ὁρησκευτικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν	55	61
6. Ἡ ἠθικοκοινωνικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν	57	63
7. Προφητεία τοῦ Μωϋσέως περὶ τοῦ Σωτῆρος	59	65
8. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ	61	67
9. Κατάκτησις καὶ διανομὴ τῆς γῆς Χαναάν	63	69

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ : Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν Κριτῶν καὶ Βασιλέων

1. Οἱ Κριταὶ	65	73
2. Δεββώρα	66	74
3. Γεδεὼν	67	75
4. Ἰεφθάε	71	79
5. Σαμψών	72	80
6. Ἥλει καὶ Σαμουὴλ	74	82
7. Οἱ Βασιλεῖς	77	85
8. Σαούλ	77	85
9. Δαυὶδ	79	87
Ψαλμὸς Η΄	82	92
Ψαλμὸς ΡΘ΄	83	93
10. Σολομών	84	94
11. Ἡ διαίρεσις εἰς δύο βασιλεία καὶ ἡ καταστροφὴ τῶν ὑπὸ τῶν Ἀσσυ- ρίων καὶ Βαβυλωνίων	87	97
12. Ἡ Βαβυλωνίος αἰχμαλωσία	88	98
13. Ἡ Παλαιστίνη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Περσῶν καὶ τὸ τέλος τῆς αἰχμαλωσίας	90	100
14. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ἑλληνας	92	102
15. Οἱ Μακκαβαῖοι	94	104
16. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ρωμαίους	96	106

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ : Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ δι' ἄλλων εὐσεβῶν ἀνθρώπων

1. Ἰώβ	98	110
2. Οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ	100	112
3. Ραῦθ	103	115
4. Ἑσθήρ	105	117
5. Ἰουδίθ	108	120
6. Τωβίτ	109	121

